

ИЗБРАНИ
САГИ
803

АЛЕКСАНДРА
РИПЛИ

ЧАРЛСТЪН
ЧАСТ ВТОРА

БАРД

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА

АЛЕКСАНДРА РИПЛИ ЧАРЛСТЪН ЧАСТ ВТОРА

Превод: Иван Златарски, Юлиан Стойнов

chitanka.info

32.

Докато Стюарт участваше в церемониални маршове и мечтаеше за битки, Пинкни жадуваше за покоя на къщата на острова и за компанията на Люси. Градът бе непрестанно огнище на дребни стълкновения. Избухваха по улиците, по ъглите и в кръчмите по крайбрежната част на „Маркет стрийт“. През нощта на шести септември драгуните трябваше да ескортират черните демократи от Уарт фоур, които имаха сбор в Арчър хол.

Последните посетители тъкмо влизаха в залата, когато откъм „Кинг стрийт“ се зададе организирана тълпа от хънкидори и „живи дъбове“. Въръжени бяха с пистолети и тояги и превъзхождаха количествено драгуните приблизително шест към едно. Капитан Барнуел стреля с пушката си във въздуха и извика: „Спрете!“. Тълпата продължи напред.

— Трад, препуснете към караулното и повикайте полиция! — Пинкни пришпори коня си.

Не след дълго препускаше обратно начело на полицейския отряд. От близо цял квартал разстояние се чуваха изстрелите и смразяващите викове на тълпата: „Кръв! Кръв! Кръв!“. Той мислено прокле злата съдба, която му бе отнела едната ръка, стисна юздите със зъби и извади сабята.

Здравите мускули на бедрата и притискането на коленете насочваха коня в тълпата. Всички драгуни бяха свалени от конете. Много от тях лежаха на земята, а битката бушуваше върху отпуснатите им тела. Пинкни разпръсна с коня си група негри, които биеха с тояги един подпрян на стената на бижутерския магазин драгун. След това се хвърли обратно в мелето, като удряше наляво и надясно с плоската част на сабята. Черни ръце се вкопчиха в краката му и в юздите на коня. Десният му ботуш излезе от стремето.

Викове и изстрели ознаменуваха пристигането на полицията. Конят на Пинкни се изправи на задните си крака. Той изгуби равновесие и веднага бе издърпан надолу. В момента, в който падна по гръб на земята, Пинкни вдигна пред себе си сабята, за да се защити.

Някой го ритна в незащитената лява страна и той почувства, че ребрата му изпукват. Чу се тропот на ботуши. Хънкидорите и „живите дъбове“ отстъпваха.

Пинкни бавно се надигна и се огледа. Дванадесет драгуни лежах наоколо, един от тях бе мъртъв. По лицата и телата на другите имаше белези от боя. Един от хънкидорите също бе убит — лежеше проснат на стълбите към Арчър хол.

— Как си, Пинкни? — попита полковник Барнуел.

— Чудесно. Надявам се конят ми да е добре.

— Би трябвало. Видях го да препуска по „Кинг стрийт“ към дома. Ако можеше да вдигне такава скорост на състезанията, ти щеше да станеш богат.

Полицията бе отминала също по „Кинг стрийт“, преследвайки бягащата тълпа. Драгуните останаха на пост пред Арчър хол, след това ескортираха демократите пеша, докато напуснат опасната зона. На следващия ден стана ясно, че по пътя си тълпата е помела квартала между Уентуърт на „Кинг стрийт“ и „Кенън стрийт“. Бяха изпочупили всички улични прозорци, разбили магазините и пребили всички бели съдържатели, които бяха направили опит да защитят собствеността си.

Оргията на насилието продължи още дълги часове в района около федералните казарми край Цитаделата, но войниците останаха вътре. Лукас Купър вече не беше сред тях. Същата сутрин бяха пристигнали документите му за уволнение. Само един час преди началото на безредиците той напусна казармите и незабавно се присъедини към Червените ризи в района, където живееше неговото семейство.

Триумфалната предизборна обиколка на Хемптън изнервяше републиканците. Чембърлейн отново изпрати молба за помощ до Грант. На седемнадесети октомври президентът издаде прокламация до Червените ризи и им нареди в тридневен срок да разпуснат редиците си.

Мартин У. Гари, шефът на Хемптъновия предизборен кабинет, изпрати официален протест. Той също така помогна да се организират „обществени клубове“, които да заемат тяхното място. Стюарт се оказа член на „Първи баптистки кръжок по шиене“. Недалеч от него в Уолдън Лукас Купър беше звездата на „Музикален клуб Хемптън и Тилдън“. Времето беше вече достатъчно студено и се носеха връхни

дрехи. Но достатъчно бе някой от членовете на клуба да разкопчае самото си и отдолу се виждаше познатата червена риза. Никой не продумваше дума за това.

Гласуването започваше на седми ноември. Предизборната кампания достигна своя връх, когато Хемптън пристигна в Чарлстън на трийсети октомври и след това се появи в Кълъмбия на четвърти ноември. В Деня на Все светии Стюарт си взе почивка. Лизи подготвяше празничен обяд, още откакто се бе върнала в къщата в града в края на септември. Не беше само в чест на Стюарт, макар че почти четири месеца не го бе виждала и беше попривикнала с отсъствието му. Керълайн бе настояла.

— Той никога не ще ме забележи на бала, Лизи. Това е единствената възможност да види, че съм пораснала. — Лизи сметна, че Керълайн трябва да е съвсем побъркана, щом се интересува от Стюарт, но ѝ беше приятна мисълта за подготовката и за самия обяд. Самата Керълайн гледаше далеч по-прозаично на менюто. — Щом възнамеряваш да осигуриш толкова много неща за ядене, защо не поканиш и мистър Симмънс да остане у дома? Той няма да е на бала, така че по-добре да му направя впечатление там, където мога. — Лизи отвърна, че е ужасна и знае добре, че Шед ще си е у дома. Всички очакваха речта на генерал Хемптън.

Новоиздигнатата трибуна в Уайт Пойнт Гардън бе украсена с червени гирлянди. Тълпа от най-малко десет хиляди развълнувани зрители бе изпълнила парка и близките улици. Червените ризи бяха свалили своите сака и представляваха впечатляваща гледка. Лизи трябваше да признае, че Стюарт изглежда страшно романтичен. След като генералът освободи Южна Каролина от нейната мъка и от оковите, тя нададе възторжен вик заедно с тълпата. Шед, който вече бе присъствал на представлението в Симмънсвил, се усмихна бащински на порозовелите ѝ бузи и пламтящи очи.

Но на следващия ден, когато само те двамата се събраха на обяд, той се опита да я успокои. Майката на Керълайн ѝ бе забранила „да прави представление със себе си“, като се хвърля право в ръцете на Стюарт Трад. Пинкни бе повикан при драгуните. А самият Стюарт обикаляше из града по следите на слуха, че Деди Кейн пристигнал.

— Не тъгувай, Лизи — рече ѝ Шед. — Те са тези, които трябва да се чувстват потиснати. Това е най-добрият обяд, който съм виждал

през живота си. Кажи ми как го направи.

Лизи преглътна сълзите си и му разказа подробно как е приготвила обяда.

— Първо трябва да помолиш леля Джулия да изпрати необходимите продукти. Това е най-трудната част. Написах поне десет умолителни писма, докато стане. След това ги измиваш и почистваш от костите. След като напълниш гълъба с бекон, поставяш го в яребицата. Тя пък се напъхва в токачката. После всичко това отива в изкормената патица. Вече е станало доста голямо. Следващата стъпка е един голям петел. Него пък напъхваш в гъската и последен идва фазанът. Отиват цели два дни докато го приготвиш и опечеш. — Тя скри лице в кърпичката си и заплака.

Шед отиде при нея, коленичи и притегли главата ѝ към гърдите си.

— Хайде, хайде, бебче, не плачи. Ако искаш мога да го изям целия. Даже и перата; само ми кажи.

Лизи избърса очи.

— Ще ти призлее. — Тя се изправи. — И аз не съм бебче. Съжалявам, че се разплаках.

Шед се върна и седна в креслото.

— Да не мислим повече за това. Мисля, че съм готов за допълнително, ако бъдеш така добра да позвъниш на Хети.

Лизи се изкикоти.

— Може и да ти сипя малко пера. Какви искаш — от патица, гъска или фазан? Като се изключи панделката на главата ѝ, тя по нищо не приличаше на малкото момиче с плитките, което съвсем доскоро се бе разпореждало на същата тази маса.

— Лизи, бих искал да те помоля нещо.

— Да не ти сипвам пера?

Шед поклати глава.

— Не става дума за шега, а за нещо сериозно. Искам да ме наричаш с моето истинско име.

Тя внезапно почувства интерес.

— Не знаех, че имаш друго име. Кое е то?

— Джо.

— Само Джо? Не е ли Джоузеф?

— На визитната ми картичка пише Джоузеф, но името ми е Джо.

— Е, добре, щом го искаш. Но това е все едно да се срещнеш с нов човек. Не съм сигурна, че ще го запомня. Защо настояваш на тази промяна?

— Вече се промених. Не помниш ли, че навремето не можех дори да чета и пиша?

— Така е. Бях забравила. Страшно забавно беше, когато и двамата имахме уроци заедно. Помниш ли, като си играехме на училище?

— И ти ме накара да стоя прав в ъгъла.

Лизи плесна с ръце.

— Точно така! Ти беше много забавно другарче, Шед. Искам да кажа Джо.

Очите му се изгубиха сред бръчките на смеха.

— Ужасно се забавлявах. Но това беше толкова отдавна. Сега вече си голяма, а аз съм ненадминат в смятането. Така че ще се постарая да не те наричам бебче, а ти се опитай да запомниш, че името ми е Джо. А освен това надявам се да си спомниш, че чакам за допълнително от този прелестен обяд.

— Ах. Веднага ще позвъня. Наистина ли ти харесва?

— Стюарт си няма представа какъв глупак е, като го пропуска.

А Стюарт узна какъв глупак е чак вечерта. Върна се изтощен и отчаян от безплодното търсене. Глупаво бе да се опитва да пробие стената от невежество, която черните издигаха помежду им, когато белият човек започваше да задава въпроси. А освен това стигна до извода, че е било глупаво да се записва в почетната гвардия. Докато другите групи на червеноризците се носеха из околностите, изпълнявайки важни задачи, той трябваше да се наслаждава на безкрайни представления и да слуша речи. Дори Пинкни вече бе участвал в доста сражения. А Стюарт можеше да наброи само стотината момичета, които бяха захвърляли вериги и траурни покривала пред него.

Забави се след настъпване на полицейския час с надежда някой патрул да го спре и да се заяде с него на улицата. Но единствените минувачи, които срещна, бяха няколко драгуни, които похвалиха блестящото изпълнение в градината.

Настроението му беше отвратително, когато най-сетне късно вечерта изкачи стълбите на потъналата в мрак къща, и малко по-добро, когато на следващия ден слезе за закуска. После побърза да хване първия влак, който трябваше да откара Хемптън и неговата компания в Кълъмбия.

— Радвам се, че пропусна обяда — отбеляза Лизи. — Сигурно присъствието му щеше да вкисне сметаната на пудинга.

Цялото население на Южна Каролина очакваше с нетърпение резултатите от изборите. В изборния ден Шед се присъедини към групата бели жители на Чарлстън, която държеше под наблюдение изборните места на демократите. Видя няколко стари познати от хотел Чарлстън. Гласуваха за републиканците и той се направи, че не ги познава.

На следващия ден във всички големи градове на щата избухнаха бунтове. Желанието на Стюарт най-сетне бе изпълнено. Успя да просне на земята четирима черни, преди той самият да бъде прострелян в бедрото.

Раната не беше сериозна. На другия ден беше на крака. След седмица вече нямаше нужда от патерицата, която му бе дал докторът. Хелън Уентуърт му каза, че лекото накуцване го прави още по-привлекателен. През времето, докато почетната гвардия беше с Хемптън в Кълъмбия, Стюарт остана при Алекс. Предполагаха, че очакването им ще продължи не повече от седмица. Но минаха месеци.

Изборните резултати показаха по-голям брой подадени гласове, отколкото бяха гласоподавателите. Докато двете партии се обвиняваха взаимно в съдилищата, Чембърлейн и поддръжниците му се окопаха зад залостените врати на Капитола. Хемптън, който според едно от преброяванията бе спечелил само с хиляда гласа, събра конкурентно правителство в близкия Керълайн хол.

Положението не бе по-различно в президентските избори. Кандидатът на републиканците Ръдърфорд Б. Хейс и кандидатът на демократите Самюъл Дж. Тилдън трябваше да изчакат, докато се реши въпросът с гласуването в три южняшки щата, които все още бяха под Реконструктивната наредба. Огромни суми и обещания за важни

постове се разменяха между отделните групировки, които непрестанно се реорганизираха и сменяха състава си.

А през това време гражданите на Америка и населението на Южна Каролина чакаха от политиците да решат кой ще ги управлява.

Насилието почти бе изчезнало. Твърде късно бе вече да се взимат решения и да се пресича река Йордан. В Кълъмбия Стюарт разби не едно и две сърца по време на забавите, уреждани от приятелите на семейство Уентуърт, и същевременно се опитваше да се добере до информация за местонахождението на Деди Кейн. В Чарлстън Пинкни и Шед се бяха захванали със занемарените дела на фосфатната компания „Трад-Симмънс“. Дватама се редуваха да придружават Люси и Лизи в безкрайните им разходки по магазините на „Кинг стрийт“.

— Колко пъти вече сме ходили там — оплака се Пинкни. Той погледна Люси и в очите му се четеше обич. С леко намръщване тя го предупреди да бъде дискретен.

— Роклята, с която едно момиче ще се покаже при представянето ѝ пред обществото, е най-важната в живота ѝ — Люси с мъка се съдържа да не се размее. — По-важна е дори от сватбената ѝ рокля.

— Това вече веднъж съм го чувал за първата фустанела. Чудя се, кой ли ги измисля тези неща?

Очите на Люси се разшириха.

— Нямам представа.

Чувстваха се щастливи.

— Братовчедке Люси, коя от двете дантели ти харесва повече? — прекъсна ги съсредоточената в избора си Лизи.

В началото на декември Пинкни получи писмо от майка си, което вдигна голям шум в къщата. Тя пишеше, че смята да се върне, за да присъства на светския дебют на Лизи. „Ще дойдем само аз и Софи. Мистър Едуардс е прекалено зает да напуска Брин Маур. Кажи на Джошуа Енсън да ме включи отново в списъка за поканите.“

— Това не може да стане — рече Пини. — Още когато се омъжи за този аболиционист, тя знаеше, че напуска завинаги Чарлстън и всичко, свързано с него.

Люси не беше съгласна.

— Тя е майка на Лизи, а и Едуардс няма да е с нея. Остави ме аз да говоря с мистър Джошуа.

В този миг Лизи я дръпна за ръката и тя ѝ каза:

— Да, скъпа, гащите ще са от бяла коприна, точно като тази... Не се притеснявай, Пини. Изглеждаш изплашен до смърт. Ще накарам Лизи да побърза, за да се приберем по-скоро у дома. А ти отиди до офиса и си почини, докато ние продължим с упражненията по слизване и изкачване на стълба.

Пинкни се облегна назад в креслото и запали една пурета. Тишината бе пълна, само седалката под него леко поскърцваше. Той почувства, че напрежението постепенно го напуска. Ако само... би могъл да спре да мисли за това какъв щеше да е животът му, ако го нямаше Ендрю. С радост потисна тази мисъл, щом на вратата се почука леко.

— Влез.

Беше Шед.

— Влизай, човече. Имам нужда от компания. Какво ще кажеш да пийнем по нещо?

— Може би по-късно. Трябва да ти кажа нещо — не, да те попитам. По дяволите, настръхнал съм като котка.

Пинкни беше заинтригуван. Никога досега не бе виждал Шед без неизменната непроницаема завеса от безстрастност.

— Не знам за какво става дума, Шед, но струва ми се, че ще изглеждаш по-добре с чаша в ръка. Сипи си малко шери, в гарафата зад теб е.

Ръцете на Шед трепереха и част от виното се разля.

— Проклятие — промърмори той. После се извърна към Пинкни.
— Няма да стане по-лесно. Пинкни, искам да помоля Лизи да се омъжи за мен.

Челюстта на Пини увисна надолу.

— Знам, че ще ти е необходимо малко време, докато свикнеш с тази мисъл — продължи забързано Шед. — Но аз ще ѝ бъда добър съпруг. Сигурен съм. Ще се грижа за нея. Имам достатъчно пари. Ако трябва, ще продам дори фабриката. Предполагам, че няма нищо лошо в това да притежаваш банка. Но ако и това е пречка, ще продам и нея.

— Та ти би могъл да й бъдеш баща! — Пинкни най-сетне намери първия довод. Всичко в него крещеше: „Не!“.

Все още не беше осъзнал причината за ужаса, който изпитваше от предложението на Шед. Тук имаше някаква объркана смесица от аристократична гордост, дълбоко заровена ревност от времето, когато Лизи вярваше повече на Шед, отколкото на него, и отказ да признае пред себе си, че неговата малка сестра е станала жена. Но преди да си изясни някои от тези причини, гласът на Шед отново прикова вниманието му.

— Аз съм на двадесет и седем, а тя скоро навършва седемнадесет. Веднъж мис Люси каза, че мъжът трябва да е поне десет години по-възрастен от жената. — Шед почти го умоляваше.

— Жена? Лизи — твоя жена? Не. Шед, не. Няма да стане.

— Пинкни, бъди разумен. Не можеш вечно да я смяташ за дете. Не може винаги да е твоя. Тя вече е голяма. И скоро ще се омъжи. Нима предпочиташ да я вземе някой от онези надути момчета, с които ходи на танци? Тази идея не ми е хрумнала снощи, обмислям я от дълго време. Защо си мислиш, че се мъчех да се харесам на ония досадни стари жени през всичките тези години? Беше само заради Лизи, за да може да продължава да ходи на всички чарлстънски забави, стига да иска. Хората ме познават. Няма да е необходимо да ме представя или да търси някакви извинения.

Очите на Пинкни пламтяха.

— Ах ти, опортюнистично и егоистично копеле. Радваш се на моето гостоприемство, позволи на Люси Енсън да изложи на риск своя обществен живот и всичко това само за да можеш да изпълниш поредния замислен план на твоя живот и да получиш онова, което искаш. Чудно ми е къде ли сред безчислените ти планове е намерила място Лизи. Стараеш се да използваш всички наоколо.

Шед почувства как в него се надига болезнената гордост на неговото бедно минало. Тя се подсилваше от униженията, които бе понесъл от чарлстънвци, и обидите, които бе преглътнал в името на Лизи. Подхранваше се от подсъзнателното усещане, че е предал своя приятел, човека, който му бе помогнал да се почувства у дома, направил го бе част от семейство Трад и бе приел неговата помощ и съветите му. Но без тази помощ семейство Трад сега щеше да гладува. Той се помъчи да овладее гнева си.

— Грещиш. Аз обичам Лизи. Обичах я още когато беше мъничко бебе. Всичко бих направил за нея.

Пинкни надзърна в потъмнялото лице на Шед. Само в един миг бе изчезнала, пометена от гнева, онази вежлива, но непроницаема стена, която Шед бе издигал през последните десет години. Очите му бяха присвити, лъщяха като очи на лисица, ъглите на устата се бяха придърпали нагоре, оголвайки зъбите в заплашителна маска. Под неподвижния, добре скроен сив костюм, Шед бе напрегнал всички мускули на тялото си. Сякаш дрехите не бяха негови, а взети под наем. В главата на Пини нахлуха отдавна забравени спомени. Шед, който плое сдъвкания тютюн към розовите храсти, Шед вдига към устата си пълна лъжица, Шед подхвърля с ръка монетите, които току-що е задигнал от нечий джоб, Шед се потапя във водовъртежа на похотта на улица „Мулато“, Шед се прибира у дома, вонящ на евтино уиски и долнопробен курвенски парфюм.

— Предполагам, че ще ѝ купиш къща — рече бавно Пинкни. Позата му излъчваше предизвикателност. — Ще бъдеш добър към нея, както към онази твоя малка повлекана Рюби, или как ѝ беше името.

Зъбите на Шед блеснаха и той изгуби контрол върху себе си.

— Проклет да си, Пинкни. Ти обиди Лизи. Ако имаше две ръце, още сега щях да изтупам от теб едно извинение.

— И една ми стига да държа пистолета. А това, което наистина обижда сестра ми, са твоите долнопробни намерения към нея. Бих те застрелял заради това, което си намислил, но един джентълмен трябва да се бие само с равен на себе си. Това е нещо, което никога не ще разбереш, боклук. Глупак бях, че ти позволих да влезеш в къщата ми. А сега се махай.

Шед помръдна устни, но не се чу никакъв звук. Той блъсна с юмрук в дланта си, но това му се стори малко, извъртя се и изби стъклото на вратата на офиса.

Равномерното поскърцване на креслото подсказа на Пинкни, че целият се тресе от гняв. Той облегна главата си назад в тапицираната облегалка и започна ядно да ругае.

— Къде е Джо? — попита Лизи на вечеря.

— Кой?

— Шед. Днес съм поръчала да направят хлебчета; знам, че много ги обича.

Пинкни неволно смачка салфетката.

— Замина, миличка. Отиде по работа. За дълго време. — Всички вещи на Шед бяха изчезнали. В гардероба му не бе останало нищо, освен една скъсана покана за вечеря и танци.

— О, проклятие. Искях да ми помогне в упражненията по валс с кринолин.

— Не казвай „проклятие“. Това е лоша дума. Аз ще танцувам с теб. И ти ще бъдеш моята дама на бала, нали знаеш?

— О, Пини, вече не издържам. Само след няколко седмици ще бъда на бала. Нали няма да забравиш обещанието за каляската?

— Вече е запазена.

— И братовчедката Люси ще уреди въпроса с танцувалния списък?

— Ще те канят само гиганти.

— Пини, мислиш ли, че ще съм хубава?

— Ти ще си най-красивата дама на бала.

— О, Пини. Обичам те!

— И аз те обичам, сестричке.

Пинкни се загледа в лъчезарното лице на Лизи. Изглеждаше поне с десет години по-голяма. Болката от преживения скандал с Шед започна да се разтваря в грижовната обич, която изпитваше към нея. „Един ден ще трябва да го преживея — да я изгубя, когато я вземе друг. Но поне ще съм сигурен, че я е взел джентълмен.“

— Мамо, моля те, не се блещи така в косата ми. Братовчедката Люси се занимава с нея няколко часа. — Посещението на Мери Трад се превърна в бреме за всички. Сестра й Джулия продължаваше да я нарича кравешка птица; Лизи отчаяно се бореше с опитите ѝ да се намеси в подготовката за предстоящия бал; Люси призна на Лизи, че намирала държанието ѝ за обидно. Стюарт все още беше в Кълъмбия; Мери гледаше на отсъствието му като на преднамерено оскърбление, а Пинкни си мислеше, че ще се побърка, ако майка му не спре да плаче.

— Добре, Лизи. Искях само да придам известна мекота на лицето ти. Изглеждаш толкова строга!

Лизи се погледна в огледалото на стаята за дами. Люси Енсън я бе убедила да не прекалява с всичките тези ширити, маншети и сатенени шарфове, които носеха останалите момичета.

— Ако присвиваш колене, ще изглеждаш с няколко инча пониска, Лизи, но все пак от време на време ще трябва да се изправяш и тогава какво? Ти си високо момиче. Ами покажи го. Докато всички момичета са хубави, ти ще си царствена. И ако само посмееш да прегърбиш рамене, направо ще те убия. — В огледалото Лизи изглеждаше като непозната и елегантна млада жена.

Косата ѝ беше светлокестенява.

— Хена не се брои — рече Люси, наслаждавайки се на съзаклятничеството. Косата ѝ бе сресана отстрани назад, разкривайки малките ѝ уши с мъничките като точица перлени обеци, и бе привързана на кок с една разцъфнала роза в средата. Роклята ѝ бе ушита от блестяща коприна. Шията и раменете ѝ бяха разголени. Кожата ѝ блестеше като океан при пълнолуние. Отпред на гърдите имаше заплетена като роза дантела, която се спускаше надолу към полата и се разтваряше във фигури, които при неподвижно положение напомняха обърнато наопаки лале. Но когато се понесеше във вихъра на валса, полите се разтваряха като разцъфваща роза. На дясната ѝ китка със сребристо въженце бе привързано бяло дантелено ветрило. В лявата ръка държеше букет бели рози, увити в дантелена хартия. Дългите снежнобели ръкавици стигаха чак до ръкавите на роклята.

— Приличам на деветнадесет и дори двадесетгодишна — каза Лизи на отражението си. Бузите ѝ аленееха.

— Стига си изкушавала огледалото — обади се Керълайн. — Видя ли го?

— Кого? — Лизи се отмести встрани.

— Не си го видяла, иначе нямаше да питаш. Спомняш ли си миналото лято, когато един янки дойде да потърси Джон Купър във вашата вила? Е, той е тук. В преддверието. И въобще не е янки. Той е братовчед на Джон и се казва Лукас. Толкова е красив, че можеш да си умреш от щастие само докато го гледаш. Ако го няма в моя списък за танци, ще се самоубия.

— Лизи, време е да тръгваме. Добър вечер, Керълайн. Красива си като картина.

— Благодаря, мадам.

— Лизи!

— Готова съм, мамо.

— Добър вечер, мис Трад.

— О, Джон Купър, колко ми е приятно, че ви виждам!

— Надявам се, че ще имам честта да танцувам с вас първия валс тази вечер.

Лизи дори не погледна в списъка си. Вече знаеше, че вътре Джон Купър го има на три места и нямаше нищо против. Ако не друго, поне добре познаваше неговия стил на танцуване след всичките тези петъчни вечери, докато останалите непознати имена направо я плашеха.

— За мен ще е удоволствие, мистър Купър.

Джон се изчерви. „О, боже мили, помисли си Лизи. Обзалагам се, че пак ще ме настъпва по краката.“

— Ако мога да помоля за една услуга — запелтечи той.

Лизи погледна над полуразтвореното си ветрило.

— Всеки може да помоли — рече тя. Почувства се най-малко на осемнадесет.

— Ще ми позволите ли да запиша името си и за шестнадесетия танц? — лицето му беше алено.

Лизи забрави, че вече е пораснала. Ветрилото падна от ръката ѝ и се залюля на сребристото въженце.

— Не ставай глупав — рече тя, — знаеш много добре, също както и аз, че само влюбени и женени танцуват шестнайсетия танц. Все едно да напиша на гърба си „Собственост на Джон Купър“. — Тя видя болката в очите му и осъзна колко лоша е била. — Не исках да нараня чувствата ти, Джон, ала не искам и да тръгнат приказки по мой адрес още след първия бал. Виж какво ще ти кажа: можеш да седнеш до мен по време на танца. Това не означава нищо друго, освен че сме стари приятели. „И ще е далеч по-приятно, отколкото да седя с мама, леля Джулия“, помисли си тя.

Джон кимна щастливо. „Тя ме нарече Джон“, пееше сърцето му.

— Пссст, Лизи... Има ли го в твоя списък?

— Не. А в твоя?

— Не. Няма го и в списъците на Анабел и Кити. Те самите ми казаха. Дали не е женен? — Керълайн и Лизи, а и всички останали дами в залата доста често отправяха погледи към Лукас Купър. — Колко е грациозен, Лизи, виж, покланя се на леля ти Джулия. небеса, той ще танцува с нея. Не съм си и помисляла, че мога да изпитам ревност към мис Ашли. Но, за бога, защо нея?

Но Лизи вече заемаше мястото си до Пинкни в котилъона. Решила бе да не си разваля първия бал с мечти по недостижимото. Лукас Купър никога нямаше да я забележи.

— Мис Трад, ще ми позволите ли да ви придружа до вашето кресло? Къде ще пожелаете да седнете?

— Защо не край прозореца? Харесва ли ви балът, мистър Купър? Трудно е да повярваш, че вече е шестнайсетият танц.

— По-приятно ми беше, когато ме наричахте Джон.

Лизи се засмя.

— Зная. Чувствам се глупаво с всичките тези „мистър“ и „мис“ след най-малко десет милиона години в училището по танци и неделното училище. Хайде, докато седим, да не се държим като възрастни! Така почивката ще е истинска.

— Съгласен съм.

— Лизи.

Джон се усмихна и лицето му се промени.

— Съгласен съм, Лизи.

— Полъхът тук е приятен, нали? Знаеш ли, Джон, мисля си, че наистина ще изтъркам обувките си от танци. Братовчедката Люси ми каза, че по това се познавал един великолепен бал.

— Простете, братовчеде.

Лизи се огледа, за да види кой се намесва в разговора им. Беше Лукас Купър.

— Не постъпвате честно, Джон — рече той, — като се опитвате да скриете в този ъгъл най-красивата дама на бала. Ще ме представите ли?

Джон не откъсваше очи от Лизи. Изразът на лицето ѝ накара сърцето му да спре. Никога не го бе поглеждала по този начин.

— Мис Трад — произнесе той, — позволете да ви представя братовчед ми Лукас Купър. Люк, това е мис Лизи Трад.

Той се поклони по най-изискан начин.

— За мен е чест, мис Трад. Мис Ашли ми каза, че всъщност се наричат Елизабет. Такова красиво име напълно отговаря на притежателката му.

— Здравейте, мистър Купър. — За своя изненада Лизи установи, че гласът ѝ е съвършено спокоен.

— Добре ли си прекара, сестричке?

— Райски, Пини. По-райски, отколкото в самия рай.

33.

— Тази сутрин получих шест букета — рече Керълайн. У Рагови цареше обичайното оживление в деня след бала. Тук бяха и четирите зрелостнички, за да споделят спомени и танцувални списъци, да си разкажат кой какво им е казал, да обменят сплетните, които са чули, и заедно да се порадват, че са вече приети в обществото и следователно са пораснали.

Кити Гаурдин се натъжи.

— Аз само два. Знаех си, че никой няма да ме забележи.

Лизи избута Кити от леглото на Керълайн, където всички бяха насядали със сгънати крака.

— Така е, защото си гъска. Пристигна тук две минути след закуска. Колко рано очакваш хората да ти пращат цветя? Сигурно вкъщи вече те чакат дузина. Чух как братовчедът Джошуа каза на мама, че се надява следващата година да си негова годеница и да откриете бала.

— Наистина ли го каза, Лизи?

— Наистина, повярвай ми.

Анабел Брютън помогна на Кити да се настани отново на възглавницата.

— Аз излизам от състезанието — рече тя. — С Дейвид ще се оженим през октомври. — Останалите момичета изпищяха. После се нахвърлиха да я целуват и прегръщат.

— Разкажи ни, Анабел — настоя Керълайн. — Какво каза Дейвид? Падна ли на коляно пред теб?

— Целуна ли те? — изкиска се Кити.

Анабел поклати глава.

— Нищо не ми е казал. Тази сутрин татко ми съобщи, че е поискал от него разрешение. Предполагам, че ще говори с мен довечера. Поканен е на вечеря.

— Колко вълнуващо. А ти какво ще му кажеш?

— „Да“, разбира се. Това решение е взето много отдавна.

Момичетата се заеха да обсъждат развълнувано късмета на Анабел и достойнството и чара на Дейвид Микел. Всяка една от тях в мислите си го оценяваше като стар и дебел, но Анабел беше тяхна приятелка и най-важното бе да ѝ помогнат да се самоубеди, че е щастлива.

Керълайн намери идеалния начин да смени темата, преди Анабел да се разплаче.

— Обзалагам се, че Лизи ще получи цветя от Лукас Купър. Тя бе единствената сред нас, с която той разговаря. Умирам от ревност. Хайде, Лизи. Разкажи ни всичко до най-малката подробност.

Лизи разказа каквото знаеше. Леля Джулия я бе осведомила за всичко, свързано с него.

— Но — продължи Лизи с блестящи очи, — преди да дойда, се срещнах с братовчедката Люси и тя ми каза, че той е опасен човек, любител на приключенията. Останалите три момичета се притиснаха по-близо до нея. Те ококориха очи, докато слушаха разказа за живота в Дивия запад и за скалпирането, с което се е разминал на косъм. А когато Лизи стигна дотам, където той официално се отказал от кариерата си, за да се посвети на Южна Каролина, очите им се овлажниха.

— Също като генерал Лий — въздъхна Керълайн. — Постъпил е в Уест пойнт, но после обърна гръб на учението в полза на Юга.

— А защо не пожела да танцува с нито една от нас? — запита Кити. — Май че уредниците не са пожелали да го включат.

Лизи знаеше отговора и на този въпрос.

— Каза, че е решил да дойде на бала в последния момент, така че уредниците да не знаят за него. Сега е постъпил при Червените ризи и не е бил сигурен, че ще успее да се измъкне.

Керълайн въздъхна.

— Но ти само знаеш, че е при Червените ризи. Представи си как ще изглежда на кон, с разкопчана яка и развята от вятъра коса.

Дори предстоящият годеж на Анабел не ѝ попречи да се присъедини към дружния хор от възклицания и въздишки.

Всички насочиха вниманието си към Лизи.

— Ти си най-голямата късметлийка на този свят, Лизи. Той проседя целия шестнайсети танц с теб.

— О, по-скоро седеше с мен и Джон. Просто имаше нужда от компания.

— Глупости. Наоколо имаше достатъчно хора, които можеха да му направят компания. — Кити снижи гласа си до шепот. — Видяхте ли Мери Хъмфрис? Съвсем откровено му се предлагаше. Мама каза, че държанието ѝ било скандално.

Керълайн побърза да добави:

— А моята майка каза, че Мери е боядисала лицето си.

— Кой ли ще забележи? — вметна Лизи. — Виждали ли сте някога по-къса рокля от нейната?

— Но какво друго ѝ остава на бедничката — обади се Анабел със самодоволна усмивка. — Вече три години излиза сред обществото и още не се е омъжила.

— Какво да я мислим Мери Хъмфрис — рече Керълайн. — Ясно е, че Лизи му хвана окото. Може би ще ти изпрати букет, Лизи.

— Не. Малко се надявах. Братовчедката Люси ми каза, че много мъже изпрацали букети на момичетата, които се представят за пръв път пред обществото. Но само от вежливост. И това съвсем не значи, че са те харесали. А цветята на Джон Купър бяха на стълбите още преди изгрев-слънце. Лукас Купър е отседнал при Джон. Ако бе пожелал, можеше да постави и своята бележка, без да се затруднява.

Кити се помъчи да я успокои.

— Може би си е тръгнал веднага след бала, Лизи. Братовчед ми е червеноризец и много рядко успява да се измъкне. Сигурно и Лукас Купър е бързал да се върне.

Стюарт Трад кипеше от яд.

— По-добре да бях отишъл до Сейнт Сесилия и надбягванията. И без това тук нищо не правим.

Алекс Уентуърт се усмихна лениво.

— На мен и така ми харесва. Ако работеше като мен в застрахователния бизнес, и на теб щеше да ти допадне тази многомесечна ваканция. — Той вдигна чашата с бяло вино. — За генерал Уейд Хемптън, губернатора на Южна Каролина. Повече или по-малко.

Четири месеца след края на изборите продължаваше борбата за власт между опонентите от Кълъмбия и Вашингтон. Най-сетне само преди седмица, на първи март, Ръдърфорд Б. Хейс зае поста президент. Но Чембърлейн продължаваше да окупира Капитола в Кълъмбия, въпреки че Хемптън бе съобщил на хората си, че Хейс, макар и републиканец, се е съгласил да го подкрепи и да изтегли войските си от Южна Каролина, при условие че на свой ред Хемптън го признае за президент.

— Хората на Хейс са измамили генерала — рече Стюарт. — Ей така ще си маршируваме нагоре-надолу по „Стейт стрийт“, докато проклетите ни червени ризи се превърнат в парцали, а през това време северняшките политици и черньовците ще ни оберат до шушка.

— Не се прави на магаре, Стюарт. А не видя ли другия парад? Нашите неуморни законодатели по цял ден се тълпят на гарата, за да натоварят всичко, което имат, и да поемат към новия си дом на север. Едва ли си пропуснал тази гледка днес следобед. Онова ухилено чернокожо лице със златни зъби от край до край и до него жълтата повлекана, грабнала годишния си доход в скъпоценности. Да не мислиш, че са тръгнали на религиозен събор? Не и с три каруци багаж зад тях.

Стюарт изпразни на един дъх чашата си.

— Не трябваше да ги пускаме. Деди Кейн със сигурност вече е в Бостън.

— Откажи се, Стюарт. Струва ми се, че си се поболял на тази тема.

— Е, той не преби почти до смърт теб.

— Не, но знаеш, че се закле да го стори. Яд го е, че янките докопаха баща ми преди него... май трябваше да кажа баща ни.

Стюарт стовари юмрук на масата.

— Как можеш да се смееш над подобни неща...

Но китката му внезапно бе стисната в желязна хватка. Лицето на Алекс бе придобило страшен вид под мъждукащата светлина на лампата.

— Смя се, защото така трябва. Ако не беше така погълнат от собствената си мъка, отдавна да си се досетил как се чувствам. Семейството ми е обезчестено, баща ми прокълнат публично от някакъв жълт фанатик, майка ми се срамува да се покаже пред хората,

а собственият ми дом е затворен за мен, откакто навърших шестнадесет. Ти смяташ, че имаш право да убиеш Деди Кейн, защото той се е опитал да те убие. Аз имам още милион причини. Но съвсем не смятам да се правя на глупак като теб и да го търся. Смя се пръв, преди хората да започнат да ми се смеят. С Божията воля той напусна Южна Каролина и може би внуците ми ще могат да живеят, без да се питат дали тихите шушукания наоколо им не са по техен адрес. Дотогава хората може би ще са забравили.

— Божичко, Алекс, ужасно съжалявам! Но ти си толкова добър актьор, че измами дори мен.

Алекс освободи китката му.

— Да забравим за това. И двамата се държахме глупаво. Никога вече няма да споменавам Кейн, а ти няма да съжаляваш за всичко, което си направил. А сега да хапнем нещо. Хелън отиде на гости при някакви нейни роднини из околността, за да ги занимава с бебето. Вкъщи няма нищо за вечеря.

Стюарт се усмихна. След шест месеца Алекс и Хелън щяха да станат родители, а Хелън вече се тревожеше дали детето трябва да постъпи в колеж, рискувайки да попадне в неблагоприятна компания. Разговорът с нея бе лишен от голямо разнообразие.

Още щом излязоха на улицата, на която живееше Алекс, те видяха пламъците. После огънят изчезна; двамата решиха, че им се е привидяло, и не заговориха за това. И тогава пламъците лумнаха отново като драконов език от прозореца на първия етаж. Алекс се втурна напред.

— Моята къща е! — извика той. — Повикай пожарната команда!

Стюарт се извърна и се завтече към алармения звънец на ъгъла.

На връщане прекоси улицата на зигзаг, тропайки на вратата на всяка къща с дръжката на револвера си, за да събуди спящите обитатели. Отдавна минаваше полунощ.

Когато най-сетне спря пред Алексовата къща, той видя, че предната стена е недосегната, но че зад прозорците вътре бушуват пламъци. Стюарт заобиколи отзад и повика приятеля си. Ако Алекс беше вътре, единствения път навън бе през задната врата.

Павираният с тухли заден двор бе озарен от алената, пулсираща и трепкаща светлина, която идваше през прозорците на къщата. Стюарт спря, за да си поеме дъх. И в този миг видя Алекс с разкривено от ярост и озарено от огньовете лице. Беше се покатерил на каретата пред задната врата, съвсем близо до пламъците. Стюарт се хвърли напред. Трябваше да го измъкне по-надалеч. Но една ръка го сграбчи за рамото. Стюарт се извърна и видя... Алекс.

И тогава премести поглед от единия Алекс към другия. В адската светлина на огъня лицата им изглеждаха еднакви. Кожата им не беше нито бяла, нито кафява, а грееше с аленото отражение на пожара. Шокът изостри още повече възприятията на Стюарт. До ушите му стигнаха виковете на мъжа, изправен върху каретата.

— Предаден — крещеше той, — всички обещания, всички надежди на вятъра! Продадоха мен и хората ми така, сякаш още сме оковани във вериги. Отиде си. Всичко си отиде. За да може един крадец да седне в Белия дом. Белия дом.

Стюарт осъзна, че върви право към Кейн, насочван от желязната хватка на Алекс Уентуърт.

— За пръв път го виждам — прошепна Алекс.

И тогава Деди Кейн ги видя. Тялото му се раздруса, сякаш го бяха ударили в гърба. От гърлото му се надигна ужасяващ смях.

— Твърде късно, бели човече! — изрева той. — Скоро от Уентуъртови ще остане само пепел. Хайде. Арестувай ме. Горд съм с онова, което направих! — Той присви очи и надникна през димната завеса. — Ти не си от полицията. — Кейн скочи от каретата и излезе от димния облак. Изведнъж прозорецът зад него се пръсна от горещината и под краката им се посипаха блестящи стъклени парчета. Стюарт ги чуваше как трополят в стакато по земята. Времето сякаш забави своя ход. Всичко изглеждаше някак далечно и бавно.

Алекс Уентуърт и Деди Кейн се измериха с погледи, само на двадесет крачки един от друг, но никой от тях не направи опит да заговори другия или да се приближи към него. Къщата се разтърси из основи, когато вътрешната стълба рухна в пламъците под нея.

Стюарт неочаквано излезе от завладелия го транс. Той вдигна ръка и насочи револвера си към Кейн, съсредоточавайки се в мъничката точка между веждите. Сърцето му блъскаше в победен

ритъм. Съвсем бавно, сякаш отмервайки течащите секунди, пръстът натисна спусъка.

Нещо се раздвижи до него и изведнъж револверът се озова на земята и гръмна. Изстрелът прозвуча по-силно от топовен.

— Остави го — нареди му Алекс. Ръката му продължаваше да стиска китката на Стюарт.

— Но това е Деди Кейн, глупако! Ще го убия! — Стюарт се дърпаше да се освободи от ръката на Алекс.

— Няма да ти позволя — рече Алекс. — Сляп ли си? Той е мой брат. Няма да ти позволя да застреляш брат ми.

Яростният вик на Стюарт бе заглушен от още по-ядния, който излетя от устата на Кейн. Той вдигна ръка към тях, стиснал дълъг пистолет със закривена дръжка и го насочи право към Алекс Уентуърт. После изви глава назад. Сухожилията на шията му се изпънаха като въжета.

— Не! — викът му бе изпълнен с неописуемо отчаяние.

Още докато отекваше във въздуха Стюарт се хвърли към него. Но преди да премине и половината разстояние, Кейн пхна дулото в устата си и натисна спусъка.

— Не! — извика Стюарт и гласът му прозвуча като гротескно ехо. Отмъщението, заради което живееше, се изплъзваше от ръцете му и той не знаеше кого да вини, Кейн — неговия враг, или приятеля си Алекс. За миг го завладя и сетне го напусна пристъп на гняв, оставяйки го лишен от емоции и опустошен. Някакво парче полетя от покрива и го удари по рамото и за първи път от мига, когато бе видял Деди Кейн, той почувства непоносимата горещина на пожара. Стюарт се извърна към Алекс, който изглеждаше сякаш е парализиран, и го задърпа далеч от огъня, към биещите на улицата камбани на пожарната кола.

През останалите пет седмици, които Стюарт прекара в Кълъмбия, двамата се Алекс не се видяха. Нямаше какво повече да си кажат. На десети април Дейвид Чембърлейн предаде Капитола и замина за Мисисипи. Поддръжниците му се разпръснаха. Губернаторът се премести заедно с хората си от Каролина хол и се зае с изпълнението на обещанието да върне Южна Каролина на

каролинците. Червените ризи, които му бяха верни през цялата година, не останаха забравени. Компанията на Алекс Уентуърт получи право да застрахова всички щатски сгради срещу пожар, наводнение и ураган. Стюарт Трад бе назначен за магистрат на кокетния малък град Съмървил, само на двадесет и пет мили от Чарлстън. Отпуснаха му средства за закупуване на мантия в добавка към заплатата му и освен това получи титлата съдия.

— Пини, тази сутрин дойде телеграма. Стюарт си идва у дома утре.

— Чудесно, Лизи. Как мислиш, дали ще успее да се промъкне през тълпата от твои обожатели?

— Престани да ме дразниш. Нямам никакви обожатели и ти го знаеш добре.

— Други неща чух.

— О, братовчедката Люси преувеличава. — На бузите на Лизи изби руменина. Всъщност, явяваха се поне трима, а често и повече почитатели всеки вторник следобед, когато беше нейният ден за прием. Люси беше в ролята на придружителка и разказа на Пинкни, че Лизи гледала със забележително спокойствие на своя успех.

— Разбира се — продължи Люси, — доста помага и обстоятелството, че тази година само четири момичета правят светския си дебют, или три — ако не се брои Анабел, която вече е уговорена. Така всяка една от тях има възможност да „приема“ поред, без да възникват конфликти.

— А тия момчета защо не работят?

— Повечето от тях работят, Пинкни. И идват у нас след работа. Само двама от тях се появяват тук по-рано и те не са момчета. Чарли Джонсън и Херълд Къртней.

— Чарли е по-възрастен и от мен. Това е отвратително.

— По-скоро патетично. Той беше „любимец на дебютантките“ още в годината, когато аз „излязох“ сред обществото и все още се мъчи да запази тази титла.

— А тази година кой я получи?

— Франк Къминг, поради отсъствие на лидера. Ако блестящият Купър някога се върне обратно, Франк незабавно ще бъде изместен.

На седемнадесети април Франк беше детрониран. Стюарт Трад се завърна от Кълъмбия и доведе със себе си Лукас Купър.

— Пини, това е Лукас Купър. Двамата бяхме заедно в Портър.

— Здравейте. Мисля, че сме се срещали, на бала. Леля ми, мис Ашли...

— Да, разбира се. Надявам се, че Стюарт не ви е създал никакви неприятности, като си позволи да ме покани.

— Ни най-малко. Ще ми позволите ли да повикам сестра си. Тя ще даде нареждания на прислугата. — Пинкни бе достатъчно схватлив, за да се досети, че Лизи би желала отрано да е предупредена, че любимецът на дебютантките се е появил в дома ѝ. Той побърза да я намери.

Когато научи новината, Лизи плесна с ръце.

— Керълайн и Кити ще позеленеят — Тя приглади косите си и с прелъстителна походка заслиза надолу по стълбището.

Докато Лукас се поклонил пред нея, тя се владееше напълно.

— Ваш слуга, мис Елизабет — произнесе той и целуна ръката ѝ по всички правила на етикецията. Пръстите на Лизи потрепериха от допира и тя се изчерви.

Лукас изглежда не забеляза. Не я игнорираше, но просто се държеше с всички еднакво, сякаш, както обясни Лизи по-късно на Керълайн, тя е брат, а не сестра на Стюарт и Пинкни. Разговорът в по-голямата си част бе посветен на политиката. Лизи участваше съвсем малко в него и единственото, което успя да каже, бе, че се гордее със своя брат съдия.

— А на теб, Лукас, какво предложи генералът? — запита Пинкни. — И ти ли ще раздаваш правосъдие?

Лукас поклати златистите си къдрици.

— Благослови ме и ми връчи благодарствено писмо. Все пак аз бях редник сред червеноризците, а не офицер. — Усмивката му беше леко изкривена от белега в ъгъла на устата. — Животът се пошегува с мен. Отказах се от службата като платен кавалерист, за да препускам два пъти повече безплатно, и то като редник. А нашият капитан едва ли през живота си е яздил нещо друго, освен муле.

На Лизи това ѝ се стори ужасно нечестно и тя побърза да го каже.

Лукас съсредоточи върху нея цялата мощ на своя магнетизъм.

— Животът на военните никога не е честен към тях, мис Елизабет. Той се основава на звания и дисциплина, а не на умение. Ако

повишенията в службата зависеха от вас — дамите, вероятно щяхме да сме далеч по-добре.

Стюарт подсвирна иронично.

— Тогава за генерали щяха да избират онези, които са се представили най-добре на танците.

— Не знам дали това ще е по-лошо от настоящото положение. Помислете за нещастника Кастър. Произвели са го генерал, когато е бил по-млад дори от мен, поради груба чиновническа грешка. И след като решението било произнесено, никой не можел да го отмени, макар че за малко не бил изхвърлен от Пойнт поради некадърност. И така именно той повел стотици хора, които го превъзхождали във всичко, към безсмислено клане. Като си помисля само и кръвта ми кипва. Моля ви, простете, мис Елизабет, че си позволих да повиша тон във ваше присъствие. Но всички мои приятели бяха избити тогава.

Лизи кимна в знак на разбиране. Лукас я погледна с благодарност. Имаше нещо много интимно в този поглед.

След това той насочи вниманието си към Стюарт.

— Стига приказки за войници. Кога най-сетне ще започнеш да раздаваш правосъдие за белия човек?

Лизи ги слушаше като през мъгла.

34.

Тази вечер се оказа начало на период, в който се редуваха екстаз и мъчение. Лукас Купър остана при Традови в продължение на три дни и не отделяше цялото време само на Лизи. Но когато се приближаваше към нея, останалата част от света потъваше като в мъгла. След това, насочеше ли вниманието си другаде, настъпваха часове на ослепително последствие. Цветовете бяха по-ярки, по-остри уханията и чувствата ѝ бяха приповдигнати. Струваше ѝ се дори, че долавя вибрациите във въздуха, когато той диша, и мисълта, че са под един покрив с него, я лишаваше от сън.

— Не защото е много красив, братовчедке Люси — обясни тя. — Просто не мога да разбера. Когато Лукас ми говори или ме гледа, струва ми се, че ме изпълва някаква енергия. По-жива съм и съм си аз повече от всякога. Целият свят е по-реален от всякога. Ясно ли се изразявам?

Люси я хвана за ръцете.

— Мое ангелско дете — само изрече тя. — Джулия Ашли се оказа права. Лукас Купър беше опасен. Оказваше съвсем същото въздействие, Люси бе сигурна в това, върху почти всички, с които влизаше в контакт. В него имаше някаква необяснима жизненост, която привличаше хората наоколо като наелектризирана буря в открито море. Знаеше добре, че пръстите на Лизи не бяха единствените, които потрепваха при докосване с неговите. Дори нейните го правеха, макар че обичаше Пинкни с цялото си съществуване. Привличането на Лукас бе първично, а не сексуално.

„Иска ми се да си отиде и да не се връща повече“, помисли си Люси, докато притискаше тръпнещото тяло на Лизи.

За кратко време изглеждаше, че желанието ѝ ще бъде изпълнено. Когато Стюарт замина за Съмървил, Лукас се премести у дома. В средата на май Лизи отново заприлича на себе си. Двамата с Пинкни отидоха да разгледат малката къща, която бе наел да живее Стюарт, и Лизи се върна кипяща от ентузиазъм от Съмървил, от къщата на

Стюарт, от неговия впечатляващ офис в областния съд на Дорчестър и от самия Стюарт.

— Все едно че е някой друг, наистина е чудесен. Пини каза, че десет години Стюарт е изгарял от омраза по онзи човек, но сега, след като е мъртъв, може да започне живота си отново. Купил си е най-различни красиви неща. Леля Джулия е обзавела къщата му с мебели, които е запазила от „Шарлот стрийт“. И много често ходи до имението. Не е чак толкова зает в Съмървил. Градчето е малко. И много красиво. Милион борови дръвчета навсякъде. Законът там забранява да се секат. Целият град мирише на коледна украса.

Люси реши, че кризата е преминала. Но после, само след седмица, Лукас се появи в един ден „на прием“ и всичко започна отново. Каза, че бил извън града в търсене на работа.

— Баща ми все още не може да ми прости, че напуснах службата. Той не разбира, че в армията няма бъдеще. Трябва да намеря занимание, което ще му се стори подходящо за един джентълмен. Този път той се настани да живее при братовчедите си — родителите на Джон Купър, и Лизи го видя само веднъж, но и това бе достатъчно, за да запали отново огъня в нея. Когато научи, че се е запознал с Кити и е посетил три вечерни забави у тях, тя беше смазана.

— Идва тук само от вежливост — хлипаше тя пред Керълайн. — А при Кити ходи, защото я харесва. Една от забавите беше организирана от семейство Хъмфрис. Бас държа, че Мери отново е навлякла онази разголваща рокля или нещо още по-отвратително. Керълайн прояви съчувствие. Лукас въобще не й обръщаше внимание и тя не хранеше никакви надежди за себе си. Предпочиташе да застане на страната на Лизи, защото Кити — всеобщо признатата красавица на сезона, разполагаше с прекалено много поклонници.

Двете с Лизи се заеха да кроят планове за това как да се облича, какво да говори и как да се държи следващия път, когато се срещне с Лукас. Седмици наред двете играеха патетични малки игри — Керълайн казваше онова, което би могъл да произнесе Лукас, а Лизи отвърщаше с безразличие или флиртуваше дръзко. Но всичко бе напразно. Лукас не се появи повече.

В началото на юни Лизи се отказа от тези игри.

— Тази година ще заминем по-рано за острова — плачеше тя. — Пини каза, че там въздухът е подходящ за братовчедата Ендрю, така че

Люси ще вземе малкия Ендрю две седмици преди края на учебния сезон. Скоро няма да виждам никого, не само Лукас. Нищо няма да ми пречи да си хващам лунички.

— Ще виждаш Джон Купър. Все още ли ти пише?

— Непрестанно. Ужасно е. Въобще не ме интересува с какво се занимава в университета и какво възнамерява да прави в семинарията.

— Може би Лукас ще го посети на острова?

— Едва ли. Все още си търси работа, а на острова никой не работи. Лятото ще е отвратително!

Но Лизи грешеше. Това бе най-хубавото лято, което бе имала досега. Пинкни се прибираше за вечеря и в неделя бе по цял ден къщи. Настроението му беше чудесно и той непрестанно се шегуваше, измисляше разни игри, даряваше ѝ свободното си време, внимание и любов. Лизи никога преди не го бе виждала толкова щастлив. Ако не бе толкова заета със себе си, щеше да забележи нещо подобно и в Люси. Прекараните заедно часове бяха богатство за Пинкни и Люси и ги караха да обичат всичко и всички наоколо. Сенчестата веранда, шумът на прибоя и сплетените им ръце, когато бяха сами — повече от това не им беше необходимо. Много повече беше от онова, което са имали досега.

През юли Джон Купър се прибра у дома. Той поиска от Пинкни официално разрешение да ухажва Лизи. Пинкни го даде с благосклонна усмивка. На Джон му оставаха четири години до завършване на семинарията. Ако Лизи пожелаеше да се омъжи за него след това, Джон щеше да има благородна професия и Пинкни с радост щеше да даде съгласието си.

— Но трябва да те предупредя, Джон, че според мен Лизи все още не мисли да се омъжва. Харесва ѝ да кокетничи. Не ѝ позволявай да ти разбие сърцето.

Джон не обърна внимание на това предупреждение. Той продължи да плува с Ендрю, но освен това посещаваше Лизи в онези дни, в които тя му позволяваше. А това бе доста често. С Джон времето минаваше незабелязано, защото тя не изпитваше към него никакъв интерес. След като отрязва първото му признание, че я обича, с думите: „Не се прави на смахнат“, Джон сметна, че ще е по-благоразумно да не говори за това.

През първата седмица на август Пинкни нареди да доведат коня му на острова. Отначало го остави в конюшната при товарните коне, които дърпаха каруците с лед и вода. След седмица управителят на конюшните построи няколко допълнителни бокса. Още поне дузина мъже искаха да оставят при него конете си.

— Чарлстънският клуб ще спонсорира участието в турнирите през октомври — рече Пинкни — и аз възнамерявам да се възползвам. Цветовете на семейство Трад отново ще се появят в състезанието, дори ако трябва да загубим първия рунд.

Лизи, Джон и малкият Ендрю слушаха захласнати разказите на Пинкни за предишните турнири.

— Преди войната ги провеждахме всяка година. Всички семейства имаха поне по един участник. Сигурно сте чели за крал Артур и двубоите на неговите рицари. Не е опасно, но изисква известни умения. Вместо да се сражаваме по единично, организирахме два противникови отбора. След това те се хвърляха едни срещу други. Целта е да събориш противника отсреща, като го блъснеш в гърдите. Всеки носеше подсилена на гърдите защитна жилетка и копие с мек наконечник. Обикновено половината от ездачите се озоваваха на земята. Отборът, който е с по-малко съборени състезатели, се обявява за победител през този ден, а участниците от другия отбор са длъжни да сервират по време на обедното празненство. А следобед идва ред на индивидуалните схватки. Но право на участие имат само онези мъже, които не са били събаряни. Ездачите този път носят заострени копия, с които трябва да свалят по три халки, окачени на три „дървета“. Тези, които успеят да го сторят в първия рунд, продължават във втория, където халките са по-малки. Ако повече от един човек приключи успешно втория рунд, което се случва рядко, има и трети. А когато никой не успее да свали три халки, състезават се онези мъже, които са свалили по два. И така броят им намалява, докато накрая бъде излъчен победител.

— И какво получава победителят? — запита малкият Ендрю.

Пинкни се усмихна.

— Попитай мама — рече той.

— Баща ти спечели в годината, когато се оженихме — рече Люси. — Тъкмо се бяхме върнали от сватбеното пътешествие. Всичко беше ужасно вълнуващо, виковете на тълпата и задъхващото

напрежение на надпреварата, когато препуснаха в галоп конете. Носеха се с невероятна скорост. Баща ти и Пинкни бяха единствените, които стигнаха до третия рунд. Всички бяха пощурели. Дойде ред на Пинкни. Той се понесе като вятър, свали първата халка, после втората, но третата отскочи от върха на копието. Когато баща ти препусна, беше се възцарила такава тишина, че в полето се чуваше само тропотът на копитата на коня му. Той свали първата халка, след това втората. И третата. Приблужи се към масата на съдиите и вдигна копието пред тях. Те поставиха върху него венец от цветя и баща ти ми го поднесе. Постави го на главата ми и аз станах кралица на любовта и красотата. Двамата с него поведохме Големия парад на бала същата вечер. О, беше чудесно! — Люси избърса очите си с ъгълчето на кърпичката.

— Как ми се иска да имам кон — обади се Джон.

— Аз също — откликна синът на Люси.

— Още си много малък Ендрю — рече Пини, — но ти, Джон, можеш да използваш моя. За тренировки. Но за състезанието ще си намериш твой собствен. Мога да се упражнявам с него само в неделя. Ще ми направиш услуга, ако го яздиш през седмицата. В събота копието ще пристигне. В неделя ще ти покажа как се държи. А след това трябва да измисля нещо по-специално за един рицар левак.

— Мога ли да гледам? — запита с блеснали очи Лизи.

Пини погледна към Джон.

— Не мисля, че трябва да позволяваме на дамите да ни гледат как работим, нали Джон? По-добре да тръпнат в очакване на турнира. Какво ще кажеш да се срещнем у вас?

Джон се съгласи с благодарност.

— Ами аз? Аз не съм дама! — проплака Ендрю.

— Ти ще дойдеш с мен, Ендрю. А през седмицата ще трябва да се уговориш с Джон.

— Сигурно е станал още призори — рече Лизи на Керълайн. — Бедният Джон. Все още води Ендрю на плуване, но когато идва да го повика, едвам пристъпва. Един ден имаше голяма цицина на главата си. Надявам се, че няма да убие коня на Пини.

— Струва ми се спомена, че Ендрю също щял да язди.

— Упражняват се следобед, вместо да плуват. След това Джон изпраща Ендрю дотук, закарва коня в конюшните, преоблича се и идва на посещение. Не знам как е още жив.

— А брат ти как се справя?

— С Пини всичко е наред. Изглежда по-весел от всякога, но много го бива да крие това, което е намислил. Нищо не казваше до онзи ден, когато се наложи да взема лекарство против блатна треска. А аз си мислех, че е за храносмилането.

— Той е романтик, Лизи. Как мислиш, дали някога ще се ожени?

— Пини? За бога, не. Вече е на тридесет и четири. Предполагам, че Лавиния Енсън е съкрушила сърцето му и сега е твърде късно. Той ще е един от категорията сладки и чаровни стари ергени. Поне няма да е досаден като стария Чарли Гаурдин. Иначе бих умряла от срам.

Момичетата се полюшваха в хамака. Люси беше в кухнята и разговорът стигаше до ушите ѝ. Би се засмяла пред безпардонното отношение на девойките, но беше прекалено разтревожена за Пинкни. Получил бе остър пристъп на маларийна треска и се мъчеше да се пребори с болестта сам в града. А и направо го съсипваше фактът, че е забравил да борави с копието. Дървеното копие бе почти осем фута дълго, а дръжката — само два. Тежестта бе прекалено голяма дори за две ръце. Пинкни нямаше никаква контратежест. Можеше да направлява коня си с крака, в това никой не би могъл да го превъзхожда. Но копието го бе победило. Един ден тренировка на седмица беше крайно недостатъчно. Може би щеше да е по-добре да го убеди да ходи на работа само в дните, когато пристигаха товари от Карлингтън. Това би значело четири пълни дни в седмицата на острова. Сърцето ѝ заби по-бързо. Слава богу, че през това лято Джулия Ашли бе решила да посети Стюарт, вместо да дойде на острова. Очите ѝ бяха доста по-проницателни от тези на Лизи. Люси приготви лекарството на Ендрю и го постави на таблата заедно с вечерята. Той вече рядко сядаше в креслото си, предпочиташе унеса, който му осигуряваше приспивателното. Подсъзнателно Люси бе доволна от това.

Но Пинкни отказа да се вслуша в съвета на Люси и да промени своята програма. Тя правеше отчаяни опити да го убеди, когато

изведнъж забеляза мъждукащата в ъгълчето на устата му усмивка.

Той вдигна дланите ѝ към устните си.

— Този път не можа да прочетеш мислите ми — прошепна Пинкни в шепите ѝ. — През септември смятам да преустановя всякаква работа. Рудата може да се натрупва в Карлингтън.

— Това ще е най-щастливият месец в моя живот. — Но Люси не знаеше, че жестоко се лъже. Още в първия ден на ваканцията си Пинкни се върна придружен от Лукас Купър — и двамата яхнали дорести коне. Само две седмици по-късно Лизи вече имаше хлътнали очи и бледо лице.

Програмата на Джон оставаше непроменена. Но в някои от дните той не беше сам. Лукас ги очароваше със своето вълшебство, Джон губеше самоувереното спокойствие, което бе натрупал през лятото, а Лизи сякаш се озаряваше отвътре. А после настъпваха дни, в които Лукас не се вясваше никакъв. Или се появяваше в компанията на Пинкни. Или пък просто подвикваше за поздрав, докато минаваше с коня си покрай къщата на брега. Лизи се опитваше да си отвлече вниманието с някоя книга или нова рецепта за обяд, но не можеше. Неизменно се появяваше с търсец поглед на верандата и започваше да оглежда брега с надежда да зърне Лукас.

— Ще се разболееш — рече ѝ Керълайн.

— Нищо не мога да сторя. Опитвам се. По-лошо е дори от времето, когато той прекара няколко дни в нашата къща. Сега вече дори не мога да спя.

— И какво смяташ да правиш?

— Какво мога да направя? Люси смята, че трябва да замина за Съмървил, но самата мисъл за това ми е непоносима.

— А какво казва Пинкни?

— Да не си луда? Никога няма да кажа на Пинкни. Току-виж тръгнал да дири Лукас с пушка в ръка. Люси му каза, че си имам женски проблеми и той толкова се засрами, че едва ме поглежда.

— Може би той ще успее да убеди Лукас да се ожени за теб.

— Не може. Никога не съм оставала насаме с Лукас. Никой не може да каже, че съм компрометирана. Ако само знаех как да го сторя, с удоволствие бих му позволила да развали репутацията ми, само за да се ожени за мен.

— И си готова на всичко?

— На всичко.

— Дори ако е нещо страшно?

Лизи кимна ядно.

Керълайн снижи гласа си до шепот.

— Знаеш ли какво е жена магьосница?

— Вещица — прошепна Лизи.

— В нашата плантация живее една такава. Татко замина там за един месец, ще прави сондажи за фосфат. Мога да кажа на мама, че искаме да се разходим с корабчето нагоре по реката и да му отидем на гости. А после ще се измъкнем за един ден и ще я открием. Тя продава любовни заклинания. Имаш ли пари?

— Мама ми даде малко, докато беше тук. Трябваше да ги пазя за чеиз.

— Е?

— Ще го направя.

Керълайн се изкиска.

— Винаги съм мечтала да я видя, но все ме беше страх. Ще бъде ужасно вълнуващо.

Люси се съгласи с радост на поканата на Керълайн. И без това самотните бдения на Лизи ѝ късаха сърцето, а това, което истински измъчваше Лизи, беше непредсказуемостта в действията на Лукас. Като заминеше на гости у Рагови, поне няма да се налага непрестанно да дебне присъствието му.

Но трябваше да убедят Пинкни. Той се опасяваше от блатната треска. Лизи обеща да не пристъпва прага на къщата след залез-слънце. Все пак на Пинкни не му хареса, че отиват без майката на Керълайн. Наложил се Люси да му напомни, че собствената майка на Люси отсъства вече осем години, но той не се безпокои за нейната безопасност.

Най-сетне той склони да даде съгласие.

— Кой ще качи момичетата на корабчето? — запита. — Не могат да отидат сами. Аз ще ги придружа и ще видя как се справя надзирателят в Карлингтън. Ще поканя и Лукас Купър да дойде с мен. Често ме е разпитвал за фосфатния добив. Не знам дали знаеш, че той е инженер. Някои от идеите му са доста интересни.

Лизи се усмихна лъчезарно.

— Не! — възкликна Люси, повишавайки неочаквано глас. Пинкни и Лизи се облециха в нея. — Няма да успееш да му покажеш всичко в Карлингтън само за един ден, а вечерта ще ми е нужна помощта ти за Ендрю.

Пинкни разбра, че това не е нищо друго, освен предлог, но се съгласи с молбата ѝ, независимо от причината. Лизи не можа да му повлияе.

* * *

Раздялата с Лукас се отрази добре на мирогледа на Лизи. Корабчето бе оборудвано с удобни меки седалки, а запасите им от храна, според уверенията на Пинкни можеха да нахранят цял полк. Лизи не откъсваше хипнотизиран поглед от блъскащите се в блатистите брегове вълни, вдигани от преминаващия кораб. Това бе първото ѝ пътуване по река от пребиваването ѝ в имението преди почти десет години. Корабчето специално се отби до Коузуй хил, където бащата на Керълайн вече ги чакаше.

Керълайн гореше от нетърпение незабавно да потърсят вещицата, но през първите два дни валя дъжд. Мистър Раг навличаше мушамата и се заемаше с безплодното търсене на фосфат, а момичетата оставаха сами в потъналата в прах къща. Старата слугиня, която едновременно с това бе готвачка и икономка, почистваше единствено спалнята и кабинета. От време на време забърсваше и столовата и стаята на Керълайн, но това ставаше рядко.

На тавана момичетата откриха три гардероба, целите покрити в паяжини и натъпкани със стари бални рокли. Занесоха ги долу в приемната и започнаха да се кипрят с тях пред дългото плесенясало огледало. Собствените им отражения отсреща ги караха да се превиват от смях. Забравиха за напрежението да се държат непрестанно като жени сред обществото и се върнаха към безгрижните дни, когато баловете и танците не бяха нищо друго за тях, освен една измислена игра.

Когато на третия ден от посещението им дъждът спря, Лизи изведнъж почувства, че увлечението ѝ по Лукас е отминало, нереално,

като замъглените им отражения в старото огледало.

— Трябва съвсем да съм била изкукала — рече тя на Керълайн.
— Та той е прекалено стар за мен, а и никога не би обърнал внимание на едно слабичко момиченце като мен, така че по-добре е да спра да мисля за това.

Керълайн беше разгневена.

— Не можеш да се откажеш просто така. Той е прекрасен. И непрестанно идва да те види.

Лизи вдигна рамене.

— Идва да види Люси и Пини или пък прави компания на Джон. Аз просто живея там, това е.

— О, Лизи, не разваляй всичко. Нали каза, че искаш да отидеш на вещица, нека сега да отидем. Хайде, ще се позабавляваме! — Керълайн я задърпа за ръката.

— Е, добре. Но ти също ще си поискаш нещо. — Керълайн обеща.

* * *

— Мисля, че най-добре ще е да се връщаме, Керълайн. Скоро отново ще завали.

— И какво? Дърветата ще ни пазят. — Лизи погледна към надвисналите над главата ѝ масивни клони. Скриваха напълно небето и въздухът под тях беше неподвижен и топъл. Кракът ѝ се заплете в един корен и тя се свлече шумно на земята. Докато се изправяше, в роклята ѝ се закачиха тръни.

— Керълайн! Почакай. Закачих се! — Тя направи опит да се освободи, като внимаваше да не скъса роклята си. Една птица присмехулник пропя закачливо над главата ѝ. Опита се да си представи думите на птичата песен: „Върни се, върни се“. Ако кажеше на Керълайн, тя щеше да ѝ се присмее. Но имаше смразяващото чувство, че гората и нейните обитатели я предупреждават. Приключението хич не беше забавно. Наблизо изпука клон и тя подскочи. След това до ушите ѝ стигна смехът на Керълайн.

— Уплаших ли те?

— Разбира се, че не. Помогни ми да се измъкна от този ужасен трънак.

След няколко минути излязоха на открито. Лизи се почувства засрамена от глупавото си държане в гората. Небето над тях си беше все така синьо, макар че далеч вляво се струпваха сивкави облаци. Внезапно задухалият вятър блъсна широките им шапки; тази на Керълайн подскочи във въздуха и се затъркаля по земята. Лизи успя да задържи своята, докато Керълайн я гонеше със звънлив смях.

„Керълайн е права, помисли си тя, всичко това е много забавно.“

Когато най-сетне стигнаха шапката, двете момичета се отпуснаха на земята, задъхани и засмени. С това настроение поеха по горския път. Оставаше още съвсем малко.

Колибата беше скована от неодялани трупи. Едвам се забелязваше сред високите борове, които сякаш я обгръщаха с най-долните си клони. Щяха да я подминат, ако не бяха забелязали дима, който излизаше от глинения комин. От него се носеше някаква странна, възкисела миризма, която ги накара да сбърчат носове. Момичетата спряха. Керълайн хвана Лизи за ръката.

Лизи усети неувереността на своята приятелка и това я накара да се чувства по-смела.

— Ха — рече тя, — дори не е направена от меден сладкиш. — Двете побързаха с длани да запушат бликналия смях.

— Ще влезеш ли, Лизи?

— Ама разбира се. А ти?

— Определено. Но ти върви първа.

— Хайде да влезем заедно.

Гласовете им се бяха снишили до шепот.

— Какво ще кажем? — Керълайн я стисна за ръката.

Лизи прехапа устни.

— Колко е тихо. Може би тя не си е вкъщи. — Вече не се чувстваше толкова въодушевена.

— Страхливо коте — подигравателно изкриви устни Керълайн.

— Не съм. Пусни ме, ще почукам на вратата. — Лизи пристъпи наперено напред.

Вратата се отвори, още преди да я докосне. В колибата цареше зеленикав мрак, през закритите от борови клони прозорци се прецеждаше слаба светлина. Огнището също грееше в бледорозово

сияние, но Лизи го зърна едва след като жената на вратата се пресегна и я дръпна вътре.

— Керълайн! — извика Лизи.

— Тя ще почака — отвърна жената и затвори вратата.

Лизи почувства близостта на стените, надвисналият таван и мрака около нея. Почувства, че се задъхва. Жената извади нещо от джоба си и го хвърли в огъня.

— Сядай, дете — рече тя, — докато още можеш да дишаш.

Гъст облак дим се надигна от огнището. Лизи вдигна ръка към гърлото си, внезапно завладяна от паника. Димът проникваше в очите, устата и носа ѝ. Въздухът не ѝ достигаше и тя започна да се задушава.

Постепенно започна да осъзнава, че става нещо странно. Гърлото ѝ се отпусна и пое свободно дима. Той беше приятно прохладен, успокояващ, отпускащ и свеж. Лизи приседна на едно ниско столче, което ѝ посочи жената, и пое дълбоко от вълшебния дим.

— Чудесно — рече тя. — Какво е това?

В отговор се разнесе само сочен, дълбок кикот. Тя надзърна през дима към жената. Беше невероятно дебела, с огромни месища по ръцете и цяла пирамида от тресящи се брадички. Кожата ѝ бе в цвета на черно кафе. Облечена бе в рокля с крещящи жълтеникавочервени шарки, която се усукваше около огромното ѝ тяло, сякаш беше жива. Жената се усмихна и разкри пет блестящи златни зъба.

— Защо дошла до Маум' Роза, миличка?

Лизи не можеше да отговори. Чувстваше, че жената е настроена приятелски към нея. Но сърцето ѝ блъскаше лудо от страх.

Смехът на Маум' Роза прокънтя в тясното пространство на стаята.

— Да не ти е котка отхапала език, а? Чакай да позная... Ти искаш малко магия, може би. — Тя започна тихичко да си тананика.

— Да ма'ам — отвърна Лизи.

Маум' Роза вдигна ръце нагоре. Бледите ѝ длани сякаш блестяха в слабата светлина.

— Хайде, Исусе — изписка тя, — чуй малката бяла лейди. Нарича старата Маум' „ма'ам“. Това прекалено почтително. Много приятно. Маум' бъде щастлива да направи малка магия за нея. Какво те притеснява, миличка? Ти иска Маум' прогони някоя брадавица? Мазило за твои лунички?

— Не — прошепна Лизи, — не точно това.

Златните зъби на жената блеснаха, огромното ѝ тяло се разтресе.

— Може би — закиска се тя, — може би искаш да прокълнеш някого. Маум' няма да прокълне без добра причина. Кой ти сторил зло, миличка?

Лизи премигна. Любопитството надви страха ѝ.

— Какви проклетия можеш да правиш?

— Искаш да купиш някое?

— Не, само се чудех.

— Маум' не харесва да я питат, миси. Имаш работа, говори тогава. — Приятелският тон в гласа ѝ беше изчезнал.

— Съжалявам — поколеба се Лизи. Тя повдигна полата си и се приготви да си върви. Но не можеше да си тръгне, без да изпълни онова, заради което бе дошла. Керълайн никога нямаше да я остави на мира. Ако не друго, поне трябваше да я попита.

— Моля ви, ма'ам — поде тя, — чух за едно момиче, което било влюбено и вие сте му помогнала. — Лизи зачака неспокойно, но се чувстваше глупаво. Готова бе да побегне, ако жената ѝ се изсмее.

— О, миличка — усмихна се Маум' Роза, — аз помогнала на повече млади момичета — и момчета — отколкото са твоите години. Повече искат любов, отколкото проклетие. О, да, лейди, аз знае всичко за любов.

— В такъв случай ще ми помогнеш ли? — запита нетърпеливо Лизи. Изведнъж се бе изпълнила с абсолютна вяра в тази жена. Димът се виеше в тъмните ъгли на стаята. Лизи видя бързоменящи се форми, неясни очертания, които можеха да са на фантастични животни или на хора. Вътре в мислите ѝ покритите с белези устни и подигравателни очи на Лукас Купър сякаш я дразнеха. Изведнъж почувства болезнено желание да чуе гласа му и да види отблясъка на слънцето в русите му коси.

— О, моля — рече тя.

— Миси, всяка магия си има цена. — Закръгленото лице на Маум' Роза плуваше сред дима.

— Имам пари — Лизи бръкна в джоба си. — В злато. — Тя протегна една монета.

— Има две цени — отвърна едрата фигура. — Една е в злато. Друга е в звездите. Магията винаги струва повече, отколкото мислиш.

— Тя протегна ръка към тази на Лизи, тлъстата ѝ длан бе обърната нагоре.

Пръстите на Лизи се впиха в златната монета.

— Какво искаш да кажеш? — Тя потрепери.

— Това, което казала. Плащаш повече, отколкото знаеш, когато купуваш магия. Трябва да си сигурна, че я искаш.

Лизи пусна монетата. Ръката на Маум' Роза се превърна в здраво стиснат юмрук.

— Върви тогава — каза тя.

Измамиха ме, помисли си Лизи.

— Ей? — извика гневно тя. — Можеше поне да попиташ за кого се отнася!

Маум' Роза държеше монетата на безопасно разстояние. Тя се изсмя.

— Такъв е цветът на главата — рече тя. Сетне се наклони към Лизи и прокара пръст по челото ѝ нагоре към косата. — С белег от нож е тук. — Лизи потрепери от допира на вещицата, Маум' Роза отново се разсмя. — Върви у дома, на „Мийтинг стрийт“ — рече тя. — И позволи на тази стара жена да сготви своя обяд.

— Откъде знаеш? — настоя Лизи.

— Върви — повтори Маум' Роза. Тя бръкна с пръсти в една кратунка и хвърли нещо в огъня. Стаята се изпълни с отвратителна миризма на разложено. Лизи побягна.

Когато отвори вратата, заедно с нея навън полъхна димът и вонята. Керълайн притисна нос с пръсти. Лизи я сграбчи за ръка и побягна.

— Направи ли го? — попита задъхано Керълайн.

— Да — отвърна Лизи, — но всичко е измама. Тя ми взе парите и после ме прогони. И нищо не направи.

По-късно разказа на Керълайн подробно за случилото се.

— Как мислиш, наистина ли е вещица? Знаеше за белега на Лукас и къде живеея.

— Надявам се, всичко е толкова вълнуващо — Керълайн подскочи на леглото. — Но — продължи тя ненадейно помръкнала, — знаеш какви са черните. Винаги знаят всичко за делата на белите. Татко казва, че клюкарствали помежду си с барабани от джунглата.

35.

Пинкни измъкна пиката от халката на седлото, където беше закачена, и я наведе напред. Дръжката ѝ прилепна в извивката на тесния му кръст, притисната от свития му лакът от другата страна. Ръката му я сграбчи здраво. „Прекалено силно я стискаш, каза си той, ще си строшиш китката при удар в нещо.“ Отпусна малко хватката; острието се наведе към пясъка.

— По дяволите! — изруга високо и стисна отново ръката си, притискайки основата ѝ към полираното дърво. Мускулите на врата и раменете му се стегнаха и върхът на пиката отново се издигна.

— Така е добре — каза той. — Сега закачи тежестите, Джон. Джон Купър закопча малка торбичка с пясък на каишката на дясното рамо на Пинкни. Пини стисна коленете си и подкара коня няколко крачки напред. — Много по-добре — каза той. — Нека опитаме и с двете. — Джон, изравни коня си с неговия и закачи още една торбичка.

Този път Пинкни подкара коня по-бързо. Следобедното слънце в гърба му правеше сянката на пиката да изглежда дълга една миля. Близо до ръба на брега Пини се дръпна назад, опъвайки юздите, закачени на врата му. Конят му, объркан от неравно разпределение товар и рязкото дърпане на юздите, влезе във водата. Вълна го блъсна в гърдите и той отстъпи назад. Пинкни пусна пиката, извади главата си от юздите и овладя животното. Нова вълна подхвана пиката и я подхвърли във въздуха. Пинкни се изкачи с коня на брега и се изхлузи от седлото. Той постави бузата си до треперещия врат на животното и го потупа. Когато то се успокои, Пини го яхна и го подкара обратно към Джон Купър.

— Не мога да се справя — каза той. Спокойният глас с нищо не издаваше потиснатостта му. — Тежестите ми помагат да балансирам пиката, но пък дават твърде голям тласък, който пречи на спирането. Предполагам, че в края на краищата ще се примиря да бъда само съдия.

Джон издаде някакъв нечленоразделен звук.

— Благодаря ти, Джон — каза Пинкни. — Ще се наложи да бъдеш моето второ „аз“. Учениците са за това — да дават самочувствие на учителите си. Отърви се от тая кранта и продължи да работиш тук с Цезар. Имаш само още една седмица за упражняване.

В деня на турнира Стюарт пристигна от Съмървил със сърито^[1] си. Лизи се чувстваше много важна на предната седалка до него. Тя се покланяше елегантно на всеки, когото познаваше или си мислеше, че познава. Пинкни и Люси се усмихваха от задната седалка на глупостта ѝ. Стюарт и дамите слязоха пред своята кабина на трибуните и Пинкни пое юздите. Той остави сърито на прислужник да го пази и се присъедини към останалите съдии на издигнатата платформа, отредена за тях.

От реката подухваше свеж вятър. Той развяваше дългите тесни знамена върху ярко оцветените палатки, отредени за ездачите, и носеше миризмата на тиня към нетърпеливите зрители, изпълнили трибуните. Днес хиподрумът „Уошингтън“ принадлежеше само на жителите на Чарлстън. На турнира не беше поканен никой друг, освен членовете на чарлстънския клуб и техните гости.

Точно в десет часа трима тръбачи на коне излязоха на широката морава в центъра на овалната писта за надбягвания. Там спряха и вдигнаха към устните си дългите си медни тръби. Звучите им вдигнаха на крака ентузиазираното множество, изпълнило хиподрума. Топлият, ярък светлик прескочи разстоянието от езерото в градината, отрази се от блестящите тръби и запали от златото на хризантемите, ограждащи краищата на пистата, множество мънички слънца. Беше великолепен ден.

Ездачите, които щяха да вземат участие в състезанието, излизаха на пистата един по един. Върху подплатената си ризница всеки носеше къса наметка в цветовете, които някога са представяли конюшните на рода му в тази надпревара. Всяка една от тях изпъкваше по подобие на хералдическите флагове от Средновековието. Тръбач обявяваше името на всеки от тях: — сър Чарлз ъв Гибс... сър Джон ъв Купър... — Нед Дарби, Дейвид Лигеър, Малкълм Кембъл, Чарлз Гибс и Джон Купър подкараха бавно конете си покрай трибуните, повдигайки украсените си с пера шапки към дамите.

— Сър Уилям ъв Хейуърт... сър Алан ъв Стоуни... сър Джулиъс ъв Барнуел...

Шествието беше и величествено, и размиващо. „Рицарството“ се беше появило отдавна като зрелищна игра, отразила южняшката любов към идеалите на онази епоха. В първите години ездачите носеха копринени туники, богато избродирани със златни конци, а титлите им идваха от имената на големите плантации, притежавани от тях. Сега в по-голямата си част те бяха изгубили земите си. Но все още гордо носеха фамилиите си. Това придаваше блясък на скърпените им наметки и подплатяваше неизказаната претенция, че те са рицари по силата на някакъв произход.

— Ако знаех, че Пини няма да участва, щях аз да направя нещо по въпроса — каза Стюарт. — Цветовете на Традови трябваше също да са тук.

— Но те са тук — каза Люси. Тя насочи погледа му към трибуната на съдиите. Над нея знамената на всички съдии се развяваха като белег на знатност.

— Кое е нашето? — попита Лизи.

— В зелено и златно — отвърна ѝ Стюарт.

Върху знамето имаше силует на детска люлка с мачта и весло. Лизи се разсмя доволна. Тя знаеше историята. Първият кораб с авантюристи пристигнал в Южна Каролина през 1670 г. Наброявали само тридесет и шест човека, включително Чарлз Трад и младата му съпруга Елизабет. Малко след като била издигната ограда около малкото им поселище, Чарлз Трад бил убит при нападение на индианци. Елизабет не успяла да научи за смъртта му. Тя умряла в същото време, давайки живот на техния син, първият роден жител на Чарлстън. Детето било отгледано от всички заселници. Те нарекли една от първите улички на селището „Трад стрийт“ в негова чест.

— Сър Харолд ъв Пинкни... сър Луис ъв Равенел... сър Лукас ъв Купър... сър Робърт ъв Рет... — Сърцето на Лизи подскочи. Когато тя се върна от Острова след посещението си при Каролина, Лукас беше заминал.

Наметалото му беше в прости черно-бели геометрични форми. Украсата му се състоеше от разделени на части лък и стрела в червено. Дългите ръкави на ризата му плющяха от вятъра. Черните му ботуши правеха бялото на брича му да изглежда още по-бяло. Докато

минаваше покрай трибуните, накара коня си да направи курбет. Той вдигна черната си шапка с червени пера, погледна точно към Лизи и с жест постави шапката върху сърцето си. Тя се почувства замаяна. Тръбачите продължаваха да изреждат имена, но пулсът така биеше в ушите ѝ, че тя не ги чуваше.

— Как се осмеляваш? — попита Джон Купър братовчед си, когато Лукас се присъедини към ездачите, скупчени в края на моравата.

— За какво говориш? — Лукас се смееше.

— Ти привлече всеобщото внимание върху Лизи. Бих могъл да те убия за това. — Гласът на Джон трепереше.

— Ще имаш тази възможност. В различни отбори сме. — Лукас се отдалечи в галоп. Шествието беше приключило. Време беше за двубоя.

Във всеки отбор имаше по тридесет и четири ездачи. Те се наредиха в дълги редици на моравата, като между тях остана разстояние от един метър. Множеството, което ги наблюдаваше, се изправи на крака. Тръбачите изсвириха сигнал за атака.

Редиците тръгнаха като един човек, отначало в бавен ход, с пики, издигащи се отвесно, поставени в окачалките си. После темпото се усили. Земята се разтrese от ударите на стотици копита. На половината от разстоянието до центъра ездачите наведоха пиките си и подкараха конете си още по-бързо. Над гърмящия тропот на препускащите животни се издигна вой, подобен на издавания от духовете, предвещаващи смърт. В кабините за зрители някои дами закриха очите си с ръце; други пищяха, но гласовете им едва-едва се чуваха.

Редиците се срещнаха, пиките се сблъскаха. За момент настана страхотна бъркотия, след която оцелелите ездачи вече бяха в двата отдалечени края на полето, възпиращи конете си. Зад тях останаха на земята купчини от безразборно разхвърляни пики и прекатурени от конете им рицари, чиито лица, докато се опитваха да се изправят и да намерят шапките си, изразяваха болки от ужасни наранявания. Битката беше приключила и никой не беше сериозно пострадал. Като по чудо.

За победител беше провъзгласен отборът, воден от Нед Дарби, в който участваше и Джон Купър. От него на седлата си бяха останали четиринадесет ездачи срещу тринадесетте от хората на Дейвид Лигеър.

Победителите, все още на конете си, се придвижваха сред дъжд от цветя, хвърляни от зрителите, когато тръбачите извикаха:

— Празненството започва!

То беше под формата на пикник върху маси и пейки, които прислужници подредиха с най-голяма бързина около езерото. Храната беше проста — печено пиле и хлебчета, поставени в украсена хартиена кесия за всеки гост. Салфетките бяха направени от американ, а вместо винен пунш имаше чай с много лед. Но настроението едва ли можеше да бъде по-празнично, дори ако бяха поднесени фазан и шампанско.

Състезанието с обръчи започна в два часа. След дългото празненство, в което всички присъстващи се размесиха и имаха възможност да общуват помежду си, всички зрители и повечето рицари се отпуснаха и развеселиха. Истинската опасност по време на турнира беше в сблъсъка на двата отбора; хората си спомняха случаи на счупени крайници и дори на извадено око в предвоенните турнири, докато при обръчите само се изпитваше личното умение на всеки. Драми не се очакваха. Неколцина по трибуните направиха облози за своите любимци, но залозите бяха малки. Всяка млада съпруга или сгодено момиче се надяваше да бъде коронясана накрая, но никоя не показваше с държанието си, че изобщо очаква такова нещо. Люси Енсън се пренесе в мечтанията си петнадесет години назад.

Изпотъпканата писта беше подготвена за арена на новата надпревара. Три устройства, наподобяващи по форма бесилки, бяха поставени от градинската страна на пистата, точно срещу трибуните, на разстояние тридесет метра едно от друго. Момчета на коне бяха застанали до всяко от тях, държейки в ръцете си торби, пълни с обръчи с различни диаметри. Върху рамото на всяка „бесилка“ вече беше закачен по един обръч.

— Те са с диаметър 15 сантиметра — каза Лизи на Люси. Тя беше станала нещо като експерт, благодарение на търпеливите обяснения на Пинкни. Люси кимна. Съзнанието ѝ беше далеч от реалността.

Глашатай оповести първия ездач — Нед Дарби. Аплодисментите за водача на победилия отбор бяха силни, още преди той да беше проявил уменията си.

Рицарят на Дарби помахаше с ръка в отговор на овациите, взе пиката си от един паж, балансира я и нагласи хватката си. После

прошепна няколко думи на коня си, пришпори го с пети и препусна към арената.

— Важно е да яздиш бързо — каза Лизи. — Ако се размотаваш, показваш, че майсторството ти е малко.

Нед Дарби пропусна първия обръч, но наниза другите два. Всички изръкопляскаха учтиво.

— Май по-добре ще бъде да поздравяваме всеки рицар, преди да се е проявил — произнесе Лизи гласно това, което всички си помислиха. Пажове поставиха нови обръчи на двата празни лоста.

Минаваше три и половина, когато последният от двадесет и седемте рицари приключи с първото ловене на обръчи. Сенките на „бесилките“ се бяха удължили почти до трибуните. Продължаваха да се състезават по-нататък единадесет души.

— Сега продължават с десетсантиметрови обръчи — обяви Лизи. Стюарт ѝ каза да пази тишина.

Погледнати от трибуните, обръчите изглеждаха невероятно малки. Покачилото се напрежение у зрителите накара да замлъкнат всякакви разговори и смехове.

— Това е много вълнуващо — каза Лизи. Тя се опита да си наложи да не проточва врат в опита да открие златнорусата коса на Лукас.

— Шшт! — каза Стюарт.

Глашатаите обявиха началото на втория кръг.

Освен Джон и Лукас Купър Лизи познаваше още двама от ездачите. Тя стисна ръцете си и се наведе напред да ги окуражава.

Във втория кръг представянето беше блестящо. На подиума си съдиите нервно се съвещаваха. Петима рицари бяха нанизали и трите обръча. Никой не помнеше това да се е удавало на толкова много от тях. По този начин се проваляше предварителният сценарий. Сенките се бяха изкачили до половината височина на трибуните. Беше почти пет часът.

Прозвучаха тромпети за началото на третия тур.

— Сър Джон ъв Купър — извика глашатай. Този път не прозвучаха аплодисменти. Обръчите бяха петсантиметрови и се пазеше тишина, за да могат ездачите да се концентрират.

Джон Купър беше присвил устата си в тънка линия. Премести малко хватката на дългата си пика. Лявата му ръка потупа врата на

Цезар. После стегна всичките си мускули, наведе се напред и се понесе по пистата.

— Господи — промърмори един мъж зад Стюарт, — как язди това момче!

Лизи затаи дъх. Пиката на Джон наниза първия обръч и тълпата се размърда. Вторият отиде при първия и всички се напрегнаха. Третият последва първите два и зрителите бяха с викове на крака. Лицето на Джон се отпусна в широката му, открита усмивка и приветствията се усилиха. Той помахаша с шапката си.

— Сър Алан ъв Стоуни! — извика високо глашатай в старанието си да бъде чуто. След това извика отново: — Сър Алан ъв Стоуни! Хората си зашъткаха един на друг и седнаха. — Сър Алан ъв Стоуни — извика глашатаят за трети път. Трибуните утихнаха.

Алан Стоуни пропусна първия обръч, наведе пиката си към Джон, признавайки се за победен, и излезе от пистата, последван от учтиви ръкопляскания.

Сър Малкълм ъв Кембъл също пропусна първия обръч и напусна състезанието като джентълмен. Чарли Гибс наниза първия и всички от трибуните се наведоха напред. Вторият се завъртя на върха на пиката му и тълпата пое дъх. Но той се откачи, преди да бъде достигнат третият, и шумни аплодисменти последваха всеобщото съчувствено възклицание. Чарли се закани с юмрук на наглия обръч, което беше посрещнато с дружен смях.

Сега слънцето блестеше в очите на публиката. Хората засланияха очите си с ръка, за да могат да виждат.

— Сър Лукас ъв Купър! — обяви глашатай.

Червеният символ на победата над индианците искреше върху гърдите на Лукас под косо падащите лъчи на слънцето. Той направи кръг с коня си и се впусна по пистата без предварителна подготовка. Преди зрителите да осъзнаят какво прави, на пиката му вече имаше два обръча. Едва забележимо движение и обръчите станаха три. Проточено „ааа!“ премина през тълпата. „Исусе Христе!“, каза мъжът зад Стюарт. В гласа му имаше благоговение. Шумът от избухналите овации беше невъобразим.

Лизи осъзна в един момент, че ръцете ѝ са толкова силно стиснати, че пръстите им са побелели.

Поставен беше следващият комплект обръчи.

— Залагам две към едно за тъмния Купър — каза някой. — Стабилният винаги побеждава еднокдневката.

— Дадено — извика Стюарт. — Кой там отзад предлага да ми даде парите си? — Той откри другия обзалагащ се и заложил двадесет и пет долара. Лукас и Джон прекосиха моравата към стартовата линия на пистата.

Тръбачите изсвириха с тръбите си.

— Съдиите изискват — каза единият от тях — да сдържате аплодисментите си, докато и двамата рицари не завършат участието си. Дами и господа, моля за вашето внимание и тишина... Сър Джон ъв Купър.

Водите на блатата на запад от хиподрума се обагриха в розово. Вятър изобщо не подухваше. Във висините безредно се носеха към местата си за почивка ята от чайки. Крилето им хвърляха изострени черни сенки върху проблясващата река. Силните крака на Цезар се носеха през гладката, потъмняла писта. Един... два... три. Някой извика, но веднага го накараха да млъкне. Лукас се изсмя. Беше стряскащ звук. Русата му коса изглеждаше безцветна на слабата светлина. Един... два... три. Зашеметена, невярваща тишина, последвана от изригване на човешки гласове.

— Какво ще правим — попита един от съдиите.

— Какво можем да направим? — каза втори. Той махна на момчетата с обръчите. Те се отправиха към бесилките.

Джон Купър пришпори коня си, за да се изравни с братовчед си.

— Люк — каза той, — никога не съм искал услуга от теб през живота си, но сега ще ти поискам. За теб е само игра, но аз съм изградил всичките си мечти върху успеха си в турнира. Трябва да спечеля.

Лукас повдигна вежди. Червената светлина на залязващото слънце правеше белега му ослепителен.

— Защо? — попита той.

Лицето на Джон беше бледо.

— Когато дам короната на Лизи, аз ще я помоля да се омъжи за мен. Имам съгласието на Пинкни.

Лукас се усмихна.

— Добра идея. Тя едва ли би могла да каже „не“ на Сър Ланселот... В такъв случай ти искаш да загубя.

Джон поклати глава.

— В никакъв случай не те считам за губещ. Просто искам да спечеля.

Лукас се изсмя.

— Съжалявам, братовчеде — каза той, — възнамерявам да те победея.

— За бога, Люк, защо? За теб това няма никакво значение.

— Аз съм състезателен тип, братовчеде Джон. Обичам да побеждавам.

Джон присви тъмните си очи.

— Да върви по дяволите твоят състезателен дух тогава. Няма да победиш този път. — Той зае стартова позиция.

Небето се възпламени в яркочервено, нашарено с тънки виолетови облаци. После бавно премина в оранжев, кайсиев, прасковен цвят, нежното розово на мидена черупка. Тълпата по трибуните се превърна в масивна сянка, която спектакълът беше парализирал. Двамата Купър направиха по един успешен тур, сетне още по един, а след това и трети в сгъстяващата се тъмнина. Беше почти невъзможно да се видят обръчите и въпреки това всеки път ездачите ги нанизваха на пиките си. Звуците на копията и проскърцващи стремена се чуваха отчетливо в натежалия от неверия здрач. Момчетата, които очакваха обръчите, запалиха фенери и възседнаха конете си до бесилките, като се стараеха да задържат нависоко танцуващия им пламък.

Ръката на Джон Купър се тресеше от часовете на натоварване. Той направи достойно за възхищение усилие да я овладее. Цезар изтръска пяната от устата си, после се подчини на заповедните глас и колена на Джон. Един... два... Цезар залитна... поправи се... три. Бузите на Люси Енсън бяха плувнали в сълзи. Лизи се взираше като човек, изпаднал в транс. Люси взе студените ѝ ръце и ги разтърка.

Лукас вече не се усмихваше. Ноцта беше мразовита, а по наметката му имаше тъмни петна от пот. Телата на ездач и кон се движеха като едно същество. Един... два... три.

Момчетата с обръчите препуснаха към площадката на съдиите за инструкции.

По трибуните хората си говореха, за да прогонят напрежението, и гласовете им звучаха като приглушено жужене. Джон Купър пхна

пиката си в каишката и отиде до съдиите. Жуженето се усили, примесено с любопитство.

После Джон и момчетата се отправиха заедно към средния лост. Фенерите изтръгнаха ослепителни отблясъци от пръстена, който Джон извади от джоба си. Беше кръг от диаманти — венчален пръстен. Той го закачи на куката. Пламъците на фенерите го превърнаха в пръстен от дъги.

Джон подкара Цезар в тъмнината към края на арената.

— Те се съгласиха — каза той на Лукас. — Ако никой от нас не успее да го закачи на пиката си, и двамата ще бъдем обявени за победители. Така ще се намали ефектът от победата, но това е положението.

Лукас изсумтя.

Джон се усмихна. Той подготви Цезар и вдигна пиката си.

Вече препускаше с наведена напред пика, когато влезе в светлината на фенерите. На главата си нямаше шапка, тъмната му коса се сливаше с нощта. Изглеждаше несъкрушим.

— Той се усмихна — прошепна Лизи, — ще го направи. — Върхът на пиката се вряза в дъгата и отмина в мрака. Зад него пръстенът продължи да блести на светлината на фенерите. „Ох!“, въздъхна Лизи. Почувства как сълзи пълнят очите ѝ. Преди още да успеят да се стекат по страните ѝ, светлината падна върху Лукас. Той се беше освободил и от шапката, и от наметката си. Беше целият в бяло, ризата и бричовите му разсичаха тъмнината. Златистата му глава блестеше не по-малко от фенерите, които я осветяваха. Задържа се за секунда в светлината, в следващата го нямаше. С него беше потънал в мрака и искрящият кръг от скъпоценни камъни.

Зрителите бяха замръзнали, невярващи. После цялото напрежение, което ги беше сковало, се отля в огромна въздишка. Оваците бяха оглушителни. Прислужниците запалиха фенери по страните и задната част на трибуните. В кабината на съдиите Пинкни Трад вдигна венеца от цветя — награда за победителя, за да го положи върху главата на Лукас. Дамите се раздвижиха сред шумолене от поли и развълнуван глъч от догадки относно тази от тях, която Лукас щеше да короняса. Майката на Мери Хъмфри я накара да стои изправена.

Лукас се появи отново на пистата, посрещнат от всеобщ възторг. Тръбачите изсвириха химн на победата. Пинкни пристъпи към

предната част на съдийската трибуна, но Лукас препусна с коня си покрай нея. Той свърна към трибуните, бавно наведе пиката си и пусна блестящия кръг на върха ѝ в скута на Лизи. Пръстенът се хлъзна надолу и се изгуби някъде из гънките на полата ѝ. Тя не забеляза. Очите ѝ гледаха в очите на Лукас.

[1] Лек двуместен екипаж. — Б.пр. ↑

КНИГА ШЕСТА
1878–1882

36.

— Защо да не може сватбата да се проведе в седмицата преди Нова година? Дотогава има три месеца. Едва ли са необходими три месеца, за да се приготви сватбена торта.

Люси сви устни.

— Изобщо няма да го обсъждам, ако продължаваш да говориш с този тон, Лизи.

Лизи избухна в плач и обви ръцете си около врата на Люси.

— Съжалявам — изхълца тя.

Люси я потупа по рамото, докато се успокои.

— Сега готова ли си да слушаш?

— Да, госпожо — отвърна Лизи.

— Добре. Слушай сега по-възрастната си братовчедка. Лукас е говорил с Пинкни и Пинкни му е простил скандалното поведение.

— Беше толкова романтично, братовчедке Люси.

— Вярно. Но и много невъзпитано. Той трябваше да поиска съгласието на Пини да те ухажва, а не да се сгодява за теб пред шестстотин души. Както и да е. Това е минало. От значение сега е Лукас да си намери работа, преди да се ожените. Каквото и да пише в романите, в живота не може да се живее само от любов.

— Лукас каза, че с радост би помогнал на Пини за Карлингтън. Това е някаква работа.

— Да, скъпа. Но вероятно Лукас би могъл да си намери и много по-добра. Той е завършил колеж, инженер е. Едва ли някой друг в Чарлстън посещава колеж в момента. Би трябвало да може да си намери нещо много скъпо платено. Пини едва ли е в състояние да предложи солидна заплата. — Люси не спомена, че Шед Симмънс систематично разрушава отношенията на „Град-Симмънс“ с фирмите производителки на торове от северните щати, които купуваха „чарлстънската кост“, както светът наричаше фосфатната руда, добивана в Южна Каролина. Един по един договорите не се подновяваха. Пинкни се принуждаваше да освобождава работници.

Лизи въздъхна.

— Ще се наложи да почакам.

— Зная какво изпитваш, миличка. Но позволи ми да ти кажа: периодът на годеща е нещо специално — не се старай да го минеш на един дъх. Не си ли щастлива?

— О, да!

— Тогава всичко е наред.

— Но на мен би ми било приятно да откроя бала.

Люси се засмя.

— Знаех си, че може би си мислиш нещо такова. Не се тревожи, че ще го пропуснеш. Сали и Майлс Брютън се връщат у дома през януари. Нея ще гледат всички, не булката.

— Значи това е Лизи. — Сали Брютън огледа високото младо момиче. — Имаш късмет, дете, взела си всичко хубаво от чертите на Традови. — Светлите ѝ очи се преместиха върху Лукас. — Що се отнася до вас, младежо, прекалено красив сте за този живот. Благодарете на бога, че не съм с четиридесет години по-млада. Щях да ви заключа в килера си.

Лукас целуна мъничката ѝ ръка.

— Нямахте да е нужно да ме заключвате, госпожо. — Звънливият смях на Сали изпълни пространството около тях.

— Вие си продължавайте — каза тя. — Аз си имам и други гости, с които да се занасям... Пинкни Трад например. Не, Пини, няма да се задоволя с едно навеждане над кокалчетата на пръстите ми. Наведи се и ми дай подobaваща целувка по бузата.

Както винаги, партито на Сали Брютън беше събитие. По-младите гости никога не бяха виждали нещо подобно на него. То беше в деня след състезанията на хиподрума и се явяваше като продължение на духа му на надпревара, със сервитьори, облечени като жокеи в коприна в цветовете на имението Брютън — тъмночервено и лимоненожълто, тъмночервени покривки върху кръглите маси и залите за гости, всекидневната и широките холове, и пирамиди от лимони със закрепени в центъра им свещи. Полиците на камините бяха затрупани от камелии в легла от зеленина, а в свещниците бяха поставени свещи, изпускащи леко лимоново ухание. Менютата, оставени на всяка маса,

обещаваха екстравагантно угощение от шест ястия, придружени със съответни вина.

— Трябва да се засрамиш — каза на Сали старата ѝ приятелка Ема Енсън. — В днешно време всеки в Чарлстън с достатъчно късмет да разполага с някакви пари проявява също достатъчно приличие да не ги демонстрира пред приятелите си, които са толкова бедни, че практически се хранят с боклуци.

— Зная, Ема, възхищавам им се и пет пари не давам. Това е лебедовата ми песен. Искам да бъда запомнена като необикновена и на хората да им липсват моите празненства.

Г-жа Енсън се вгледа внимателно в майсторски начервеното и напудрено лице на Сали.

— Знае ли Майлс?

— Да. Той направи всичко възможно, за да накара оная невестулка Кенби да се изнесе по-рано от къщата. Въпреки обещанията на Хейс от миналата година военните части няма да напуснат Чарлстън преди март. А аз не можех да понеса да умра далеч от къщи.

— На хората ще липсваш ти, Сали, не просто твоите празненства. Какъв е проблемът, със сърцето ли?

— Не. Рак. При теб сърцето ли е?

— Да. Как можа да познаеш?

— Има някаква невидима връзка между всички нас, не мислиш ли? Просто се знае. Виждам, че не си казала на Джосая. Жизнерадостен е като момченце.

— Балът и седмицата на състезанията са най-значимите събития в живота му. Решила бях да им се порадва напълно.

— Скъпа Ема, чудя се дали мъжете ни биха се оправяли без нас.

Смехът на Ема Енсън беше горчив.

— Те ще се оженят, преди да е изтекла и година.

— Нови звезди ще има без съмнение. Е, която и да е, тя ще се сблъска с призрака ми, легнал между нея и Майлс в брачната нощ. Иди да развеселяваш някого, Ема. Имам да свърша една работа.

— Чия?

— Любопитна стара вещица. Няма да кажа... Ема, преди всичко да свърши, ще се видим отново, нали?

— Имаш честната ми дума. Иди се весели, Сали. Аз ще измъкна Джосая от деколтето на Мери Хъмфри.

Сали остана разочарована при опита си да се повесели.

— Ти си голяма глупачка, Люси Енсън — каза тя най-сетне. — Чарлстън никога не е бил обвиняван в прекалено пуританство. Никой нямаше да те вини за евентуална връзка с Пинкни при положение че и двамата проявите дискретност. Така, както аз дочух, че стоят нещата, вие сте били влюбени през цялото време, докато сте били в Европа. Ако и без друго ще те подозират, че споделяш леглото му, би могла наистина да си доставиш това удоволствие.

Люси изненада по-възрастната жена.

— Аз бих преминала гола по „Мийтинг стрийт“, и то на ръце, без да ме е грижа какво си мисли някой. Но Пинкни стои много над това. Ендрю му е братовчед и беше най-старият му приятел. Пазя се чиста за Пини, защото той щеше да се мрази, ако беше другояче.

— Толкова много ли го обичаш? Очите ти никога ли не шарят? Ти си все още привлекателна. На колко години си?

— Да, да, тридесет и една годишна с перде пред очите.

Сали Брютън я целуна.

— Иска ми се да те бях познавала по-добре, Люси. Малко ми напомняш за мен самата. Ще организирам игри на карти и ще те взема на моята маса.

По-късно Сали каза на приятелката си Ема, че няма защо да се притеснява за Джосая.

— Люси е надарена със силна чувствителност, независимо дали го признаваш, или не. Тя ще поеме грижата за него, когато теб няма да те има.

Сали Брютън умря на Великден. Намериха тялото на съпруга ѝ в кресло до леглото ѝ. Беше се отровил веднага, след като тя починала. Бяха погребани заедно, както бяха умрели, хванати ръка за ръка.

Лизи беше бясна. Сватбеното ѝ тържество трябваше да се състои следващата събота и тя не искаше гостите ѝ да са в траур по Сали.

— Сали не е някой, за когото хората скърбят, Лизи — каза ѝ Люси. — Тя остава в паметта им; тя е частица от щастието у всеки от нас и от Чарлстън. Никога с нея не е било свързвано чувство на тъга,

нито някога ще бъде. А сега нека опитаме как ще стои онази маса от другата страна на прозореца.

Бяха към края на подреждането на къщата, наета от Лукас на „Чърч стрийт“. Беше много малка къща. В края на краищата Лукас беше започнал работа в „Трад-Симмънс“ и не можеше да си позволи по-голяма. Лизи я обичаше. Тя я наричаше кукленска къщичка. Джулия им беше дала някои мебели като сватбен подарък. „Оризовото легло“ — високо, с четири колони, върху които бяха фино изрязани върховете на оризови класове, заемаше половината спалня. Балдахинът му докосваше стария, наклонен таван. Беше твърде голямо, но Лизи го обожаваше. Тя никога не се уморяваше да изкачва трите стъпала на стълбичката, която беше в комплект с леглото, и оттам да се бухва право в средата на пухения дюшек. Дори оправянето на леглото беше забавление. Имаше и махагонова бухалка с дълга дръжка за изструпване и оправяне формата на дюшека и красива ленена покривка, която Джулия беше избродирала с разпукващи се цветове на глициния.

— Така — каза Люси. — Мисля, че е много по-добре. С малко протягане ще можеш да достигнеш масата от леглото. Можеш да държиш върху нея свещ, в случай че ти се наложи да ставаш през нощта. Много по-лесно, отколкото да палиш газена лампа. И по-икономично.

— Братовчедке Люси...

— Да, Лизи?

— Предполагам, че не е редно да се пита такова нещо... Ти не си ми майка. Но толкова ми се иска да знам какво ще се случи. Попитах Анабел, но тя си придаде много всезнаещ и загадъчен вид и нищо не ми каза. Знам, че нещо важно се случва в нощта след сватбата, но не знам какво е то.

Люси се замисли с какви думи да отговори.

— Няма значение — бързо каза Лизи. — Съжалявам, че ти зададох неудобен въпрос.

Люси я прегърна.

— Не си ме притеснила, миличка. Просто се замислих как да ти обясня, за да разбереш. Когато съпругът и съпругата се обичат, то е толкова прекрасно, че няма начин, чрез който да се изрази достатъчно. То е нещо, което чувстваш. Лукас ще знае какво да направи. Мъжете ги

научават тези неща. Ти не трябва да се тревожиш. Просто много го обичай и бъди част от магията заедно с него.

— Сестрата на Керълайн й каза, че боляло.

— Абсурд. Ще се стесняваш и в самото начало има момент на болка, но то е съвсем краткотрайно и ти веднага ще го забравиш, защото ще бъдеш много щастлива.

Лизи въздъхна блажено.

— Не мога да си представя, че ще бъда по-щастлива, отколкото съм сега. Всеки ден се ощипвам, за да проверя дали е истина, че Лукас ще се ожени за мен.

— Много го обичаш, нали?

— Повече от всичко на света. Достатъчно е да влезе в стаята и чувствам, че примаявам. Не можеш да си представиш колко е хубаво.

„Зная“, каза Люси на себе си. Гласно, тя предложи да прегледат отново всекидневната и кухнята.

— И не забравяй — каза тя, — когато прислужницата ти си тръгва в края на деня, да погледнеш в долапа дали чехлите й са все още там. Ако ги няма, няма да се върне на другия ден и тя. Имаш късмет момичето ти да е от отсрещната страна на улицата. Няма причина да ти се извинява, че трамваят й е закъснял.

В течение на тринадесетте следвоенни години слугинските отделения зад големите къщи на Чарлстън бяха се превърнали постепенно в помещения под наем за чернокожото население. Все още имаше няколко, като къщата на Традови, обитавани от слугите. В по-голямата си част домашните прислужници предпочитаха да работят през деня, но да живеят на друго място със семейството си. Беше като игра, в която при спиране на музиката всички участници си сменяха местата или бързаха да заемат определено място. Семейство Хейуърд все още имаха слугиня и готвач, които живееха зад къщата на Уилсънови на „Трад стрийт“. Огромните домакински постройки на дома Хейуърд представляваха сега пренаселено обиталище, където бебета играеха в стария кухненски двор, а единадесет семейства живееха в стаите, в които някога са се помещавали слугини и лакеи.

— Ужасно е претъпкано — каза Лизи, оглеждайки всекидневната. — Мебелите са толкова големи. Масата за чай от леля Джулия прилича на шлеп. Искане ми се да имам и нещо друго, освен чипъндейл. Пинкни има цялото обзавеждане, подходящо за Шератон.

Би спечелил, ако успее да го изтъргува. Щом като не можем да си позволим нищо сега, поне не трябваше да си пълним къщата с всички тия кожи и нокти. Все едно че съм оставена на милостта на диви животни.

— Е, Лизи, не бъди неблагодарна. Подаръците от леля ти са в отлично състояние. Цялата мебелировка на „Мийтинг стрийт“ се нуждае от поправка; Соломон просто подлепи това, което беше възможно.

— Аз не съм неблагодарна; наистина, честна дума, не съм. Искам само всичко да бъде идеално. И не забравяй, че Лукас държи да се обръщат към мен с „Елизабет“. Когато стана омъжена дама, няма да отговарям на бебешки имена.

Високи свещи горяха от всяка страна на струпаните лилии и рози, а следобедното слънце проникваше през прозорците на галерията. На светлината двете златисточервени глави, принадлежащи към рода Трад, и разтопеното златистожълто на Лукас Купър до тях приличаха на скъпоценен метал. Керълайн и Кити стояха от двете страни на триото, като Керълайн държеше в ръце букета на булката и собствената си шаферска китка. Мери Трад Едуардс плачеше затрогващо, докато съпругът ѝ провеждаше сватбената церемония на дъщеря ѝ.

— Обични чада, събрали сме се тук, пред лицето на Бог и пред всички тези хора, за да съединим този мъж и тази жена в свещен брак...

Лизи, която скоро щеше да стане Елизабет, наблюдаваше движението на устните на Ейдам Едуардс. Тя се страхуваше, че в своето безметежно, вцепенено състояние би могла да пропусне да отговори, когато ѝ дойде редът. Искаше ѝ се да погледне към Лукас, но още не беше разрешено.

— Елизабет... — На Лизи се струваше, че странният ѝ приеман баща вика. — ... Взимаш ли този мъж за свой законен съпруг, с когото да живееш според Божиите заповеди в свещен брачен съюз? Приемаш ли да му се подчиняваш, да му служиш, да го обичаш, почиташ и да се грижиш за него, когато е болен и когато е здрав, и, отказвайки се от

всички други, да бъдеш предана само нему, толкова дълго, колкото ви е отредено да живеете?

— Приемам — каза Елизабет.

— Кой дава тази жена за съпруга на този мъж?

Пинкни пристъпи напред и постави ръката на сестра си в тази на Ейдам Едуардс, който от своя страна я повери на Лукас. Тя погледна нагоре към Лукас през ефирната дантела на булото си и на устата ѝ трепна мъничка, колеблива усмивка. Ръката му се затвори плътно около нейната.

— Аз, Лукас, вземам теб, Елизабет, за своя законна съпруга...

— Аз, Елизабет, вземам теб, Лукас, за свой законен съпруг...

„Съпруг!“ помисли си тя. Радост изпълни сърцето ѝ.

Елизабет съсредоточи отново вниманието си към Ейдам Едуардс.

— Дотук чухте задълженията на съпруга към съпругата. Така и вие, съпруги, чуйте и запомнете задълженията си към своя съпруг — така ясно, както са дадени от Светото писание.

Елизабет се вслуша с целия си ум и чувства в думите.

— Съпруги, подчинявайте се на съпрузите си, така както на самия Бог... Вие, съпруги, поставете се под волята на своите съпрузи...

Тя намести ръката си още по-дълбоко в силната и нежна прегръдка на ръката на Лукас.

Сватбеното празненство се проведе в градината на къщата на Традови. Късно разцъфваща азания и ароматната мирта в ярко тъмнопурпурно и розово привличаха погледа; рози в по-бледи цветове покриваха старите тухлени стени; любимият аромат на Елизабет изпълваше въздуха, излъчващ се от гроздовете от орлови нокти^[1], провиснали от покрития с керемиди покрив на пристройката, Били, сега виден бизнесмен в средите на чернокожата общност, направляваше дузината стюарди, които беше наел от параходната компания, чиито кораби минаваха през пристанището на Чарлстън. Изглеждаше преуспял в капитанската си униформа. Пинкни му беше продал ферибота на Стюарт, когато той се премести в Съмървил.

Празненството не беше голямо. Имаше не повече от двеста гости. Лавиния Енсън Пенингтън, за която това беше първо посещение в Чарлстън от десет години насам, го сметна за много провинциално в сравнение със забавленията, които ѝ предлагаше Филадельфия.

Тя беше станала още по-красива, отколкото беше, когато напусна Чарлстън. Лустрото на човек в крак с модата и доволен от себе си лежеше върху красивото ѝ украсено с трапчинки лице и блестящите ѝ, дебели руси букли. Тя знаеше, че всяка от присъстващите жени ѝ завиждаше за хубавата рокля с турнюри, под която се криеше все още момичешка фигура.

— Да — каза тя със сладък гласец на Пинкни. — Нед и аз си имаме малко момченце. Наистина най-хубавото. — Дългите ѝ мигли се сведоха. — Докторът каза, че аз съм твърде крехка, за да изкарам още една бременност. — Тя вдигна бързо ръка към устата си. — Но какво говоря? Забравих, че все още си ерген, Пини. Не ми казвай, че сърцето ти не е преболедувало след толкова време. — Трапчинката ѝ се очерта още повече.

Пинкни се усмихна и премълча. Ако на Лавиния ѝ се искаше да вярва в това, нямаше да е джентълменско да ѝ каже друго.

— Мама каза, че си била красавицата на филаделфийското юбилейно стогодишно изложение — подразни я той.

Лавиния не схвана иронията му.

— Не съвсем — каза тя. — Императрицата на Бразилия беше звездата, въпреки че е стара, колкото света, а императорът е ненормален глупак.

Нед Пенингтън се присъедини към тях.

— Истинската забележителност беше новото изобретение, което наричат телефон. Вече съм заявил в банката, че желая да стана абонат веднага щом навлезе в практиката.

— Нед е човек на прогреса — каза Лавиния със задоволство. — Но пък и Филадельфия е много напреднал и голям град.

Пинкни се направи, че е бил повикан от Били.

— Чувствам се преследван от младостта си — каза той по-късно на Люси — и не обичам да ми се припомня, че тя е била пълна с почти катастрофални грешки. — Люси му се усмихна над ръба на чашата с шампанско. Всички гости си бяха отишли и те бяха застанали сред останките от сватбеното празненство.

— Най-добре да си вървя — каза тя, — сигурно си уморен. А и слугите трябва да разчистят тук.

— Моля те, Люси, недей. Все още не искам да оставам сам. Къщата ще бъде ужасно тиха, когато Лизи се изнесе. Нека влезем вътре. Тогава слугите ще могат да разчистят.

Настаниха се на канапето в неосветения салон, в чиито сенки останаха сред приятна тишина. Люси знаеше, че тъмнината ще помогне на Пинкни да заговори, когато се почувства готов за това. Тя плъзна ръката си в неговата.

— Чувствам се много стар — промърмори той след дълго мълчание. — Близко съм до усещането, че животът ми е преминал — не по най-трагичния начин, а като че ли врата се е затворила. Съвсем неразбираема ми е постъпката на момчето, което отиде на дуел заради Лавиния. Глупак, част от свят, който допуска съществуването на глупостта. Беше толкова различно. Спомняш ли си?

— Да — прошепна Люси.

— Не можахме да разберем тогава какъв късмет имаме. Липсва ли ти това време? Струва ми се почти нереално, когато си спомня за него, по-скоро ми прилича на сън.

Тя стисна силно ръката му.

— Всеки минава през съня на младостта и глупостта, Пини. Той не изисква много от това, което сме имали. Лизи е толкова щастлива, колкото би била и ако нямаше война, ако тя живееше в голяма къща с много слуги и беше направила околосветско сватбено пътешествие.

— Отново четеш мислите ми. Скъпата ми Люси. Да, днес сърцето ме болеше за мъничката ми сестричка. Толкова нищожно сватбено увеселение с трогателни малки сватбени подаръци, заради които хората са се лишили от други, необходими за тях самите неща; толкова сгушена къщурка, в която ще трябва да живеят. Трябваше да й дам повече, а не мога.

— Престани, Пини! Връщаш се към неща, за които сме говорили. Знам, че щеше да подариш на Лизи къщата, а на Лукас компанията си, ако не те бях възпряла. Но ти не можеш да постъпиш така. Те трябва сами да устроят живота си, както всичките им приятели са го сторили. Не можеш да им дадеш всичко, а те трябва да го спечелят със собствени усилия. Светът е различен сега. Ние никога няма да привикнем напълно с него, защото сме част от другия, предхождащия го свят. Но Лизи и Лукас са част от сегашния. Те не познават другия, твърде млади са, за да имат спомени. Ще се

оправят... Ние също — така, както си знаем. Приспособили сме се. Можем да се справим.

— Мразя го — отвърна Пинкни със страст. — Мразя „справянето“. Толкова безгръбначност има в него!

— Скъпи мой, това е най-трудното нещо на света и за него се изисква най-много смелост. Аз не се плаша от него. Жена съм, а Бог е създал душите ни да понасят изпитания. Но на теб ти предстои ужасна борба сега, когато най-накрая янките си отидоха и всички битки отминаха, освен най-тежката. Животът ще става много скучен и не знам как вие, мъжете, ще се справите.

Внезапно Пини почувства, че Люси беше поставила пръст в най-лютата му рана, без той да усети. Нищо не се случваше и нямаше изгледи за промяна. Продължителният конфликт най-сетне беше приключил. Нямаше да има повече внезапни тревоги за драгуните, нощни патрули и опасности, дебнеци в сянката на всеки ъгъл. Държавата беше пак под контрола на хората, които винаги са я контролирали; закон беше законът на белия човек; улиците на юг от Броуд бяха толкова безопасни, че дама можеше да върви по тях без придружител. Нямаше враг за покоряване, освен нищетата, но дори и тя беше възприета като начин на живот. Нямаше с какво да се бориш, освен еднообразието.

— Как така винаги си толкова умна, Люси? Знаеш ли, дяволски е дразнещо. — В гласа на Пини имаше възхищение, но и раздражение.

— Прости ми, скъпи. Опитвам се да се контролирам. — Пинкни се разсмя.

— Всеки ден от живота си благодаря на Бога, че те е създал, Люси — каза той. — Ти си моето щастие.

— И ти — моето, Пини. Всъщност това е всичко, от което се нуждаем.

— Мислиш ли, че Лизи е щастлива колкото нас? Вярваш ли, че тя наистина е влюбена в Лукас и той — в нея?

— Не се тревожи, Пини. Тя е опиянена от радост. Трябва да си го забелязал — тя беше възплъщение на щастлива младоженка. А ние двамата трябва да не забравяме да се обръщаме с „Елизабет“ към нея отсега нататък. Много държи на това.

[1] Пълзящ храст с ароматни жълти цветове. — Б.пр. ↑

37.

— Ти беше най-красивата булка, която някога е съществувала, Елизабет — каза Лукас.

— Наистина, честна дума?

Той повдигна ръката ѝ и целуна вътрешната страна на китката ѝ. Сърцето на Елизабет заби ускорено.

— Мога да усетя пулса ти — прошепна Лукас.

Файтонът спря пред малката им къща. Лукас слезе от него, държейки я за ръката и ѝ помогна да стъпи на стълбичката му. После я сграбчи и я вдигна в ръцете си.

— Лукас! — изписка Елизабет. — Хората ни гледат!

— Нека целият свят види — каза Лукас — как г-н Купър носи г-жа Купър към прага на кукленската им къщичка.

Елизабет се почувства малка и женствена в силните му ръце. Никога вече нямаше да се чувства толкова висока.

Той я качи по тесните, стръмни стъпала към спалнята и я хвърли върху мекото пухено легло. Елизабет потъна в него с усещането, че тялото ѝ плува. Тя разтвори широко ръце, като че лети.

— О, Лукас, толкова съм щастлива!

— Слушай — каза той. През отворения прозорец се дочу звън на камбани. „Свети Михаил“ удари седем и нощната стража припя: „... и всичко е наред“.

— О, да — каза Елизабет. Тя седна на леглото и протегна ръце към златния си, божествен съпруг.

— Ще си легнем рано днес — каза той. — Ще се съблека в другата стая. Бъди готова, когато се върна.

Пръстите ѝ пипаха несръчно. Малките копченца на широката ѝ батистена нощница им убягваха. Когато чу стъпките на Лукас, все още ѝ оставаха пет от тях. Елизабет изтича по стъпалата и скочи под завивките. Беше повече любопитна, отколкото уплашена.

Лукас затвори завесите, оставяйки отвън чистия въздух и процеждащата се светлина. След това се плъзна в леглото до нея. Силните му ръце притиснаха тялото ѝ до неговото. От тежестта му тя

потъна по-дълбоко в дюшека и той се издигна над главата ѝ. От най-тъмните кътчета на мозъка ѝ се раздвижи таял се там до момента мрак. В един кратък миг калейдоскоп от впечатления се опита да достигне до повърхността на съзнанието ѝ. Страх... пламъци... обкръжили я притискащи се тела... викове... груби ръце, които я изблъскват... няма въздух за дишане... безпомощност... самота... ужас... Гърлото ѝ започна да се свива и тя зина да си поеме въздух. Но Лукас беше тук. Тя не беше сама. Нямаше от какво да се плаши. Кълъмбия се намираше на много мили и много години от това място.

Лукас движеше ръцете си по тялото ѝ. Елизабет усети някакво странно търкане. Той постави ръце на раменете ѝ, тялото му се затресе неконтролируемо и после се изтърколи от нейното. Елизабет дишаше учестено, стараейки се да отпусне свитото си гърло.

— Лукас — прошепна тя — това ли е, което правят женените?

— Малко ли ти беше? — Гласът му прозвуча ядосано. На Елизабет се прииска да може да види лицето му. Спомни си какво ѝ беше казала Люси.

— Беше вълшебно, любими — каза тя. Тя почака Лукас да ѝ отвърне нещо, но в тъмната стая остана тихо. След като почака малко, тя се отпусна във възглавниците, изрече молитвите си и притвори очи за сън. Не разбирам защо хората вдигат толкова много шум за това, помисли си тя. Поне не болеше.

Шед сгъна грижливо чарлстънския вестник и го постави на пода до стола си. „Вчера следобед — помисли си той, — гледах новите станове, чувствайки се горд със себе си. Човек би помислил, че някак си ще съм подготвен за болка или нещо такова. Купър. Не го познавам.“ Сбитото съобщение от пет реда не му даваше друга информация, освен че Лизи Град се е омъжила.

Той се надигна тежко от стола и отиде до прозореца, за да хвърли поглед на своята империя. В течение на шестнадесетте месеца, откакто беше напуснал Чарлстън, той беше удвоил размерите на фабриката си и утроил тези на Симмънсвил. Новата пристройка към фабриката докарваше обработката на памука до груба тъкан като краен продукт. Беше мислил и за още пристрояване — за довършване на обработката

и бояджийски цех. Засега нямаше смисъл. Не съществуваха повече надежда да получи писмо или телеграма от Чарлстън.

— Налей ми малко уиски — каза той на момичето, което го наблюдаваше, седнало на табуретка близо до неговия стол. Тя беше петата работничка от фабриката, с която той се беше опитал да живее, след като му омръзна Гарнет. Те всичките си приличаха: млади, нетърпеливи да доставят удоволствие, пълни с обожание, благодарни за възможността да се откъснат от фабриката със задавящите валма памук, които изпълваха въздуха в нея, влизаха в носа и се лепяха по тялото. Затова наричаха работниците от фабриката „мъхнати глави“.

— Налей ми малко уиски, малка мъхната главичко — каза Шед. Не можеше да си спомни името ѝ.

На следващия ден отиде до близката железопътна станция. Там остави някакъв пакет и взе влака за север. Единственият му багаж беше ръчна пътническа чанта, пълна с пари.

— Още един подарък? — Елизабет прегърна Пинкни.

— Не е от мен — каза той.

— А, така ли? Има картичка. Погледни, Пини, от Шед е. Представи си как се е сетил, след като е толкова зает? Наистина ми се искаше да дойде на сватбата. Колко много амбалажна хартия! Лукас, ела ми помогни. Все пак и за двама ни е... Майчице! Какво е това? — Тя вдигна подаръка от ръката си. Мери изписка в типичен женски маниер.

Пинкни се разсмя неудържимо. Елизабет погледна от единия към другия и обратно.

— Това е сватбената ми огърлица — каза Мери. — Не е ли най-пищната вещ, която сте виждали през живота си? Не знаех досега, че Шед има толкова добро чувство за хумор. Или толкова много пари. Чудя се колко ли му е струвало да я купи от оня авантюрист от северните щати!

— Суетни мисли за богатства, скъпа моя — сгълча я съпругът ѝ.

Елизабет се вгледа в големите диаманти, които се спускаха от ръката ѝ, държаща огърлицата.

— Искате да кажете, че са истински? Не мога да повярвам. Как ще мога някога изобщо да му благодаря?

— Какво ще кажеш например за: „Благодаря ти за хубавия свещник“? — каза Лукас.

— О, ужасен си. Ще измисля нещо. Пини, наистина ли той е имал предвид да си направи шега?

— Не, Лизи. Съжалявам — Елизабет. Шед не би счел такова нещо за шега. Напиши му нещо приятелско в отговор и му кажи, че намираш подаръка за много красив.

— Е, аз мисля, че е шега. Или нещо подобно. Просто много намирисва на такова.

Елизабет не си даваше сметка за всички влияния, които бяха оформили вкуса ѝ. Целият ѝ живот беше обграден с красота: необичайната красота на изобилните подаръци на природата към низините, вълшебната красота на океана и небесата, меката красота на неярките чарлстънски стени и тъкани, обузданата красота на очертанията в архитектурата и обзавеждането. Показността я смущаваше. Изглеждаше ѝ неестествена.

В месеците след сватбата Елизабет се вмести лесно и с радост в ролята на млада чарлстънска съпруга. Поддържането на кукленската къщичка не беше проблем за нея. Тя се беше грижила за къщата на семейство Трад в продължение на години. Къщичката винаги светеше от чистота, изпълнена от уханията на лимонова есенция, восък за лъскане на под и на свежите цветя, които купуваше всеки ден от чернокожите улични цветарки. Младата прислужница Делия беше истински артист в гладенето и имаше данни за добър готвач. Лукас заяви, че му завиждали всичките му приятели.

А той имаше много такива. В края на почти всяка седмица го канеха на лов в нечия плантация, откъдето скоро славата му на стрелец с различни видове пушки стана легендарна. На Елизабет ѝ се искаше да си бъде вкъщи, за да я води на църква в неделя сутрин; винаги се чувстваше много горда, когато се разхождаше по улицата с него, облепната на ръката му. Но когато Лукас го нямаше, я придружаваше Пинкни, след което идваше в кукленската къщичка на обяд, което ѝ доставяше радост; освен това тя знаеше, че липсва на Пини; той също се радваше на тези възможности. А Лукас обичаше лова. Той винаги

носеше вкъщи еленово месо или патица, или блатна кокошка, или пъдпъдък, или пуйка, в зависимост от сезона.

Останалите дни от седмицата бяха изпълнени за Елизабет с повтаряща се програма, която изключително ѝ допаднаше. Първи от уличните продавачи минаваше продавачът на скариди. Беше точен като часовника на „Свети Михаил“. Точно в седем часа до слуха ѝ достигаше трополенето на железните колела на количката му и отминаващия му напев „Пресни скариди!“. Преди той да се появи, ако не беше заета в кухнята, тя обичаше да отиде до прозореца, за да наблюдава съседските котки. Точността им се равняваше на тази на продавача на скариди. Пет минути, преди да се появи, те заемаха позиции по стълбите на къщи, градински стени или бордюра на тротоара. Не бързаха. И не се вълнуваха. Знаеха, че човекът ще хвърли на всяка от тях по една от големите си океански скариди. Най-забавно ѝ беше да гледа лапите им с проблясващи нокти, когато улавяха почерпката си. На нея ѝ се искаше да си има малко котенце, но Лукас каза „не“. Той не считаше домашните животни за заместители на децата. Искане веднага да се сдобие със син.

Продавачите на зеленчуци и на риба минаваха малко след продавача на скариди, след тях — продавачът на мед, точно по време, когато хората биха си купили пресен мед, с който да намажат бисквитките си на закуска. Разбира се, всички покупки от уличните търговци ги правеше Делия. Не можеше да позволи Елизабет да се занимава с това. Тя се изстрелваше, понесла тасчето за скариди, риба или стриди и кошница или купа за зеленчуци или мед. Прислужничките от близките къщи също правеха покупки по това време. Делия с радост се присъединяваше към смеха и закачките или към сериозните клюки.

Тя поднасяше закуската в седем и половина. Лукас излизаше за работа в осем. Той винаги целуваше Елизабет по бузата на отворената врата; тя винаги правеше формален протест срещу публичната проява на чувства, на което той винаги отговаряше, че се радва на хорската завист за най-хубавата съпруга в Чарлстън. Така денят на Елизабет започваше с проблясък на непомръкващо щастие.

До десет тя вече беше проверила как Делия е почистила и ѝ беше дала нареждания за някакви специални поръчки като посещението при бакалина или задачи като излъскването на сребърните прибори —

сватбен подарък от Мери и Ейдам Едуардс. После тя правеше или приемаше визити. Бракът беше автоматично изтрил разликата ѝ във възрастта с останалите съпруги. Една осемнадесетгодишна омъжена жена ставаше връстница на всички омъжени жени, чиито деца, ако имаха такива, все още не посещаваха училище. Елизабет разменяше рецепти и клюки с двадесет млади „домакини“. Една от тях, Маргарет Ривърс, беше вече навършила двадесет и шест. Новата г-жа Купър се почувства много пораснала. За другите млади дами беше удоволствие да я приемат в лоното на омъжените. Те пълнеха главата ѝ с драматични истории на раждания. Тя реагираше на тях, като че ли изобщо не я притесняват.

В един часа се връщаше вкъщи, за да надзирава приготвянията за обяд, да избере букет от цветарката, да смени водата във вазите и да сложи домашна рокля. Когато Лукас се прибереше в два, тя наливаше шерито му и му съобщаваше новините, научени от нейни приятелки. В два и половина Делия сервираше обяда. Лукас разказваше на Елизабет как е протекъл денят му до момента, предаваше ѝ послания от Пинкни и обсъждаше плановете им за вечерта.

Те винаги излизаха или канеха хора у дома. Всеки следобед Елизабет прекарваше един час, подготвяйки роклята си, както и розите и костюмите на Лукас. Партитата не бяха нищо особено. Събираха се обикновено не повече от осем двойки. Но за тях се изискваше внимателно планиране. Ако партито беше у Купъррови, Елизабет трябваше да бъде сигурна, че ще успее да представи на всички съпруги, които не бяха поканени, някаква причина, според която е подбрала поканените. Не се налагаше причината да звучи прекалено убедително. „От сто години не сме се виждали с Олстънови“ вършеше работа. След като всички извинения бяха поднесени, нямаше проблем да се поканят гостите.

Това отваряше доста работа, но пък се избягваше възможността някой някога да дочуе от трети лица, че е пропуснал нещо. Попредишните поколения, обитатели на големи къщи с много слуги, биха включвали, без да насилват гостоприемството си, всичките си приятели в подобно забавление. Следвоенните млади брачни двойки бяха принудени да изнамерят друг начин да не пренебрегнат някой от връстниците си. Никой от тях не критикуваше системата. Просто така стояха нещата.

Отначало Елизабет беше разочарована от партитата. След първоначална суматоха от размяна на комплименти и флиртови отговори, всички мъже се скупчваха в единия край на стаята. Те стояха прави и разговаряха за минали и бъдещи ловни преживявания, докато в същото време домакинът се стараеше чашите им да останат пълни. Дамите се групираха в другата страна на стаята и разговаряха за дрехи, бебета и минали и бъдещи партита. Същото, мислеше си Елизабет, за което разговаряха и всяка сутрин. Но тя бързо се приспособи. Просто така стояха нещата. Вярно е и че беше по-вълнуващо, когато внезапно изблиък на смях откъм мъжката група прекъсваше високия тон на женския разговор. Също така харесваше ѝ да сравнява визуално Лукас и другите мъже. Той беше по-висок и по-красив от който и да е от тях. Тя засичаше завистливите погледи на другите дами и сърцето ѝ се стопляше от гордост.

Свободното ѝ време следобед беше заето с писане на послания, благодарящи за покани, на покани, домакинските сметки и поредица от социални ангажименти — къде щяха да ходят, кому „дължаха“ покана, кой им „дължеше“ покана, вълнения относно това на кое парти какво беше носила и какво ново би могла да облече на следващото, организирано въщи. „Заявявам, каза тя щастливо на Лукас, че се намирам в движение всяка минута от всеки ден.“ И беше вярно. Време заемаха и кратичко консумираните съпружески права от Лукас всяка сутрин, преди завесите на леглото да се отворят, и всяка вечер след затварянето им, но те почти не влизаха в сметката. Елизабет реши, че Люси ѝ е представила цялата история в добра светлина, за да не я изплаши. В тия минути нямаше магия. Тя приемаше, че всички в нейното положение имат същите преживявания. Никой не беше споделял толкова интимни работи с някого друго, така че нямаше как да знае нещо различно.

Когато температурите започнаха да се покачват, кукленската къщичка се превърна в пещ. Тя нямаше балкони и таванът ѝ беше висок само три метра вместо обичайните четири и половина или пет за чарлстънските къщи.

— Бихме могли да отидем на Острова рано тази година — каза един ден на обяд Елизабет. Чувстваше се зле от печеното свинско в собствен сос с ориз.

Беше удивена, когато Лукас отвърна, че изобщо не му се ходи до крайбрежието. За първи път, откакто се познаваха, тя се възпротиви на неговото решение.

— Ще се опечем като това месо, ако останем в града, скъпи! А и Пини ще се нуждае от мен за поддържането на къщата. Братовчедката Люси и семейството ѝ няма да ходят, ако те притеснява, че малкият Ендрю може да ти досажда. Тя не иска да се отдалечава от братовчедката Ема сега, когато тя е толкова болна. Освен това за последен път ще имам възможност да се видя с Керълайн. Знаеш, че тя се жени за неин братовчед от Савана следващата Коледа и вероятно никога няма да се върне къщи. Лукас, моля те! Почти не сме се виждали с Керълайн, откакто аз съм омъжена, а тя вече не е. Тя винаги е била най-добрата ми приятелка. — Долната ѝ устна затрепери. Беше готова да се разплаче, ако се наложеше.

Отговорът на Лукас я обезоръжи напълно. Той целуна китката ѝ по начина, по който тя обичаше, и заговори с устни, допрени до кожата ѝ.

— Не мога да понеса да те делия с някого, моя Елизабет. Нито с Пинкини, нито с Керълайн, нито с когото и да било. Ти си моя съпруга и аз искам да те запазя само за себе си.

Това сложи точка на въпроса.

Докато Елизабет разбра, че гаденето ѝ няма нищо общо с горещината. Тя щеше да има бебе.

— Син! — извика Лукас. — Ще имам син! — Той коленичи пред Елизабет и целуна ръцете ѝ. — Ще трябва малко да си дадеш почивка сега. Повече никакво тичане по хората и ходене на партита. Не трябва изобщо да рискуваме здравето ти... Тук е горещо. Ще ти донеса студена вода, лимонада. Ще ти донеса ветрило. Аз ще ти размахвам ветрилото.

Елизабет се усмихна снизходително.

— Докторът каза, че съм яка като вол. Ако се нуждая от нещо, ще си го взема.

— Не, разреши на мен. Знам какво трябва да се направи. Ще отидем на Острова. Там е прохладно и морският въздух ще се отрази добре на бебето.

Никога през живота си Елизабет не беше глезена толкова, колкото през това лято. Делия не искаше да се отдели от семейството си, затова Пинкни изпрати Хати да стои при „малката му сестричка“. Хати също се отнасяше към нея като към дете.

— Държи се, като че ли ми е бавачка — оплака се Елизабет. — Дори ме кара да спя всеки следобед.

— Добре прави — каза Лукас. — Не искам да помръдваш и пръст и много да почиваш. Надявам се, че Пинкни ще бъде достатъчно добър да я остави с теб и след лятото. Не се нуждае от двама слуги само за себе си.

— Но, разбира се, че се нуждае, Лукас! Къщата е голяма, а и двамата са доста остарели.

— Ами той не се нуждае и от толкова голяма къща. Би трябвало да я отстъпи на нас. Ще се нуждаем от повече място, когато се появи малкият Лукас.

Елизабет въздъхна. Единственият спорен въпрос беше името на бебето.

— Скъпи — каза тя търпеливо, — знаеш, че не ми допада тази работа с големия Лукас и малкия Лукас. Хората от семейство Трад винаги са избирали различни родови имена за децата, за да е ясно кой на кого говори. Или за кого.

— Всички останали дават на децата имената на родителите им. Баща ми е Петър и по-големият ми брат е Петър. Искам синът ми да бъде наречен на мен.

— Знам какво правят всички и това не ме интересува. Просто не е честно спрямо бедното, невинно бебе. Само помисли как ще се чувства малкият Лукас, когато бъде на тридесет години и продължават да му викат „малък“. Ами ако е по-голям от теб?

— Няма да бъде.

Елизабет погледна високата, мускулиста фигура на съпруга си.

— Добре. Да приемем, че няма да е. Но със сигурност няма да бъде малък. Освен ако не е изтърсак като Стюарт. Което би било лошо. Представи си, че е наистина малък. Ще мрази да го наричат така.

— Няма да бъде малък.

— Лукас, наистина си се побъркал с това бебе. За което те обичам. Да не се препираме отсега. Все пак той няма да се роди преди

март. Имаме много време. А възможно е да бъде и момиче. Може ли да избира името на бебето, ако е момиче?

— Можеш да избереш имената на всичките ни деца момичета, моя обожаема Елизабет. Но първо ще се сдобием с момче и то ще носи името на баща си.

На следващия ден той пристигна вкъщи, носейки покрита кошница.

— Донесох ти нещо, на което да дадеш име — каза Лукас.

Беше мъничко, треперецо сиво котенце. Елизабет беше очарована. Тя притисна малкото създание към рамото си. Миниатюрен език близна брадичката ѝ.

— Помислих си, че би могло да ти бъде компания.

Елизабет почти се разплака от загрижеността му. Тя се чувстваше самотна на крайбрежието. Пинкни рядко идваше от града. „Проявява тактичност, като оставяше младоженците сами“, помисли си тя. Лукас излизаше на разсъмване и се връщаше за вечеря. Керълайн беше в града два от всеки три дни — на проби за сватбеното ѝ облекло и на покупки за чеиза си. Когато се виждаха, не беше най-добрата компания. Чувстваше се нещастна, че трябва да отиде в Савана, от уговорения брак с братовчеда ѝ, от отказа на баща ѝ да разреши да се омъжи за Малкълм Кембъл, когото тя обожаваше, въпреки че беше вдовец с три деца.

— Ще го нарека Мъхчо — каза Елизабет. — Окраската му е с цвета на испански мъх. Искаш ли малко мляко, Мъхчо?

Котето измяука. Елизабет се усмихна с усмивката на момичето Лизи.

— Какво малко сладурче! С него ще науча първите уроци за това как трябва да бъда майка.

По време на вечеря Лукас ѝ каза новината.

— Трябва да празнуваме. Пинкни най-накрая ми даде сваятна работа.

— Чудесно. Разкажи. — Елизабет знаеше на колко по-стар и по-мъдър можеше да се прави Пинкни понякога. Тя съчувстваше на оплакванията на Лукас, че Пини се отнася с него като с писар. „В края на краищата, мислеше си тя, причината, поради която Лукас не се зае с

инженерска работа, произтича от нежеланието му да го командва някой, знаещ вероятно по-малко от него. Той е бил най-добрият в класа си в Уест Пойнт. Няма причина Пинкни да не направи Лукас свой съдружник. Няма какво толкова да се учи за изкопаването на фосфата.“

— Преглеждах счетоводните книги — каза Лукас. — Няма причина, поради която да не правим по-голяма печалба. Открих, че най-печелившото предприятие на компанията е магазинът. Твоят приятел Шед Симмънс е наредил нещата така, а Пинкни никога не е обръщал внимание на това. Работниците не могат да купуват отникъде другаде. Цените за черните са три пъти по-високи, отколкото ние харчим за продукти, тютюн и разни други неща.

— Но това е ужасно.

— Това каза и Пини. Магазинът трябва да бъде услуга, а не бизнес за печалба. Той ми възложи да отговарям за оправяне на нещата.

— Хубаво. Работниците ще бъдат много благодарни.

— Не с това искам да се занимавам. Всички минни операции трябва да бъдат реорганизирани. Но това е старт, предполагам така ще докажа на Пини, че не съм дете. Ще се увери, че мога да се справям толкова добре, колкото и той.

— Даже по-добре — каза Елизабет. — Не той откри измамата, ти го направи.

— Лошото е, че ще се наложи да бъда далеч през следващите няколко седмици. Ще трябва да направя ревизия на магазина и да подредя магазинера, както му се полага.

Усети, че сърцето я заболя.

— Не, Лукас. Не може ли да почакаш до есента? Може да хванеш блатна треска като Пини.

— Не се тревожи, любов моя. Ще напусна Карлингтън, преди да се мръкне. Но няма да успея да хвана последния ферибот. Ще трябва да остана в града. Делия може да се грижи за мен.

Елизабет преглътна сълзите си. Това беше голямата възможност за Лукас.

— Разбира се — каза тя. — Разбирам. Мъхчо ще ми прави компания.

— Не й разрешавай да спи в леглото ми. Не искам да намеря възглавницата си покрита с козина, когато се върна.

— Ще пазя вратата ти затворена.

Лукас имаше отделна стая в къщата на брега. Правенето на любов щеше да навреди на бебето и той не искаше да безпокои Елизабет, когато излизаше рано сутрин.

38.

Елизабет и Мъхчо си имаха компания през август.

— Със сигурност не бих отишла в къща с бебе в нея — каза Джулия Ашли, — затова реших да дойда тази година.

Въпреки че Джулия беше сприхава, както винаги, Елизабет всъщност се радваше да я види. Тя без съпротива скъса широките фланелени дрешки, които беше приготвила, и ги уши наново, както се харесваха на леля й. Даже се опита да говори на френски по време на чая, но Джулия я възпря, обявявайки речника й за беден, акцентът й — за обида към цивилизацията, която беше родила Монтен и Молиер. Джулия я накара да я придружава при ежедневните й разходки в разстояние на пет мили.

— Ще се превърнеш в пудинг, ако само се излежаваш, докато се появи младият Купър. Колко мислиш, че ще харесваш тогава на своя Аполон?

След като първоначалните болки и болезки в краката й престанаха, Елизабет откри, че очаква с нетърпение поредното си раздвижване. Лукас беше забранил плуването, но бе признал, че ходенето може да бъде полезно. През септември той си беше отново въщи и й правеше компания, след като Джулия си тръгна. Елизабет държеше ръката му, гледаше златистата му коса и ритъмът на приборя й се струваше като музика.

Върнаха се в кукленската къщичка през октомври.

— Трябва да побързам, за да приготвя стаята на малкия Лукас — каза Елизабет щастливо. — Много скоро бременността ми ще започне да личи и няма да мога да излизам за покупки. — За последен път тя се появи публично на турнира на хиподрума. Джон Купър го нямаше там; той изобщо не си беше у дома от миналата година. Лукас спечели лесно. Той короняса съпругата си с венеца от цветя под всеобщите аплодисменти. Елизабет дочу възхитения шепот по отношение на съпруга й и почувства, че наистина е Кралица на Любовта и Красотата.

През ноември тя отпразнува деветнадесетия си рожден ден в компанията само на Лукас. Останалата част от фамилията и

приятелите ѝ бяха на погребението на Ема Енсън. Елизабет нямаше възможност да отиде. Беше вече в шестия месец.

— Кемпър, казах ти, че днес си тръгвам рано. Не мога да се занимавам с никакви случаи повече.

— Да, сър, г-н съдия Трад. Но случаят е специален.

Стюарт изгледа злобно младия нервен адвокат.

— Погребението на братовчедка ми е специален случай. Твоят може да почака.

Г-н Кемпър беше необичайно настоятелен.

— Г-н съдия Трад, сър, ако само ми разрешите да ви опиша с няколко думи какъв е въпросът...

— Давам ти точно две минути.

След първото изречение Стюарт откачи мантията си от закачалката и пхна ръце в ръкавите ѝ. Той пропусна погребението на Ема Енсън.

Ищец беше г-н Албърт Кугър от страна на внучката си Хенриета. Г-н Кугър беше малък, крехък човек, с хвърчаща бяла коса, вързана като перука. На възраст беше седемдесет и деветгодишен, а изглеждаше на деветдесет и девет. Внучката му беше малко, крехко момиче на деветнадесет години, която не изглеждаше на повече от дванадесет. Семейство Кугър съдеше властите на щата Южна Каролина за връщането на сто и единадесет акра земя, конфискувани за неплатени данъци.

— Клиентката ми не признава правомощията на самопровъзгласилото се правителство на този щат в годината на конфискацията — 1873. Тя поддържа становището, че то не е било законно избрано правителство и следователно не е имало право да налага данъци на гражданин на щата, който е владяло със силата на оръжието.

Стюарт погледна миниатюрния старец. Лицето на г-н Кугър беше зачервено и се тресеше от гняв. Реакция, която Стюарт познаваше добре и у себе си. Правителството на възстановителния период трябваше да бъде обявено за незаконно и всичките му действия — обезсилени. Мнението му съвпаднаше с това на стария човек.

— Сър — каза той, — представяте пред този съд интересен и предизвикателен прецедент. За съжаление аз не мога да отсъдя по него, вслушвайки се в сърцето си. А умът ми подсказва, че вие в никакъв случай няма да можете да го спечелите. Във всеки случай ще бъда щастлив да повдигна и да защитавам вашата теза. — Той се поклони от пейката си. — И тази на вашата внучка. — Хенриета Кугър направи реверанс.

Стюарт взе влака за Кълъмбия същия следобед. Беше въпрос повече на политика, отколкото на правораздаване. Преди да замине, той откара г-н Кугър и внучката му до пансиона, където живееха. Г-н Кугър беше очевидно много слаб, за да върви пеша, въпреки енергичните му протести в подкрепа на обратното.

Стюарт би желал да се консултира с Джосая Енсън, преди да занимае губернатора със случая, но той знаеше, че г-н Енсън ще бъде зает с пренастройването на живота си след смъртта на съпругата му.

Това, което Стюарт не знаеше, беше, че по-възрастният му братовчед беше неспособен да се приспособи. Джосая Енсън беше отчаян. Продължителното боледуване на Ема Енсън беше пресушило запасите му от енергия, без всъщност да успее да го убеди, че тя наистина ще го напусне. Той не можеше да схване напълно, че тя си беше отишла от този свят.

— Той е като изгубило се дете — каза Люси на Пинкни две седмици след погребението. — Скита се из голямата къща от стая в стая, без да може да си намери място. Почти изглежда като да я търси. Да ти се пръсне сърцето.

— Има ли нещо, което бих могъл да направя? Братовчедът Джосая беше опора за мен, когато нещата бяха най-зле. Чувствам го като баща.

Люси докосна бузата му с пръст.

— Не ти, Пини. Аз трябва да помогна. Премествам цялото ми семейство на „Шарлот стрийт“.

Пинкни сграбчи ръката ѝ.

— Не! — каза той, стискайки я, докато костите ѝ изпрацяха. При звука им той разтвори пръстите си и целуна нейните.

— Какво правя? Прости ми.

Люси го успокои. Той не искал, каза ѝ, да прави нещата потрудни за нея. Лицето му беше побледняло от напрежението, което го

притискаше.

— За бога! — извика Люси. — Поне веднъж не бъди благороден и честен. Мрази ме за това, че трябва да се преместя; мрази Ендрю за това, че не умира и не ме освобождава със смъртта си; мрази Ема за това, че умря; мрази г-н Джосая за това, че се нуждае от мен повече, отколкото ти. Бъди жив човек, Пинкни! Тогава и аз ще мога да бъда жив човек.

Той я привлече към себе си и двамата отчаяно се притиснаха.

— Целуни ме, Пини — прошепна Люси.

— Не смея, моя най-скъпа. Нека само те прегръщам.

Люси се откъсна от обятията му.

— Това е мъчение — каза тя. В думите ѝ имаше тъга. — Трябва да помислим какво можем да направим.

Те се виждаха всеки ден по време на вечеря с малкия Ендрю. Това беше по-малко, отколкото им се искаше, слаб заместител на близостта, споделена под лунната светлина миналото лято. Но беше поне един час, на който можеха да разчитат, че ще са заедно, отделили се от реалния свят, който заставаше между тях. Сега дори и това щеше да бъде загубено.

Пинкни почувства за хиляден път колко е несправедливо, че няма възможност да се грижи за Люси, да прави живота ѝ по-лесен, да ѝ доставя някои дребни удоволствия. Люси се тревожеше постоянно за самотата му сега, когато беше останал без Елизабет. Пини я убеждаваше да вземе малко пари от него, дори и тя да не можеше да приеме откритото му покровителство.

— Поне наеми някого да се грижи за Ендрю. Твърде много се товариш.

Тя поклати глава отрицателно.

Люси предлагаше на Пинкни да води по-отворен живот. Можеше да ходи на лов в края на седмицата като другите мъже; можеше да придружава Лукас на боевете с петли и боксовите схватки, които бяха не особено пазена тайна в стария град. Той отказа. Вече беше видял достатъчно борби и убийства, за да му стигнат за цял живот.

— Не мога да те моля да си намериш някое хубаво младо момиче и да се ожениш за него — каза Люси, — въпреки че точно това трябва да направиш. Би ме убило.

Изопнатото лице на Пинкни се отпусна бавно в познатата усмивка.

— Вече съм си намерил хубаво младо момиче. Просто трябва да я почакам, това е всичко.

Тези думи съкрушиха Люси.

— О, Пини, аз съм на тридесет и две години и се чувствам на осемдесет и две. Виждам ги в огледалото.

На следващата вечер, последната, в която щяха да са заедно, Пинкни ѝ даде малка книжка с кадифени корици със стихотворения на Джон Дън. С панделка беше отбелязана страницата на „Начинанието“. Един от куплетите беше ограден с тънка линия от молив:

*Намерилият красотата вътрешна
за външното не се терзае:
Обикналият кожа нежна или цвят
обича ги и в най-вехтите им дрехи.*

Люси го държеше постоянно на масичката до леглото си в къщата на „Шарлот стрийт“.

Пинкни си намери занимание, което да го отвлича, в счетоводните книги на „Трад-Симмънс“. Твърде дълго беше пренебрегвал бизнеса. А и откри, че е бил много зависим от Шед Симмънс от самото начало. Шед беше водил преговорите за сключване на сделки, Шед се беше запознал с хората от компаниите за производство на тор, които купуваха фосфата. Не е чудно, че след като развалиха съдружието, за Шед не беше трудно да убеди компаниите да прехвърлят капитала си към кръга от снабдители от Севера, на които правителството на щата беше предоставило монопол в тази дейност. Когато той напусна „Трад-Симмънс“, направи го убеден, че с нея е свършено.

— Но с компанията не е свършено — каза Пинкни на своя зет. — Разполагаме с хиляди все още неизкопани тонове. Всичко, от което се нуждаем, е купувач.

Лукас предложи да отиде на север и да намери купувачи, но Пинкни не разреши.

— Ти скоро ще ставаш баща; Лизи никога няма да ми го прости. Аз ще отида.

Той замина през февруари с намерението да си бъде вкъщи преди средата на март. Стюарт се женеше за Хенриета Кугър на втори април и той щеше да е кум.

Получи се така, че Лукас трябваше да заеме неговото място. Пинкни беше в много по-сериозно положение, отколкото беше очаквал. А и Елизабет не можеше да издържа само в компанията на новата сестра, грижеща се за нея. Малкият Лукас закъсняваше вече три седмици с появата си на бял свят и не даваше никакви признаци, че ще го направи скоро. Елизабет се чувстваше като хипопотам. Хати, която идваше всеки ден да я нагледа, само я караше да се изнервя още повече. Пинкни беше обещал на старата чернокожа жена, че ще може да остави къщата в ръцете на Клара и да отиде у Купърови да бави детето. Хати нямаше търпение.

Джулия Ашли влезе в ролята си на „най-старата шаферка в историята на света“, както се изрази. Тя беше силно в подкрепа на сватбата. Кугър бяха семейство, което тя познаваше добре; те бяха свързани в далечно роднинство с Ашли посредством женитба през осемнадесетия век. Тя даде обяд в имението след церемонията в старата плантаторска църква „Св. Андрей“ на Ашли. Църквата беше затворена от времето на войната, но епископът я отключи специално заради Ейдам Едуардс. Гласът му беше твърде силен за малкото пространство, но по прозорците нямаше оцелели стъкла и звукът можеше да излиза навън. Мери Трад Едуардс, както се и очакваше, плака през цялото време.

— Не е постъпка на дама, драга моя — каза д-р Перигрю, — ти изкара бебето от себе си толкова бързо, колкото раждат уличните котки. А сега престани да плачеш. Бъди добро, смело момиче.

— Лукас не беше тук! Аз исках той да бъде тук!

— Скъпо дете, благодари на небесните си покровители, че го нямаше. Няма нищо по-лошо от това да ти се мотае нервен баща из

краката. Вниманието ми щеше да е твърде заето с него, за да мога да хвана бебето навреме, когато то изскочеше.

Делия чакаше на тротоара, когато Лукас се върна следващата сутрин от имението.

— Гос'ин Купър, бебето вече дошло!

Лукас изтича нагоре по стъпалата, като ги взимаше по три наведнъж.

— Елизабет! Скъпата ми съпруга. Как можах да не бъда тук? По дяволите всички сватби, освен нашата. Къде е той? Къде е синът ми?

Елизабет разтвори одеялото, за да му покаже мъничкото, спящо на ръката ѝ бебе. Лукас се придвижи на пръсти, за да го види.

— Толкова е малко — прошепна той. Започна да се възхищава на правилните ушенца и миниатюрните пръстчета. — Идеален е — каза той. Беше изпълнен с благоговение. Елизабет изпита смесица от гордост и любов, която изпълни тялото ѝ с топлина.

— Има и десет пръстчета на краката — каза тя. — Искаш ли да ги видиш? — Тя разтвори чаршафа, обвиващ бебето. Изкикоти се, докато Лукас отъркваше брадичката си в кукленски малките краченца. — И отново се подмокря. Изглежда ще трябва да съшием всички салфетки, та да могат да се използват като пелени. Скъпи, би ли извикал Хати? Тя може да я преобува.

Лукас прекъсна разглеждането на ноктите на пръстчетата на крачетата на бебето.

— Какво?

Елизабет повтори през смях.

— Не знаеше ли, че бебетата не се раждат като готови човеци? — добави тя. — Мъхчо те изцапа.

Лукас дръпна пелените на бебето.

— Недей, глупчо — каза Елизабет. — Нека Хати свърши тази работа.

— То е момиче! — каза той.

Елизабет кимна.

— Вече съм ѝ избрала име. Както помниш, така се бяхме разбрали. Аз трябва... да давам име... на... момичетата.

Думите ѝ заглъхнаха.

— Лукас! Лукас, къде отиваш?

Краката му препускаха надолу по стълбите.

Той не се прибра до късно през нощта. Дотогава Елизабет беше заспала от плач. Бебето спеше в кушетката си в кухнята, където Хати переше пелените му.

— Вие ли сте това, г-н Лукас? — извика Хати. Никой не ѝ отговори.

Той влезе със залитане в спалнята, затръшвайки вратата зад себе си. Звукът събуди Елизабет. Тя не можеше да го види в тъмнината, но можеше да го чуе и да го подуши.

— Син — каза той. — Искам син. Един мъж трябва да има син. — Смърдеше на уиски.

— Лукас? — гласът на Елизабет потрепери. — Съжалявам, че си толкова разочарован. Следващия път ще бъде момче.

— Искам син — измърмори той. — Трябва да ми родиш син.

В следващия момент той беше до леглото, разкъсвайки ленените завивки, бърникайки с ръце из нощницата ѝ.

— По дяволите, ти ще ми родиш момче! — Тялото му беше тежко, потно, вонящо и чуждо. Пръстите му мушкаха плътта, разкъсана от раждането, и Елизабет започна да пищи. Той покри устата ѝ с ръка. След като я изнасили, тя усети поредица от остри изгарящи пробуждания. Удави я черен водовъртеж от страх. Не ѝ достигаше въздух. Юмруците ѝ удряха по главата и раменете на съпруга ѝ, докато накрая се отпуснаха до главата ѝ. Беше изгубила съзнание.

След два часа се събуди, разтърсвана от Хати.

— Малката госпожица си иска закуската — каза тя. В едната си ръка държеше ревящото бебе. Фенерът в другата ѝ ръка освети кръвта, процедила се през завивките, които Лукас беше хвърлил върху тялото и главата на Елизабет.

— Господи! — възкликна уплашено Хати — ще отида за доктор. Елизабет опипа местата, които я боляха.

— Не, Хати, вече не кървя. Помогни ми да седна в креслото. Ще нахраня Мери Кетрин, докато смениш постелите.

„Трябва да е било лош сън, помисли си тя. Това никога не би могло да се случи.“

Но когато бебето беше нахранено и доволно спеше в чистото легло, Хати ѝ помогна да смени нощницата си. Издърпвайки я през

глава, тя усети миризмата на вкиснато уиски, примесена с тази на кръв.

Тя притисна детето си към разкъсваното си от болка тяло.

— Моля те, мили боже — прошепна тя молитвено, — моля те, помогни ми!

39.

На сутринта Лукас влезе в стаята с ръце, пълни с жасмин. Бузите му бяха румени, скоро обръснати и от него се носеше аромат на одеколон.

— Добро утро, госпожо Купър — каза той и пръсна цветята в скута на Елизабет, след което целуна ръката ѝ. Като че ли никакъв кошмар не беше имало.

Елизабет не знаеше какво да направи или каже. Тя взе едно от клончетата и вдъхна уханието му.

— Ще трябва да вържеш косата си и да се приготвиш да приемеш гости, любов моя — каза Лукас с усмивка. — Изпратил съм телеграми до всички, за да известя за появата на най-новия член на фамилията Купър. Скоро ще се тълпят да я зърнат. Вече избра ли ѝ име?

Елизабет пусна цветята и се наведе към съпруга си.

— Избрала съм, но можем да го променим, ако ти имаш някакви специални предпочитания.

— Съгласен съм с всичко, което би ти харесало.

Елизабет се облегна отново на възглавниците.

— Мислех си за Мери — на моята майка, и Кетрин — на твоята. — Разочарованието ѝ беше забележимо.

Лукас потупа глезените ѝ.

— Не се натъжавай твърде, Елизабет. Ще се справиш по-добре следващия път.

Тя си помисли за очарователното нежно същество, спящо върху възглавниците в коша до прозореца, и темперамента ѝ на една Трад взе връх.

— Мери-Кетрин е красиво бебе, Лукас.

— Разбира се, че е така. Тя има красива майка. При положение че си е вчесала косата.

— Лукас, не съм в настроение да се дразним. Или пък за цветя. — Тя ги бутна на пода. — Родила съм ти прекрасна дъщеря, а ти се държиш, като че ли това изобщо не те радва.

Челюстта на Лукас се стегна. Белегът му ясно изпъкваше. „Досега не бях забелязала колко е избледнял“, помисли си Елизабет. Почувства как трепери от страх. „Не ставай смешна, каза си тя. Лукас не би те наранил.“ Пулсиращото ѝ, разкъсано тяло задуши опита ѝ да си вдъхне увереност.

— Елизабет — гласът му беше студен. — Няма да търпя опърничавя съпруга. Задължение на съпругата е да носи радост на съпруга си, а не да бъде трън в петата му. Заповядвам ти да се приведеш в приличен външен вид, преди да дойдат поканените.

— Да, Лукас. — Студенината му я уплаши повече, отколкото гнева му.

Капитулацията ѝ моментално промени тона му.

— Това е моето добро момиче — каза той. — Искаш ли аз да срещна косата ти?

— Благодаря, Лукас. Би ми било много приятно.

Младото семейство представляваше очарователна картина, когато при тях бяха въведени майката и лелята на Елизабет. Лукас въткваше жълти жасминови звездички в диадемата от медноруси плитки на жена си. Мери загука на съществуването, което щеше да носи нейното име. Дори Джулия го хареса.

— Когато се сдобие с някаква коса, тя ще бъде тъмна като веждите и миглите ѝ — обяви тя. — В това дете има много кръв на Ашли.

Майката на Лукас ги посети по-късно същия ден. Тя беше развълнувана до сълзи от свършената хубост на първото си внуче. Тогава Елизабет реши да кръсти бебето Кетрин вместо Мери.

Кити Гурдин беше последният им гост този ден. Тя също се разплака, когато видя Кетрин в ръцете на Елизабет.

— Прости ми, Лизи. Направих цяло представление, но то е защото толкова искам свое малко бебенце, че съм станала ревнива.

Елизабет беше изпълнена със съчувствие. И доволство, въпреки че не си даваше сметка. Когато навремето Кити беше красавица на годината, тя беше непоносимо самодоволна. Намираше удоволствие в това да играе ролята на унищожителката на мъжки сърца. Оттогава бяха минали две години. Дузините кавалери на Кити изпращаха цветя на новата красавица и сърцата им очевидно отново бяха цели и на мястото си. А за нея съществуваше опасността да остане стара мома.

Лукас влезе с чаша чай за Елизабет, докато Кити възкличаваше по повод на прекрасните малки дрешки на Кетрин. Кити започна дотолкова да флиртува, че Елизабет стреснато установи, че тя не само се старее просто да бъде красавицата, както е свикнала. Тя беше увлечена по съпруга ѝ. Елизабет го позагледа с други очи. Той гледаше надолу към Кити през полуспуснати клепачи, с развеселен поглед, устата му — привдигната от страната на белега. Елизабет сдържа дъх, усещайки магнетизма и несигурността, които я бяха измъчвали в месеците преди епичния турнир. „Ако той ме напусне, помисли си тя, по-добре ще е да умра.“

Той придружи Кити до входната врата. Приглушените звуци от гласа на приятелката ѝ и мързеливият смях на съпруга ѝ достигнаха до слуха на Елизабет, както ѝ се стори, доста продължително време. Когато Лукас се върна в стаята, тя направи голямо усилие да изглежда заинтересувана от разказа му за сватбата на брата на Кити.

След нощното хранене на Кетрин Лукас започна познатата церемония по затварянето на пердетата. Елизабет потъна във възглавниците в неволна реакция срещу болката, от която се страхуваше, че ще настъпи. Лукас я погледна през рамо неприветливо.

— Съжалявам, Лукас. Просто доста ме боли.

Той нетърпеливо повдигна широките си рамене.

— Добре — каза той. После, вглеждайки се в умоляващите ѝ, изразяващи неспокойствие очи, отпусна устните си в усмивка. — Сладка Елизабет — тонът му беше ласкав, — не искам никога нищо да те наранява. Ще почакаме няколко дни, преди да заченеш син.

Тя беше много благодарна.

Пинкни се завърна от Балтимор през май, носейки нови договори за толкова руда, колкото Карлингтън можеше да даде. Той забеляза, че малката му сестричка има тъмни кръгове около очите, но тя го увери, че това се дължи на умора от недоспиване, причинено от графика на храненето на Кетрин.

— Тя скоро ще престане да се храни в два през нощта и тогава нищо няма да ми има. — Пинкни се съгласи с нея, че племенницата му е най-красивото дете, което някога се е раждало.

По-късно той се съгласи и с Лукас, че младото семейство би трябвало да си намери по-голяма къща. Всяко кътче на куклената къщичка миришеше на детска стая.

— Сега ще можеш да носиш вкъщи по-прилична сума пари, зетко. Ако бях на твое място, веднага щях да се захвана да издирвам нова къща. — Не му дойде наум, че Лукас очакваше от него да им предложи фамилната къща на Трад. Не забеляза, че лицето на Лукас беше много червено, когато набързо напусна кантората.

Елизабет чу вратата да се затръшва след Лукас, когато той се прибра вкъщи. Тя избърза надолу по стръмните стъпала да налее шерито му.

— Колко е хубаво, че си се върнал рано — каза тя. — Има изненада за вечеря.

— Няма да стоя за вечеря — каза Лукас. — Това място мирише твърде много, за да може човек да се храни.

— Ще кажа на Делия да сложи масата в градината. Там въздухът е чист и е прохладно.

— Ще си взема нещо в таверната. Довечера има борба.

Елизабет прехапа устни, за да замълчи. Беше научила от приятелки, чиито съпрузи им бяха разказвали, че Лукас често се обзалага да играе срещу победителя в юмручните схватки, които съдържателят на таверната организираше за забавление на клиентите си. Всъщност той се беше включвал само два пъти и лесно ги беше спечелил, но тя се ужасяваше от мисълта, че някой път може да бъде наранен. Участниците бяха обикновено моряци или паплач от по-вътрешните области, която би направила всичко, за да се добере до десетте долара награда за победителя.

— Лукас — започна тя, но когато погледна лицето му, не каза нищо повече.

Беше полунощ, когато тя се събуди. Лек ветрец раздвижи завесите на прозореца и последните звуци от камбаните на „Св. Михаил“ се отрониха сребристо, както прииждащата светлина на пълната луна. Тя преброи дълбоките, резониращи удари, сетне отново се отпусна под завивките, за да може викът на нощния пазач да я

приспи. Очите ѝ широко се разтвориха, когато чу шум от тромаво залитане по стълбите.

В стаята влезе Лукас. Синкавата лунна светлина правеше белега му да изглежда пурпурен. Устата му се беше издула гротескно; в едното ъгълче имаше черен съсирек кръв. Ризата му беше на петна от кръв и пот. Воня на уиски прогони в един миг бебешките миризми. Елизабет започна да трепери.

Изминал беше повече от месец след раждането на Кетрин и ужасяващата сцена, когато Лукас се прибра пиян. Тя беше успяла да изтика спомена в най-затънтените кътчета на съзнанието си, при други, които бяха достатъчно болезнени, за да не иска да си ги припомня. Едва поносимо беше, когато Лукас възобнови консумирането на брачните си права, след като ѝ даде три дни почивка, но в края на краищата тя реши, че това е част от битието на съпругата, пък и не продължаваше дълго. Тя не се противеше на желанията на съпруга си. Но сега в стаята имаше един пиян човек. Той ѝ беше чужд — жестокият мъчител, който я беше наранил толкова ужасно. Тя беше парализирана и безпомощна пред гнева, излъчващ се от него.

Движенията му бяха резки и неконтролирани. Тя забеляза, че кожата на кокалчетата му беше разкъсана, докато той се опитваше да разкопчае копчетата на ризата си. Когато я разкъса с едно движение, тя се опита да затвори очите си, но не можа. Те бяха приковани върху разбитата му физиономия. „Това е съпругът ти, каза си тя, който е наранен. Стани и успокой болките му.“

Но тя не можеше да се помръдне. Лукас се строполи в креслото и издърпа ботушите си. После бричовете и бельото си и се изправи пред мивката, където изля върху си съдържанието на каната.

Той стигна със залитане до прозореца, затвори завесите и отиде до леглото. Когато заговори, думите му излизаха неясно, слято.

— Да кажем здрасти на скъпата си съпруга. — Той се изкиска. Елизабет не можеше да си поеме въздух. Ръцете му я сграбчиха. — Здравсти, съпруго — каза той с пиянски маниер. — Събуди се, съпруго.

Елизабет започна да се тресе от страх.

— Какво е това? — каза Лукас. — Зловонният му дъх я накара да запуши носа си. Пръстите му минаха по лицето ѝ, стигнаха до очите и напипаха, че са отворени. — Гледаш! Ти си гледала. — Той я стисна за рамената и я разтресе. Гърлото ѝ издаде ужасни клокочещи звуци. —

Спри — изсъска Лукас. — Спри този смях. — Той вдигна ръка от едното ѝ рамо и я зашлеви през бузата. После я натисна върху поддаващите пухени дюшек и възглавници. Тя отчаяно се стремеше да си поеме въздух, но гърлото ѝ беше притиснато. Тялото на Лукас беше върху нейното.

— Кучка — промърмори той близо до ухото ѝ. — Спри го. Спри го или ще те убия. Никой не се смее на мен. — Свитият му юмрук удари възглавницата до главата ѝ. Елизабет припадна.

Когато съзнанието я напусна, с него си отидоха болката и страха. Дишането ѝ беше накъсано, но гърлото ѝ беше отворено.

— Така е по-добре — изръмжа Лукас. — Всеки съпруг си има права. Няма нищо смешно, когато един съпруг се възползва от правата си. Нищо смешно. — Пръстите му напъхаха малкия му penis в разраненото тяло на Елизабет. Тя се размърда; болката проникна в съзнанието ѝ дори през защитната завеса на моментната безчувственост.

Елизабет беше измъкната от спокойното убежище на припадъка от гладния плач на Кетрин. Чу хъркането на Лукас и потрепери. След това трескаво се уви в робата си, за да отиде при бебето.

— Мис Лизи, добре ли сте? — Хати се вгледа отблизо в нея.

Елизабет кимна.

— Добре съм, Хати. Забравих за стъпалата на леглото и паднах. Падането малко ме поразтърска. Дай ми малкото ми гладно ангелче.

След като Кетрин се засити, Елизабет изкрета тихо по стълбите надолу. Тя се преоблече и отиде да дочака шест часа в кухненското кресло. Кетрин винаги закусваше в кухнята.

Когато Лукас слезе долу, той беше в ловните си дрехи. Яде само качамак — не се налагаше да го дъвче.

— Отивам в гората да пострелям — смотолеви той. — Ще се прибера, когато устата ми се оправи. — Не каза нищо повече.

— Лукас отиде на лов с няколко приятели — каза Елизабет на майка си същия следобед. — Сигурна съм, че ще съжалява, задето не си е взел довиждане.

— Поздравя го от мен — каза Мери. — Аз също съжалявам, че го изпуснах. Но много се задържах тук. Ейдам просто не може да се

справи сам, бедното агънце. Ако Пини не беше се забавил, щях да си тръгна с Ейдам преди три седмици. Сега, когато и ти стана съпруга, знаеш колко безпомощни всъщност са мъжете.

— Нищо не зная за мъжете, мамо. Най-малко от тях за Лукас. Него просто не го разбирам.

Мери размаха ръце.

— Не се опитвай да го разбираш, Лизи. Мъжете мразят умни жени. Те само искат някой да се грижи за тях.

Елизабет се вкопчи като удавник в спасителната сламка на това, което по-възрастната от нея жена знаеше.

— Ами ако те искат нещо... нещо, което е ужасно?

Лицето на майка ѝ се изчерви.

— Надявам се, че вие, младите, не обсъждате личния си живот; непочтено към съпруга е, и конфузно.

Елизабет се разплака.

— Мамо, моля те, помогни ми! Ти си ми майка. Не бих могла да говоря за това с никого друго.

Мери отклони поглед.

— Не забравяй брачните си клетви — каза тя. — Ти се закле да „се подчинявам и да служа“. А светите книги ни казват, че съпругите се подчиняват на мъжете си във всичко. Престани да плачеш. Ти си най-щастливата жена на света — с красив съпруг и прекрасно бебе. Трябва да потискаш у себе си характерното за Традови вироглавие. Разбираш ли?

— Да, госпожо.

— Тогава ме целуни за довиждане. И бъди добро момиче.

Мократа от сълзи буза на Елизабет се докосна за момент до меките устни на майка ѝ.

Три дни по-късно се върна Лукас. Той завари Хати да се суети около пълна чернокожа кърмачка, държаща Кетрин на гърдите си. Елизабет беше болна.

— Изтощение — каза д-р Перигрю на Лукас. — Посъветвах я да вземе кърмачка за бебето от самото начало, но тя не ме послуша. Сега ѝ се налага. Погрижи се тя много да почива. Пинкни беше тук по цял

ден. Погрижи се, ако можеш, той също да си почине. Заприличал е на клечка.

Лукас обкръжи Елизабет с грижи, като че ли беше направена от стъкло. През първата седмица тя се мяташе в треска. След това, с всеки ден организмът ѝ укрепваше, но тя все още беше апатична и само искаше да спи. Най-накрая я излекува Хати.

— Ти иска ли това малко бебе да има майка, колкото един сирак? — каза тя. — Ти караш ме да се срамува.

На десети юни Купърови, Хати и Делия се преместиха на о. Съливан. Хати сияеше триумфално. Кърмачката, нейната съперничка, си беше отишла. Елизабет все още не се чувстваше добре, но това я радваше. Лукас нямаше да влезе в леглото ѝ за дълго време. Тя беше отново бременна.

40.

Ужасна врява, изразяваща се в пронизителни проклетия, чупене на стъкло и викове да се млъкне, заливаха дневната на къщата на Енсънови вече по-дълго от половин час.

— Винаги ли е така? — попита Пинкни.

Люси повдигна рамене.

— Нещо подобно. По-поносимо е, когато прозорците са затворени.

— Звучи като че ли някой убива някого. Не трябва ли да извикаме полиция?

— Бих искала всичките да се избият. Тогава ще има спокойствие. Полицията идва веднъж, но нищо не може да направи. Очевидно някой от наемателите на леля ти бие жена си всеки път, когато се напие. Но никога не я убива.

Пинкни поклати глава. Беше му невъзможно да си представи, че хората са способни на такива неща, дори и по-бедните измежду белите, които живееха в градската къща на леля му, обитавана по-рано от нея.

— Не би могла да живееш в такава гюрултия чак докато времето захладнее, Люси. Защо не отидеш със семейството на Острова? Братовчедът Джосая може да използва моята стая. Аз ще бъда с Лукас.

— Невъзможно, Пини.

— Но така ще мога да те виждам всеки ден, вместо да разигравам фарса с носенето на книжа на братовчедата Джосая. Животът ми ще бъде спасен. Всеки път, когато погледна през улицата там, където трябва да те има теб, и видя онези непознати, изпитвам желание за убийство.

Люси постави ръката си върху неговата.

— Не прави нещата по-трудни и за двамата. Моля те. И по-рано сме водили този разговор. Г-н Джосая тъкмо се закрепва отново на крака. Знаеш какво представляваше, когато Ема умря. Ако не беше събрал всичките си сили, за да ръководи делата на Св. Сесилия, той щеше окончателно да се предаде, както направи Майк Брютън. В

състоянието, в което се намираше, той живееше в миналото в продължение на месеци; говореше само за времето преди войната. Сега благодарение на теб му се наложи да се върне в настоящето. Договорите за фосфата са единственото, с което се е захващал от една година насам. Той изостави всичките си делови задължения, когато Ема умираше, и след това не се върна към тях. Не мога да поема риска да искам големи промени от него точно сега.

Пинкни беше неотстъпчив.

— Не са нужни чак толкова големи жертви. Ти през цялото време ще бъдеш до него и ще изпълняваш всичките му прищевки.

— Не ставай дребнав. Мисля, че ревнуваш.

Той помисли за момент.

— Мисля, че си права. — Усмивката му беше печална. — В живота ти има толкова много мъже, а аз искам да съм единственият.

Миглите на Люси затрепкаха.

— Божичко, сър, бъдете по-внимателен. Ще завъртите малката ми стара главица.

Пини се разсмя.

— Кокетничиш. Не е хубаво човек да се подиграва по този начин на дамите, чийто приятел е. Един джентълмен не бива да бъде допускан до тайните на по-суетния пол.

— Искаш ли да ме видиш как припадам?

— Бих бил очарован.

Въздъхвайки проточено, Люси се съгласи да му достави това удоволствие. Когато успя да разположи възможно най-грациозно извитото си тяло и отпуснатите си крайници върху облегалката на дивана, тя отвори едното си око.

— Какво ще кажеш?

— Ужасяващо.

— Аплодисменти, моля. Сега ти покажи мъжествена стойка.

Пинкни се изправи, изхвърли гръдния си кош напред и главата си назад. Люси запляска ентузиазно.

Те често си разиграваха тези лудешки подобия на младежки флирт. Напрегнатостта им се разсейваше, когато превръщаха взаимното си желание във фарс, което ги караше да се смеят, преди да са се отчаяли. У Ендрю беше останала само обвивката на разума. Той живееше в непрекъсната мъгла от наркотичен лауданум. Но беше жив.

Кашлянето на г-н Енсън се дочу от коридора към хола. Люси се изправи, а Пинкни седна. Старият мъж влезе с енергична стъпка.

— Тези описи изглеждат добре, синко — каза той. — Би трябвало да можеш да наемеш още работници, без да е необходимо да купуваш и една лопата. Ще изпратя копия на адвоката на Шед Симмънс. Също и препис от последния балансов отчет. Искам да ти кажа, че откакто той вече не е активен съдружник, не е необходимо да записваш половината печалба на негово име. Той няма никакъв принос за нея.

— Той има думата ми за това от самото начало, братовчеде Джосая. Равностойни съдружници.

Г-н Енсън кимна. В такъв случай нямаше място за обсъждания. Писмен договор можеше да бъде нарушен — заради това имаше адвокати. Но мъжката дума беше ненарушима.

— Хубаво е, че си взел Лукас на работа — каза той. — Това момче има качествата на истински бизнесмен. Проучих всичко около собствеността на къщата на Ръсел и документите са готови за подписване. Той прави умно капиталовложение.

Люси ахна.

— Лукас Купър купува къщата на Ръсел? Лизи знае ли за това? Ще се нуждае от десетина слуги.

— Не и Лизи — каза Пинкни. За да се грижи за къща са й необходими не повече от прислужница и готварска книга. Леля й Джулия я е научила да се справя с всичко, освен с поставянето на покрив. А на нея със сигурност й е необходимо да живее в по-голяма къща. С две бебета на „Чърч стрийт“ ще им бъде по-тясно, отколкото на съседите ви отсреща.

— Въпреки това не й казвай нищо. Лукас иска да я изненада. Той наистина я обожава. Лизи, искам да кажа Елизабет, е млада дама с много късмет.

— Лукас! Не беше необходимо да наемаш файтон. Достатъчно съм укрепнала, за да се возя на трамвай. — Елизабет пращеше от здраве след три месеца, прекарани на крайбрежието. Тя беше правила разходки всеки ден, дори и когато съпругът й беше в града, което често се случваше. Едно от най-хубавите неща, свързани с Острова, беше, че

представляваше умален вариант на Чарлстън; сама дама можеше да се разхожда без придружител, без по този начин да влиза в противоречие с някакви правила.

Лукас отвори вратичката на файтона и ѝ помогна да се качи.

— Само най-доброто за моите съпруга и син — каза той.

Елизабет се засмя.

— Той ритна, когато чу думите ти — прошепна тя на съпруга си. През първите седмици на престоя си на Острова тя беше мислила над проявите на бруталност от страна на Лукас. През останалото време се къпеше в удоволствието от неговото внимание. Очевидно, реши тя, било е резултат от препиване. И в двата случая той беше дълбоко разочарован: при първия не се беше сдобил със син, каквото беше горещото му желание, при втория беше победен от някакъв долнопробен моряк — както се казва, беше удавял мъката си. Не е съзнавал какво прави. Никога не е желал да я нарани. Той я обичаше. От нея се искаше само да не допуска повече да го сполетяват разочарования. Щеше да се стреми да го постигне с цялото си сърце. Тя го обичаше.

Що се отнася до болезнените „съпружески задължения“, ставаше въпрос за страдание, което всяка жена трябваше да понесе. Може би д-р Перигрю щеше да препоръча период на въздържание след раждането на бебето. Беше постъпил така, когато имаше треска. Ако и в случая дадеше такъв съвет и ѝ се оставеше достатъчно време да укрепне, не би имала нищо против тези си задължения. Всичко останало беше чудесно. Кетрин беше почти на шест месеца и на Елизабет се струваше, че тя е най-хубавото и умно бебе на света. Смееше се през цялото време, а Хати се кълнеше, че казва и „мама“. Особено се заливаше от смях, когато Елизабет ѝ разрешаваше да докосва меката козина на Мъхчо или държеше мъркащото коте до ухото ѝ.

Файтонът подкара от доковете на фериботите по „Маркет стрийт“. Елизабет показва главата си от прозорчето. Имаше усещането, че е била далеч от града в продължение не на месеци, а на години. Като завиха по „Мийтинг стрийт“, видя изострения силует на „Св. Михаил“. Камбаните му прозвъняха за четвърт час и тя се отпусна на мястото си.

— Сега зная, че съм се върнала — каза тя. На Острова времето не тече и това е хубаво. Но не задълго.

„Защо изминахме целия път до «Мийтинг»? — почуди се тя. — Ще трябва да завием по Трад, за да се върнем до Чърч.“ Но файтонът не зави. Тя погледна въпросително към Лукас.

— Ще се обадим на някои хора — каза той.

— О, Лукас, не съм облечена подходящо за гости. Трябваше да ме предупредиш.

— Те няма да имат нищо против. Сигурен съм.

Файтонът спря пред впечатляващата тухлена къща, върху чиито балкони от ковано желязо все още личаха инициалите на строителя. Н. Р. — Натаниел Ръсел. На Елизабет беше позната повече по името на последния ѝ собственик. Къщата на семейство Олстън. Старото ѝ училище. Сега вече беше напълно объркана. От смъртта на Елинър Олстън насам къщата нямаше обитатели. Никой не живееше там, със сигурност никакви близки приятели, които биха приели посещение от семейство Купър, в допълнение с бебе, прислужница и котка.

— Какво, за бога, става, Лукас? — Тя започваше да се ядосва. Отново погледна към къщата. Вратата ѝ се отвори. Показа се Делия — усмихната, с чиста, поръбена с дантела престилка.

— Добре дошла у дома, госпожо Купър — каза Лукас.

— Още не мога да повярвам — каза Елизабет, когато приключиха обиколката на къщата. — Красива е, но се чувствам като нищожно грахово зрънце в огромна шушулка. Ще трябва да просим мебели от всички, които познаваме. — Креватчето на Кетрин и леглото на Хати изглеждаха пренебрежимо малки в грамадната им квадратна стая. Стъпките на Елизабет отекваха, когато мина през хола. Тя се наведе през перилата на великолепното стълбище, което представляваше център на къщата във всяко отношение. То доминираше в цялата постройка и във въображението на всеки, влязъл в нея — красиво, очароващо и опасно. Формата му беше овална, издигаща се спираловидно от партерния етаж в поредица от проблясващи ниски стъпала, които като че ли висяха във въздуха, за да отговарят по-добре на името си: „летящо стълбище“. Наподобяваха го овалните стаи за приеми от южната му страна и овалното късче небе високо над него. Поглеждайки нагоре, от центъра му, наблюдателят се чувстваше безтегловен, обграден нависоко от светлина. Погледната от

третия етаж, спиралата от стъпала се завърташе неколkokратно, превръщайки се в зашеметяващ вихър, прострял се до излъскания под някъде далеч отдолу. Елизабет се хвана здраво за перилата и разтърси глава, за да прогони омагьосващото усещане.

— Лукас, знаеш ли, че целта в живота ми, докато бях дадена при г-жа Олсън, беше да се спусна по тези перила? Сега, когато това е собствената ми къща, никой не може да ми забрани да го направя.

— Аз мога. — Той хвана ръцете ѝ и я дръпна далеч от хипнотизиращата елипса.

Елизабет се гушна в него.

— Глупчо, искам да кажа, след като дойде бебето... И ще бъде неумолима по отношение на децата. Ще им бъде абсолютно забранено да се опитват да се спускат по него, докато не навършат поне дванадесет години. Но когато всички те са навън в градините и никой няма да може да ме види и да клюкари колко недостойно за положението си се държа — е, тогава ще изпълня желанието си.

Лукас обви силните си ръце около нея.

— Възнамерявам да направя всичко, за да може всяко твое желание да се изпълни. И то напълно. Ще бъдем най-великото семейство Купър на всички времена. — Той постави ръката си на леко издадения ѝ корем. — Това е хубава къщичка за малкия Лукас да расте в нея — каза той. — Той ще бъде принц. Елизабет усети ритването на бебето преди Лукас. Когато натискът отвътре достигна до ръката му, той се усмихна и склучи по-силно прегръдката си.

— О, Лукас — каза Елизабет — много, много съм щастлива.

41.

В невъобразимата врява на кея на „Кунард“^[1] никой не забеляза набития русокос мъж, който нарочно се отдалечи от зоната за митническа проверка. Не беше необичайно човек, пътуващ през Атлантика, да се завърне в Ню Йорк с дванадесет пътнически сандъка и повечко ръчен багаж.

Шед намери униформен представител на „Кунард“, размени набързо няколко реплики с него, след което пъхна сгънатата банкнота в ръката му в бяла ръкавица.

— Значи така. Вие ще се погрижите за носачи на багажа ми и ще го изпратите в хотела на Пето авеню. Благодаря ви за любезното съдействие.

Служителят докосна с пръст шапката си.

— За нас е удоволствие, г-н Симмънс. Надявам се отново да гостувате на „Кунард“.

— Със сигурност — излъга Шед. Беше свършил, каквото имаше за вършене в Европа, и не възнамеряваше някога да напуска Щатите отново.

В хотела не го очакваха, но след като хвърли бърз поглед на поплинената му риза от Савайл Роу, мъжът на рецепцията се поклони угоднически.

— Апартамент, г-н Симмънс?

— Нищо прекалено разточително. Дневна и спалня ще са достатъчни. — С четлив, сбит почерк той се подписа в книгата за регистрация: Д. Шедуел Саймънс, Чарлстън, Южна Каролина.

Апартаментът беше пълен с изненади за Шед. Мебелите бяха масивни, ярко лакирани и тапицирани с дебел плюш. Бял мрамор с черни жилки имаше навсякъде — върху всички маси и бюра, около огромните камини и дори като облицовка на пода на банята. Шед беше живял в най-добрите хотели на Щутгарт и Лондон, но там нямаше нищо такова.

Той се обади на рецепцията по фунията за говорене, която пиколото му беше показал как да използва, и си поръча обяд в стаята.

Съвсем скоро — от утре, започваше да работи върху изграждането на новия си живот. Освен това голяма част от вечерта щеше да отиде в подреждане на вещите му. Не искаше да използва хотелската прислуга за тази работа. Трябваше да разгледа всички дрехи, приготвени за него в течение на месеците на престоя му в Лондон. Беше свикнал, слава богу, с деликатно изработените си мостове — резултат на почти едногодишни занимания със зъбите му на един гений в тази област в Германия. Джо Симмънс застана пред високото, обградено в златна рамка огледало в спалнята и се усмихна.

— Ти си красив дявол, Джоузеф Шедуел Саймънсоем — каза той гласно.

На следващата сутрин той се появи в банка Морган, където беше прехвърлил половин милион долара по сметката на новата си самоличност. Както очакваше, управителят го накара да чака в продължение на точно изчислен интервал от време: нито твърде къс, за да стане ясно, че компанията Морган не може да се впечатли от някакъв си половин милион, но не и прекалено дълъг, за да изглежда като обида. Също според очакванията, мъжът го заведе за обяд в своя клуб, където се погрижи за удобствата му и го прикани да стане негов член. Шед прие предложението му със също толкова точно измерена доза съпротива.

През следващите два месеца Шед проучи терена в Ню Йорк, точно както беше направил в Чарлстън преди петнадесет години. Разхождаше се по улиците, возеше се по трамвайните линии и новите високо издигащи се релсови линии, хранеше се в ресторанти, седеше тихо в пушалнята на своя клуб, киснеше безгрижно в богато украсеното фоайе на своя хотел. И през цялото време слушаше и наблюдаваше. Накрая реши, че е бил прав в предположенията си за Ню Йорк: идеално място за разгръщане на Д. Шедуел Саймънс. Отгоре на всичко градът му и харесваше. Беше нов, забързан и неспокоен и му липсваше сантименталност, което се явяваше отражение на характера на самия Шед. Просяците по улиците го притесняваха не повече, отколкото гълъбите, които, изглежда, бяха навсякъде. Разкошът беше балсам за душата му. Достатъчно изтънченост беше придобил в Чарлстън и Европа, помисли си той, за да му стигне за цял живот. Беше натрупал много пари и желаше да похарчи част от тях, чрез което да спечели още повече. Ако това можеше да се нарече вулгарно,

тогава той щеше да бъде вулгарен. По дяволите Чарлстън. Ню Йорк беше пълен с хора, които живееха така, както на него се искаше, и вършеха неща, които той искаше да върши. Градът предлагаше всички възможности на човек, умен достатъчно да се възползва от тях.

Една сряда следобед, в началото на ноември, той слезе във фойето на хотела, за да започне кампанията си. Като всички блестящи стратегии Шед беше ограничил числото на елементите на предстоящата битка и набелязал най-слабата точка на противника; нея и атакува директно.

— Нуждая се от съвет — каза той на управителя на хотела — и разчитам да оправдаете доверието ми, като не разпространявате това, което ще ви кажа.

Човекът отговори с пълни гаранции за дискретност. Шед знаеше, че той ще разпространи новините моментално.

— Истината е — излъга Шед, — че чувствам носталгия за дома. Ние сме много задружна общност в Чарлстън и на мен ми липсват нашите малки вечерни празненства. Естествено, те са по-скупни сега. Войната не ни остави нищо друго, освен възпитание и стари традиции. Но все още се събираме на скромни вечери, има музика и общуване. Надявах се, че ще намеря цивилизовани хора в Ню Йорк, въпреки това, което ми казваха всичките ми приятели в Европа. Вече почти мисля да се предавам. Можете ли да ми препоръчате в Бостън толкова добро заведение като вашето? Имам препоръчителни писма за там.

Според очакванията доверителят на Шед го увери, че не е необходимо да ходи до Бостън, за да намери подходящо общество, и че никой хотел там не бил и на една десета от равнището на този на Пето авеню. Той помоли за разрешение да поговори с някои негови познати дами. Поканите от тях щели да пристигнат веднага.

Шед се усмихна спокойно, след това намигна.

— Срецнах няколко от нюйоркските „дами“, но не за това говоря — каза той, поглеждайки през вратата на канцеларията към фойето. Няколко от красиво облечените, скъпоструващи проститутки, мотаещи се там, се усмихнаха престорено скромно.

Управителят побърза да го увери, че е имал предвид съвсем различен тип дами.

На следващата сутрин му бяха поднесени седем покани върху масичката на колелца, на която винаги получаваше закуската си в

стаята. Той се овладя да не се изкиска, преди сервитьорът да е излязъл. Стената беше пропукана. Скоро Ню Йорк щеше да му предаде това, което той искаше от него — място във вътрешния кръг на финансистите, „крадците барони“, контролиращи бизнеса, фондовата борса, политиците. Най-сигурният и най-къс път минаваше през брак. В Чарлстън го приемаха донякъде като кандидат, защото притежаваше нещо, от което там съществуваше недостиг. Пари. В Ню Йорк парите му нямаха такова значение; той разполагаше със значително повече от половинмилионния депозит в банка Морган, но то беше нищо в сравнение със състоянията на крадците барони. Обаче той можеше да предложи стока, още по-ценна в Ню Йорк, отколкото парите в Чарлстън. Аристократичност. Приказно състоятелните новобогаташи не разполагаха с начин, чрез който да проверят достоверността ѝ. Те всички бяха наясно с репутацията на Чарлстън за синьокръвното му снобство; никой от тях не познаваше и един жител на Чарлстън, за никой от които пък Ню Йорк не съществуваше. Хихикането му прерасна в шумен смях от сърце.

„Г-н Джоузеф Шедуел Саймънс съжالياва, че не е в състояние да приеме любезната покана на...“ написа той на шест от седемте дами. Прие молбата на г-жа Мери Елиът Далтън да ѝ достави удоволствие с присъствието си на музикална вечер. Тя беше леля на момичето, което беше избрал за своя бъдеща съпруга.

Емили Елиът беше единственото дете на Самюъл Елиът, най-потайния от бароните. Той беше абсолютно безскрупулен човек с пронизващи очи върху жълто, изпито, подобно на мумия лице, и патологичен страх от въображаеми анархисти, отдадени на идеята за пълното изстребване на богатите. Пазеше всичко, свързано с личността си, в тайна; участваше със значителен дял в дейността на Станфорд, Вандербилт и Морган, притежаваше повече от половината земя между Батъри и Четиринадесета улица, а се считаше, че в съкровищницата му има повече златни кюлчета, отколкото в тази на федералното правителство.

Емили беше най-голямото му богатство. Той я държеше в буквалния смисъл на думата като затворничка във френския замък, построен от него на Пето авеню и Четиридесета улица. Когато излизаше, тя винаги беше придружавана от въоръжени телохранители и се возеше в закрит файтон. Ужасът на баща ѝ от убийци се беше

разпрострял и върху нея. Той се допълваше от убеждението, че всеки мъж, заинтересувал се от нея, преследва богатството ѝ.

Когато Шед я срещна, той разбра, че Сам Елиът е прав. Никой мъж не би забелязал Емили, освен със съвсем материалистични подбуди. Тя беше ниска и топчеста, с нечиста кожа и кривогледа и късогледа очи. Косата ѝ беше неинтригуваща като кожата ѝ, с цвят, близък до нейния. Тя носеше перли, които подчертаваха бледността ѝ. Както и богатството на баща ѝ, бяха огромни.

Шед се поклони изискано над ръката ѝ. Благодарен беше, че е в ръкавица; вероятно дланите ѝ бяха влажни и лепкави. Всичко, свързано с Емили, оставяше впечатление за нездравост.

Докато не проговори. Тя попита само „Как сте?“ и го произнесе много меко, но то прозвуча като музика. Гласът ѝ беше ясен, чист сопран, като на един от солистите на момчешки хор, който беше слушал в Англия.

Шед прикри изненадата си. За момента той трябваше да бъде учтив, но да се държи на разстояние. Възнамеряваше да накара семейство Елиът да го ухаждат. Той прекара по-голямата част от визитата си в разговор с домакинята. Знаеше, че тя се интересува от него, и беше готов да задоволи любопитството ѝ отвъд и най-големите ѝ надежди.

Да, каза ѝ той, скоро се бил върнал от Англия. Нравите там му се сторили твърде недодялани. Принцът се обграждал, според него, с хора, с които той самият едва ли би имал желание да се обвърже по някакъв начин. Що се отнася до кралицата — ами на нея ѝ липсвал всякакъв стил. Очите му оценяващо се движеха по обзавеждането на гостната стая.

Той помоли съвета ѝ за намиране на къща, подходяща за кротък ерген, нещо солидно, без да е твърде голямо. Надявал се да организира неголеми забавления в нея.

Той също ѝ позволи да „изтръгне“ от него тайната причина за тъгата му. Бил напуснал дома си в немилост след убийството на съперник в дуел за честта на една дама. Естествено, дамата никога нищо не узнала за това. Тя била съпругата на най-добрия му приятел, който изгубил ръка през войната и не можел самият той да се бие. В сърцето му имало болка за дома, каза той с очарователния си провлечен южняшки говор, но дори ако имало възможност да се

завърне там с чест, вероятно не би го направил. Бог благословил семейната му плантация със залежи на фосфат, но той нямал сили да издържи гледката на полетата ѝ — някога място, където са се трудили предано и щастливо чернокожи, които в продължение на поколения са били „техните хора“. Сега полята били като открити рани. Не можел спокойно да гледа това, което ставало. Още преди случая, отпратил го далеч от дома, той бил продал плантацията, в която фамилията Саймънс живяла двеста години.

— И ще ми разрешите, госпожо Далтън, волността да обърна вниманието ви върху една малка разлика. Името ми не се произнася Саймънс, а Симмънс, все едно че е написано с две „ем“. Ние, чарлстънците, имаме най-различни специфични имена и правописи. За нас и най-малкият отличителен белег е от смешно голямо значение, особено сега, когато ни е останала само гордостта от произхода ни. Надявам се, че ще ми простите, ако молбата ми е прозвучала грубо.

Г-жа Далтън го увери, че не се чувства засегната и в най-малка степен.

„Обзалагам се, че не си — каза си вътрешно Шед. — Гърлото ти се пълнеше със слюнка от романтичната история на дуелиста, който познава британското кралско семейство, а очите ти щяха да изскочат при думичката плантация. Ако искаш някой да вземе измислиците ти насериозно, моето момче, винаги му излизай с големи лъжи.“

Необходимите бяха само още четири посещения у г-жа Далтън, преди Шед да бъде въведен в светая светих. „Незаконната“ съпруга на Самуел Елиът помоли снаха си да го доведе на чай. Шед изслуша внимателно изреждането на всичките ѝ болести, съзнателно изобщо не реагира на разкошните ѝ бижута и на удивителната ѝ дебелина, след което ѝ написа съвсем суха благодарствена бележка, в която не се споменаваше дума за Емили, присъствала безмълвно на цялата чаена церемония.

„Сега ще изострим апетитите“, помисли си той. Изпрати откази с най-дълбоките си съжаления на следващите пет покани от г-жа Елиът и г-жа Далтън. Отказите във всички случаи бяха придружени с цветя.

На първи декември той се отзова на непрекъснатите подканяния да посети плесенясалата кантора на Самуел Елиът на „Уолстрийт“. Отношението му към стария човек беше почтително, с едва доловим

примес на раздразнение. Когато Елиът пожела да узнае защо Шед обижда съпругата му, отказвайки поканите ѝ, Шед беше рязък.

— Защото — каза той — мисля, че тя се опитва да ме впримчи за дъщеря ви, а аз не искам да изглеждам като ловец на зестра.

— Не сте ли такъв?

— Не, сър. Сам ще спечеля богатството си. Вече съм направил добър старт.

— Тогава за какво се мотаете там? Не ми казвайте, че ви е приятно да слушате за жлъчката на жена ми.

— Харесва ми да слушам как говори дъщеря ви. За мен гласът ѝ звучи като ангелско пеене. Но аз няма да я ухажвам, докато не стана достатъчно богат да я купя от вас. Това е единственият начин, по който вие бихте приели. Жена ви би дала мило и драго, за да се сдобие с внук с добра кръвна линия, но за вас тези неща са без значение.

— Откъде знаете на какво отдавам значение?

— Знам. Вие сте бизнесмен. Вие купувате и продавате. Вие не можете да разберете нещо, което няма цена. — Шед се поклони и напусна с вид на обиден.

Годежът беше обявен на празненство в навечерието на Коледа.

[1] „Кунард лайн“ — британска параходна компания, извършваща презокеански рейсове. — Б.пр. ↑

42.

Елизабет влезе в ролята на домакиня на цялата фамилия за коледния обяд тази година. Тя се подготвяше за него в продължение на седмици и се получи великолепно празненство. Джулия беше извадила от килера дългата маса в стил чипъндейл от къщата на „Шарлот стрийт“; Делия беше излъскала повърхността ѝ, докато заприлича на огледало; Елизабет беше украсила средата на масата с клончета с яркочервените касиеви^[1] зърна, които растяха в градината на къщата Ръсел. Стоеше идеално в центъра на голямата овална трапезария. Кадифените драперии на прозорците, които първоначално са били в цвят бордо, с годините бяха избледнели нееднакво до някакво помекотено червено, което Елизабет считаше за по-красиво. Тя беше поставила големи вази, пълни с клони от касиа, върху ниските первази на прозорците и беше запалила огън в огромната камина, въпреки че денят беше толкова топъл, че от това нямаше нужда. „Обичам всички оттенъци на червеното“ — обясни тя.

— Ти си толкова умна — каза съпругата на Стюарт. — Бих искала да мога да мисля за всички неща като теб. — Хенриета беше свита, та чак незабележима, но пред Елизабет се разтвори. Беше при първата им възможност да се сприятелят. Хенриета беше също бременна, което Елизабет моментално използва за създаването на връзка между тях. Тя остави Кетрин в ръцете на леля си почти веднага след като Стюарт и Хенриета пристигнаха. Така, докато Лукас поднасяше топло питие от вино с разбити яйца и мляко на г-н Кугър, Пинкни, Стюарт, Джулия и баща си, Елизабет пълнеше главата на Хенриета с авторитетно поднесени знания на майката, сдобила се наскоро с бебе. Майката на Лукас слушаше завистливо, като ръцете ѝ очевидно я „сърбяха за бебето“, по думите на Елизабет, прошепнати на Хенриета.

Обядът беше превъзходен, обслужването — безупречно. Пинкни беше разрешил на Клара да помага за деня. Хати и Делия се надпреварваха да покажат, че тяхната къща и техните бели хора са много по-елегантни от нейните.

След като обядът приключи, всички излязоха в градината. По небето нямаше нито един облак; слънчевите лъчи се настаняваха в ярките цветове на камелиите и запалваха с допира си гроздовете пойнсетия^[2].

— Не зная как би било възможно човек да бъде щастлив колкото мен, без да се пръсне от щастие — каза Елизабет.

Джулия я поправи за жаргонната дума, която използва. Стюарт смигна зад гърба ѝ. Пинкни се усмихна. От години Трад не бяха се чувствали толкова като семейство.

След това мъжете отидоха да хвърлят поглед как напредва строежът на новия мост над река Ашли. Хенриета беше разочарована, че не може да ги придружи. Стюарт ѝ беше разказвал многократно за изгарянето на стария при приближаването на янките. Щеше да ѝ бъде приятно да види заедно с него мястото на геройската му постъпка.

— Много обичаш брат ми, нали, Хенриета? — попита Елизабет.

Снаха ѝ се изчерви.

— Разбира се — отговори тя с едва доловим глас. — Освен това той е много добър с мен и търпелив към дядо. Идея на Стюарт беше да го вземем да живее при нас. Аз никога не бих посмяла да го предложа.

— Ти му влияеш добре, Хенриета. Изглежда толкова спокоен и щастлив сега. Преди беше непрекъснато ядосан от нещо.

— Наистина ли мислиш така? Опитвам се да го направя щастлив. Той много се радва за бебето, въпреки че не го показва като Лукас.

Джулия се изкашля.

— Доста глупаво е това. Един джентълмен трябва да се държи като че ли не забелязва как изглежда тялото на жена му, а не да се хвали с него.

Кетрин Купър настръхна при тази обида за сина. Елизабет бързо се намеси като умиротворител.

— Лельо Джулия — каза тя с лукаво хихикане, — една дама изобщо не би трябвало да говори за това, особено ако е неомъжена. Предполага се, тя да мисли, че бебетата се появяват от чантата на доктора.

Джулия излая нещо подобно на смях и би отбой и всичко беше наред.

Два дни по-късно, късайки камелии за масата в трапезарията, Елизабет усети страхотно пробождане, което запълзя нагоре по дясната половина на утробата ѝ. Усещането, че нещо в нея се разкъсва, беше толкова остро, че тя дори си въобрази, че го чува — като звука от откъсване на ивица лен. Инстинктивно ръцете ѝ се притиснаха към източника на болката. Преди да докосне корема си, той се стегна и се повдигна, което можеше да бъде само спазъм преди раждане.

— Боже мой! — извика тя. Широка струя кръв се стичаше по краката ѝ.

Поне болката отмина. Тя се отправи, залитайки, към къщата, викайки Делия, а след нея се проточи блестяща червена пътечка.

— Миличка, бебето щеше да умре, дори и да го беше износила докрай. „Плацента превиа“, както ние го наричаме. Нямахме никаква възможност той да оживее. Опитай се да мислиш, че си си спестила два месеца от мъките на бременността.

Елизабет не можеше да си наложи да мисли по такъв начин.

— Загубих бебето си — проплака тя. — Бебето е мъртво. Мъртво. Мъртво. Не мога да го понеса.

Д-р Перигрю ѝ даде малко лауданум и я потупваше по рамото, докато тя заспа. Той беше стар човек; беше виждал сто или повече жени да губят бебетата си. Елизабет щеше да го преживее. Тя беше млада и силна; имаше дете, което се нуждаеше от нея; щеше да има още деца. Но и в случая с Елизабет, както и при всички останали, той чувстваше дълбока тъга. Животът, особено току-що започващият, беше толкова ценен и толкова често се изплъзваше между пръстите му. Никога не се беше научил да приема ограниченията на своите знания и умения; все още ги чувстваше като провал — личен провал, за който трябва да носи отговорност. „Трябва да се откажеш, старче — каза си той. — Твърде си стар, твърде си уморен, твърде си невеж.“ Елизабет беше дълбоко заспала. Той прибра нещата в чантата си и си тръгна. Очакваше го случай на ларингит.

Д-р Перигрю беше прав, както обикновено. Елизабет се възстанови от загубата. Хати ѝ донесе Кетрин и сълзите ѝ така стреснаха малкото момиче, че Елизабет престана да плаче. После

Лукас дойде в стаята и мъката му беше толкова смазваща, че тя трябваше да забрави за своята и да го утешава.

Той беше като обезумял.

— Моят син — хлипаше той с подути от плач очи. — Моят син си отиде, още преди да съм го видял! Не е честно, животът е нечестен към мен. Никога не съм имал това, което съм заслужавал, никога! Трябваше да командвам ескадрон, а не просто да бъда кавалерийски лейтенант; трябваше да ме молят да отида в Хемптънската почетна гвардия; трябваше аз да ръководя компанията, а не Пинкни. Той не знае и половината от това, което аз знам. Не съм се оплаквал. Никога не се оплаквам. Имам достатъчно сили, за да не го правя. Но това е прекалено. Не мога да го понеса. Едничкото нещо, за което някога съм молил Бога, е син. Мъжът трябва да има син, иначе как ще разберат хората, че е мъж? Няма да оставя така положението. — Той разтърси юмрук към тавана, повдигна брадичката си и извика: — Не можеш да постъпваш така с мен! — После от гърдите му се отрони вопъл, първичен израз на отчаяние и гняв. Той продължи да вие, докато Елизабет започна да усеща страх, че е загубил разсъдъка си.

Тя се измъкна от леглото и отиде при него.

— Лукас — каза тя — Лукас, нека ти помогна, нека те прегърна, да те успокоя. — Дръпна го надолу за ръката. Издавайки все още животински звуци, Лукас се сгромоляса и тя падна заедно с него. После притисна главата му към гърдите си и започна да му напява думички, които, без да имат конкретен смисъл, винаги бяха успокоявали Кетрин, докато и той утихна.

Знае се, че трагедия в едно семейство или го споява, или го разбива. Загубата на сина им свърза Елизабет и Лукас Купър чрез разделеното помежду им страдание. Бяха си по-близки откогато и да било.

До пролетта.

„Чарлстън. 14 април 1880 г. Пиша, намирайки се отново... — редяха се думите с чистия, нечетлив почерк на полковник Уилям Елис, — на острова, намиращ се срещу пристанището и града, които някога се опитах да унищожа. Имам силното чувство, че усещам историческия ход на времето, в течение на който човек, участвал в

написването на една от главите му, може да бъде насочен от всемогъщия Бог да продължи да претворява в действителност предначертаното от него. Сега командвам батальон, а не рота. Заповедта е да се възстановят водните пътища, които някога са превърнали това пристанище в център на търговията и просперитета на надменните търговци на роби, предизвикали началото на клането, известно сега като Гражданска война. Отвъд скромните ми възможности е да разбере защо федералното правителство реши да стори това или защо избра точно мен като свой инструмент за постигане на тази цел.“

Полковник Елис беше офицер от кариерата, не политик. Той беше видял смисъл в блокадата от флотата на северните щати по време на войната. Беше приветствал пристигането на двадесетте овехтели китоловни кораба, натоварени с камъни, и потапянето им, за да бъдат затворени каналите от Чарлстън към открития океан. Сега негова беше задачата да измъкне от дъното „каменната флота“ и да отпусне същите канали, така че новите капиталисти на Юга да могат да транспортират памук, дървен материал, фабрични изделия и фосфат по море на пониски цени. Полковник Елис беше защитавал заселници на Запад в годините след войната. Той никога не беше чувал за северняците авантюристи, които отиваха на юг, за капитал от Севера, не беше купувал и политици. Конгресът беше отделил 200 000 долара за извършване на работата и беше изпратил за целта инженерния корпус на американската армия. Той изпълняваше заповеди.

Полковникът се загледа през бинокъла си към водолазите, които обозначаваха местонахождението на корабите на дъното на канала. Погледът му се отмести към ниския хълм, представлявал някога форт Съмтър. Украсен едномачтов платноход приставаше до паянтовия кей. Известно му беше, че е пълен с туристи. Екскурзиите за разглеждане на забележителности се провеждаха от десет години насам от един атинянин^[3], занимаващ се с организирането на развлечения. „Днес би трябвало да е много доходоносен бизнес“, помисли си полковникът. Беше деветнадесетата годишнина от първото атакуване на форта, ознаменувано началото на войната.

Премести бинокъла наляво, после бавно го придвижи до другата страна, изучавайки града. Не можеше да си обясни с какво го привлича толкова много. Може би защото изглеждаше по абсолютно

същия начин, както в деня на първия му оглед. Разстоянието замъгляваше детайлите, но къщите в пастелни тонове и балконите все още бяха там; небесната линия беше насечена безразборно от ниски покриви — покрити с керемиди или плочници, а високото острие на „Св. Михаил“ се връзваше в синевата точно както в момента, когато се беше прицелил в него. Той отново се захвана с дневника си.

„Когато насоча погледа си към гледката, разкриваща се пред мен, понякога се чувствам като че ли никога не ме е имало, сякаш спомените ми са мираж. Друг път почти започвам да вярвам, че този разцъфнал град е фантазия, невеществен и невъзможен за описание като повтарящ се сън. Ефектът, който оказва върху мен, не отслабва с времето. Ще се радвам, когато работата бъде приключена.“

Отново и отново полковникът беше неустойимо привлечен от гледката на къщите със скрити зад щори прозорци и оградени от стени градини. Загадъчността им ставаше все по-интригуваща с всеки изминал ден. Те можеха да крият всичко или нищо — красота или жестокост, очарование или ужас, невъобразими наслади или неопикуема мизерия.

— Лукас! Лукас, моля те! Моля те, Лукас, недей! — Елизабет се беше свила на кълбо на пода пищяща, с ръце, обвили стомаха ѝ. Съпругът ѝ се беше изправил до нея; кракът му беше изтеглен назад, готов да я ритне в корема ѝ за втори път.

— Върви по дяволите тогава — измърмори той, — креслива, ялова краво. — Той захвърли на пода жълтото листче, което стискаше в юмрука си, и изхвърча бясно от къщи.

Елизабет хлипа, докато главата я заболя не по-малко от корема. След това постепенно възвърна контрола над тялото си. „Трябва да се изправиш, заповяда си тя, Хати скоро ще доведе Кетрин от парка.“ През отворените прозорци пролетта се присмиваше на нещастieto ѝ с фантастичната си красота. Тя допълзя, борейки се с болката, до намачканата топка хартия и после се намести в едно от креслата. Оглади хартията така, че да може да се чете. Беше телеграма от Съмървил, адресирана до г-н и г-жа Лукас Купър. В нея се съобщаваше за раждането на сина на съдията Стюарт Трад и на г-жа Трад.

— О, боже! — простена Лизи. Тя знаеше какво изпитва Лукас към Стюарт. Той твърде често се беше шегувал с niskия ръст на брат ѝ и с незначителната му работа като шеф, за да се съмнява тя в чувството му на превъзходство. До този момент. Но сега Стюарт се беше сдобил с това, което Лукас желаше. Син. За което Лукас обвиняваше нея.

Беше повярвала, че трудните времена са отминали. Четири месеца бяха изтекли след помятането ѝ — четири месеца на взаимна подкрепа, на близост, на надежда при първите белези на сутрешно прилошаване, на повтарящо се разочарование, когато трябваше да каже на Лукас, че не е бременна. Само четири месеца. И сега това. Лукас я чакаше в трапезарията, когато тя се върна от тържествен обяд. До лакътя му на масата стоеше празна гарафа от бренди, а главата му лежеше на нея, осветена от сноп слънчева светлина.

Когато Елизабет, разтревожена, докосна рамото му, той не отрони звук. Само стана, сграбчи я за раменете, разтърси главата ѝ, докато погледа ѝ се замъгли, хвърли я на пода и я изрита.

— Какво ще правя? — плачеше тя сега. Мислите ѝ препускаха подплашено, търсейки изход. Пинкни. Ще каже на Пинкни... и той ще убие Лукас. Знаеше го, беше толкова сигурна в това, колкото, че слънцето ще залезе тази вечер и ще изгрее утре сутринта. За момент се въодушеви от идеята. После се сети, че на Пинкни щеше да му се наложи да разреши проблема си с Лукас в дуел. Така постъпваха джентълмените. От което изходът щеше да е един. Лукас щеше да убие Пинкни. Елизабет отчаяно изхленчи. Ако само можеше да поговори с някого... но нямаше с кого. Майка ѝ щеше само да ѝ каже отново, че съпругата трябва да се подчинява на съпруга си... Люси... Люси щеше да я изслуша, да я разбере. Но Люси беше вече достатъчно натоварена със свои собствени тревоги. А беше и толкова добра и тиха. Какво можеше да направи на Лукас?... Леля Джулия в такъв случай. Леля Джулия можеше да уплаши всеки, дори Лукас... Всъщност невъзможно е да кажа на леля Джулия, осъзна Елизабет. Тя е стара мома. Тя няма да разбере за какво говоря и ще побеснее, че ѝ споменавам за нещата, които се случват между съпрузи и съпруги... Всички затвърдени условности на обществото, в което живееше, се заключиха около Елизабет, изолирайки я в отчаяната ѝ самота... Може би просто трябваше да грабне Кетрин и да избяга далеч. Къде? Как? Никога не се беше отдалечавала от града през живота си, освен на

няколко мили нагоре по реката до имението. Осъзнаването на собственото ѝ незнание, поставящо я в пълна безпомощност, я изплаши повече, отколкото грубостта на Лукас.

Входната врата се отвори и затвори. Елизабет с най-голяма бързина изтри сълзите от лицето си и обърна лицето си нататък, насилвайки усмивка върху него, заради Хати и Кетрин.

Лукас стоеше, олюлявайки се в рамката на вратата. Елизабет почувства познатия ужас да спира дъха ѝ.

— Елизабет — той стигна, залитайки, до нея и падна на колене. — Господи, ще можеш ли някога да ми простиш? — Лицето му беше изкривено от мъка. — Трябва да съм бил полудял. Моля те, о, моля те, мила моя, кажи, че ми прощаваш. — Той зарови глава в скута ѝ и заплака.

Елизабет погали хубавата му гъста коса.

— Тихо — прошепна тя, — тихо. Всичко е наред. Разбирам. — Тялото ѝ пулсираше от болка, а сърцето ѝ от съчувствие към Лукас. Тя го беше виждала вече веднъж да страда така — когато загуби сина си. Това значеше толкова много за него. Неговата болка, помисли си тя, беше неизмеримо по-голяма в сравнение с всичко, което тя би могла да изпита.

Звънът на камбаните на „Св. Михаил“ ѝ напомни, че Кетрин скоро щеше да се прибере от градината.

— Хайде, Лукас — каза тя, — нека ти помогна да се качиш горе. Можеш да си починеш в спалнята, докато стане време за вечеря. Аз ще стоя при теб. Хайде, мили, нали не искаш Кетрин да види баща си толкова съкрушен?

Камбаните на църквата „Света Троица“ забиха радостно, когато Джо и Емили Симмънс излязоха през вратата ѝ. Гостите на сватбата хвърляха дъжд от розови цветчета, докато те изтичаха до чакащия файтон. Емили настъпи дългия шлейф на роклята си, но Джо я подхвана и я предпази от падане.

— Благодаря ти, Джоузеф — каза му тя признателно.

Той я подкрепи, за да се качи във файтона.

— Скачай вътре, мила — засмя се той, — един съпруг трябва все в нещо да бъде добър.

Периодът на годежа им беше много щастлив за него. Бащата на Емили беше отворил вратите за влизането му в света, към който се стремеше, и предизвикателството на безскрупулните манипулации, които не преставаха там, изостри ума му и накара кръвта да заиграе във вените му. За първи път се чувстваше господар на собствения си живот, защото всичките му най-големи цели бяха станали постижими.

В допълнение на това той дори се научи да харесва Емили. Щастието не я направи красива, но поне по-малко срамежлива и разговорите между тях тръгнаха по-леко. Джо никога не се уморяваше да слуша великолепния ѝ глас, даже когато тя говореше за неща, които го отегчаваха.

Коего тя много рядко правеше. Емили беше интелигентна млада жена и искаше да му бъде приятна. Тя внимателно наблюдаваше реакциите му и скоро разбра, че всепоглъщащият му интерес беше бизнесът. Тя не можеше да го сподели, но споделяше страстта му към музиката. Джо беше отишъл една вечер по задължение със семейство Елиът в Метрополитън опера и се влюби в това изкуство. Емили си постави за цел да научи всичко за постановките, които гледаха, както и за такива, които не фигурираха в репертоара на Метрополитън. Тя се превърна във водач за Джо. Когато бяха сами заедно, дори тихо му пееше; лекият ѝ, нетрениран глас беше, както Джо заяви, красив колкото истински професионален. Емили се зарадва на комплимента и го прие, въпреки че знаеше, че е лъжа. Тя обичаше Джоузеф, както тя наричаше Джо, с цялото си сърце. Той беше принцът, освободил я от самотния ѝ, свръхзащитен живот в охранявания замък на баща ѝ.

Джо оцени какъв дар беше любовта на Емили и много държеше на нея. Никой не го беше обичал дотогава. Съжаляваше, че не може да отвърне на любовта, но се беше заклел, че Емили никога няма да разбере, че той не я обича. Стори му се лесно и удовлетворяващо да я прави щастлива. А нейното щастие се отразяваше и към него, носейки му щастие.

Замъкът на Елиът беше претъпкан с гости и приемът беше изтощителен. Младоженците заминаха следващата сутрин на сватбено пътешествие до Европа — подарък от лелята на Емили, г-жа Далтън. Когато пристигнаха в апартамента в хотела на Пето авеню, където щяха да прекарат първата брачна нощ, Джо внимателно предложи, че може би по-добре би било да спят в отделните си спални.

— Знам, че си уморена, Емили, а тъй или иначе ще бъдем женени цял живот.

Поразеното изражение на лицето на жена му показва, че е сгрешил. И така, те изобщо не мигнаха през нощта. С часове Джо държа прегърнатата Емили в ръцете си, преди тя да престане да се бои, след което бракът беше набързо консумиран. След това той пак я прегърна, успокоявайки я, вдъхвайки ѝ увереност с обещанието, че никога повече няма да изпита физическа болка от любовта.

За шестте месеца, които прекараха в Европа, те и двамата свикнаха да бъдат женени един за друг и взаимно да си създават удобства от това. Бяха посетили всички големи европейски опери, Емили си беше накупила дрехи, достатъчни за цял живот, а Джо беше стигнал до заключението, че първоначалното му нежелание да пътува в чужбина е било грешка. То се оказа не толкова лошо, стига човек да има с кого да споделя факта, че е чужденец.

[1] Тропическо растение; вид канела — Б.пр. ↑

[2] Мексиканско растение с големи, яркочервени листа. — Б.пр. ↑

[3] Жител на град Атина в щата Джорджия — Б.пр. ↑

43.

Младите Симмънс се завърнаха в Ню Йорк през октомври, най-добрия месец от годината за този град. Във въздуха се усещаше енергия, живителна свежест, която стимулираше активността и ускоряваше темпото на движение.

— Чувствам се страхотно — съобщи Джо на съпругата си, — готов да се впусна в движение, в действие. Обичам това място. Всичко тук е забързано, точно както е моят ритъм.

Той се хвърли във водовъртежа на „Уолстрийт“ с такава енергия, че Емили го виждаше съвсем малко, на което и не възразяваше. Тя беше точно толкова заета, колкото и той. Надзираваше построяването и обзавеждането на тяхната къща — френски замък от варовик на Пето авеню, срещу наскоро появилите се площи на Сентръл парк. Беше огромно начинание, но Емили не беше стъписана от него. Голямото внимание, проявявано към нея през шестте месеца на брака ѝ с Джо, ѝ бе дало увереност в себе си, която ѝ помагаше да се справя с каквото и да било. С безскрупулна властност, равняваща се на тази на баща ѝ в най-тираничните му периоди, тя се занимаваше с архитекти, декоратори, антиквари и градинари. До май къщата беше довършена до последния детайл на позлатените кранчета за вода на ваните от зелен мрамор. За нея говореше цял Ню Йорк; тържественият обяд за представянето ѝ на обществото беше отразен на половин страница във всеки вестник, излизащ в метрополията.

Джо приемаше комплиментите на гостите си с истинско удоволствие. Въпреки че настояваше цялата заслуга за зашеметяващия вид на тяхната къща да бъде за Емили, той вътрешно се поздрави за успешните си сделки, чието осъществяване беше направило възможна цялата тази показност. Името му вече беше станало нарицателно по високите етажи на финансовия свят.

А фамилното име беше станало Симмънс. Той обясни на Емили промяната в правописа по причина на удобството. По-лесно беше за хората да произнасят името им правилно, след като го прочетяха на

визитните им картички. Емили се съгласи, без дори да се замисли; тя се съгласяваше с всяко нещо, което Джо правеше.

Но всъщност промяната изобщо не се правеше за нечие друго удобство. То беше кръщение за Джо. Сега той беше това, което е искал да бъде, успял със собствени усилия. Той не се нуждаеше от трикове, от разгласяване на някакъв произход. Сърцето му все още подскочаше, когато му се случеше да забележи червенокосо момиче в тълпата, но беше свикнал и беше твърде зает, за да се отдава на безплодни съжаления. Чарлстън беше далеч зад него. А, искаше му се да мисли, и далеч под него. Споменът избледняваше с всеки ден.

— Защо, по дяволите, брат ти трябва да изпраща половината от жалките ни печалби на тази отрепка Симмънс? — Лукас затръшна вратата на гардероба и напъха ядно ръка в палтото, което беше извадил от него.

Елизабет се престори, че не забелязва гнева му, но ръцете ѝ се разтрепериха и тя изпусна фибата, която се опитваше да забодее в кока си. Вече беше свикнала с избухванията на Лукас и се беше научила, че най-добрият начин да се справи с тях е като запази мълчание. Не беше я удрял отново, дори когато научиха, че съпругата на Стюарт очаква ново бебе, докато Елизабет продължаваше неуспешните си опити да забременее.

„Чудя се какво ли може да се е случило с Джо Симмънс“, помисли тя в този момент. Той беше прицел напоследък на изблиците на Лукас срещу Пинкни, подхранващ яда му от липсата на интерес у последния към разширяване на минните дейности. Лукас беше научил за запазеното завинаги положение на Джо като съдружник, след като веднъж изиска повишение на възнаграждението си и Пинкни беше принуден да му откаже.

— Вероятно той е мъртъв и адвокатът му слага парите в джоба си — гневеше се Лукас, — докато аз нося костюм, изтрил по лактите... Виж какво, цял ден ли ще се приготвяш? Предполагам си мислиш, че влакът ще те чака. — Елизабет мушна набързо последна фиба и обяви, че е готова. Отиваха в Съмървил на кръщаването на новото бебе. Беше пак момче, което щеше да се казва Кугър — на дядото на Хенриета, който беше починал през февруари.

Дългото един час пътуване беше вълнуващо за Елизабет. За първи път, доколкото можеше да си спомни, пътуваше с влак. Освен това гладкото возене на влака беше за предпочитане в сравнение с безумния начин, по който Лукас управляваше двуколката, купена наскоро от него. По причина на това, че бяха сред хора, той се държеше с очарователно внимание към нея и сърдечно с Пинкни. Винаги се представяше най-добре пред публика. Всичките ѝ приятелки завиждаха на Елизабет за красивия, галантен съпруг и идеалния ѝ брак.

Това я караше да се чуди за живота, който водеха всичките ѝ познати хора. На празненството по случай кръщавката тя се вгледа по-внимателно в Стюарт и Хенриета. Къщата им беше малка и занемарена, въпреки хубавите мебели, които Джулия беше дала на Стюарт. Хенриета не беше домакиня и Елизабет забелязваше издъннически знаци за лошо поддържане, като например немарливия външен вид на прислужницата им или обраслите с джунгла от бурени цветни лехи по краищата на портала, където седяха. Но Стюарт като че ли не се впечатляваше и, както забеляза Елизабет, той получаваше всички грижи, които един мъж е възможно да получи. Ленените му дрехи бяха безупречни, ботушите му лъщяха, пурите и уискито му — на видно място близо до стола му. „Може би грешката ми през цялото време, помисли си тя, е, че твърде малко съм се грижила за удобствата на Лукас.“ Тя не допускаше съмнение, че Стюарт и Хенриета са щастливи. Колкото по-дълго ги наблюдаваше, толкова повече се убеждаваше в това. И все по-ясно ѝ ставаше, че Хенриета е поставила в центъра на своя свят единствено Стюарт. Малкият Стюарт заемаше второ място, Кугър все още беше без достатъчно значение като личност, и за къщата оставаше пренебрежима част от вниманието ѝ. Елизабет със срам си припомни, че Пини и Джо я наричаха „командващата“. Те го казваха с любов, но определението си оставаше грозно. Тя даде негласно обещание пред себе си и Лукас да се промени.

На връщане към града тя направи първата стъпка по новия път, който беше избрала. Пинкни предложи да се отбият при семейство Енсън, тъй като къщата им се намираще само на една пресечка от гарата. Елизабет понечи да каже „не“; Кетрин подсмърчаше и тя бързаше да се приберат у дома. Но преглътна отговора си и изчака

Лукас да вземе решението. Когато той се съгласи, тя си даде вид, че се радва.

Люси отвори на почукването им. Елизабет не беше я виждала с месеци и беше шокирана от външния ѝ вид. Тя беше по-тънка от всякога и светлокафявата ѝ коса беше прошарена със сиви кичури. И тогава, пред очите ѝ, Люси светна и се подмлади. Това стана, когато тя забележа, че Пинкни е между гостите ѝ.

Елизабет отклони бързо поглед към брат си и стана свидетел на същата метаморфоза с него. Умът ѝ бясно заработи. Никога дотогава не беше подозирала, че те са влюбени. Заслепяваше я младежкото ѝ разсъждение, че са твърде стари, за да изпитват такива чувства, както и отклоняваше вниманието ѝ процесът на собственото ѝ превръщане в зрял човек. Сега тя беше на двадесет и една, с тригодишен брак — един възрастен човек в очите на когото и да било.

„Въпреки това можеше да не го забележа, ако не бях наблюдавала Стюарт и Хенриета през целия ден. Трябва да престана да мисля за себе си непрекъснато.“ Товарът ѝ от вина натежа още.

— Толкова се радвам, че всички се отбихте — каза Люси, въвеждайки ги в гостната стая. — Имам много чудесни новини. — Тя се втурна да затвори прозорците, които гледаха към шумните наематели на Джулия Ашли, после дръпна връвта на звънеца. — Моля ви, седнете. Ще наредя на Естел да донесе чай и ще съобщя на г-н Джосая, че имаме гости. Той толкова ще се зарадва!

Елизабет едва дочуваше разговора, водещ се около нея. Вниманието ѝ беше заето от откритието ѝ и от наблюдението на Люси и Пинкни. Заучените маниери ѝ помагаша да отвърща с автоматични усмивки и любезни отговори, но умът ѝ не беше съсредоточен върху това, което хората говореха. Тя дочуваше откъслечни реплики: бъдещето на малкия Ендрю е уредено... Цитаделата се отваряла отново през есента и той бил приет... Да, армията вместо закона... Подходящо за един джентълмен и по-добро за малкия Ендрю, който нямал качества за учен... Ендрю държал свой собствен... съвсем слаб удар, едва ли можело да се каже... в момента спи... писмо от Лавиния... сега Нед е президент на неговата банка...

Тя се включи в описанието на Кугър и празненството и после се върна към ролята си на наблюдател. Това, което виждаше между Пинкни и Люси, беше толкова красиво, че ѝ се искаше да заплаче. Те

не вършеха или говореха нещо, несъответстващо на положението на двамата стари приятели, събрали се за чаша чай; обръщаха повече внимание на останалите, отколкото един на друг; не си разменяха скрити думи или погледи. И все пак бяха докоснати от магия, свързани от взаимна грижа и нежност, проникващи във всеки и всичко около тях. „Това е, което аз желая“, плачеше беззвучно сърцето на Елизабет. Тя погледна към Лукас. Очите им се срещнаха и той се усмихна. Надежда проблесна ярко в нея. „Може би трябва да дам повече от себе си“, помисли си тя. Може би бе нужно време — все пак Пини и Люси бяха доста по-възрастни.

Елизабет се вкопчи здраво в надеждата си и заработи усърдно да спази обета си да стане по-смирена. За известно време ѝ се струваше, че Лукас е по-щастлив и че животът им заедно става по-хубав. Когато се преместиха на Острова, той прекарваше повече вечери там и по-малко в града в сравнение с предишните години и тя беше сигурна, че това е награда за усилията ѝ да прави живота му по-приятен. Те се разхождаха по плажа всеки ден след вечеря, а в края на седмицата Лукас я придружаваше, когато тя водеше сутрин Кетрин да плува в океана. Тя беше станала на три години — нисичко, пълно дете със слънчев характер и очарователен, бълбукащ смях. Дори когато плачеше, което се случваше рядко, лицето ѝ не се зачервяваше и не погрозняваше. Тя представляваше миниатюрно копие на Мери Трад. „Слава богу, казваше често Елизабет, че е взела боята на Ашли. С тази тъмна коса няма никога да се притеснява от лунички.“ Тя самата имаше проблеми с тях непрестанно. Лукас не желаше съпругата му да е с нашарено лице, затова ѝ казваше да се пази от слънцето.

Но месеците си минаваха и всеки от тях носеше ново разочарование. Елизабет не зачеваше. Лукас я изпрати на доктор, когато се завърнаха в града през октомври, и тя отиде, въпреки че се чувстваше унижена да говори с някого за нещо толкова интимно, особено пък с мъж, и то с мъж, когото познаваше добре. Д-р Перигрю се беше оттеглил от практиката и всички ходеха при д-р Джеймс де Уинтър, преместил се в Чарлстън от Огъста, след като се ожени за Кити Гурдин, приятелката от детство на Елизабет. Джим беше доста по-възрастен, добър лекар, но беше човек, с когото семейство Купър

непрекъснато се срещаха в обществото. След притеснението при прегледа в кабинета му Елизабет никога не можа да се отпусне в негово присъствие или дори в това на Кити.

Нещо повече — от прегледа нямаше никаква полза. Лукас започна отново с презрителните си насмешки от рода на „ялова кучка“ и Елизабет почувства как надеждата ѝ умира.

Хати и Делия бяха наясно какво става, както обикновено е със слугите, и се тревожеха заедно с нея. Делия беше тази, която ѝ прошепна един ден, че знае врачка, която може да я излекува.

Елизабет реагира като опарена. Тя беше изтикала спомена за лекомисленото си приключение с Керълайн Раг в дъното на съзнанието си, но изведнъж всичко изплува. Струваше ѝ се, че надушва дяволския дим, с който завърши посещението ѝ за купуване на любовна магия, чрез която да спечели Лукас, и вижда гротескно издутото лице на Мама Роза и чува ужасното ѝ обещание, че врачките имат скрита цена, която е трудно дори да си представиш. „Прекалено е“, простена тя, което накара Делия уплашено да отстъпи. Същата нощ, след като Лукас се беше ядно възползвал от тялото ѝ, Елизабет се помоли пламенно за опрощение.

— Бях толкова млада, Господи, не знаех какво правех. Моля те, не ме наказвай с безплодие; вещицата ме наказва достатъчно, като осъществи желанието ми да се омъжа за Лукас!

Никой не отговори на молитвите ѝ.

— Така е, защото не искаш дете от мен — изсъска Лукас. — Ти си като буца смола или парче дърво. Ти умъртвяваш живота, който вкарвам в теб. — Тялото му тежеше върху нейното и задъханите му думи натежаваха от миризмата на уиски.

— Не, Лукас, не. Желая бебе повече от всичко на света. — Елизабет насили волята си да не се отскубне от грубите тласъци и разраняващите я негови пръсти на раменете ѝ. Изглежда му доставяше удоволствие да сграбчва ръцете, краката и задните ѝ части с настървение, което оставяше върху плътта ѝ белези от ноктите му. Първоначално тя му беше показала белезите, очаквайки той да се разкае. Но той само беше казал, че тя няма от какво да се притеснява, тъй като не би я докоснал на място, върху което биха останали

забележими за друг рани. След което беше извил меката гънка на корема ѝ с такава жестокост, че тя почти беше припаднала.

Лукас довърши сутрешния ритуал и се изтърколи от нея в своя край на голямото легло. Елизабет слезе от леглото, изми се набързо и започна да се облича в тъмното. Лукас щеше да разтвори завесите, след като тя слезеше долу, за да провери какво става със закуската му.

Гласът му се извиси в затворената стая.

— Има една дума за твоя проблем, Елизабет. Фригидност. Една истинска жена не прилича на теб. Истинската жена посреща с радост мъжа. Тя му помага. Тя прави с тялото си неща, които го карат да се чувства така, както един мъж има право да се чувства. Имал съм много жени и го знам. Ти си бледо подобие на жена.

Елизабет закопча блузата си с вцепенени пръсти.

— Каж ми какво да правя, Лукас, и аз ще се опитам да го направя. Говорила съм ти за това, молила съм те да ми кажеш, но ти никога не ми казваш. Ти само повтаряш непрекъснато едно и също. Че не ставам за нищо. Щях да бъда по-добра, ако знаех как да го постигна, но аз просто не зная. Съжалявам. Повярвай ми, че съжалявам.

Тя не заплака. Сълзи не ѝ бяха останали. Обвиненията не преставаха от рождения ѝ ден през ноември, когато Лукас потопи ръката си в купата със сладолед, казвайки ѝ, че приличал напълно на тялото ѝ. Неуморимото словесно бичуване от негова страна я бе накарало да се чувства нещастна в началото. По-късно то превърна сърцето ѝ в това, с което той беше сравнил тялото ѝ. Студено, безчувствено, възприемащо само притъпеното осъзнаване на неуспеха ѝ. Цялата надежда, любов към него, всичката гордост, се бяха изпарили без следа. Когато беше с него, в нея нямаше живот.

Тя не го показваше, не повече от раните по тялото ѝ, причинени от него. Поддържаше редовния график от посещения и партита, смееше се с приятелките си и флиртуваше със съпрузите им, както се очакваше от нея. Тя се забавляваше добре, участваше стриктно в кореспонденцията, красиво подреждаше цветя, дразнеше Пинкни за оредяващата му коса и вършеше всичко, присъщо на една млада чарлстънска матрона.

Единствените моменти от деня, през които тя се отпускате, бяха за краткото време, отредено на майката да прекара с детето си. Тя хранеше Кетрин на закуска и в шест часа ѝ прочиташе приказка, преди

да я сложи в леглото да спи. Тогава можеше да зарови глава в сладката, ухаеща на сапун мекота на вратлето на Кетрин, и замръзналото ѝ сърце позволяваше на любовен прилив да разтопи леда за кратко. Детските прегръдки, обвиващи тялото ѝ, бяха най-важното нещо в живота ѝ. Те ѝ даваха сили да не се предаде. Докато имаше Кетрин, която да обича, щеше да има и сили да се съпротивлява на нарастващото привличане на зашеметяващия спирален водовъртеж, водещ към центъра на стълбището с доминиращо място в къщата.

44.

— Бебе? Сигурна ли си? — Джо Симмънс отхвърли главата си назад и нададе индиански боен вик, който разтресе полилея. Докато ехото от изблика му все още заглъхваше по ъглите на позлатения таван, той се разсмя и обви ръце около съпругата си. — Не мислех, че нещата могат да бъдат по-добри, Емили. Грешил съм. Сега те са по-добре от идеални.

„Никога не бих повярвала, че нещата биха могли да станат по-лоши, мислеше си Елизабет. Каква глупачка съм била!“ Тя потрепери при вида на синините по тялото си и се отдалечи от високото стенно огледало в спалнята, за да се облече. Третият син на Стюарт, Енсън, се беше родил на 11 май 1882 г. Пиянският гняв на Лукас никога не се беше проявявал дотогава толкова брутално.

Тя приключи с обличането си, после слезе долу. Семейство Купър даваше парти с вечеря във великолепната трапезария, която беше завистта на всичките им приятели.

— Толкова ти провървя, Елизабет — каза ѝ по-късно вечерта Сара Уеъринг.

Елизабет се усмихна сияйно.

— Зная — каза тя.

На първи юни Елизабет се премести на Острова с Кетрин и Хати. Първата нощ, след като багажът беше разопакован и подреден и в утихналата къща се чуваше само хъркането на Хати, Елизабет се изтегна на хамака и остави приспивната песен на разбиващите се вълни да успокояват измъчените ѝ нерви. За първи път се чувстваше в достатъчна безопасност, за да си позволи да се отпусне; сякаш раждането на Енсън Трад беше събудило някакъв демон у Лукас. Не беше престанал да я тормози през трите седмици, преди тя да напусне града.

Не беше я бил отново. Прилагаше физическо насилие само когато прекалено се напиеше. Вместо това той я нараняваше с думи,

произнесени с ужасно презрителен тон. Към резюмирането на по-ранните ѝ провали като съпруга той прибавяше новото обвинение, че не му е вярна. Причината да бъде толкова студена с него, настояваше Лукас, била, че тя отдавала страстта си на други мъже.

Силните океански ветрове бяха студени. Елизабет се събуди изведнъж, трепереща. Не беше възнамерявала да заспива; беше схваната от главата до петите и зъбите ѝ тракаха. Но тя усети, че поветят на вятъра беше отнесъл страха ѝ и се почувства наистина отпочинала за първи път от години насам, както ѝ се струваше. Мъничко мехурче на щастие се пръсна пряко волята ѝ в умореното ѝ сърце. Поне през лятото щеше да живее без страх. Пинкни щеше да бъде заедно с нея на крайбрежието. „Предполагам, че трябва да се чувствам виновна, помисли си тя. — Той ще дойде, защото треската му се възобновява с нова сила. Би трябвало да съжалявам, че е болен, вместо да се радвам, че това ще го накара да си вземе почивка.“ Но душата ѝ се радваше.

Тя се измъкна от хлътналия хамак и се отправи към задната врата.

— Ела тук, котенце — повика тя нежно. Една бледосива сянка се появи от тъмнината под верандата. Елизабет вдигна топлото, пухкаво телце и го притисна към себе си.

— Това ще е нашата къща, Мъхчо — каза тя. — Можеш да стоиш вътре, а не навън. Лукас го няма тук да определя правилата. — Мъхчо изрази гърлено одобрението си.

Елизабет никога не беше виждала пристъп на малария; когато Пинкни изкара един в деня след пристигането си, тя беше сигурна, че той умира, въпреки обяснението му, че измъчващият го студ е нормално за болестта явление и че до другата сутрин ще се чувства по-добре. Тя прекара дългите часове на пристъпа до леглото му и предреченото отстъпление на треската беше толкова укрепващо за нея, колкото и за него. Тя отново беше способна да заплаче. Облекчението ѝ беше толкова силно, че проби черупката на безчувственост, изградена около нейните емоции, и цялата болка, страх и тъга се изляха навън в продължителна буря от плач. След което тя, също както Пинкни, се унесе в дълбок сън на изтощение.

На следващия ден тя се вгледа в брат си с чисти очи. Известно ѝ беше, че той беше прихванал първоначално болестта в годината, когато започнаха минните операции в Карлингтън. Това означаваше, че досега е бил нейна жертва в продължение на петнадесет години. И през цялото това време той никога, нито веднъж не се беше оплаквал или претърпявал неуспех, грижейки се за безбройните отговорности във фамилията. Това я накара да се почувства много дребна и егоистична с отдаването си до такава степен на мисли за собствените ѝ проблеми. В сравнение с неговите те бяха маловажни.

— Пини — каза тя импулсивно, — ужасно много те обичам.

Той изглеждаше изненадан и зарадван.

— Е, благодаря ти, мъничка сестричке. Аз също съм много силно привързан към теб.

Елизабет погледна отгъняващата му коса и дълбоките линии, ограждащи бледите му устни. Умът ѝ направи бърза сметка ѝ тя с удивление установи, че Пинкни е на тридесет и девет години. Той изглеждаше много по-стар, което я шокира.

— Нуждаеш се от сън — енергично каза тя. — Толкова дълго си бил затворен в онази кантора, че си побелял като платно. — Тя отхвърли неясния, полуоформен план да се довери на Пинкни за малкия си личен ад. Той трябваше да укрепне; не се нуждаеше от допълнителни тревоги.

Пини се засмя. Това го направи отново да изглежда млад.

— Понякога, Елизабет, си добра и тактична като леля Джулия. Като тоник — дразни, но ти се отразява положително. Права си. Трябва да впрегна в работа мускулите си, а не главата и да оставя на слънцето и водата да изкарат отровата на търговията от организма ми.

Той се зае със задачата си още на същата сутрин — с плуване и дълга разходка по брега. Изгоря от слънцето и се обели и сякаш свали години от гърба си заедно със старата си кожа. С всяка изминала седмица ставаше все по-силен, кафяв и стегнат. Елизабет наблюдаваше преобразяването му с радост.

Тя също така изживяваше някакво прераждане, въпреки че не го осъзнаваше. Безгрижният живот през лятото на Острова освобождаваше от обществени обвързаности — разполагаше с почти всеки ден за себе си, като беше прехвърлила грижите по яденето и прането на Хати, за да може да прекарва часове с Кетрин. Тя и Пини

правеха всичко възможно да глежат детето. На четири години момиченцето представляваше бузесто малко кълбо от енергия и привързаност. То отвърщаше на вниманието на възрастните със звънтящ смях и стотици целувки. Елизабет на свой ред отвърщаше на несравнимата любов, дарявана ѝ от дъщеря ѝ и от брат ѝ, с пълно вдетиняване, подобно на това на Кетрин, когато биваха заедно. Тя пляскаше във водата, строеше пясъчни замъци и събираше миди заедно с нея, като че ли бяха връстнички.

В края на деня, след като сложеше Кетрин в леглото, Елизабет се връщаше към положението си на почтена млада матрона. И то щастлива млада матрона. Тя лично приготвяше вечерята; Хати беше станала твърде стара, за да издържи на толкова дълъг ден. Апетитът на Пинкни, изострен от соления въздух и упражненията, беше комплимент за нейното готвене и тя с удоволствие приготвяше любимите му ястия.

След вечеря те сядаха на покритата веранда и докато здрачът бавно се сгъстяваше, наблюдаваха как небето избледнява. Разговаряха малко — за Кетрин, за последното писмо от майка им, за Стюарт и нарастващото му семейство, за Джулия и забележителната ѝ издръжливост на шестдесет и пет години. По-голямата част от времето те просто заедно се наслаждаваха на тишината. Разликата от шестнадесет години във възрастите им премахваше възможността взаимно да си доверяват съкровени неща или да постигат пълно разбирателство. Можеха да си даряват привързаност и това беше достатъчно.

Лукас беше поел цялото ръководство на компанията в отсъствието на Пинкни и използваше увеличените си задължения като извинение да идва на Острова само за края на седмицата. С Пинкни като публика той се превръщаше в идеалния съпруг — внимателен и забавен. А също и в идеалния баща, радващ се на компанията на Кетрин и горд от порасналите ѝ умения в плуването, говоренето, тичането и рисуването.

— Почти скандален е начинът, по който Лукас обожава това дете — каза Пини след един уикенд. — Тя го върти на малкия си пръст даже повече, отколкото ти едно време въртеше мен.

Елизабет усмихнато се съгласи. Но усещаше как студена ръка стиска сърцето ѝ. Лукас разиграваше роля. Тя го знаеше и се

чувстваше притеснена. Очите му странно проблясваха понякога, изразявайки злобно удовлетворение, и тя не разбираше какво означава това.

Преди лятото да премине, тя разбра — Лукас беше открил най-болезнения начин да я нарани. Той ѝ отнемаше Кетрин. Започна с подаръци, които ѝ носеше през уикендите. После начена да идва отделно и една-две вечери през седмицата, винаги с бонбон или играчка в джоба. Кетрин скоро свикна да се ослушва за подсвирването му от вратата и когато го чуеше, изтичваше от Елизабет при него.

Времето за лягане, най-приятната част от времето, което прекарваше с дъщеря си, вече не се възпламеняваше в спокойствието на четенето от книга с приказки. Лукас си играеше с Кетрин, носеше я на раменете си, гъделичкаше я, оставяше я да го налага с юмручетата си, когато се бореха в леглото, и оставяше забранени подаръчетата от сладкиши и бонбони под възглавницата ѝ. Кетрин стана толкова превъзбудена, че нощем се събуждаше с писъци от кошмари и започна да се напикава.

Елизабет дори не се опита да спори с Лукас. Тя го познаваше твърде добре. Във вечерите, когато той беше с тях, Кетрин изблъскваше Елизабет и изискваше татко да я сложи да спи. Това срязваше като с нож Елизабет. А Лукас се усмихваше.

Пинкни нищо не схващаше. Той забеляза, че Елизабет постепенно изгуби част от жизнерадостта си, и я попита дали има някакъв проблем. Тя го увери, че всичко е наред и се зае да оглади фасадата си, която се беше изронила. Малко по малко тя престана да чувства. Дори предпочитанията на Кетрин към Лукас не я нараняваха особено много. Сърцето ѝ се беше сковало отново.

С невероятната чувствителност, която животните имат за обкръжаващата ги обстановка, Мъхчо изведнъж предяви претенции към скута на Елизабет. Отначало тя се дразнеше — Мъхчо вече беше станал голяма и тежка котка и лятната горещина го принуждаваше да си сменя козината. Но с течение на времето тя откри в мъркането му стабилно средство за успокоение. Когато Лукас го нямаше, тя взимаше Мъхчо в леглото с нея и притискаше трептящото тяло до гърдите си, сякаш то беше спасителна жилетка в бурно море.

Неизбежно дните се скъсиха, нощите ставаха мразовити и дойде моментът да се връщат в града. Пинкни, вече укрепнал и излекувал се от треската, ръководеше обратното пътуване. Когато стигнаха до къщата на Елизабет, тя го притисна с такава сила в прегръдките си, че той се намръщи от болка.

— Какво има, мъничка сестричке? Кажи на Пини.

— Просто никак не ми се иска да казвам довиждане. Лятото беше толкова чудесно.

Пинкни се вгледа отблизо в нея, но тя изглеждаше нормално.

— Беше чудесно — каза той. — Няма да позволим отново да бъдем разделени за толкова дълго време. Не забравяй, че до мен се стига, като се тръгне право надолу по улицата. И все още очаквам да бъда поканен за обяд в неделя. — Той я целуна и продължи по пътя си.

— Намерил съм си жена, която ме оценява — каза Лукас първата сутрин, след като тя се прибра. — Ти не си единствената, която може да кръшка от брачното легло. — Елизабет съхрани маската на лицето си неподвижна и сведе надолу очи, за да не забележи той облекчението в тях. Ако той вярваше, че изневярата му я наранява, нямаше да я преустанови, надяваше се тя. Лукас ѝ се подиграваше с изрази на възхищение, цитирайки любовницата си, и се опитваше да я накара да го помоли да ѝ каже името на жената.

— Тя е твоя приятелка, Елизабет — виждаш я непрекъснато по глупавите ви сутрешни събирания на чай, мислиш, че те харесва. Е, грешиш. Никоя от тях не те харесва. Тя ми го каза. — Лукас сграбчи ръката ѝ. — Не искаш ли да знаеш коя е тя?

— Да — каза Елизабет. — Моля те, кажи ми. — Тя се опита да придаде убедителност на престорения си интерес.

Лукас я отблъсна.

— Ще се наложи да се помъчиш — каза той през смях. — Всеки път, когато се загледаш в някоя твоя приятелка, ще трябва да се чудиш дали тя е тази, която знае за теб, за това каква измамна, фригидна кучка си. Както и да се питаш дали го е разказала на останалите. Можеш да мислиш за това, когато аз излизам да се срещна с нея. Тя ме чака всяка сутрин. След като съпругът ѝ отиде на работа и преди харпиите да се съберат на приказки. Тя не може да ми се насити.

Понякога се измъква да ме види, след като мъжът ѝ заспи. Целият ѝ живот се крепи на очакването да намеря малко време, което да прекарам с нея. Помисли за това, когато следващия път седнеш да играеш карти. Партньорката ти може да е жената, лудо влюбена в съпруга ти.

Елизабет стисна ръцете си и ги изви, като че ли беше обзета от безумна ревност.

— Моля те, не отивай, Лукас — насили се да каже тя.

Вместо отговор той затръшна вратата на излизане. Елизабет се отпусна облекчено.

Тя си задаваше въпроси, разбира се. Любовната афера на Лукас изобщо не я впечатляваше. Не ревност я притесняваше. Наранено беше самолюбието ѝ. В годините на нарастващо отчаяние тя беше поддържала външност за пред хората и сега се чувстваше лишена от всичките си защитни средства. Вече не придаваше значение на завистта на приятелките си, но съжалението им щеше горчиво да я уязви. Дали Лукас се беше похвалил, че я бие? Дали любовницата му се хвалеше, че го е отнела от нея? Времето, прекарано с приятелките ѝ, се превърна в мъчително търсене да открие скрити значения в техните думи и изражения. Но държеше главата си високо вдигната и се усмихваше. Ако не ѝ беше останало нищо друго, освен гордост, поне нея щеше да запази. Нямахше да разреши на Лукас да ѝ я отнеме, както ѝ беше отнел Кетрин. Откакто се върнаха в града, заниманията му се състояха в обкръжаване на малкото момиченце с внимание, съчетано с пренебрегването на съпругата. Той взимаше Кетрин от Хати, когато двете се намираха на разходка в парка, и я откарваше на диво препускане с двуколката нагоре по Ийст Батъри. Хати можеше да настоява за правата си като бавачка, когато Елизабет искаше да промени режима на Кетрин, но не смееше да спори с „господаря“. Тя можеше само да се оплаче на Елизабет, което и стори най-накрая.

— Това дете, то се обръща при всеки шум от колела дали е татко ѝ. Когато той дойде, то почти полудява да тръгне, а когато не дойде, малкото лице цяло съсипано. Много жалко, господарке 'Лизабет.

Елизабет беше на същото мнение, но нямаше възможност да го изрази. Човек не обсъжда съпруга си заедно със слугите. Или с когото и да било. Така че се ограничи само да наблюдава удивлението на Кетрин, когато Лукас я отблъскваше, и възторга ѝ, когато я

забелязваше. Налагаше се да се опитва да я успокои, когато той не се качваше в детската стая на третия етаж, за да я сложи да спи и мълчаливо да стои настрана, когато той изтрополяваше по стъпалата с викове: „Къде е моята Кети? Кой я крие от мен?“, и Кетрин изтичваше да го срещне, забравяйки за съществуването на майка си.

Хати не харесваше влиянието, което Лукас оказваше върху Кетрин, но не можеше да се нахвали с всеотдайността му.

— Няма друг мъж на земята — казваше тя на другите бавачки — да обича свое дете колко господар Купър. Той луд за нея.

— Бихте ли погледнали това? — Скованата от високомерие сестра сумтеше обидено. — Човекът трябва да е луд. — Джо Симмънс стоеше на вратата на детското отделение на болницата заедно с жена в униформа, касинка и воалетка, недвусмислено показващи, че тя е бавачка англичанка. От нея се излъчваше превъзходство.

— Това е госпожица Ходжкинс, сестра — каза той щастливо. — Днес взимаме Виктория у дома. — Бавачката огледа презрително детските креватчета, чаршафите, стаята и най-вече персонала.

— Може да ми донесете госпожица Симмънс — произнесе тя царствено. Сестрата се забърза да изпълни нареждането.

Емили не изкара леко нито бременността, нито раждането. Нямахше да може да има и повече деца. Но Джо заяви, че едно бебе, свършено като Виктория, е повече, отколкото заслужава което и да е семейство. Те просто щяха да я обичат колкото за десет деца. Той нае госпожица Ходжкинс, която дотогава не беше склонявала да отиде в семейство, незаписано в книгата на Бърг за благородническото съсловие, и определи заплата на доктора на Емили, за да остане да се грижи за нея в къщата им, докато тя се оправи напълно. Той би чествал събитието с препускане с файтон по улиците, от чийто прозорец да хвърля златни монети, ако Емили не беше казала, че това ще я притесни. Щастието му беше толкова голямо, че не можеше да се побере в него.

Виктория се роди през ноември. Кикотейки се, Емили споделяше с приятелките си, че може би ще им се наложи да се преместят в по-голяма къща след Коледа. Джоузеф вече пълнеше залата за празненства с подаръци за „неговите момичета“.

Елизабет погледна пръснатите из гостната хартии и панделки и за момент сърцето ѝ се изпълни с доволство. Ето така трябваше да се празнува Коледа: цялата фамилия заедно и сюррия деца с личица, грейнали от радостта от идването на Дядо Коледа. Възрастните — Пинкни, Джулия, Лукас, родителите на Лукас, Хенриета, Стюарт, Мери Трад Едуардс, съпругът ѝ, гледаха с добродушно снизхождение Кетрин и тримата ѝ малки братовчеди. Четиримата се забавляваха повече с остатъците от обвивките, отколкото с играчките.

Но после тя отново се отдръпна в привичната си сдържаност. Скоро щяха да обядват. След това Мери и Ейдам щяха да вземат влака на север, по-възрастното семейство Купър щеше да си тръгне със своята каруца и Стюарт щеше да натовари леля си и своето семейство в сърито, с което щяха да стигнат до имението, където щяха да останат до започването на работа на съда. Пини щеше да се качи на трамвая до Енсънови и Елизабет щеше да остане сама с Лукас. Ясно ѝ беше, че ще трябва да плати някаква цена за гледката на тези яркочервени главици и здрави малки телца, които в момента строяха тунел от амбалажна хартия на пода. По-рано Лукас я беше накарал да страда за всяка мъжка рожба на брат ѝ, а сега те всичките бяха тук, в собствената му къща.

Тя пропъди тази мисъл и влезе в стаята. Острият коледен аромат на мандарини и борови клонки беше като опияняващ парфюм, чиято цена не може да се определи.

Тя съхрани това си убеждение през целия обяд, дори и когато забеляза, че Лукас яко се налива, и когато си вземаше довиждане с всички. Тя не съжаляваше, че майка ѝ и вторият ѝ баща си тръгват. Те ѝ бяха напълно чужди, особено Мери. Тя беше толкова остаряла от последното ѝ гостуване преди три години и половина, че Елизабет едва я позна. Изглеждаше със своите петдесет и седем години много по-стара от Джулия с нейните шестдесет и пет. Но пък Джулия си оставаше вечно непроменена. Освен че беше малко омекнала. Тя, очевидно, обожаваше момчетата на Стюарт, въпреки че никога не си позволяваше да ги докосне.

Мери, от друга страна, не оставяше за момент Кетрин. Тя задушаваше детето от прегръдки и целувки през цялата седмица на

гостуването ѝ. Обяви, че Кетрин е нейното най-скъпоценно нещо. Тя дори приличаше на нея. Наистина, с тъмната си къдрава коса Кетрин беше като черна овца сред всички останали от фамилията Трад.

Лукас задълба по въпроса за това различие, когато се впусна в жлъчната си тирада след заминаването на всички гости.

— Аз съм рус, а ти си червенокоса — саркастично подметна той. — Откъде се взе това дете, което представяш за мое?

Елизабет беше възмутена. Дори от Лукас не очакваше да бъде такъв мръсник.

— По думите на мама, Лукас, тя е взела боята на Ашли. Сигурно и аз съм повече Ашли, отколкото Трад, това е всичко. А и твоята майка е тъмна. Учудващо е, че ти самият си толкова рус. Обикновено при децата кафявата боя е по-силна от русата.

— Момчето щеше да бъде русо. Ако беше оживяло. Малкият Лукас.

Елизабет знаеше какво ще последва. Той отново щеше да я обвинява за смъртта на сина им. Позната тема. Тя се приготви да понесе гневния му изблик. Това до такава степен се беше превърнало в част от живота ѝ, че тя трудно можеше да си припомни случай, в който Лукас беше говорил с нея, без да я оскърбява. Почти не чуваше думите му; отговорите ѝ излизаха от устата ѝ автоматични, сковани и безжизнени като самата нея.

Дори когато той се напи и я удари, тя едва почувства болката. Още едно непоносимо нещо, което тя се беше научила да понася. Накрая винаги идваше оттеглянето в зоната на безчувствеността. Тя го очакваше, радваше се на настъпването му, изпитваше някакво щастие в краткия момент на извисяване, преди да започне да потъва в тъмнината. Други чувства тя не изпитваше: нито омраза, когато той я яхваше сутрин и вечер, нито ревност, когато викаше Кетрин при себе си и поглеждаше тържествуващо към празните ръце на Елизабет, от които детето беше изтичало. Тя продължи да изпълнява задълженията си на млада съпруга и майка — поддържаше къщата, развличаше, ходеше на гости и приемаше гости. Съдържанието на ролята ѝ осигуряваше програма за протичане на дните и тя беше непрестанно заета. Твърде заета, твърде уморена и твърде безчувствена бе, за да забележи, че избухванията на Лукас с времето ставаха все по-често и невъздържани. Тя не се разтревожи дори когато той я извлече една

февруарска вечер в осветената от луната градина, за да я представи на нейния „Валентин“^[1].

Мекото тяло на Мъхчо лежеше на средата на тухлената пътека. Смъртта беше отнела блясъка на козината му.

— Счупих врата му — тихо каза Лукас, — и мога да счупя и твоя също толкова лесно. Не забравяй това!

Елизабет си каза, че трябва да почувства скръб. Тя обичаше малкото коте. Но не ѝ бяха останали нито сълзи, нито способността да чувства. Каквото и да било — дори страх.

[1] Св. Валентин — покровител на влюбените, честван на 14 февруари. — Б.пр. ↑

45.

На партито у Сара Уеъринг Елизабет се опита да не поглежда твърде често към Лукас. Външно у него не се забелязваше никаква промяна: походката му беше стабилна, дикцията — ясна, смехът — весел. Но по зачервяващите му се бузи и по засилващия се блясък в очите му й ставаше ясно, че прекалява с пиенето. Тя се насили да обърне повече внимание на дежурните теми в женската страна на стаята — прорастването на бебешки зъбчета и некадърните слуги. В далечината камбаните на „Св. Михаил“ отбелязаха поредния изминал час.

— Чуйте колко часът е станало! — каза Кити де Уинтър. — Кой е достатъчно смел да раздели групата на смелите ловци? — Настана суматоха от смехове и шумолене на поли, когато съпругите се отправиха да приберат всяка своя съпруг. Елизабет се присъедини към тях с ослепителна усмивка, изговаряйки задължителните реплики за егоизма на мъжете и чудесното прекарване на партито. Мъжете се наредиха на опашка, за да поднесат комплиментите си на домакинята и да потвърдят мястото на срещата за следващия лов със съпруга й.

После тя и Лукас потеглиха с бързото към къщи. Той започна да налага коня, когато стигнаха до „Мийтинг стрийт“ и двуколката се затъркала по-бързо по паважа, накланяйки се ту на едната, ту на другата страна. Елизабет се хвана по-здраво. Сигурна беше, че ако го помолеше да намали, щеше да подкара още по-бързо.

— Проклета кранта — промърмори Лукас, — не става и за касапина. — Сега, когато бяха останали сами, речта му излизаше слята и неясна.

Докато Лукас отиде да прибере коня и двуколката, Елизабет бавно се изкачи по стълбите до третия етаж. Нощната лампа проблясваше в детската стая. И Хати, и Кетрин бяха заспали дълбоко, но в стаята беше твърде студено. Елизабет затвори прозореца и придърпа завивките високо над закръглените крачета на Кетрин. После се увери, че вратите са плътно затворени, така че да не се чуе, когато Лукас се прибере, и влезе в спалнята.

Тя чу затварянето на входната врата, последвано скоро от звука от подрънкването на гарафа о чаша в трапезарията. Предстоеше тежка нощ. Тя се съблече, сгъна грижливо дрехите си, сложи си нощницата, изми лицето си и застана пред тоалетната си масичка, за да пусне косата си и да я сплете на плитки. Движенията ѝ приличаха на тези на марионетка. Когато чу стъпки по стълбите, се обърна с гръб към вратата.

— Както обикновено, скъпа моя — каза Лукас — ти си олицетворение на любяща съпруга. — Той постоя за минута зад нея, после стисна косата ѝ с двете ръце и я изви така, че да обърне лицето ѝ към своето. — Погледни ме и ми направи мили очи, както го правеше за Джим де Уинтър — изръмжа той.

— Лукас, моля те. Бях просто учтива.

— Обзалагам се, че си била. Обзалагам се, че си била любезна с него десетки пъти. Той ли е мъжът? Или Дейвид Майкъл? Или Чарли Джонсън? Или всички те? Отговори ми! — Той разтърси главата ѝ. Тя почувства изгаряща болка и чу звук като от раздиране. Лукас хвърли шепа коса на пода. — Може би трябва да оскубя всичката ти коса. Тогава ще ти бъде по-трудно да раздаваш услугите си.

Той пусна косата ѝ и я блъсна на пода. Елизабет покри гърди с ръцете си.

— Курва! — Той изрита стомаха, после ръцете ѝ, като върхът на ботуша му се вряза в меката, нежна плът, която те се опитваха да прикрият. Елизабет започна да се задушавя. Напъваше се да си поеме въздух.

— Спри — изкрещя Лукас. — Престани да се смееш! Казах да спреш! — Свитиият му юмрук се стовари върху ухото ѝ и в главата ѝ ужасно зашумя. Усети топла струйка кръв да се стича по врата ѝ. Гърлото ѝ се свиваше спазматично.

В този момент се свлякоха от нея защитните слоеве от безчувственост. Разчупи се черупката ѝ и я заля вълна от всепоглъщащ ужас. Лукас я беше ударил по главата. Никога не беше го правил — да я удря на място, където щяха да останат забележими белези. Никога не беше губил всякакъв контрол над себе си. Никога досега.

— Лукас — изграчи тя. Докосна главата си с ръка и протегна умолително към него окървавените си пръсти.

— Точно така. Моли. Моли ме за прошка! — Устата му се изкриви от омраза. — Ти не заслужаваш прошка. Би трябвало да те пребия до смърт. — После, за още по-голям неин ужас, той започна да се смее. — Знаеш ли, няма да отнеме много време. Ти ще се задушиш от страх, преди да съм започнал. — Настроението му се смени и лицето му придоби израз на нежна загриженост. — Боли ли те ухото, мила моя? Ела тук и ми дай да го целуна, за да ти мине. Ти съжаляваш, нали? Вече ще бъдеш добро момиче. Ела, покажи ми колко добро момиче можеш да бъдеш. — Ръцете му плъзнаха по тялото ѝ, галейки я. На Елизабет не ѝ достигаше въздух. „Как съм могла да не забележа? — мислеше си тя. — Лукас е луд. Никога не се е държал така досега. Той съвсем се е побъркал!“

Пискюлите на килимчето на пода се впиха в разранения ѝ гръб, когато той я просна на него и я облада. Тя чуваше накъсания му дъх и просъскваните обиди съвсем смътно през пулсиращия шум в ухото ѝ. В мига на своя оргазъм той извика: „Мръсница. Безчувствена мръсница!“.

Елизабет усети как той се изтърколи от нея. „Сега мога да припадна“, помисли си тя. Свърши. Успокояващата тъмнина започна да я обгръща.

— Кажи ми — рече Лукас някъде високо над нея. — Кажи ми името му или ще те убия.

Тя отвори очи. Изчезна облекчението, което беше изпитала, а заедно с това спря и потъването в тъмнината. Лукас държеше пистолет.

Лявата му ръка се заплете в косата ѝ, увеличавайки агонията на наранените и скалп и ухо. Пръстите му се извиха.

— Този път няма да ми се изплъзнеш, студенокръвна кучко такава. Ще ми кажеш. — Той обърна главата ѝ и пхна цевта на пистолета в здравото ѝ ухо. — Ще броя до три. След което ще ти пръсна черепа.

— Давай — каза с равен глас Елизабет. — Ще бъде божия благословия за мен. — Не можеше повече да носи бремето; мисълта, че след още една кратка агония ще настъпи вечен покой за нея беше като обещание за рая.

— Едно.

Елизабет затвори очи.

— Две.

Тя чу остро изщракване на предпазителя, при което забеляза, че е започнала да диша по-леко.

— Имам намерение да го сторя, Елизабет. — Тя не отговори. — Ти ме караш да го направя. Дадох ти всяка възможност. — Пистолетът се мушна по-навътре в ухото ѝ. — Три. — Тя зачака, но нищо не наруши тишината. После спусъкът бавно се задвижи, съдейки по шума на задържащия го механизъм. През главата на Елизабет мина мисълта, че трябва да каже последната си молитва, но беше твърде уморена за това. „Готова съм“, каза си тя мислено. Тъп металически звук отекна в главата ѝ. Лукас се беше опитал да стреля без патрон в пълнителя.

— Проклятие — изръмжа той. Измъкна рязко пистолета от ухото на Елизабет и го захвърли през стаята. Той падна с трясък върху мраморната плоча на камината. — Измамен съм, измамен от собствения си пистолет. Измамен от съпругата си. Измамен от армията. Измамен от проклетия ти брат. — Той отхвърли глава назад и изви като див звяр. — Къде е моят син? Ти ме измами дори за сина ми. Дъщеря! Кой мъж иска дъщеря?

Елизабет долови лудостта в гласа му. Пряко нейното желание умът ѝ излезе от вцепенението и изпрати тревожни импулси по цялото ѝ тяло. Той не беше споменавал за Кетрин от Коледа насам. Но тази вечер беше различен. Тя отвори очи и потърси с поглед Лукас.

Той беше коленичил до камината, ровейки из пепелта, за да открие револвера си. Елизабет изправи с усилие изтърбушеното си тяло.

— Не, Лукас, не — можа само да прошепне тя.

Той се обърна.

— Аз ще се върна за теб — озъби се той. — Ще намеря няколко куршума и ще се върна. С Кетрин мога да се справя и с голи ръце.

— Лукас! — Сега вече имаше сили да изкрещи. — Лукас, спри се. Тя е твое дете. Ти я обичаш.

— Да — каза той. — Обичам я. — Тялото му се свлече в някаква купчина и той се разрида. — Малкото ми детенце! — Раменете му се тресяха от плач.

Той повдигна главата си. Лицето му беше разкривено, от очите и устата му се стичаха сълзи и лиги.

— Опитваш се да ме изиграеш. Винаги си се опитвала да ме изиграеш. Откъде да знам, че тя е от мен, курво? Как мога да съм

сигурен, че синът ми щеше да бъде от мен, а не от някой друг? — Той се изправи с усилие и се заклати към вратата.

— Лукас! Къде отиваш?

— Да поогледам Катрин, за да разбера дали е от мен.

— Не може сега. Лукас! — Той не ѝ обърна внимание, борейки се с дръжката на вратата. — Лукас, спри, моля те, ще я уплашиш до смърт.

Вратата се разтвори с трясък. Лукас застана очертан на светлината, идваща от хола — върху лицето му проблясваха капки пот, очите му светеха от пламъка на лудостта. Той залитна към стълбите.

Всякакво чувство на слабост и болка напусна Елизабет. В момента за нея имаше само една причина да живее: трябваше да го спре. Тя изтича до камината, сграбчи ръжена и се втурна след Лукас. Той се беше хванал за перилото за по-сигурно при изкачването. Елизабет го задмина, изкачи три стъпала по-нагоре от него и застана на пътя му към Кетрин.

— Лукас — каза тя — Бог да ми е на помощ, но ако направиш още една стъпка, ще те убия.

— Махни се от пътя ми. — Той се изкачи към нея.

Внимателно прицелвайки се, Елизабет стовари ръжена точно в средата на челото на вдигнатата глава на Лукас.

Той разпери ръце встрани и тялото му полетя надолу по изцялната махагонова елипса на стълбището. Тя запуши ушите си и изчака, докато то достигна пода, някъде далеч надолу.

После погледна към проснатото, натрошено тяло.

— Дано се пържиш в ада! — прошепна тя.

Отгоре се чу слаб звук. Тя погледна уплашено нагам. Беше тихо. „Сигурно Кетрин е изритала завивките си, помисли тя. — Ще трябва пак да я завия.“ Усети в себе си плашещо желание да се изсмее на дребните, всекидневни грижи, които я занимаваха, докато все още стоеше там, държейки в ръка оръжието, с което беше убила съпруга си. Трябва да помисля за това, каза си тя. — Първо — трябва да оставя ръжена на мястото му. Влезе, залитайки, в спалнята.

Мозъкът ѝ работеше абсолютно точно и хладнокръвно, пресявайки лица, случки, последствия, набелязвайки действия, които трябваше да извърши, и думи, които трябваше да каже. Най-напред пистолета. Скри го на една лавица.

После изми кръвта от ухото и врата си, облече чиста нощница, среса и сплете косата си. Тя прибави шепата коса, която Лукас беше изскубнал от нея, към друга такава, събрана в покрит буркан, поставен върху тоалетната ѝ масичка.

Аз се оправих, помисли тя. Сега трябва да се погрижа за Лукас. Гърлото ѝ се сви. „Престани! — заповяда си тя. — По-късно можеш да се задушиш до смърт, ако искаш. Сега трябва да подредиш декора за нещастен случай. Кетрин не може да израсне в свят, шушукащ зад гърба ѝ, че майка ѝ е убила баща ѝ.“

Тя слезе бавно по стълбите към проснатото до тях отвратително олицетворение на смъртта. „Не мога да гледам това“, проплака мислено тя. Но въпреки всичко го погледна. Лукас сякаш спеше, само дето очите му бяха широко отворени. „Не ме гледай така втренчено, Лукас, трябва да го направя. Не ме гледай така втренчено.“ Тя извърна глава, за да не среща очите му.

Вратата на трапезарията беше отворена. Когато я зърна, Елизабет знаеше какво да направи. Тя подуши въздуха. Да, Лукас смърдеше на уиски. Тя взе почти празната гарафа и чашата, в която беше пил, и ги занесе обратно в коридора. Намести чашата в протегнатата му навън ръка. Тя беше още топла; когато я докосна, сърцето ѝ ужасно подскочи и от ухото ѝ отново потече кръв. Тя го покри с ръка, преди кръвта да е изцапала нощницата ѝ.

После бавно се изкачи до площадката на втория етаж, водеща към тяхната спалня. Постави гарафата да полегне на една страна върху първото стъпало. Миризмата на уиски и пулсирането в ухото ѝ я зашеметиха. „Почти свърших, каза си тя. — Мога да се справя.“

Тя стигна, олюлявайки се, до спалнята и после до водата, с която да измие потеклата кръв. Трябваше да си помогне и с двете ръце. Тя намери ножиците си, отиде с тях до стълбите и измъкна от тях един ъгъл на килима, покриващ стълбището. „Трябва да се погрижа това да се закове веднага отново. Някой наистина може да се спъне и да падне.“ Пак изпита желание да се разсмее.

— Престани! — прошепна тя високо.

Звукът я върна към реалността. Тя се върна в стаята си и затвори вратата. Делия щеше да пристигне преди някой от тях да е станал. Тя щеше да събуди Елизабет и Хати и да предпази Кетрин да не види нещо.

„Успях!“ — помисли си тя. Трите стъпала до леглото внезапно ѝ се сториха високи като планина. Болката в главата, гърба и стомаха ѝ я сграбчи, връщайки се с нова сила, след като напрежението беше отминало.

„Няма да имам сили да оживея след всичко това!“ Чувстваше се ужасно немощна.

„Но трябва!“ каза си тя.

Тя се отпусна в обгръщащата я мекота на пухения дюшек и потъна в него и в забравата. Преди гостоприемната тъмнина да изличи всичко случило се, Елизабет събра сили да задържи за миг съзнанието си. „Отче в небесата — каза тя — прости ми!“

Всеки присъстващ на погребението отбеляза забележителния начин, по който Елизабет се владееше. Тя беше неподвижна като статуя. Кетрин се извиваше в ръцете ѝ, докато Пинкни я пусна на земята и я хвана за ръка. Тогава тя се облегна на крака му и се разхълца.

— Виж колко ѝ е мъчно за татко ѝ — каза Кити де Уинтър на съпруга си. — Лукас беше толкова добър баща! Той обожаваше това дете.

Няколко месеца по-късно, когато стана ясно, че Елизабет очаква ново дете, всеобщото мнение беше, че е трагедия дето бебето никога няма да има такъв всеотдаен баща.

КНИГА СЕДМА
1882–1886

46.

— Братовчеде Джосая, имам нужда от помощта ти. — Пинкни постави желязната кутия, която носеше, върху бюрото на г-н Енсън. — И бих искал и Люси да знае за това, ако нямате нищо против, сър. Нуждая се от нейния съвет.

— Разбира се, синко. Ще направим всичко по силите ни. Ще извикам Люси. Седни.

Пини се строполи в едно кресло.

— Мисля, че ще се нуждаем и от бутилка да ни е подръка, братовчеде Джосая. Тази дебела кутия е пълна с големи изненади.

Предвиждането на Пинкни беше правилно. Преди да изтече следобедът дори, Люси пълнеше чашата си с мадейра.

Кутията беше принадлежала на Лукас Купър — тя съдържаше документи и кореспонденция, твърде лични, за да се съхраняват в сейфа в кантората. Те изграждаха отблъскваща картина на дългове и безчестие. Имаше неизплатени сметки на шивача, майстора на ботуши, месаря, бакалина, магазина за вино, чарлстънския клуб и д-р Де Уинтър. Почти година Лукас не беше плащал на никого от тях.

Но той беше плащал наема на една къща на „Стейт стрийт“.

— Отидох да я видя — каза Пинкни. — Там живее в удобства една млада жена. Включително и тези. — Той посочи платените сметки на бижутера и един магазин за дамско облекло. — Лукас я е преместил там от „Чалмърс стрийт“.

Плащанията по ипотеката на къщата, където беше живял с Елизабет, също бяха пресрочени и скоро щяха да ги изхвърлят оттам.

— Това — каза Пинкни — е най-лошото. — Той взе едно измачкано квадратно картонче. — Заложният документ за диамантената огърлица на Елизабет. Лукас купи къщата с парите, които получи за нея. Не беше я заложил доскоро, докато не са му потрябвали пари и за другата къща. Това беше сватбената огърлица на

майка ми. Като си помисля, че сега е в някакъв долнопробен заложен магазин! Баща ми е дал едно време тази огърлица на майка ми.

„И Шед Симмънс я даде на Елизабет“, помисли си Люси, но не каза нищо. Шед беше тема на разговор, която Пини отказваше да обсъжда дори и с нея.

Парите не били основният проблем по думите на Пинкни. Той щял да намери начин да посрещне задълженията на Лукас, даже това да му струвало години. Най-силно се притеснявал за Елизабет. Тя не можеше да бъде предпазена да не научи, че съпругът ѝ я е оставил без пукната пара, защото родителите му търсели сметка от нея.

— Разбирате ли, той е заемал пари от тях и те си ги искат обратно. Отказват да повярват, че той е оставил след смъртта си дългове. Или поне отказват да повярват на мен. Заплашват да съдят Елизабет. Те обвиняват нея за нещастния случай, казват, че тя го е карала да пие. Просто не знам какво да правя. Тя не може да понесе повече, бедната. Заприличала е на призрак. Премести се при мен веднага след като Лукас беше намерен — просто хвана Кетрин за ръка и дойде. Стои затворена в старата си стая на третия етаж, люлеейки се на един стол на балкона. Напомня ми за времето, когато се върнах от войната. Напълно се е затворила в себе си.

Люси остави чашата си с такъв трясък, че почти счупи столчето ѝ.

— Не трябва нещата да остават така — каза тя. — Лошо е за нея, лошо е за Кетрин, лошо е и за бебето, което ще дойде. — „И за теб, скъпи Пини, помисли си тя, е много по-тежко, отколкото за Елизабет.“ — Аз ще говоря с нея. Кажй ѝ, че утре ще мина да я видя.

— Ти си ангел, Люси — каза Пинкни. — Винаги си ѝ била по-близка от който и да е друг. Но какво ще ѝ кажеш?

— Остави това на мен. Женски работи. Вие двамата мъже направете каквото трябва да се направи по паричната част.

— Тя иска да продадеш къщата и всичко в нея — каза Люси, когато на следващия ден се появи от стаята на Елизабет, — и ме покани да остана на обяд. Ще се оправи.

После, виждайки умолителния поглед на Пинкни, Люси му разказа за маратонския разговор със сестра му. Отначало изглеждало

като че ли Елизабет не чува какво ѝ говори Люси. Била като статуя.

— Предполагам, че не искаше да се раздели с представата си за своя съпруг герой. Мислех, че изобщо не успявам да установя каквото и да е контакт с нея. Трябва да ти призная, Пини, че това ме подлуди. В края на краищата тя не е първата млада вдовица на света. Скръбта е лукс, когато има други хора, за които трябва да се грижиш. Така че направо ѝ отсякох: „Съпругът ти си е поддържал жена, някаква проститутка мулатка. За нея е харчил всичките ви пари“. И, да ти кажа, главата ѝ подскочи, като че ли ѝ бях зашлевила плесница. Сигурна бях, че съм прекалила. После тя започна да задава въпроси за жената и все едно че леда се разтопи. Не знам по каква причина, но тя изглежда се чувстваше по-добре. Предполагам, че ревността е убила част от скръбта ѝ. Тя положително се усмихваше, когато започнахме да разговаряме за огърлицата. Затова се възползвах и ѝ разказах историята, свързана с нея, на което тя искрено се смя. Тя ще се оправи. Пини, наистина ще се оправи.

— Каква история?

— Е, хайде, Пини, знаеш я.

— Не я знам. Хайде, разкажи ми.

— За бога, всеки в Чарлстън знае тази история. Ема ми я разказа преди много години. Баща ти я окачил на врата на майка ти и казал, че е толкова голяма, та майка ти няма да се нуждае от нощница, за да скрива с нея тялото си, и достатъчно тежка, та да не може да му избяга с нея. Тя я носела в леглото, без да слага нищо друго върху себе си... Я, Пини, та ти се изчерви! Почакай да разкажа и на Елизабет... Добре, добре, не се мръщи така. Няма да ѝ разкажа.

Горе, в стаята си, Елизабет седеше на стола и веждите ѝ бяха сключени в съсредоточен размисъл. „Значи в края на краищата не е било с моя приятелка. Няма защо да продължавам да си мисля, че всеки ми се присмива. Няма нужда да се хия като глупачка, за да убеждавам хората, че съм щастлива и че приказките им не ме притесняват. Те нямат за какво да приказват. Тази тежест се е смъкнала... Предполагам, че никога няма да се освободя от товара на извършеното убийство, но мога да се науча да го нося. Поне го нося сама. Ако Лукас ни беше разорил, ако бяхме изхвърлени от къщата, срамът щеше да падне върху всички — Пини, Кетрин, цялата фамилия. Радвам се, че е мъртъв. Ще бъда изпратена в ада за това, но съм

доволна. Благодаря ти, мили боже, че ми изпрати Люси да ми разкаже. Ще бъда благодарна на теб и на нея до края на живота си.“

Елизабет заведе Кетрин на Острова тази година по-рано откогато и да било преди. Малкото момиче беше разтърсено от смъртта на баща си: плачеше за него непрекъснато и когато минаваше покрай старата им къща на път за парка, толкова се разстройваше, че Хати не смогваше да я успокои. Крайбрежието, надяваше се Елизабет, щеше да ѝ подейства като лекарство. Кетрин обичаше да играе на пясъка и във водата; а и Лукас беше престоявал толкова за кратко в къщата на брега, че в нея нямаше останали трайни следи от него. „Аз ще стигна до сърцето ти, Кетрин, шепнеше тя, след като Кетрин заспиваше вечер, изтощена от плач, — обещавам. Ще те спечеля.“

Докато тя насочи усилията си да поправи вредите, които смъртта на Лукас беше нанесла на дъщеря ѝ, Пинкни и Джосая Енсън се заеха усърдно да отстранят последиците от финансовото му разорение. Катедралата „Св. Финбар“ купи къщата Ръсел и я превърна в женски манастир. Един антиквар от Балтимор взе мебелировката. С получените суми Пинкни успя да откупи огърлицата, която заключи в сейфа в кантората. Кредиторите на Лукас се съгласиха да приемат разписки, носещи им лихва, които Пинкни щеше да им изплати при първа възможност. Затруднението идваше от семейство Купър. Джосая Енсън беше в ежедневни схватки с техния адвокат.

— Той не се жали и се изтощава — каза Пинкни на Люси. — Не трябваше да го въвличам в това.

— Глупости — отвърна тя. — То е най-доброто, което можеше да направиш за него. В очите му се появи пламък, а по бузите му — цвят. Няколкото години, които минаха от смъртта на Ема, бяха тежки, той беше като изгубена душа; после пък, след като отново намери себе си, почти нямаше с какво да се занимава. Част от клиентите му си бяха намерили други адвокати, докато той не беше в състояние да им помогне, други бяха умрели, а повечето от тях бяха прехвърлили делата си на своите деца и те се обръщаха за помощ към свои приятели, занимаващи се с право. Поколението на г-н Джосая е на края на жизнения си път. Все пак той е на седемдесет. Сега ти му даваш добра възможност да се прояви, изискваща много енергия от него. Това

го кара да се чувства отново млад. Не съм го виждала така изпълнен с живот от последния празник на Света Сесилия. Той все още се въодушевява, когато наближи времето за бала. Хубаво е, че е президент. Другите директори трябва да идват тук на срещите за планиране на дейността. Това не му позволява да се почувства далеч от събитията.

Пинкни усети позната болка. Той се дразнеше от мисълта, че Люси е изолирана, и дълбоко в себе си считаше, че Джосая Енсън греши, като остава в къщата на „Шарлот стрийт“, само защото жена му го е помолила за това. Но той знаеше, че Люси не би понесла никаква критика, насочена към свекъра ѝ. А и той никога не би се осмелил да говори с г-н Енсън. Гордостта поддържаше изправена стойката на стареца и дори и да го правеше докачлив, беше опора, която никой не искаше да види да се сгромолясва.

Той поне имаше малкия Ендрю. Момчето беше щастливо в Цитаделата, далеч от болестната атмосфера на собствения си дом и бързата разруха на съседните. Той точно беше завършил втората си година и се радваше на пораснало самочувствие като „стара пушка“ с офицерска нашивка на ръкава на униформата си. Беше и красиво момче, което, изглежда, щеше да стане любимец на младите дами в обществото през следващия сезон.

В същото време баща му бавно умираше, почти напълно парализиран от втори сърдечен удар. Пинкни се опитваше да не мисли за това, но смъртта на Ендрю беше неизбежна. „Когато Люси и аз най-накрая се оженим, ще вземем братовчедата Джосая при нас в центъра на града, независимо дали ще му се хареса, или не“, беше решил той. Сега, заедно с Елизабет вкъщи, щеше да има проблем с мястото. Но той можеше да бъде разрешен. Някак си.

Люси нещо му говореше. Пинкни се сепна.

— Съжалявам, мила, какво каза?

— Казах, че ще ти се откъсне копче от палтото. Да ти го зашия ли по-здраво, преди окончателно да си го загубил?

Пинкни се усмихна. Чувстваше се ужасно щастлив, когато някаква дребна случка, свързана с бита, хвърлеше светлина върху бъдещия им съвместен живот.

— Ще съм ви благодарен, госпожо — каза той.

Сърцето на Люси се изпълни с топлина. Тя знаеше какво си мисли той.

Битката със семейство Купър приключи, още преди Елизабет да се върне от Острова през октомври. Когато Пинкни ѝ каза, че няма да има съдебно дело, тя само кимна; очевидно не беше особено заинтересувана.

— Те не са вече част от живота ми — каза тя. — Не желая да имам нищо общо с тях.

Елизабет не беше вече изпитото, прилично на зомби същество, напуснало града през май. Лицето ѝ беше кафяво като на индианка, с изгорял нос и безброй лунички. Тя се беше радвала на слънцето толкова, колкото ѝ се искаше.

Кетрин също беше загоряла. И беше преодоляла бурната си мъка. Вниманието на майка ѝ, изцяло отдадено на нея, постепенно беше изгладила тъгата по баща ѝ. Двете бяха станали неразделни. Дори Хати не се опитваше да налага авторитета си. Кетрин имаше нужда от майка си. Нещо повече. Елизабет се нуждаеше от малкото си момиче.

Елизабет влезе в старата си роля на дамата в къщата на семейство Трад. Отначало това не се харесваше на Клара; тя беше свикнала да се оправя с къщата и да се грижи за Пинкни, откакто Хати беше станала бавачка на Кетрин, и постепенно беше наложила свой ред. Но Делия я коткаше и по този начин успя да поеме домакинската работа от нея. Клара скоро установи, че новият режим я устройваше много добре, дори и с постоянните нахлувания на Елизабет в кухнята, за да пече сладки за Кетрин. „Това дете издуе се също кат балон“ мърмореше тя.

Делия се кискаше: „Опитва се да не изостава от мама, май.“

Бременността на Елизабет беше съвсем очевидна. Тя не би могла да се покаже пред хора, дори и да ѝ се искаше. За което нямаше желание. Единственото, което я интересуваше, беше Кетрин.

През ноември Ейдам Едуардс телеграфира изненадващата новина, че Мери е мъртва. Станало внезапно, след конфликт. Пинкни разгласи новината на роднините, след което настана бурна размяна на телеграми по въпроса за погребението и мястото, където тя би трябвало да бъде положена. Джулия се горещеше най-много. Каквито и

грешки да е допускала, сестра ѝ си оставала Ашли, казваше тя. Трябвало да бъде положена в семейната гробница в имението. И то след погребална церемония в малката църква „Св. Ендрю“. Бяха я отключили за сватбата на Стюарт, можеха да я отворят и за погребението на майка му.

С цялата си енергия Стюарт подкрепяше позицията на леля си.

Пинкни играеше ролите на умиротворител, посредник и момче за предаване на съобщенията. След едно дълго денонощие се стигна до компромис. Фамилията щеше да отиде до Брин Мор за погребението и щеше да се върне с тялото, за да го положи в гробницата.

Поради състоянието си Елизабет, разбира се, не можеше да отиде. „Слава богу, мислеше си тя вътрешно. — Не искам да отида. Мразя погребалните церемонии и почти не познавам Ейдам Едуардс. Поради тази причина почти не познавам майка си, която изобщо не ми липсва. Колко ужасно тъжно. Аз никога няма да изоставя Кетрин така, както майка ми ме изостави. Трябва да съм била отвратително дете, щом като собствената ми майка ме заряза. Но това не означава, че непременно трябва да бъда лоша майка. Ще бъда най-добрата майка на света.“

Когато бебето се роди на двадесети декември, тя повтори обета си.

Беше момче — дебело, вресцящо, гологлаво, румено малко момченце.

— Предполагам, че ще му дадеш името на баща му — каза д-р Де Уинтър.

— Лукас младши? Не, докторе. Няма да постъпя така. Погледнете тези едва забележими вежди. Цветът им е като на току-що изсечено пени. Името на това бебе е Трад.

47.

— Сега стой мирно, ангелче мое, и се усмихни на братовчед си Ендрю — повтори Елизабет за пети път. Ендрю Енсън щракна капачето на фотографския си апарат.

— Мисля, че тази ще излезе идеално — каза той.

— Мога ли сега да престана да се усмихвам, мамо? — попита Кетрин с глас, в който се усещаха хленчещи нотки.

— Да, миличко. Ти се държа като много добро момиче. Сега ще разрежем тортата и ти ще получиш първото парче. — Елизабет забърза през моравата.

Беше петият рожден ден на Кетрин, който тази година съвпаднаше с неделята на Великден. Два повода за празнуване. Цялата фамилия беше отишла заедно в църква и след това обратно в къщата за отпразнуване на рождения ден. Люси Енсън доведе сина си с неговия фотоапарат за запечатване на събитието. Всички бяха очаровани. Снимки, направени извън студио, се считаха за новост и предизвикваха удивление.

Цялата фамилия също беше изтипосана на снимка. Ендрю наистина имаше талант на фотограф. Той успя въпреки скованите пози и смутените изражения да ги запечата, правдиво изразявайки характера на всеки от тях. Следващите поколения на рода Град щяха да имат представа що за хора са били предците им.

На снимките Пинкни и Стюарт вдигаха наздравица един срещу друг, с пунш, който жителите на Чарлстън обичаха и с него отбелязваха края на Великите пости. Чрез образите им можеше да се напише труд върху приликата и контраста. По-възрастният от двамата — по-висок, с по-тънка фигура, по-гъвкав, облегал се на една от колоните на верандата на най-долния етаж; по-младият — къс и набит, в положение, от което никой не би могъл да го помръдне, излъчващ войнственост даже и с жеста на повдигане на чашата си; единият — гладко обръснат, другият — с брада, но и двамата с тесния, извит нос, малките, прибрани към черепа уши и бухналата коса, проявяващи се у всеки от рода Град.

Джулия Ашли беше седнала с ръце, все още запазили красотата си, отпуснати в скута ѝ; палците натискаха показалците сякаш дланите ѝ държаха невидими юзди. Тя изглеждаше по-слаба от всякога — с възрастта беше станала по-спокойна, като че ли по-узряла, а то се беше отразило и във фигурата ѝ. Кожата на лицето ѝ беше гладка, прилепнала при скулите, отказвайки да се отпусне и да се подчини с времето на гравитацията. Въпреки шестдесет и седемте ѝ години косата ѝ имаше тъмен цвят, а гърбът ѝ беше изправен като младо дърво. Само в очите ѝ се четеше старостта — в душите на тези, които са изживели много от безкрайните цикли на земята и дърветата, влизат мъдростта и издръжливостта.

Хенриета Трад представляваше малка, храбро усмихната фигура, едва различима зад главите на напращелите си от здраве малки момчета. Всичките ѝ деца имаха отличителните за рода Трад коса и уши.

Кетрин беше поставена зад празничната торта; тя беше възприела изражението на важна личност, рожденичка, съзнаваща ролята си на звезда на събитието и старееща се да изглежда по съответстващ начин. Красиво дете, чиито букли почти достигаха поръбените с дантела презрамки на колосаната ѝ престилка.

Самата Елизабет не се открояваше добре. Тя се беше изместила, подтиквана от някакви нужди на бебето в ръцете ѝ, и лицето ѝ беше излязло от фокус. Тялото ѝ, скрито в дълга черна траурна рокля с висока яка, изглеждаше меко и закръглено, с придатака на женственост, който се получава от пристегнатия с корсет кръст и гърдите, увеличили размера си поради кърменето. Трад беше почти незабележим в шапчицата и дългополата си бебешка дрешка. Мъничкото му юмруче беше отпуснато на рамото на майка му.

От всички тях се излъчваше красота и здраве, примесени с енергията и отличителната външност на Традови, превъзхождащи количествено властността на рода Ашли, но не и по сила. Младият Ендрю Енсън ги фотографира с любов и възхищение, доволен от възможността, дадена му от поканата и кръвното родство, да получи част от топлината на простите човешки радости. След като приключи със задълженията си, свързани с апарата, той се присъедини към Пинкни и Стюарт на чаша пунш. Сега беше на двадесет години — вече мъж. В Чарлстън дори на фамилно събиране като това мъжете се

отделяха на една страна, за да обсъждат различни мъжки работи, а дамите седяха от разстояние, ако стане необходимо, да се погрижат за удобствата им.

По-късно, когато децата бяха изпратени с бавачката им за сутрешна дрямка, Ендрю беше удивен от постъпката на братовчед си Пинкни, който не доизслуша разказа на Стюарт за елена с осем разклонения на рогата, който беше успял да застреля, за да отиде да говори с Люси.

Люси също беше изненадана.

— Присъединяваш се към дамите? — каза тя. — Стюарт сигурно говори за политика.

— Не, за лов. Стана ми досадно.

Люси знаеше, че Пинкни изобщо не е бил отегчен. По-вероятно е изпитал удара на един от рядко нападащите го пристъпи на чувство за загуба, когато смъкваше гарда си. Еднорък човек не би могъл да си служи с пушка. За момент се ядоса на Стюарт. После осъзна, че нямаше за какво да го обвинява. Изкуствената ръка на Пинкни до такава степен се беше превърнала в част от него, че хората забравяха, че не е така по рождение. Люси го хвана за здравата му ръка.

— Ела с мен до пристройката — каза тя. — Искам да вдъхна аромата на орловите нокти. — Те се отдалечиха от дамите.

Не беше необходимо да вървят. Беше пролет, бяха заедно — нямаха нужда от повече.

Елизабет погледна към тях през рамото на Хенриета. „Да, онова необикновено нещо, което забелязах по-рано, все още го има между тях.“ Тя просто наблюдаваше; вече не се надяваше самата тя да изпита същата магия. Вече не се надяваше на нищо. Всичката ѝ енергия се стопи, за да поддържа дни и нощи наред външния си израз на безпроблемност. Не ѝ беше останала сила за емоции.

Концентрира вниманието си върху бърборенето на Хенриета. Тя разказваше нещо, свързано с празненството за рождения ден на Стюарт младши. Гласът ѝ като че ли идваше отдалеч. Елизабет се усмихваше механично и се опитваше да се заслуша. Ако се постараете достатъчно, можеше да доближи външния свят колкото е необходимо, за да не си проличи собственото ѝ отдалечаване от него. Беше се научила на това в течение на годината след смъртта на Лукас. Способна беше да заблуди всекиго. Те всички говореха колко добре се

възстановява тя. Никой, освен нея не знаеше, че тя се е предала; животът ѝ беше приключил на двадесет и четири години.

Понякога, когато ѝ струваше огромно усилие да преглътне храната, необходима на тялото ѝ, за да продължи да живее, тя си мечтаеше за пълна капитулация. Щеше да бъде толкова лесно, просто щеше да престане да яде. Но не можеше да го направи. Кетрин и Трад се нуждаеха от майка. Трябваше да издържи, докато пораснат достатъчно.

От линиите на живота ѝ беше останала една — децата. Те бяха не само причина да продължи да живее; те я възнаграждаваха за това. Веднъж през голям период от време я заливаше всепоглъщаща вълна от нежност за кратко, колкото да почувства какво значи да си жив.

Минаваха дните, минаваха седмиците, минаваха месеците, размиваха се, размесваха се един с друг, всичките еднакви. „Св. Михаил“ отброяваше часовете, в които пролетните цветя достигаха своя апогей, увяхваха, сетне градината се покриваше с рози. Дните се удължаваха, идваше сезонът, през който се ходеше на Острова, където времето не съществуваше, а вместо него приливът бавно настъпваше, сетне отливът бавно отстъпваше и пак се завръщаше, и отново се оттегляше. Идваше горещината и заедно с нея се сгромолясваха гръмотевичните бури, повлекли остро барабанящия по тенекиения покрив дъжд.

Бурите изтръгваха чувствата на Елизабет от летаргичния им сън. Тя се смееше; успокояваше страховете на Кетрин с песни и приказки за свадливите облачни деца, които хвърлят своите играчки — светкавиците на пода на стаята си — земята. Сънят на Трад не се нарушаваше и от най-свирепите бури.

В средата на септември Островът беше евакуиран. Елизабет беше раздразнена.

— Войничетата янки са толкова разнежени — мърмореше тя, — малко ветрец да повее и се разтреперват. — През живота си не беше изпитвала що е ураган. Хати, която беше тридесет и пет години по-стара от нея, трепереше толкова силно, че Елизабет взе Трад от ръцете ѝ. — Ще бъдем много по-на сигурно в къщата, Хати — тросна се тя, — отколкото на борда на ферибота. — Тя хвана Кетрин за ръката и закрачи към трамвая, върху който оповестителната армейска група беше закачила две червени триъгълни флагчета, сигнализиращи за

приближаваща силна буря. Беше вече претъпкан. Офицерите, на които това беше възложено, тропаха по вратите на къщите, за да предупредят обитателите им.

— Добро утро, Елизабет — каза голямата Керълайн Раг. — Подай ми бебето. Изглежда, ще се наложи да стоите прави.

Раздразнението на Елизабет изчезна. Поне можеше да научи някакви новини за старата си приятелка, младата Керълайн, от майка ѝ.

Въпреки това раздразнението ѝ се възвърна, когато бурята отмина същата вечер.

— Пътуване при такива ужасни условия, Пини, с непрестанните стонове на Хати, и за какво? Няколко клончета били издухани от дърветата. Цялата работа беше една глупост.

Тя се направи, че слуша търпеливото обяснение на Пинкни за скоростта на вятъра, за уреда на Робинзон за измерването ѝ, за опасността човек да остане изолиран на остров, ако наистина се разрази силна буря или ураган. Разстройваше я единствено фактът за два загубени скъпоценни дни на крайбрежието. Нямаше начин да бъдат наваксани. Кетрин започваше училище на първи октомври.

Нямаше сили да признае истината, дори пред себе си. Училището щеше да отдели Кетрин от нея, а самотата я плашеше.

Разделите с малкото ѝ момиченце не бяха твърде болезнени в течение на първите седмици. Кетрин се вкопчваше в нея и не позволяваше да я отделят, когато Делия извикваше, че е време да тръгва на училище. Но по-късно неизбежно Кетрин започна да търси повече компанията на съучениците си. Тя се отскубваше от Елизабет, веднага щом Делия се приготвеше да тръгне. Елизабет постепенно се потопи по-дълбоко в сенките на апатията, която винаги беше готова да я погълне.

Пинкни запита Люси какво да направи.

— Тя се нуждае от някакво занимание — каза Люси, — и от хора. Преди да започне светският сезон, тя ще излезе от траура. Ще получава покани. Погрижи се да се отзовава на тях.

Пинкни командваше и Елизабет се подчиняваше. Тя присъстваше на всички приеми, събирания за чай или карти, на които беше поканена — занимания, подобаващи на една млада вдовица. Пинкни я придружаваше. Двете червенокоси глави раздвижваха духовете навсякъде, където влезеха. Всички признаваха колко приятно е, че

братът и сестрата Трад отново са привлечени в обществото, и се възхищаваха на грижовността му, проявявана към нея. Скваното сърце на Елизабет започна да се размразява от топлината на всеобщото любезно отношение. Усмивката ѝ ставаше все по-непринудена. Когато най-накрая дойде празникът на света Сесилия, тя му се радва истински.

Тя се разсмя, когато видя, че картата ѝ за заявки за танци е запълнена от церемониал — отговорниците, също като че ли е на първото си представяне в обществото. Всичките ѝ партньори бяха стари приятели, но без изключение полагаха максимални усилия да бъдат галантни. Загрижеността им беше трогателна. Тя играеше добре научената си роля на безопасно флиртуване, дразнеше приятелките си, заявявайки им, че красивите им съпрузи са откраднали сърцето ѝ, и се караше на Джосая Енсън, че единствен той се е записал в картата ѝ само за един танц.

— Зная, че ти отговаряш за картите, братовчеде Джосая. Като президент би могъл да танцуваш толкова валсове, колкото ти се прииска. Ти просто си нащрек, защото си разбрал, че възнамерявам да те хвана в мрежата си.

Люси и Пинкни, стоящи наблизо, си размениха погледи и усмивки.

— Тя наистина се забавлява — каза Пинкни.

— Г-н Джосая също. Той толкова обича бала!

Което беше видно. Бузите му бяха зачервени, очите му блестяха, красивото му застаряващо лице светеше от удоволствие. Костюмът му беше почти износен, белите му ръкавици и лачените му обувки с бомбета бяха на неговата възраст, но нищо от това не се забелязваше. Изправеното му тяло се движеше толкова гордо и той танцуваше толкова по младежки изящно, че всеки, който го гледаше, виждаше в него джентълмена — в най-изчистеното значение на тази дума.

— Знаеш ли, Люси — каза Елизабет, — шегувах се с братовчеда Джосая за това, че се опитвам да хвърля мрежата си върху него, но заявявам, че наистина съм почти изкушена да го сторя. Той е най-очарователният мъж тук тази вечер. — Седяха до стената, на столове, боядисани в златно, докато младите дами се подреждаха за представянето им.

Люси се усмихна.

— Трябва да застанеш в края на редицата — каза тя. — Всъщност тази мисъл е минавала през главата на всяка дама от Чарлстън, която няма съпруг, дори на някои не много по-възрастни от теб.

— Наистина ли?

— Само наблюдавай. Мъжете от семейство Енсън са страхотно привлекателни. По-специално погледни Ендрю. Ако госпожица Уеъринг не престане да си криви погледа в посока към него, в скоро време ще настъпи единия си крак с другия.

— Ендрю ли е арбитърът на елегантността за тази година?

— Без съмнение. Едва ли е спал и един час, откакто започнаха партитата.

— Добре изглежда. Особено с всички тези копчета. — Ендрю носеше парадната си униформа от Цитаделата: синьо-сива куртка, прилепнала към широкия му гръден кош, достигаща до тесния му кръст отпред и удължена отзад в лястовича опашка. Върху предната ѝ страна сияеха редици от ярко излъскани бронзови копчета, златни еполети и златни фльонги по ръкавите. Виненочервен колан с дълга ресна беше закопчан около кръста му. Тя стигаше до под колената на дългите му крака, обути в панталони с кантове.

— Великолепен е — каза Люси самодоволно, — и никоя от тях не си и помисля да пропусне възможността да танцува с него. Той вече покани обожаващата го своя майка да танцува шестнадесетия му пореден танц.

— Не изпитва ли предпочитания към някоя от тях?

Люси въздъхна.

— Не би му донесло нищо хубаво. Той завършва обучението си през юни и отива в армията. Ще минат години, преди за него да бъде възможно да се ожени. Ужасно ще остарее, преди да стана баба. Възможно е някой ден да отвлека Трад.

— Ще трябва да ми платиш, за да си го взема обратно. Едва е проходил и вече се завира навсякъде!

Голямото шествие започна. Елизабет и Люси мълчаха, наблюдавайки нервните млади момичета в техните красиви, разстилащи се на вълни поли. И двете се усмихваха, без да го съзнават — Люси, припомняйки си Елизабет на първото ѝ представяне, Елизабет, представяйки си Кетрин, когато нейният ред дойде.

— Толкова се радвам, че все още носят кринолини — прошепнаха двете едновременно. След това се спогледаха и усмивките им се разшириха.

Градските трамваи бяха наредени на „Мийтинг стрийт“ в очакване приключването на бала в два часа сутринта. Въпреки че нормално работното им време свършваше в девет вечерта, отговорниците бяха успели да уредят специална последна обиколка по маршрута. През двадесетте години след края на войната Чарлстън се бореше за оцеляване, непознато дори за дългата му история, пълна с разрушения и възраждане. Традициите, създадени от коренните жители на Чарлстън, се бяха превърнали в уважаван източник на гордост дори и за новите, богати пришълци, които бяха пристигнали в годините на възстановяване, за да завладеят техните къщи и собственост. Тези пришълци наричаха себе си жители на Чарлстън само защото живееха в града и ценяха цивилизацията, която истинските му жители бяха успели да опазят и до която пришълците не бяха допускани. Може би точно защото не бяха допускани.

Те бяха попаднали под влиянието на магията на Чарлстън. Разбира се, че трамваите щяха да са там, очаквайки уредниците на празника на Света Сесилия и техните гости. Също, разбира се, никой друг, освен участниците нямаше да бъде допуснат да се качи в тях. Имаше нещо особено благородническо и особено чарлстънско в обстоятелството, че от поканената група никой не можеше да си позволи да притежава или да наеме файтон, с изключение на зрелостничките и физически по-немощните. Всеки се гордееше с факта, че покана за бала не можеше да се купи и за един милион долара. Всеки, освен коренните жители на Чарлстън. Те дори не се замисляха за това.

— Хайде да вървим до къщи, Пини. Не е повече от две пресечки до там, а нощта е прекалено хубава, за да се затворим в някакъв трамвай.

Те се разхождаха бавно, махайки на приятелите си в осветените трамваи, минаващи покрай тях, наслаждавайки се на тишината, след

като те отминеха.

— Мисля, че започвам да разбирам — каза Елизабет, когато пресякоха „Трад стрийт“.

— Какво разбираш, малка сестричке?

— Някой от тези дни ще започна да те наричам „стари братко“.

— Елизабет притисна ръката му, за да разбере той, че само го дразни.

— Искам да кажа — каза тя и гласът ѝ звучеше меко, колебливо и замислено, — всичко, което се разбира като традиция. По-рано нямах търпение да изслушвам Люси или леля Джулия, или теб, когато започвахте да ми обяснявате, че нещо е важно, защото е традиционно, че аз имам късмет, защото съм Трад, че се налага да живея съобразно установени правила, че това и се очаква от мен... Считях тези неща за излишни притеснения, за глупост да постъпваш по начин, идентичен с нечие поведение преди много години... Тази вечер обаче, на бала, същите правила ме накараха да се почувствам много сигурна и щастлива: че виждам момичетата в техните старомодни рокли и да си спомням, че съм изглеждала точно като тях, и да знам, че Кетрин ще бъде същата, ще върви в същото шествие, ще направи реверанс на същото място в същата бална зала. Хубаво е, че последният танц винаги е „Синият Дунав“ и че дълго след като мен вече няма да ме има, децата на моите деца и техните деца ще танцуват под неговите звуци... Трудно е да се изрази всичко това с думи... То е нещо като никога да не бъдеш самотен. Знаеш ли какво имам предвид?

Пинкни престана да върви, което накара и Елизабет да спре. Той премести ръката си, за да освободи нейната, която беше мушната под лакътя му; после повдигна освободената ръка и се наведе над китката ѝ. Без да пуска пръстите ѝ, той се усмихна на неразбиращата ѝ физиономия и я целуна по челото.

— Зная какво имате предвид, уважаема госпожо Елизабет. Вие сте една пораснала чарлстънска дама... Почакай за минута. Огледай се наоколо и се заслушай.

Луната беше в последна четвърт и меката ѝ, разхубавяваща светлина скриваше от очите лющещата се боя от фасадата на къщите. Блуждаещ бриз раздвижи листата на извисяващото се магнолиево дърво в градината до тях. Сетне камбаните на „Св. Михаил“ удариха за половин час.

— Тези камбани звъняха в деня, когато ти се роди, звънели са, когато аз съм се раждал, при раждането на баща ни, дедите и прадедите ни. Те звъняха за Кетрин и Трад и ще звънят за всички следващи поколения. Ние почти не ги чуваме, освен ако не се чудим колко е часът. Но те винаги са там заради теб и заради мен и за всички, които обичаме. Нямах причина да се чувстваш самотна, когато и да било. Всички хора от миналото, настоящето и бъдещето, до които звънът на тези камбани достига, са част от теб и са с теб. Те ти го напомнят всеки петнадесет минути... Ти си част от едно цяло.

Елизабет обви врата му с ръцете си и се притисна за момент към него.

— Благодаря ти — прошепна тя. — Наистина те обичам, Пини.

48.

След вечерта на Света Сесилия Елизабет откри, че вече не усеща живота си като товар. Сякаш самият стар град беше споделил тежестта на вините и мъките ѝ, вплитайки ги в тъканта на историята си, при всички останали примери на човешка слабост и неуспехи, които се бяха развили зад високите му стени. Все пак тя чувстваше, че в известен смисъл животът ѝ е отминал. В нея нямаше ентузиазъм, нямаше за какво да гледа напред. Продължаваше да бъде отделена от света като от завеса от мъгла: зрител, а не участник. Нищо не беше от особено значение.

На което тя не се и съпротивляваше. Беше се превърнала в частица от бавния поток на времето и беше доволна да се носи по повърхността му. Можеше дори да допусне Кетрин да се отдели от нея знаейки, че не я губи, защото двете ще се носят по един и същи поток, само че през едно поколение разстояние. Един ден се качи в работния кабинет, за да си вземе книга за четене, и завари малкото момиче да оцветява полицата над камината с водните боички, получени като подарък за шестия ѝ рожден ден.

— Искан дамите да изглеждат красиви — каза Кетрин, оправдавайки се, когато Елизабет я нахока за разлятата на пода чаша вода и за пръските боя върху престилката ѝ. — Толкова са красиви, мамо, но всичките са толкова бледи!

Елизабет погледна размазаните рокли в синьо и жълто и мацнатите розови бузи, с които Кетрин се беше опитала да „украси“ деликатно изработените танцуващи нимфи, и гневът ѝ се изпари. Тя взе в скута си подсмърчащото, измокрено дете и изтри сълзите му.

— Нека ти разкажа една история, как, когато мама беше малко момиче, се опита да танцува като тези дами — каза тя.

След като историята беше разказана и Кетрин разгледа пукнатината в мастилницата на бюрото, майка и дъщеря се хванаха за ръце и потанцуваха; после подсушиха локвичката на пода и измиха боичките от полицата. Елизабет изпита усещането като че ли баща ѝ, когото тя не си спомняше, е в стаята заедно с тях и имаше ясното

съзнание, че връзката между поколенията в рода не е прекъсвала, което ѝ донесе спокойствие.

Тя се движеше като насън през кръговрата от събития, съставляващи ежедневието ѝ — ходене на гости, приемане на гости, посещаване на забавите, достатъчно големи, така че и вдовици да могат да ги посещават. Не ѝ липсваше по-натоварената програма от времето, когато Лукас беше още жив. Обедните партита и танци бяха предвидени само за семейни двойки. Просто така стояха нещата; тя не го подлагаше под въпрос.

Собствената ѝ програма за през това лято беше различна от друг път. Нямаше да бъде възможно да отиде на Острова преди първи юли, като се има предвид, че Кетрин щеше да посещава училище до тридесети юни. Отначало това я подразни: беше свикнала да напуска града преди началото на горещите дни. Но после Люси Енсън потърси помощта ѝ за организиране на голямо празненство и се оказа твърде заета, за да забележи какво е времето.

На двадесет и трети юни Ендрю младши завършваше обучението си в Цитаделата. След това щеше да бъде назначен в армията и да получи заповеди за кое място е командирован. Вероятно нямаше да бъде близо до дома. Длъжностните лица във федералното военно министерство все още изпитваха опасения по отношение на спектъра лица на въоръжена служба, идващи от Юга и по-специално от Южна Каролина. Все още беше жив споменът за „Червените ризи“.

— В тази къща не е имало празненство, откакто Ема почина преди седем години — беше се изтръгнало като стенание от Люси, — и не ми идва наум откъде да започна. Ще трябва да преобърнем всичко в това място.

Елизабет запретна ръкави, извика в съзнанието си всички организационни умения, насадени в нея от леля ѝ Джулия, и пропъди вечната си умора от живота. Тя сновеше с трамвая до и от „Шарлот стрийт“ два или три пъти на ден, придружена от Делия и натоварена с кутии, пълни с порцелан, стъкло, ленени покривки, вази, готварски пособия и големи чинии за сервиране. Неписаните, неизказани правила разрешаваха да се заемат вещи, без да се накърнява гордостта, но и без да се приема нищо като подарък за фамилията Енсън. Щеше да им е невъзможно някога да се отблагодарят. Джосая Енсън почти нямаше работа. Окупацията на янките им беше оставила малко ценни

вещи. Малкото останало беше продадено, за да се плаща за обучението на Ендрю.

В продължение на две седмици Елизабет направляваше работата на Делия и прислужницата на Люси, Естел, които миеха прозорци, дървения и излъскваха подовите с восък. Тя и Люси полираха мебелите, поправяха съдрана тапицерия и изобретяваха рецепти за оползотворяване на запасите от зеленчуковата градина на Енсънови и консервираното през зимата месо от дивеча, уловен тогава от Джосая Енсън. В деня преди завършването на Ендрю те свариха и изчистиха десетина килограма малки, сладки речни скариди и ги направиха на пастет. После изпекоха хляб за малките сандвичи, които щяха да намажат с пастета на сутринта. Елизабет преспа на „Шарлот стрийт“, за да може да стане с първия светлик и да обере цветята в градината, докато росата беше още върху тях. До десет часа всичко беше готово, кухненският килер беше напълнен с плата с храна, покрити с хладни, влажни кърпи, къщата блестеше и ухаеше приятно, съставките за пунша, който г-н Енсън щеше да смеси, бяха приготвени. Тя целуна Люси за довиждане и забърза към къщи, за да се изкъпе и преоблече. Изобщо не чувстваше умора.

Радваше се, че бяха подготвени трибуни за гостите на тържеството на завършващите. Церемониите се проточваха безкрай. Производството на първия випуск след отварянето наново на Цитаделата даде вдъхновение за много ораторстване. Елизабет погледна към кадетския корпус, строен мирно във вълнените си униформи, и им се възхити за това, че никой от тях не е припаднал. Обедното слънце беше безмилостно, лъчите му удряха и директно, и отразени от боядисаните в охра стени на приличната на крепост сграда, разположена в центъра на претъпканото парадно поле.

Внезапно по гръбнака ѝ пробяга ледена тръпка, когато си припомни как войниците на Съюза^[1] маршируваха на мястото, където сега бяха застанали кадетите. Сякаш усещаше отново тълпата, притискаща я отвсякъде, още по времето, когато беше дете, и Софи, влачеща я по площада на Цитаделата, за да покаже приюта за сираци, където заплашваше да я изпрати. Отблъсна спомена в тъмното му кътче от паметта ѝ. Всичко това, слава на бога, беше минало. Хати остаряваше — твърде много, за да може да се справя с неизчерпаемата

енергия на един Град, но тя поне обичаше детето. Тя беше каквато трябва да бъде една добра бавачка, а не жестока като Софи.

Най-сетне речите приключиха, изгърмя оръдие и двама кадети се отправиха с маршова стъпка към празния пилон, на чийто съседен се развяваха знамената на Южна Каролина и Съединените щати. Под приветствията на тълпата от зрители и боя на барабаните те издърпаха въжето, за да закачат знаме с емблемата на Конфедерацията — звезди и ленти. Инструментите на малкия оркестър, блестящи като златни, засвириха веселата, заразителна мелодия на „Дикси“. Зрителите по трибуните наставаха. Елизабет усети сълзи върху бузите си, тя беше твърде дълбоко развълнувана, за да се съобразява с табуто спрямо публичната изява на чувства. Тези момчета в техните предизвикателни униформи бяха толкова млади, толкова стройни, горди и смели! Последният випуск кадети преди тях беше тръгнал отгук направо към бойното поле през 1863 г.; някои от тях тогава бяха само на шестнадесет години и не се завърнаха. Сега тяхната смелост и тяхното знаме бяха отново тук, непобедени. „Ние победихме! — помисли си тя и сърцето ѝ заби силно. — Те не могат да ни преклонят — нито със своите армии, нито с натиска на данъци, нито ако подпалват къщите ни. Ние си оставаме южняци. Ние запазваме гордостта и традициите си. Никака сила на земята не е в състояние да ни ги отнеме!“ Тя се обърна към Пинкни и видя, че очите му блестяха, а стойката му беше на войник и водач. Главата му беше високо вдигната, сълзите му бяха като медал за доблест. Погледът ѝ премина през тълпата. Те всички си приличаха — горди, с мършави лица, облени в сълзи. Тя ги обичаше всичките и знаеше, че те я обичат. Те носеха частица от света на красотата и благостта, който беше прерязан в най-голямото си величие. Но сърцевината му никога нямаше да загине. За да оцелее, Югът не се нуждаеше от разкоша, превърнал го в обект на завист. Той имаше нужда само от хората си и отказа им от всяка подправеност — материална или морална. Вещите не бяха най-важното. Една цивилизация се гради на вяра и високи изисквания, а не се крепи на вещи. Красотата намираще подслон в сърцата и душите им и щеше да продължи да живее в техните деца и децата на техните деца. Музиката спря и радостните възгласи на тълпата достигнаха до небесата. Това беше победно ликуване.

Ехото му още се носеше по широкия, открит площад, когато един от кадетите прекрачи напред, обърна се към останалите и издаде команда. Черните, блестящи пера, украсяващи киверите им, се раздвижиха, когато кадетите започнаха своя марш.

— Сега ще получат дипломите си — прошепна Люси на Елизабет. — Погледни Ендрю. Той е накрая вдясно. Не е ли прекрасен?

Елизабет се съгласи. Всъщност Ендрю не се отличаваше от високия млад мъж до него. Подбрадниците на киверите им пресичаха лицата точно под устата, а перифериите хвърляха сянка върху очите. Като цяло лицата им бяха едва различни. Надяваше се ритуалът по даването на дипломите да не продължи твърде дълго. Тя не искаше да се изпари еуфорията ѝ от гордост под влиянието на проточило се чакане под лъчите на изгарящото следобедно слънце.

„О, господи! — помисли си тя, — още речи!“ Комендантът развиваше лист хартия. Умът ѝ се пренесе към приближаващото празненство, чудейки се дали дотогава сандвичите ще са изсъхнали и ще са се сбръчкали. Настърганият около тях лед трябва отдавна да се е стопил. Люси я ощипа по ръката.

— Това е Ендрю! — каза тя. Висок кадет отдаваше чест на коменданта. След това получи нещо от ръцете му.

Аплодисментите продължиха четири минути. Елизабет се присъедини към тях, чудейки се дали получаването на всяка диплома ще бъде причина за такъв фурор. Почувства облекчение, когато това не се случи.

По-късно Пинкни ѝ разказа за какво е чел комендантът от рулото хартия в ръцете си, докато тя се тормозеше за трайността на нарязания хляб. Месец преди обстрела на форт Съмтър, който повечето хора считаха за началото на Гражданската война, кораб с припаси за съюзния гарнизон на форта бил принуден да се върне обратно от артилерийския огън, произведен от батарея на Конфедерацията, разположена на остров Морис. Името на кораба било „Звездата на Запада“, а първите изстрели на войната били дадени от кагети на Цитаделата, управляващи оръдията. Започвайки с тазгодишния клас, Военната академия на Южна Каролина поставяше началото на традиция за увековечаване паметта на онези кагети. Отсега нататък всички кагети щяха да се състезават за медал, който щеше да се дава на един от завършващия клас, проявил качества при обучението и като

личност въплъщаващ в най-голяма степен духа на Цитаделата. Медалът се наричаше „Звездата на Запада“ и Ендрю Енсън бил първият награден с него: най-високата почит, която кадет можеше да спечели, независимо дали по-късно би достигнал чина генерал на всички армии на Съединените щати.

Елизабет беше впечатлена. Тя поздрави Ендрю, майка му и дядо му с изключителен ентузиазъм, както това сториха всички гости на празненството.

Никой от тях не си представяше колко много повече означаваше медалът за семейство Енсън. След като всички гости си отидоха, Джосая, Люси и Ендрю Енсън младши прекараха един дълъг, щастлив час на ръба на леглото на Ендрю Енсън старши. Докато неговият баща и съпругата му държаха безжизнените му ръце, Ендрю слушаше как младият му син чете паметния лист, придружаващ медала. После момчето го откачи от униформата си и го закрепил върху одеялото там, където трябваше да е сърцето на баща му.

— Искам това да остане при теб, татко — каза той. — Спечелих го заради теб. — Той целуна парализираната буза на стария Ендрю, изправи се мирно и отдаде чест.

От устата на Ендрю Енсън не можеха да излизат думи. Но очите му можеха да говорят. Те казаха на сина му, че го обича, че се гордее с него и че душата му най-сетне се е изпълнила с покой. До този момент Ендрю никога не си беше простил за неизпълнените задачи, възложени му преди двадесет и две години.

[1] Съюза (Юнион) — обединението на северните щати по време на Гражданската война. — Б.пр. ↑

49.

— Не, госпожо, господарке Елизабет, няма да вземе заведе никакво бебе на никакъв остров Съливан. Идва голяма неприятност, която разруши всичко там.

— Хати, не говори такива глупости. На небето няма облаче. Сега започвай да опаковаш багажа. Не желая да оставам и ден повече в тази пещ. Заминаваме за крайбрежието следобед.

— Не, госпожо. — Долната устна на Хати изхвъркна напред и широките ѝ стъпала натиснаха пода, като че ли се залепиха о него.

Елизабет постави юмруци на хълбоците си, заемайки стойка, съответстваща на тази на Хати. Намръщи се ужасно.

— Аз казах „да“ — изсъска тя. Хати никога не беше я виждала толкова ядосана.

Но страхът ѝ беше по-голям от гнева на Елизабет.

— Не, госпожо — каза тя. — Врачките казва идва беда. Аз няма да я срещна на никакъв остров.

Елизабет тропна с крак. Беше загубила дар слово от гняв. А също, ако си го признаеше, и от неестествен страх. Без значение колко пъти си повтаряше, че магьосниците са безсмислено негърско суеверие, тя потреперваше, когато ставаше дума за някоя от тях.

Разговорът с Пинкни не ѝ помогна много да преодолее тревогите си.

— Трябва да говориш с Хати — каза тя, нахлувайки в работния кабинет. — Говори като луда и не иска да върши каквото ѝ казвам.

Пинкни изслуша търпеливо подробностите по оплакването на Елизабет. Изглеждаше замислен.

— Може би е по-добре да промениш плановете си — каза той. — Кога се предполага, че ще върхлети тази буря?

— Пинкни! Не говориш сериозно.

— И да, и не, Елизабет. Ти не си израснала в провинцията като мен. Повечето от времето си като момче съм прекарал с цветнокожи хора и в много случаи те знаеха неща, които ние не можем да разберем. Не вярвам в магии, духове или разчитане на бъдещето на разхвърляни

кокалчета. Но в същото време не е като да не им вярвам съвсем. Просто не знам... а и Господ е свидетел, че отдавна ни е дошло времето за ураган. Не е имало, откакто бях момче. С времето сме на заем.

— Въпреки това никога не се е случвало да има ураган през юли. Хати говори, без да мисли. Не смяташ ли, че чрез бурята се опитва да прикрие нещо друго? Все пак тя доста е остаряла. Може би това е причината. От месеци насам тя се оплаква от стъпалата си и твърди, че кръвта ѝ е станала „захарна“. Не ми се вярва. Не е достатъчно отъняла, за да има диабет, а и не съм я забелязал да пие много вода. Мисля, че просто сега това е модната болест между слугите. Много приятели ми казват, че готвачите и прислужниците им твърдят, че са я хванали.

Пинкни се усмихна.

— Никога не се опитвай да заставаш на пътя на модата. Ние, мъжете, научаваме това в люлката, наблюдавайки ви как се докарвате.

Елизабет се разсмя.

— Добре казано, скъпи братко. Вече преодолях избухването си. Трябва да призная, че блъсканиците и влаковете са глупост. Не мога да седна, а не обичам да се придвижвам, без да наблюдавам пейзажа. Но това не дава отговор на въпросите ми.

Те се съветваха сериозно почти час. После Пинкни отиде да разговаря с Хати, докато Елизабет говореше с Делия. Същия следобед Елизабет и Хати заведоха децата и пренесоха кутиите с летни дрехи в къщата на крайбрежието. Хати ѝ помогна да отвори къщата, да махне покривалата за прах и да измете пясъка, издухан в нея през месеците, в които беше затворена. Останалата част от лятото Хати прекара на „Мийтинг стрийт“, вършейки домакинската работа на Делия. Делия се придвижваше до крайбрежието с ферибот. Не желаше да остава за през нощта.

— Магията винаги идва с тъмното — каза тя авторитетно. — Ако аз вкъщи преди тъмно, не прави никаква разлика къде прекарва деня. — Елизабет не се и опита да я убеждава, че няма причина да вярва, че нещо ужасно ще се случи. Тя беше доволна, че поредицата хубави слънчеви дни излекуваха собствения ѝ мозък от тъмните му суеверни предчувствия.

Всъщност се оказа, че и Елизабет, и Делия са грешили. Бурята дойде, и то през деня.

Елизабет беше на ферибота, връщайки се от един дълъг, горещ ден на покупки в града. Тя погледна с надежда към тъмните облаци, скупчили се на хоризонта. Може би щеше да се излее порой, когато се прибереше вкъщи. Това винаги я вълнуваше и възстановяваше силите ѝ. Светкавиците сякаш раздираха мъглата, надвиснала между нея и света, и пращането на електричество във въздуха я караше да се чувства наистина жива.

Облаците покриха небето, препречвайки пътя на нетърпимото августовско слънце; неясно откъде се появи вятър. Искаше ѝ се да може да свали шапката си. Усещането от бриза сигурно беше чудесно.

— Погледнете! — каза морякът. Елизабет обърна главата си по посока на сочещия пръст. Над пристанището дъното на облаците се придвижваше надолу, опитвайки се да се съедини с водата. Дюзината пътници се струпаша на перилата на палубата, за да наблюдават.

Облакът се снижи, след това се вгъна нагоре в себе си, протегна се навън, нагоре, отново надолу, докато накрая извита тъмна колона се разтегли между небето и водата. В момента, в който те се свързаха, всички дочуха далечно, глухо бучене.

— Боже опази — пое си тежко дъх морякът, — това е най-големият воден циклон, който някога съм виждал през живота си.

Елизабет беше заинтригувана. беше чувала за циклони, но не беше виждала такъв с очите си. Приличаше на танц. С ужасна гаргантюеловска грация циклонът се поклащаше и залиташе от горе до долу. После започна да се придвижва, все така виейки се, през пристанището. Шумът се усили. Морякът се хвърли на колене и започна да се моли с висок глас. „Господи, Боже мой!“ — заприглася тихо Елизабет. Циклонът се приближаваше с бясна скорост към тях и сега тя видя ясно гигантските му размери. Силата на шума, произведен от него, даваше представа за неизмеримата му мощ. Ако удареше кораба, щеше да го нацепи на трески. Тя се опита да затвори очите си и да се отдаде изцяло на молитвата. Ако беше настъпил часът ѝ да умре, трябваше да измоли прошка за греховете си. Но беше като прикована. Взираше се, без да диша, в придвижващото се към нея водно чудовище, предшествано от съкрушителна вълна.

Пяната от вълната докосна устните и очите ѝ; устата ѝ се разтвори и тя усети вкуса на сол върху езика си.

Тогава циклонът промени посоката си. Той се отдалечи, танцувайки с флиртови движения, оставяйки кораба в ужасяващата прегръдка на обградилите го от двете му страни големи вълни. Елизабет се вкопчи в перилото и пое дълга глътка въздух за изстрадалите си дробове. Сега вече можеше да се помоли. С лице, мокро от морска вода и сълзи на облекчение, тя благодари на Бога за своето избавление.

В града хората чува циклона, преди да го видят. Стражът, пресичащ релсите на издадения хребет, които минаваха покрай складовете на „Бей стрийт“, се огледа в отчаяние, търсейки с поглед локомотива, който се бе засилил така неконтролируемо, но по релсите не се виждаше нищо. А звукът се носеше някъде зад гърба му, след края на линията в Столс Али. Той се обърна точно навреме, за да види как бясно въртящата се колона удря защитната стена при Ййст Батъри. Подчинявайки се на безсмислен автоматичен рефлекс, той вдигна черно-бялата палка в ръцете си, сигнализираща заповед за спиране. Отломъци от зидарията на стената, нанасяйки му многобройни рани, го свалиха на земята. Беше в безсъзнание, когато тонове вода нахлуха през разкъсаната стена след нещото, което я разкъса. Не почувства удавянето си.

Торнадото си проправи криволичеща пътека през нищо неподозиращия стар град, като картуч пръсвайки прозорци и разпръсквайки керемиди от покривите. Проявяваше капризи в разрушителността си, подобно на огромно, ужасяващо дете по време на игра. Отнесе златната топка от върха на кулата на „Св. Михаил“, после поигра на дама на „Мийтинг стрийт“, изравнявайки със земята някои от постройките, като прескачаше други. На „Калхун стрийт“ фунията се спусна, за да всмуче с цялата си сила масивната камбанария в романски стил на баптистката църква на „Ситадел скуеър“. Стовари най-горната ѝ част във вътрешността на станцията на железопътните линии на Южна Каролина, после се втурна по релсите с ръмжащия си локомотивен шум и когато се умори най-накрая от играта, се шумугна обратно в облаците, които го бяха родили. Пет и половина километра извити железни релси, размесени с отломки, отбелязваха пътя на изчезването му.

Цялото събитие продължи по-малко от три минути. Преди някой да осъзнае какво става, всичко беше приключило. По-голямата част от

жителите на града научиха за посещението, четейки вечерния вестник.

Но в тесните стари улици, южно от Броуд, водата неумолимо се покачваше. В защитната стена зееше дупка, широка дванадесет метра, и оттам нахлуваха съединилите се потоци на река Купър и прилива, които наводняваха Ийст Батъри, разпростирайки се в сърцето на стария град под тридесетсантиметров гребен от пяна. В течение на един час водата беше изкачила стъпалата пред високите стари къщи и се процеждаше изпод балконските врати. На „Броуд стрийт“ канцелариите на приземните етажи се изпълниха с абсурдно поклащащи се бюра и кресла, които плаваха в басейни, достигащи височината на первазите.

Мъже и момчета газеха през наводнените складове на „Ийст Бей стрийт“ и измъкваха торби със зърно, бали памук и всичко, с което можеха да се опитат да запушат разширяващия се отвор в разбитата стена. С падането на нощта те заработиха под светлините на фенери. След осем часа непосилна работа водата започна да се отлива. До сутринта тя вече се плискаше на най-ниския пласт от просмуканите от нея бали, а слънцето хвърляше лъчите си върху колоната вагони, каращи чували с пясък, които да бъдат поставени на мястото на балите. В къщите жените стояха във вода до над глезените им и благодаряха на провидението, че това се случи през лятото, когато всичките им килими са прибрани по таваните в очакване на хладно време.

Пет дни бяха необходими, за да се оттече водата в морето. Дотогава защитната стена беше поправена, бяха поставени нови стъкла на прозорците и керемиди, златното кълбо зае мястото си на върха на „Св. Михаил“ и влаковете се движеха по нови релси. Бяха поправени назъбените краища на отсечената камбанария на баптистката църква и паството обсъждаше най-добрия начин за издигането на нова чрез увеличаване на църковните фондове. Самата църква беше непокътната, така че дострояването не беше спешно. През август беше твърде горещо, за да се мисли за свършване на някаква бърза работа.

По всеобщо мнение големия проблем при торнадото бе, че връхлита изневиделица. В случай на ураган имаше време за заковаване на прозорците и донасяне на допълнителни запаси от храна и вода; ветровете се усилваха с разумна скорост. Всеки знаеше как да се оправя с урагани. Циклоните не бяха част от начина на живот на

Чарлстън. Това безпрецедентно бедствие беше обезпокояващо. И все пак градът оцеля. Както винаги досега. Хората се гордееха с издръжливостта си и признаваха, че по някакъв начин дори е доста приятно да има нова тема на разговори. Иначе никога нищо не се случваше. За живелите през бурните години на битки с янките животът твърде често изглеждаше прекалено спокоен.

Елизабет Трад Купър не споделяше мнението им. Тя беше силно разтърсена от начина, по който фериботът избягна на косъм унищожението. Когато животът се върна в нормалното редуване на безлични дни и нощи, тя бавно се съвзе, благодарна за безопасната им неизменност. Замаяната отпуснатост, която я обгръщаше, беше едно удобство — познато и успокояващо.

През октомври умря Ендрю Енсън. Всеки се съгласи, че това беше благословено избавление за него.

А също и за семейството му, чиито членове го знаеха, ако и никой от тях да не го изразяваше гласно. На погребението му църквата беше препълнена с хора, показващи по този начин любовта и уважението си към бащата и съпругата му за безкрайно дългите години, в които те се грижиха за него, без да се оплакват. Младши лейтенант Ендрю Енсън, офицер от армията на САЩ, на служба на територията на Ню Мексико, не можа да присъства. Той изпрати телеграма, последвана от дълго, младежки несвързано писмо. Лавиния Енсън Пенингтън изпрати цветя.

— Братовчеде Джосая, без да проявявам неуважение към вашата скръб, бих искал разрешението ви да помоля Люси да се омъжи за мен веднага след изтичането на годината на траур.

— Седни, Пинкни. Стегнал си се повече от младия Ендрю в неговата униформа. Оценявам почтителността ти към стария човек, но не прекалявай с нея.

Пини отпусна раменете си, но остана прав.

— Значи ли това, че нямате възражения?

Г-н Енсън се усмихна.

— Ако не се ожениш за това добро и хубаво момиче след всичкото това време, ще те нашибам с камшик. Хайде, давайте нататък. Не съм чак толкова стар, та да не забележа какво ви е на

акъла. Продължавайте, казвам. Сгодени сте. Можете да се целунете... И Бог да те благослови, момчето ми.

Пинкни и Люси бяха признали взаимната си любов повече от десет години по-рано. В последвалите месеци всичко, от което се нуждаеха, за да я потвърдят, беше срещане на погледите или докосване на върховете на пръстите им. Двете им сърца бяха в едно.

И сега годините на чакане, ограниченията, наложени от благоприличието, необходимото разстояние между тях, бяха минало. Изведнъж те усетиха притеснение, нервност, тромавост в държането си един към друг. Пръв го призна Пинкни.

— Уплашен съм — избърбори той. — Не зная как да постъпя.

Лицето на Люси, бледо и измъчено, се отпусна пред очите му. От шията нагоре постепенно пропълзя нормалният му цвят.

— Благодаря на бога, че каза това, Пини. Бях толкова уплашена. Бях изгубила нишката към чувствата ти. Чувствах се толкова самотна. Мислех, че си престанал да ме обичаш.

— Люси! — Пини пресече широката гостна стая, като страховете му направиха място на загрижеността му към нея. Той обхвана кръста ѝ със силната си ръка и я притегли близко до себе си. Люси отпусна главата си на гърдите му, сякаш се завръщаше у дома.

Ужасният кратък период на отчуждение ги накара да осъзнаят свръхестествено силно колко ценна е връзката, която ги свързва. И колко уязвима е любовта. Без да е нужно да си го разясняват, Пинкни и Люси знаеха, че трябва да навлизат в интимността, разрешена им сега, с бавни, внимателни стъпки; да се откриват взаимно наново, за да не накърнят особения начин на общуване, който си бяха изградили през годините, когато не можеха да имат нещо повече от приятелство. Даже Люси, която можеше да презре условностите в обществото и да стане любовница на Пинкни по всяко време преди това, сега отдаваше дължимото на моралната забрана за консумиране на техния съюз. Тя мислеше, че между тях съществува най-голямата възможна близост за двама души, но откри, че тепърва трябваше да се разкриват най-скритите кътчета на душите си. Най-скритите и най-наранимите. Беше време за нежно, внимателно изучаване. Време и необходимост.

Те започнаха годежния си период със спасяващо чувство за хумор по отношение на смешните аспекти на ухажването на тяхната възраст. И двамата минаваха четиридесетте; светлокестенявата коса на Люси беше прошарена със сиви ивици, червената на Пини беше потъмняла и изтъняла. Лицата им бяха белязани от годините и от трудностите, с които се бяха сблъскали и които бяха преодолявали. Въпреки това удивлението им от емоциите, които преживяваха, беше по-невинно от това на което и да е младо момче или момиче. Бяха абсолютно убедени, че любовта е чудото, което се беше разкрило само на тях. Бяха толкова хубави, че Джосая Енсън усещаше сълзи да напират в очите му, видели толкова много. Беше забелязал, че животът рядко награждава хората, които най-много заслужаваха награда. Но двамата бяха спечелили пълното си щастие и се радваха на благословията да го получат. Това възвръщаше вярата му в справедливия и милостив Бог.

Всеки, който ги познаваше, споделяше в някаква степен реакцията на г-н Енсън. Люси не можеше да се показва в обществото, докато е в траур. Но тя и Пинки имаха възможност да се виждат в домашна обстановка, да се разхождат дълго заедно, да се возят на трамвай, да присъстват на служби в църква. На когото се случеше да ги види заедно, веднага се почувстваше по-щастлив. Обвиваше ги някаква вълшебна аура, до която се докосваше всеки около тях.

Елизабет също я усещаше. Не завиждаше за любовта им, въпреки че тя самата никога не беше се радвала на нещо такова. Беше толкова щастлива заради тях, че не ѝ оставаше изобщо време да мисли за себе си. От всички хора, с изключение на децата си, тя обичаше най-много Люси и Пини. Когато настъпи времето да се празнува Коледа, Люси и г-н Енсън се присъединиха към представителите на целия род Град около голямата маса и тя почувства най-сетне, че са се събрали всички, които трябваше да бъдат там. Хората, на които държеше, бяха заедно. Когато пазителят на „Св. Михаил“ извика „Всичко е наред!“, те всички вдигнаха чаши за тост.

50.

— Добър вечер, капитане.

— Добър вечер, Метю. — Г-н Енсън разхлаби връзката, пристягаща яката на тъмната му вълнена наметка, и се обърна, така че тя да се нахлузи от раменете му в облечените в ръкавици ръце на стария чернокож мъж, който го беше поздравил. Метю прехвърли сгънатата наметка през едната си ръка, после взе бастуна и цилиндъра, които Енсън му подаде.

— Приятна вечер за бала, капитане.

— Така е, Метю. Прилича повече на пролет, отколкото на януари. Няма да имаш грижа за много наметала. Само няколко от стари кокали като мен. — Г-н Енсън постави един пакет, увит в кафява хартия, върху дълга пейка, покрита с напукано парче кожа, и седна до него. Той се наведе напред и започна да развързва тежките ботуши, които носеше на краката си.

Метю бързо приклезна пред него.

— Аз ще се заема с това, капитане.

Джосая Енсън се изправи с въздишка на облекчение.

— Благодаря ти, Метю. Не знам как успяваш да бъдеш още толкова пъргав. Ти си толкова стар, колкото съм и аз.

Чернокожият мъж изхихика.

— При мен няма толкова какво да ми пречи да се навеждам, както при теб, капитане.

Г-н Енсън се разсмя, потупвайки шкембето си. Той определено пълнееше.

— Господарката Люси ми влияе зле, Метю. Преди седмица можеше да ме сбъркаш с пуяк за Деня на благодарността^[1].

— Изглеждате добре, капитане.

— Благодаря, Метю.

Г-н Енсън внимателно развърза въженцето около хартиения пакет и го разопакова. Постави въженцето в един джоб. Пакетът съдържаше чифт пожълтели ръкавици с детски размер и чифт износени черни лачени танцувални обувки. Докато г-н Енсън

нагласяше ръкавиците върху ръцете си, Метю разкъса и сгъна със сръчността на експерт кафявата хартия като подплата за обувките. Той разгледа изучаващо често поправяните им подметки, после пъкна в тях възлестите стъпала на Джосая Енсън.

— Ще вършат още известно време работа, капитане, ако не се опитате да изтанцувате всеки танц.

— Едва ли, Метю. Твърде съм стар и дебел. — И, което го знаеха и двамата — твърде уморен. Г-н Енсън беше извървял петте километра от къщи до залата на бала, защото не можеше да си позволи петте цента такса за файтон. Той се изправи на крака и провери в огледалото съвършенството на вратовръзката си. — Е, Метю, мисля, че бих могъл да разбия няколко сърца довечера.

Двамата старци се засмяха едновременно.

Стъпвайки леко, Джосая Енсън започна обиколката си на сградата, за да провери приготовленията. Той пресече широката зала преди дамския гардероб, почука на полуотворената ѝ врата и влезе.

— Всичко ли е готово, Шеба?

— Да, сър, господарю Енсън. — Джосая Енсън се усмихна на масивната чернокожа жена, настанила се като на престол върху изхабен люлеещ се стол в ъгъла. „Кралица на Шеба“ беше я нарекъл баща ѝ — едновременно иконом и проповедник в плантацията на Рутлидж; кралица тя и стана. Всеизвестно беше, че след войната тя беше използвала острия си ум и организаторската си способност, за да отвори публичен дом на „Мулато Ели“. Беше го нарекла „Златната мина“ и той отговаряше на името си. Когато юнионистките военни части напуснаха града през 1878 г., носеше се слух, че Кралицата на Шеба притежава повече от един милион долара. Никой не знаеше какво е направила с него. Тя живееше в малка, спретната къщичка и работеше като шивачка за избрани клиенти, включително за г-жа Рутлидж и дъщерите ѝ. В продължение на повече от десет години тя беше неотделима част от Св. Сесилия, където командваше силно респектираните от нея млади прислужнички или проблясващата ѝ игла изтриваше сълзите, причинени от случайно настъпен подгъв или волан.

— Искаш ли да говоря на твоите момичета, Шеба? — предложението на Енсън беше част от ритуала.

— Много щедро от ваша страна, г-н Енсън. — Кралицата извиси глас. — Хей, момичета!

От задната стая за почивка, където дори и Джосая Енсън не се осмеляваше да влиза, се появиха две чернокожи момичета с чисти шапчици и престилки и направиха несръчни реверанси.

— Това тук са Виола и Розали, гос'ин Енсън. Те работи в хотел, но всъщност те дъщери на Сили, коя готвачка за господарката Джозефин Гримбал. — Джосая Енсън кимна в отговор на идентификацията. — Майка ви прави най-хубавото рагу от стриди в Чарлстън, момичета. Използваме рецептата ѝ за закуската след бала. Постарайте се да не я посрамите. Слушайте каквото ви казва Шеба.

— Да, сър — с треперлив глас откликнаха момичетата, почти смазани от бремето на такава отговорност.

Прибавяйки по този начин още едно оръжие в арсенала на Шеба, г-н Енсън беше свършил работата си. Погледът му премина бързо през масата, върху която бяха наредени кърпички, фиби, тоалетна вода, гребени и четки за коса и един голям мускал с ароматни соли. На един от первазите бяха поставени свещ и малка кошница, пълна с патешки пера. Ако заради линията на нечий тънък кръст, пристегнат здраво, се стигнеше до припадък, опърлено перо щеше да подежда мигновено като цяр, ако се размаха под носа на пострадалата.

Следващото си задължение Джосая Енсън харесваше най-много. Излизайки от дамската гардеробна, той взе дългата бамбукова пръчка, подпряна до вратата ѝ. В края на пръчката перпендикулярно беше закачена свещ. Г-н Енсън запали свещта с клечка кибрит и влезе в извисяващите се сенки на входната зала. Една по една той допря пламъка ѝ до свещите, поставени в златистите кристални свещници, закрепени от двете страни на огромните прозорци, гледащи към портала и улицата. На празника на Св. Сесилия газовите горелки се затваряха и над тях се слагаха поставки за свещи. Отражения във всички цветове на дъгата, хвърляни от призмите на стъклата, танцуваха и потъваха в дълбочината на зеления цвят на магнолиевите листа, разперени зад тях. Г-н Енсън изкачи бавно полукръглото стълбище от дясната си страна, палейки свещите по стената. В края на стълбището широк балкон с перила го свързваше с неговия близък покрай отсрещната стена. На потъмняла златна верига близо до балкона висеше масивен бронзов полилей. Джосая Енсън мина близо

до него през отворените крила на вратата на балната зала. Заля го миризмата на прясно набрана зеленина и стойката на стария човек се поизправи.

Всяка година се развълнуваше по същия начин, когато достигаше до залата на бала. Едва доловимата парливост на тъмнината се беше запазила съвсем същата, както преди двадесет и пет години, когато той за първи път изпълняваше функциите на президент на Обществото. Тогава беше само на петдесет и две — истински младеж, както сега му се струваше. Всяка година в този момент той изпитваше тогавашната си младост. Заличаваха се годините, изтекли оттогава, и промените, които бяха донесли, и за един кратък миг той отново беше млад и силен, готов да изгърка подметките на лачените си обувки в една нощ на танци. Г-н Енсън си позволи една много тиха въздишка. След това продължи с изпълнението на задълженията си.

Когато излезе от балната зала, той се спря в коридора, за да хвърли дълъг, критичен поглед. Дузините свещи в полилеи и стенни свещници осветяваха меко и затопляха елегантното старо помещение. От всяка страна стояха по пет огромни набраздени колони, отдалечени на четири метра от стените и на дванадесет една от друга. Дебели гирлянди се виеха около тях, за да скрият ронещата се боя. През равни интервали от време зеленината се окичваше с восьчнобели Алба пления — най-свършената и дискретна разновидност на всички камелии. Гроздове от бели камелии бяха мушнати и в бръшляна, обикалящ издигнатата платформа за музикантите, и в меката папрат, отбелязваща местата, където върху маси отстрани на оркестъра щяха да бъдат поставени купите с пунш. Познатите позлатени столове бяха наредени по дължината на страничните стени, като приглушената светлина милостиво скриваше поправките и отлюспващата им се позлата. Изглеждаше сякаш паркетът живее свой живот: отражения на пламъците — дълбоки, загадъчни и живи, се издигаха от най-долния от шестте пласта прясно нанесен восък. Г-н Енсън присви очите си. Пламъците танцуваха и балната зала изглеждаше точно както е изглеждала. Преди.

Той провери как са поставени и излъскани проблясващите бронзови резета, които придържаха вратите отворени. След това зачака. Няколко секунди по-късно чу четирите тона на звъна на часовника на „Св. Михаил“. Звънът се повтори. После отново.

Движеше се точно по разписание. Запали двадесет и четирите свещи на полилея, закачен над балкона. Точно когато свърши, той дочу стъпките на Барнуел Гибс, следван от кухненските съдове.

— Надявам се, че не си съсипал пунша, Барни — каза г-н Енсън, както всяка година в девет часа и четиридесет и седем минути.

— Ами, Джосая, ти като президент имаш задължението да го дегустираш — отвърна Гибс с останалата част от паролата. Процесията от сервитьори премина покрай двамата старци, носейки табли с маши за пунш, вафли, осолени печени орехи, сандвичи с пастет от скариди и препечени филийки с накъдрено сирене. Последните двама от тях, носещи грамадните, дълбоко гравирани сребърни купи за пунш, се спряха. Г-н Енсън повдигна пълната лъжица от едната купа, изсипа половината ѝ съдържание в устата си и преглътна.

— Ммм. Брендито на Хенри става по-хубаво с всяка година.

— Така обикновено се получава с брендито, Джосая — каза сухо Гибс. — Одобряваш ли?

— О, да. — Г-н Енсън махна на сервитьорите да отиват в балната зала.

С помощта на Гибс г-н Енсън завърза златното въже и бавно го отпусна, така че тънкият като паяжина бронзов глобус се провеси в центъра на входната зала.

Барнуел Гибс отиде в балната зала, за да провери дали масите за сервиране са подредени съвършено, а г-н Енсън слезе по стълбите надолу. Той се размина с музикантите, но те не се спряха да побъбрят с него. Бяха закъснели с четири минути.

Джосая Енсън зае мястото си пред стъпалата, готов да посреща приятелите си. Вратарят, с цилиндър на главата, точно толкова стар и черен, колкото и Метю, докосна за поздрав ръба на шапката си, после застана на поста си.

От камбанарията на „Св. Михаил“ се разнесоха нежни звуци. Беше десет часът. Закрит фойтон спря на определеното за тази цел място до бордюра пред входа. Прощумоляха поли, докато дамите с помощта на своя кавалер слизаха от фойтона. Г-н Енсън пристъпи напред, за да целуне ръка на дебютантката в обществото и нейната майка. Очите на младото момиче бяха широко отворени, уплашени и щастливи, точно каквито винаги са били очите на една дебютантка.

Изящната ѝ бяла рокля се разстилаше над широкия обръч на кринолина ѝ точно както трябва да бъде. За Джосая Енсън в този момент се съдържаше толкова свежест и красота, както при посрещането на която и да е срамежлива млада дама.

— Добре дошли — каза той с усмивка.

На „Шарлот стрийт“ в грамадната, студена гостна стая Люси се въртеше в самотен танц под звуците на музика, която сама си тананикаше. Не я притесняваше, че ще пропусне бала тази година; догодина Пини щеше да ескортира нея и Елизабет. И тогава щяха да танцуват заедно шестнадесетия танц, да обявят пред всички любовта си и да приемат поздравленията на приятелите си за тяхната сватба.

Междувременно тя се радваше на неизмеримото щастие да наблюдава трансформацията у Пинкни. Тя притвори очи, както си валсираше, и видя скъпото лице. То се беше променило за десетте седмици, през които бяха вече сгодени. В очите му гореше вътрешен огън, а в усмивката и линията на профила му имаше някаква страстна чистота. Той изглежда, помисли си Люси, така, както тя винаги си беше представяла, че изглеждат ангелите. Осветени отвътре от духовен пламък.

Пини се усмихна, когато тя му каза, че ѝ напомня на ангел.

— Далеч съм и ще бъда далеч от такова нещо, обеща ѝ той.

Той се съгласи, че вътре в него има огън, но че това, което тя виждаше, беше енергия и вълнение.

— Сега имам нещо, което да очаквам — каза просто той. — Порано нямах. Занимавах се всеки ден с работа, която мразех, и се прибирах в къща, обитавана повече от призраци, отколкото от мен. Нямах планове, само чаках. Сега има толкова много за вършене, толкова много за постигане. Дори ми харесва бизнесът с тор, защото скоро ще ти осигурява по-лесен живот.

Сега Пинкни имаше планове — толкова много, че понякога влизаха в противоречие един с друг. Той изливаше мечтите си в скута на Люси като от рог на изобилието. Тя ги съчетаваше със своите собствени. През месеците на най-разточителното избуяване на цветята

— най-красивата пролет в живота им, по тяхно общо мнение — те си играеха на мечти. До идването на лятото въздушните им кули се превърнаха в изгладена картина на бъдещия им живот. После споделиха крайния резултат с Джосая Енсън и Елизабет, които бяха част от съвършенството му. Като всички истински влюбени Люси и Пини искаха да обвият близките до сърцата им хора в щастието си.

Пинкни беше говорителят.

— Всичко сме премислили — каза той — и няма да допуснем възражения от никого. Особено от теб, братовчеде Джосая. — Той се усмихна на г-н Енсън, за да предотврати всяко съмнение за обида, произтичащо от думите. — Възнамеряваме да бъдем най-щастливото семейство в Чарлстън.

Г-н Енсън щял, разбира се, да живее при тях. Щял да разполага с голямата спалня на втория етаж, използвана в момента от Пини. Елизабет щяла да запази царството си на третия етаж заедно с Кетрин и Трад.

Пинкни направи знак с ръка, за да спре въпросите, преди да е свършил.

— Докато Елизабет е на Острова с децата, Люси ще ми покаже как счита, че трябва да се подреди старото отделение за слугите над кухнята. Там ще бъдат нашите дневна и спалня. През лятото ще има достатъчно време всичко това да се направи, докато Трад не се върти наоколо, опитвайки се да глътне всеки пирон, който намери на пода. Няма да има място за Хати и Клара, разбира се, но Хати отдавна трябваше да престане да работи, а на Клара може да се увеличи заплащането, така че да живее при една от дъщерите си и да идва само през деня. Вече говорих с нея и тя е доволна до немай-къде. Естел ще дойде с Люси. Тя вече има къде да живее, така че това не е проблем.

Умът на Елизабет беше зает с преценяването на варианти. Естел беше бавила малкия Ендрю. Можеше да бъде добра бавачка за Трад. Но ако Делия пожелаеше тази роля, се ползваше с предимство. Във всеки случай щеше да се освободи от Хати, и то с радост. Старата жена се оплакваше все повече и повече. Трад ѝ идваше прекалено много. Пенсията ѝ щеше да я направи кралица измежду роднините ѝ на остров Джеймс. Тя със сигурност щеше да отиде да живее там... В един момент разбра, че всички гледат към нея в очакване да каже нещо.

— Мисля, че планът е чудесен — каза тя.
Те всички мислеха така.

Елизабет и децата се преместиха на остров Съливан на първи юли. Както винаги правеше, Елизабет се закле да не се разделя с хладния океански бриз, преди да стане време за церемониалното завръщане в града в края на септември. Тази година обаче, изглежда, имаше по-спешни задачи за вършене в града. На третото пътуване тя си призна със смях, че всъщност си търси извинения, за да може да вижда как върви работата с префасонирането на кухненската постройка.

А имаше и неин специален проект, който работниците изпълняваха. Пинкни се беше съгласил, че „след като, така или иначе разполагаме с достатъчно дърводелци и неизползван дървен материал“, нямаше пречка да се направи люлка за Кетрин.

— Толкова завиждах на Керълайн Раг за нейната. Стюарт счупи нашата, преди да порасна достатъчно да си играя с нея.

Така че строителните работи трябваше да изчакат, докато бъде завършена изненадата за Кетрин. На верандата на всяка къща в Чарлстън, в която имаше деца, беше поставена по една такава люлка. Конструкцията ѝ беше проста ѝ дълга, дебела борова дъска се закрепяше между две яки странични опори. Дебели клинове я предпазваха от изхлузване от широките отвори, пробити за нея в опорите. Пространството около краищата на дъската в отворите ѝ позволяваше да се движи свободно нагоре и надолу, произвеждайки в същото време тракащи звуци, способни да задоволят потребностите на всички малки деца от такива. Дъската беше леко вгъната в средата, достатъчно ниско, за да може детето да седне и да се люлее, подскачайки все по-високо след всяко поредно люшкане, докато накрая изхвъркваше във въздуха, за да се озове триумфално отново върху люлката или пък позорно на пода. Играта не беше по-опасна от която и да е друга, свързана с движение, и в дъждовни дни осигуряваше изразходване на натрупана енергия, която не можеше да си намери отдушник извън къщи.

Работниците свършиха отлична работа, изстъргвайки дъската с пясък до копринена гладкост и боядисвайки я в традиционния

тъмнозелен цвят. На мястото за сядане бяха поставени четири последователни възглавнички. Малкото дупенце на Кетрин беше защитено от набождане на трески.

Когато никой не ги виждаше, Пинкни и Люси пробваха поотделно люлката. В младостта си и двамата бяха шампиони по люлеене.

Елизабет ѝ направи внимателен оглед при следващото си посещение в града.

— Идеална е — обяви тя. — Слушайте само как трака! Кетрин ще бъде на седмото небе... Не беше ли добра идеята ми, какво ще кажете? Много обичам да давам идеи.

Пинкни се изхили.

— Толкова се радвам, че Елизабет ми помага. Вие мъжете изобщо не знаете как да направите една къща годна за живеене. — Погледът, който придружаваше обидата, беше толкова пълен с обич, че на Елизабет ѝ се прииска да ги прегърне и двамата.

Нововъведенията в къщата бяха наистина интригуващи, но тя всъщност идваше в града, за да бъде близо до тях двамата. Те я караха да се чувства добре. Люси и Пини ѝ бяха повече като родители, отколкото нейните истински. Те я бяха отгледали. Сега, когато животът ѝ беше в руини, у нея звучеше ехото на момичешките ѝ години, в които те деляха щастието си с нея. За кратко тя отново беше станала Лизи Трад, за която се грижеха и чието бъдеще предлагаше най-различни възможности.

Тя все пак не допускаше да проникне докрай в собствените си мотиви. Щеше да ѝ се наложи да се презре за егоизма си и да ги остави сами да бъдат свидетели на материализирането на мечтата им в тухли и хоросан. Тя си повтаряше, че само се опитва да им бъде от помощ, и предлагаше съвет за всяко решение.

В края на август се появи там с идея, която Люси поздрави като блестяща. Джосая Енсън беше предложил цялата мебелировка, намираща се в къщата на „Шарлот стрийт“. Новите стаи бяха завършени. От шестте помещения за прислугата, които се намираха там преди това, бяха изградени две светли, големи помещения. Но те не приличаха на огромните пространства в къщата на Енсънови. Таваните бяха по-ниски, прозорците и вратите бяха по-малки, всички пропорции бяха съвсем различни.

— Не знам как би могло да изглежда всичко това — проплака Люси. — Ще трябва да подбирам — със сигурност няма място за всичко. Не зная откъде да започна.

— Съмървил — каза Елизабет. — Леля Джулия подреди малката къща на Стюарт с мебели от нейната на „Шарлот стрийт“. Там трябва да е съществувал същият проблем. А къщата на Стюарт има много приличен вид, като се изключи домакинстването на Хенриета.

— Елизабет!

— О, не ме „елизабетосвай“, Пини. Знаеш, че е вярно. Не харесваме Хенриета по-малко заради това. И не е необходимо да се пази лоялност към фамилията. Люси също е от фамилията. Тя също има право да знае всичко.

— Добре — каза Пинкни, — предавам се. Ще пиша днес на Стюарт и ще го попитам кога можем да отидем там.

— Никакви такива превзетости няма да вършиш, скъпи братко. Още сега ще отидеш до „Броуд стрийт“ и ще му телеграфираш. Няма защо да се губи време.

Два дни по-късно Люси и Пинкни взеха сутрешния влак за Съмървил.

Стюарт ги посрещна в искрящо зеленото си ново съри. Той целуна Люси по бузата, сякаш вече му беше снаха, и това направи празничното ѝ настроение още по-приповдигнато. Тя не познаваше много добре този пораснал Стюарт. Хенриета ѝ беше почти непозната. Искаше ѝ се да види къщата, а още повече ѝ се искаше да се сприятели с този клон от фамилията на Пинкни. Тя щеше да бъде част от тяхната фамилия също, след три месеца.

Последвалите думи на Стюарт изпариха част от ентузиазма ѝ да опознае по-добре роднините на Пини.

— Леля Джулия е у дома — каза той, — и съвсем се е вкиснала. — Люси, както по-голяма част от хората, се стряскаше от Джулия Ашли.

— О, Господи — каза Пинкни. — Трябваше да ме предупредиш. Щяхме да дойдем в друг ден. Какво я е подлудило този път?

— Бедната има абсцес на един от зъбите си. С първите лъчи на слънцето подкара от имението към зъболекаря. А той се оказа на риболовна експедиция. Трябва да се върне по обяд. Мисля, че в случая той се нуждае от предупреждение. Знаеш възгледите на леля Джулия

по отношение на мъжа и работата му. В тях не се включва възможност за затваряне на кабинета през работно време и отиване на риболов.

Празничното настроение на Люси съвсем изчезна.

Подцени Джулия Ашли. Въпреки подутата си буза Джулия с нищо не показва, че има някакъв проблем. Тя поздрави Люси с усмивка и съсредоточи вниманието си върху предизвикателството по обзавеждането на новите стаи. Джулия имаше също оформени възгледи и по въпроса за самодисциплината във връзка с физическата болка. Люси все още изпитваше напрежение от присъствието ѝ, беше и очарована. Наложителното отношение на Джулия към нея беше очевидно и проникателните ѝ решения по отношение на вътрешното оформление бяха точно това, което Люси искаше да научи. Тя започна да си мисли, че Джулия изобщо не е страшна.

Тогаваша стана свидетел на едно от гневните избухвания.

Стюарт откара леля си до зъболекаря, докато останалите обядваха. Самодисциплината на Джулия не се простираше чак до опит да се храни. Върнаха се преди приключването с първото ястие.

— Още ли го няма, лельо Джулия? — Гласът на Хенриета трепереше от страх, докато задаваше въпроса. Джулия беше почервенияла от гняв.

— Има го. Освен това е най-големият глупак, който Бог някога е създал. Нежежо магаре. Искане да извади зъба ми. Отивам в Чарлстън. Зъболекарят там също е глупак, но той поне има достатъчно акъл да върши това, което му казвам, вместо да се опитва да спори с мен. На шестдесет и девет години съм и все още всеки мой зъб е на мястото си. Никакви шимпанзета, уловили една торба речна риба, не ще докоснат и един от тях. Това, от което се нуждаеш, е ланцет, а не чифт ръждясали клещи.

— Нуждаеш се от лед, докато дойде време за влака, лельо Джулия. — Пинкни излъчваше съчувствие, но и непоколебимост. — Каквото и да твърдиш, не можеш да си позволиш да яздиш кон.

Джулия се съгласи да вземе влака. Отказа торбичката с лед.

— Ще пийна малко вино, Хенриета. То охлажда нервите ми по-добре от леда. Престани да се мотаеш около мен и седни да ядеш, преди обедът ти да е изстинал.

Всички приключиха с яденето толкова бързо, колкото разрешаваше вежливостта. След което с разочарование научиха, че

трябваше да запълнят още един час до заминаването на влака.

— Защо не заведеш хората да видят смешната дупка, Стюарт? — каза Хенриета.

Пинкни и Люси заявиха, че са силно заинтригувани. Не беше толкова лесно да се убеди Джулия. Тя изисква първо разяснение на понятието „смешна дупка“.

— Точно в средата е на „Мейн стрийт“ — обясни Стюарт. — Най-странното нещо, което някога сте виждали. Вчера следобед тя просто изригна без никаква причина. Кларънс Елджинс, простичък човек, който се мотае около съда за милостиня, вчера влетя в сградата, пицейки, сякаш дяволът беше по петите му. Имайки предвид какъв е Кларънс, никой не се трогна особено от историята, която разправи. Но после в един момент ищецът надзърна през вратата и — ето ти: Кларънс казваше истината. Фонтан от вода и пясък бликаше на височина четири метра и половина, право от средата на улицата. След може би двадесет минути това нещо изчезна. Сега там има дупка — не много голяма, но дълбока като кладенец. Знаете какво е в Съмървил — нямаме много забавления. Целият град се извървява покрай дупката, надявайки се, че скоро пак ще избликне.

Джулия изсумтя.

— Не мисля, че ще се присъединя към тях. Виждала съм кладенци.

Стюарт погледна многозначително Пинкни. Докато дойде времето за влака, Люси и Хенриета не позволиха да се възцари тишина с оживено обсъждане на всевъзможни теми.

[1] Официален празник в САЩ в памет на първите колонизатори в Масачузетс; празнува се в последния четвъртък на ноември. — Б.пр.

↑

51.

Димът от пурата на Пинкни се издигаше право нагоре. Не подухваше никакъв ветреца, дори на верандата на втория етаж, където седяха той и Джулия. Беше тъмно, което създаваше илюзия за прохлада, но въздухът беше лепкав. Той си помисли дали да не свали вратовръзката и яката си, но изостави идеята. Знаеше, че Джулия нямаше да одобри това. Наклони креслото си към парапета. Дотолкова неофициалност беше разрешена.

„Св. Михаил“ удари за три четвърти час.

— Почти е десет — каза Джулия. — Трябваше да съм си легнала. — Но не се помръдна. Твърде горещо беше за извършване на каквото и да е движение.

— Защо не прекараш една-две седмици с Елизабет на крайбрежието, лельо Джулия? Ще ти се отрази добре.

— Не ме глези като стара жена, Пинкни. Нищо ми няма, след като ми махнаха абсцеса. Ще се кача в зори на първия кораб за имението. Утре е първият ден на септември, а имам да се оправям с реколта.

Пинкни се усмихна вътрешно. Колкото повече остаряваше Джулия, толкова по-централно място в живота ѝ заемаше оризът. Тя нямаше миг покой, докато всичко не се ожънеше и складираше. Цял ден не беше могла да си намери място. Не толкова от болка, колкото от необходимостта да се отдели от полетата си, точно когато оризът беше узрял.

— Лельо Джулия, кажи си истината. Ти си мислиш, че оризът ще престане да расте, ако не си там, за да го насърчаваш. — Тонът му беше пълен с топлина, нежно закачлив. Той беше изключително привързан към неуморимата си леля.

От тъмнината му отговори стържещ кикот.

Столът на Пинкни се хлъзна няколко сантиметра напред от ъгъла, който му осигуряваше стабилност, и той премести тежестта си, за да балансира.

— Какво беше това? — каза Джулия.

— Краката на стола ми се изместиха.

— Били са опрени на перилото, предполагам. Вероятно си свалил яката си... Каква разпуснатост! Добре ще е да провериш да не са ти изгнили колоните на приземния етаж. Цялата веранда се разтърси след това подхлъзване. Не можеш да допуснеш къщата ти да се срути, докато караш медения си месец в слугинската част.

— Да, госпожо. — Гласът му беше хрисим.

— Харесва ми младата жена.

— Люси е изключителна. Аз съм човек с голям късмет.

— Е, ти го заслужаваш. Попитай я какво иска за сватбен подарък. Няма смисъл да ви давам още мебели.

Пинкни беше толкова удивен да получи комплимент от Джулия, че се закова изправен в стола. Краката на стола му шумно тупнаха на пода.

Сякаш като резултат от удара се освободи чудовищна енергия. Верандата се наклони, след това се изправи с движение, което го изхвърли от стола му върху скърцащите дъски на пода. Той усети как те се разпадат под него, чу ги как се натрошават. Над този шум той чу писъка на Джулия. Отвъд пронизителния му звук камбаната на „Св. Михаил“ задрънча в объркан ритъм. Пинкни чу собствения си вик, но не можа да различи никакви думи. После всички звуци се изгубиха в дълбок, всепоглъщащ грохот; стените на къщата се люлееха.

Целият град стенеше като живо същество, измъчвано от непоносима болка. Върховете на църковните кули, които единствени разсичаха линията на небето, се люшкаха като часовникови махала и камбаните им биеха в гневен протест. Дървените постройки скрибуцаха в агонизиращ писък, тухлени комини се тресяха като детски кубчета, изпускаяки облаци мазилка сред трясъка от разрушението си. В „Св. Михаил“ пукнатина пробяга точно през средата на главното тяло на църквата. Подът се разтвори, балконите се наклониха надолу и огромната, извисяваща се в небесата камбанария се отпусна с гигантска, кънтяща въздишка, потъвайки двадесет сантиметра в тресящата се земя.

В кулата на камбанарията стражът, оглушен завинаги от големите бронзови камбани, се залепи отчаяно за перваза на един от прозорците. Пред невярващите му очи аркадата на градския съд се заклати като купчина плочки за домино. След това се изкривиха

каменните му стени; извивайки се бавно, те се отдалечиха една от друга. Корнизът се изнесе напред като гребена на разбиваща се вълна и цялата сграда се сгромоляса сред унищожителен тътен.

В Съмървил загадъчната дупка беше изчезнала, погълната от осем метра широката бездна на мястото, където някога се намираще „Мейн стрийт“. Високите борови дървета, за които всички милееха, се сгромолясаха върху улици и къщи, а дълбоките им корени сякаш викаха, откъсвайки се от черната земя.

Вековният ритъм на прибоя на остров Съливан се наруши, заменен от объркана мозайка от грамадни, разпенени вълни, достигащи хоризонта и отвъд него. Високите подпори на къщите се килнаха и всичко останало в тях се хлъзна пияно към портите им и мърдащите пясъци около тях.

В девет и петдесет и две трусът престана също така внезапно, както беше започнал. Беше продължил само седемдесет секунди.

В Чарлстън се възцари нереална тишина, накъсвана само от странните далечни шумове на единични тухли, струпващи се върху могилите от срутен и натрошен камък. После градът се изпълни със звука на хиляди тичащи, залитащи несигурни хора. Повечето от тях бяха легнали да спят по-рано и сега приличаха на сомнамбули — зашеметени, неразбиращи, бягащи от домовете си, които бяха престанали да им бъдат подслон, търсейки безопасност далеч от тресящите се стени, падащите тавани и експлодиращите прозорци. Инстинктът им заповядваше да тичат и те го правеха, твърде шокирани, за да могат да говорят или да викат. Можеше да се чуе само по някой неразбираем, неволно изпуснат приглушен стон. И шляпането и хрущенето на боси стъпала по засипаните с чакъл и стъкла улици.

Потокът им се изля в търговската част на града към широките поляни на парка Уест Пойнт; „Мийтинг стрийт“ се изпълни с човешки фигури, подобни на призраци в дългите им бели нощници и пижами.

Те залитаха с протегнати напред ръце в тъмнината, която още повече увеличаваше страха им.

В двора на къщата на семейство Трад Джулия Ашли лежеше между развалините на срутилата се веранда и мъртвите ѝ очи се взираха ядно в безлунното небе. Никой от оцелелите, минаващи оттам, не можеше да я зърне. Или да чуе отпадащия глас на Пинкни Трад, зовящ „Люси, Люси, Люси!“, докато тялото му изпусна последния си дъх.

В жилищната част на града бягащите хора намериха открито пространство в паркове и железопътни станции. Люси Енсън се опитваше да си пробие път срещу потока им, за да се добере до Пинкни.

— Моля ви! — повтаряше тя непрекъснато — пуснете ме да мина!

Оглушалата тълпа обаче я притискаше назад. Безкрайни минути тя се бори да си пробие път, но в един момент сърцето ѝ натежа без капчица живот в гърдите ѝ и тя разбра, че Пинкни е мъртъв. Тогава се остави да бъде повлечена, без да я е грижа какво ще се случи с нея.

Вторият трус настъпи точно в десет часа и възвърна гласа на тълпата. Хората се хвърляха с писъци върху тресящата се земя и покриваха глави с ръцете си. Земята под тях се люшка в продължение на по-малко от минута, доразрушавайки това, което беше оцеляло след първия трус. Огромните колони пред входа на Ирландската зала паднаха върху разкъсаната трамвайна линия на „Мийтинг стрийт“, а покривът на галерията се сгромоляса върху излъскания мраморен под. Камбаните повториха ужасяващата си какофония като при първия трус. На „Броуд стрийт“ избухна резервоарът на газ и огнена колона освети скупчилата се, пищяща тълпа.

Когато люлеенето престана, хората се изправиха несигурно на краката си и продължиха да тичат към парка, все така пищейки ужасено.

На остров Съливан нямаше парк. Елизабет беше притиснала хлипащите деца до себе си, покрила с тялото си техните върху скърцащия пясък в безсмислено усилие да ги защити, очаквайки бездънния океан да бъде изхвърлен от коритото си.

Хенриета Трад се опитваше да успокои малките си момчета.

— Ето, ето, всичко свърши — лъжеше тя. — Помогнете ми сега за татко. — Тежкото тяло на Стюарт беше още по-натежало в безчувствеността си. Главата му беше окървавена и обезформена от паднала от покрива греда. Децата дърпаха краката му, докато Хенриета придържаше главата му на гърдите си и заедно по този начин го извлякоха в центъра на градината.

В течение на нощта земната маса се пренагласяваше в нови образувания на единадесет километра под повърхността. Още седем труса нанесоха ударите си върху отслабените стени, давайки своя принос към разрушението. Тишината след всеки трус беше не помалко осезаема, отколкото след първия. У хората не беше останала сила дори да викат. Когато слънцето изгря над разбиващите се с неукротима ярост вълни в пристанището, хората по парковете посрещнаха светлината му с подивели, невиждащи погледи. Много от тях бяха повярвали, че е дошъл краят на света — в мрака, върху стенещата земя. Последното силно разлюляване започна, когато вече се беше напълно развиделило — в осем и тридесет сутринта. Часовете минаваха един след друг с движението на слънцето по едно подигравателно красиво, безоблачно синьо небе, докато хората намериха смелост да изоставят сигурността на откритото пространство, молейки се земетресението да е окончателно отминало.

Бяха живи и съзнанието за това ги изпълваше с благоговение. Бяха преживели щурма на самата земя. Нищо в хронологията на катастрофите, сполетели града, не можеше да се сравнява с катаклизма, разтресъл домовете и живота им в техните основи. Те преоткриха тогава дадената им способност да говорят, чрез която можеха с несдържана радост да поздравят другите оцелели като тях и да благодарят за чудото, че все още могат да се прегърнат един друг и да изразят радостта си от това, че приятелите и семействата им са между живите.

След това закуцаха с нарязаните си, кървящи стъпала по улиците, за да разберат дали все още имат домове.

В жилищната част на Чарлстън хора се заизмъкваха, залитайки, от парковете и железопътните депа. Всички бяха толкова зашеметени, че не обърнаха внимание на бледата жена между тях, чиито очи изглеждаха, сякаш беше видяла с тях деветия кръг на ада. Люси Енсън. Тя беше обхваната от ужас, чиято причина единствена знаеше, пред

които страховете на нощта на трусове оставаха в сянка. Сърцето ѝ казваше, че Пинкни е мъртъв. Свръхестествената връзка между неговите мисли и нейните беше разкъсана; за това не можеше да има друго обяснение.

И все пак тя трябваше да се увери. Душата ѝ в най-дълбоките си измерения отказваше да приеме загубата. Вътрешен глас ѝ нашепваше сладка серенада от обещания, която я подтикваше да търси, да провери... „Наранен е, но не е убит. Мислите му не могат да достигнат до теб, защото той е в безсъзнание. Не защото е мъртъв. Не може да е мъртъв. Не е възможно!“

Тя замънка тези думи, превръщайки ги в ритъм на движение за препъвращите си крака: „Не е възможно, не е възможно, не е възможно, не е възможно...“ Думите бяха изгубили за нея всякакво значение, но тя продължи да ги повтаря, докато устата ѝ изсъхна и устните ѝ се напукаха. След това продължи да ги повтаря в ума си, докато извървяваше безкрайни километри на болка, разрязвайки и охлузвайки краката си на чакъла, разкъсвайки нощницата и ръцете си, когато се налагаше да се катери през коварни нестабилни хълмове от срутени или срутващи се стени. По главата и тялото ѝ се наслой мазилка, покривайки я цялата с бяло, върху което се червенееха само петната кръв от раните ѝ. Тя приличаше на призрак, материализирал всичките ѝ страхове, и другите оцелели се отдръпваха от пътя ѝ, за да мине.

Беше късен следобед, когато тя премина през изтръгнатата желязна врата на градината на Традови. Слънчев лъч беше паднал върху покритата с прах червенокоса глава на Пинкни. Люси залитна към изкривеното в игриви извивки желязо.

— Не! — раздра гласът ѝ небесата. — Не! — прошепна тя на това, което виждаха очите ѝ.

Надеждата в нея не умираше. Повторението на собствените ѝ безсмислени думи я беше накарало да повярва в тях.

— Не е възможно да е мъртъв! — извика тя и се хвърли към него, без да забележи тялото на Джулия Ашли, дори и когато се препъна в протегнатата ѝ ръка. Очите на Пинкни бяха затворени като лицето на спящо дете. Люси се спусна към него, без да обръща внимание на развалините наоколо. — Пини, миличък, Люси е тук! Сега ще се оправяш! Събуди се, любов моя! — Тя се отпусна на колене до него и взе ръката му в своите.

Студената ѝ безжизненост проникна до самата сърцевина на съществуването ѝ, но тя продължаваше да отказва да приеме истината. Мърморейки нежни думи, тя разтърка дланта, опитвайки се да я стопли.

Най-накрая ужасяващата ѝ отпуснатост стигна до съзнанието ѝ. Тя се отдръпна, отхвърляйки ръката на Пинкни, и се вгледа в спокойните черти на лицето му.

Почувства как душата ѝ изгаря от болката на загубата, после я възпламени агонизиращ гняв.

— Събуди се! — изкрещя тя. — Нямах право да ме изоставяш по този начин, след като чаках толкова години. Казвам ти, не можеш! — Тя се хвърли върху него и кървящите ѝ ръце заудряха вкочаненото му тяло, докато изтощението я спря.

След това вече можа да заплаче, притискайки главата му, пощадена от раните на разрушението, към дрипите, покриващи гърдите ѝ, а устата ѝ да целува праха по косата му, скована от полепналия по нея хоросан.

Когато сълзите ѝ пресъхнаха, тя внимателно постави главата му върху островче трева, което преди това разчисти от праха и отломъците. Седна тихо и неподвижно до него. Всичката ѝ ярост и мъка за момента бяха изразходвани; не чувстваше нищо, освен безкрайна и безгранична пустота.

Д-р Де Уинтър я намери там.

— Остави го, Люси — каза той. — Аз ще се погрижа за него. Имаме нужда от помощта ти за г-н Джосая.

Г-н Енсън беше застанал сред развалините на Ирландската зала. Очите му бяха безизразни и объркани.

— Трябва да запаля свещите, но стълбите ги няма. — Интонацията му беше като на объркано дете. Треперещите му ръце държаха износените му лачени обувки за танци.

Люси постави ръцете си върху раменете му.

— Балът не е тази вечер. Предполагам, че сте се объркали с времето. Елате, г-н Джосая. Предполагам, че сте се объркали с времето. Да си вървим вкъщи.

Д-р Де Уинтър беше намерил отнякъде кон.

Чернокож мъж, минаващ оттам, спря и му помогна да качи г-н Енсън на неоседлания му гръб.

— Не мога да отделя време, за да го вода — каза Де Уинтър. — Има ранени, които се нуждаят от доктор. Ще се справите ли сама?

— Да, докторе, ще се справя. — Гласът на Люси прозвуча рязко. — Имам богат опит.

Конят затропа бавно към жилищната част, заобикаляйки препятствията, през които Люси се беше катерила. Беше стар кон и не създаваше затруднения. Единственият случай, в който показва плашливост, беше, докато минаваха по „Маркет стрийт“ и пронизително изсвирване прорязва въздуха. Но дори и тогава той само пристъпи леко настрана, след което възобнови летаргичния си ход.

Това изсвирване възвести пристигането на ферибот от отсрещната страна на протока Купър. Той газеше опасно ниско в неспокойната вода, претоварен с евакуиращи се от остров Съливан. Между тях бяха Елизабет и децата ѝ. Очите им бяха хлътнали и нервите им бяха опънати като на всички останали пътници. Кетрин и Трад бяха спали пълноценно следобеда, но бяха уморени от дългия преход до пристана в края на острова и пътуването през реката на претърпкания кораб. Елизабет беше изцедила сетните си сили. Не беше мигвала в продължение на тридесет и шест часа.

Когато вече можеха да се видят разрушенията в града, децата започнаха да плачат. Елизабет бръкна дълбоко в запасите от свръхчовешка енергия, която само майките притежават, за да намери сила да придаде на гласа си лек, весел тон.

— Какъв шум вдигате само — каза тя, навеждайки се между тях. — Кетрин, ти ще се качиш на гърба на мама да си поиграем на конче. Трад, за теб ще направя торба на кенгуру в полата си. Така ще се придвижим до вкъщи за нула време. Изправяйки се тежко с кикотещите се деца върху си, тя се отправи към „Мийтинг стрийт“.

Колкото и да е странно, в случая ѝ помогна изтощението. Беше достигнала до състояние на безчувственост, което ѝ пречеше да усеща тежестта на децата или да осъзнае мащабите на катастрофата, превърнала някога познатите улици в непривичен пейзаж. Не мислеше за нищо друго, освен как да постави единия си крак пред другия, крепейки скъпоценния си товар по дългия и уморителен път в сгъстяващата се тъмнина, сред която за ориентир ѝ служеше бялата стрела на кулата на „Св. Михаил“.

Всеки момент щеше да се строполи, когато д-р Де Уинтър я видя да минава покрай църквата. — Той извика „Елизабет!“, но тя не го чу. Той изтича на улицата с протегнати ръце, за да я спре. Тя го гледаше невиждащо, докато той отделяше Кетрин от нея.

— Последвай ме — каза Де Уинтър — не е далеч.

Той ги заведе до импровизирания лагер в района на шотландската църква. Жени раздаваха кафе и гореща супа от тенджери, окачени над малки огънове. Мъжете, които работеха на групи за разчистване на улиците и проверяване сигурността на оцелелите къщи, се редяха, за да получат канче димяща течност, изгълтваха я и се връщаха към задачите си. Разпръснати из двора, деца и стари спяха върху дълги пейки, издърпани от сградата на църквата.

— Ето пейка за теб — каза д-р Уинтър. — Настани се с децата, докато отида да предупредя Кити, че сте тук. Тя ще ви донесе малко супа.

— Благодаря ти, Джим — каза Елизабет. Тя направи това, което ѝ беше казано, твърде уморена да задава въпроси.

— Донесох ти също малко кафе — прошепна Кити де Уинтър. — Погледни дечицата — спят като ангелчета. Могат да изядат супата си по-късно. Ти също трябва да си починеш, Елизабет. Има място на онази пейка до огъня.

Елизабет докосна ръката на старата си приятелка.

— Благодаря ти, Кити. Ще намеря Пини и ще му кажа, че сме добре. Той вероятно се е побъркал от тревога. Тогава ще легна да се наспя, както никога досега.

Начинът, по който Кити замълча, пресече изтощението на Елизабет. Изведнъж тя се разсъни напълно.

— Какво има, Кити? Ранен ли е Пини? — Елизабет се наведе близо до лицето на Кити, опитвайки се на слабата светлина на далечния огън да разчете какво е изписано на него. Това, което видя там, я накара да потрепери. Тя скочи на крака.

— Чакай! — събра сили да извика Кити. — Нищо не можеш да направиш! — Тя се спусна след Елизабет, но Трад изплака в съня си. Кити премести поглед от изчезващия гръб на приятелката си към

малкото момче. Трад изхленчи. Тя седна до него и потупа малкото му гръбче.

Някой беше направил импровизирани ковчези от магарета за рязане на дърва, върху които бяха сложени врати. Телата на Пинкни и Джулия, покрити със завеси, бяха нагласени подобаващо върху два такива. Едър чернокож мъж седеше върху люлка близо до тях. Държеше фенер и тояга. Когато видя Елизабет, той се изправи с усилие.

— Никакви пакостници няма да докоснат тези мъртви — каза той. — Не се тревожете, госпожо.

В сенките, далеч от кръга на светлината, се чу прошумоляване. Червени очи премигваха като прехвърчаващи светулки. Елизабет изпищя.

След това още веднъж. И още, и още, докато пазачът извика:

— Моля ви, госпожо, моля ви, спрете!

Елизабет се взря с див поглед в него. Беше на ръба да заплаче и веднага изпита разкаяние.

— Съжалявам — заекна тя, — не исках да ви обезпокоя. Познавам ли ви?

— Не, мадам. Аз е Маниго, кой кара за доктора.

— Благодаря ти, че седиш с близките ми, Маниго. — Благодарността ѝ беше искрена. Тя знаеше, че едрият човек е поуплашен от мъртвите, отколкото тя се боеше от животните, които се хранеха с мърша, дебнещи извън малкото осветено островче. В ума ѝ звучеше гласът на Джулия Ашли: „Твое задължение е да бъдеш силна и да даваш пример на слугите. Те зависят от теб“. Елизабет съумя да се усмихне на Маниго, надявайки се, че гримасата ѝ му е вдъхнала кураж. След това хвърли поглед към лицето на леля си, за да види дали Джулия одобрява постъпката ѝ.

Точно в този момент Елизабет осъзна, че Джулия е мъртва. Че тя никога повече няма да кимне късо, в знак на одобрение за прилично поведение, никога няма да се намръщи като цензор на нравите. Джулия Ашли, която не беше побеждавана от война, буря или пък самото време, Джулия Ашли беше мъртва.

Елизабет не си беше давала сметка колко важна роля в живота ѝ има несломимата ѝ леля. А сега нейната загуба беше отнесла и всичката сигурност, гарантирана от присъствието ѝ. Щом Джулия Ашли беше претърпяла поражение от Смъртта, значи нямаше нищо сигурно на тоя свят, ничия енергия нямаше да бъде неизчерпаема, нищо не можеше да застане между Елизабет и страховете ѝ от неведомите опасности в живота.

Зъбите ѝ започнаха да тракат. В разгара на притискащата, знойна жега на нощта тя беше обхваната от хлад, който тресеше цялото ѝ тяло. Леля Джулия я нямаше.

И Пинкни. Смразеното сърце на Елизабет даже не можеше да изпита истинска печал за обичния ѝ брат. Тя се взираше в спокойното му лице и не чувстваше нищо. „Най-накрая щеше да постигне щастиято си, мислеше си тя, — а ето че няма да може. Не е честно... Ами че разсъждавам като дете. Не било честно. Това е смъртта, не е игра. Честността няма нищо общо тук. Трябва да изпитвам нещо. Трябва да плача за бедния Пини, за леля Джулия, за Стюарт, който, може би, също е мъртъв. Но всичко, което чувствам, е ужасен, ужасен студ. Моля те, Боже, помогни ми! Трябва да почувствам нещо, за да съм сигурна, че и аз не съм мъртва.“ Тя обви с ръце тялото си, опитвайки се да спре треперенето.

— Болна ли сте, госпожо? — Гласът на Маниго звучеше, сякаш идваше от голямо разстояние. — Ще донеса нещо за вас. Ще намеря доктора или някой друг. Кого искате да доведе Маниго, госпожо?

Елизабет стегна прегръдката си.

— Никого, Маниго — каза тя. — Няма кого да намериш. Всички си отидоха от този свят. Аз съм съвсем сама.

Тогава се върна чувството на отчаяна мъка и страх. Горещият му поток препусна през нея, от което крайниците ѝ изтръпнаха, а всеки нейн нерв затрептя. Сама. Нямаше никой, когото да потърси, който да ѝ помогне, да застане между нея и неназовимите опасности, които стояха на пътя ѝ...

— Лельо Джулия! — изплака тя. — Пини! Не ме изоставяйте. Какво ще правя сега?

Мъжът сграбчи ръката ѝ и пъкна фенера в нея.

— Дръжте това, госпожо — помоли той. — Трябва да доведе някой. — Той изчезна в тъмнината, без да обръща внимание на

молбите на Елизабет да остане.

— О, боже мой! — простена тя. Собственият ѝ глас я изплаши. Нямахте кой да ѝ отговори. Тя се огледа наоколо, държейки високо фенера. Светлината му се отрази в кървясали очи, които я наблюдаваха. Елизабет издаде последен, немощен звук, после седна, повдигайки краката си от земята. Под нея дъската на люлката се тресеше, опитвайки се да я отхвърли в тъмнината. Тя зарови глава в полите си, за да се изолира от света.

Нещо докосна ръката ѝ. Тя подуши миризма на изгоряло и усети, че някой я потупва по полата ѝ.

— Изпуснала си фенера. Глупачка. Престани да цивриш. Погледни ме!

Елизабет отвори с усилие очи. Кити де Уинтър и съпругът ѝ бяха застанали от двете ѝ страни, държейки я за ръцете. Кити я разтърси грубо.

— Има ранени, които наистина се нуждаят от Джим, Елизабет. Трябва да се овладееш. Няма възможност той да притичва всяка минута да те успокоява. Сега се върни в двора на църквата и се дръж както трябва. Изплашила си Маниго до смърт.

— Оставете ме сама. — Елизабет се опита да се отскубне от тях.

— Елизабет! — Кити я разтърси по-силно.

Дълбокият глас на доктор Де Уинтър я спря.

— Кити, недей! Тя е в шок. Придържай главата ѝ, докато ѝ дам малко лауданум. После ще я занеса обратно в лагера.

Кити направи, каквото ѝ се каза, но мърморенето ѝ ясно се чуваше, докато съпругът ѝ полагаше необходимите грижи за Елизабет.

— Съжалявам за нея и всичко, което ѝ се е случило, но аз не мога да поема задълженията ѝ. Аз също съм уморена. Всички сме уморени. Не е тя единствената. Кой ще се погрижи за Кетрин и Трад, когато се събудят гладни и кисели? На мен никой не ми предложи приспивателно. Не мога да наглеждам всички.

Елизабет се хлъзгаше все по-дълбоко и по-дълбоко в гостоприемно очакващ я мрак. Тя се опита да говори, но нямаше сила за това.

— Аз ще се погрижа за децата си — искаше да каже.

Голямото земетресение в Чарлстън беше на първите страници на всички вестници в западния свят. Джо Симмънс сгъна нюйоркския „Джърнъл“ и вдигна слушалката на телефона, за да поръча частният му вагон да бъде изкаран от депото.

— Емили, налага се да отскоча до фабриките — каза той. — Никой не знае точния размер на щетите и всички телеграфни линии са прекъснати. Трябва лично да видя какво се е случило.

— Надявам се, че няма да отидеш в Чарлстън. Вестникът казва, че се очакват още трусове.

— Не се тревожи, мила. Не желая никакви стени да се срутват върху ми. Ще стоя далеч от това място.

Симмънсвил се беше разтресъл достатъчно, колкото да уплаши хората, но сериозни разрушения нямаше, като се изключат строшените прозорци. Джо можеше да се върне в Ню Йорк само след един ден престой.

Но той остана. Използва претекста, че ще порови в дейността за изтеклите години заедно с адвоката, който движеше делата му в Южна Каролина. Всъщност подчиняваше се на прилива на неочаквана носталгия. Тази равна, изпечена земя беше мястото, където се беше родил; разнебитените, сгущени бараки и осакатените памучни фабрики, покрай които минаваше, не се различаваха по нищо от фермата, където беше прекарал детството си. Фабриката, грозна и разрушена до запуснатост, беше началото на неговото забогатяване. Израсналият без ред град около фабриката носеше неговото име. Той се огледа около себе си и забеляза жалката мизерия, от която се беше отървал, и се закле никога отново да не забравя за нея. Свикнал беше да мисли, че единствената му самоличност винаги е била тази на Джоузеф Симмънс от Пето авеню и „Уолстрийт“, Ню Йорк. Той беше станал самодоволен и дори претендираше за нещо повече от настоящия си живот. „Аз съм най-късметливият мошеник на света, каза си той, — и най-добре е да не го забравям.“

Когато каза на Емили, че ще стои далеч от Чарлстън, той наистина възнамеряваше да постъпи така. Но сега, когато беше толкова

близо до него, усети привличането му. Спомените му бяха изгладени от времето. В съзнанието му изплуваше картината на фамилията Трад по Коледа, получаването на първите в живота му коледни подаръци, разделянето на малкото, което те имаха, с него. И се срамуваше от яда, който беше изпитал, и щетите, които беше нанесъл на Пинкни. „Може би, мислеше си той, трябва да отида и да се извиня.“ Това също щеше да му се случи за първи път в живота. Но гордостта не му позволяваше.

Докато адвокатът му го информира, че е получавал бележка от банката за преведени суми от фосфатната компания „Трад-Симмънс“ на всеки шест месеца през деветте години, откакто беше напуснал града.

— По дяволите — избухна Джо, — трябваше да ме уведомиш. Те не могат да си позволят да ми изпращат пари. — И той реши да отиде в Чарлстън. „Трябва да видя Пини, мислеше си той. — И Лизи, дори от това сърцето ми да се пръсне.“

Директорът на чарлстънския хотел беше „щастлив“, че има възможността да настани г-н Симмънс в голям апартамент и да го засипе с информация. Г-н Пинкни Трад бил мъртъв; налагало се погребалната церемония да бъде извършена на гробището, защото „Св. Михаил“ бил затворен за ремонтване. Г-н Стюарт Трад все още се намирал в болницата „Рупър“ с черепна фрактура, но се очаквало да се възстанови. Г-жа Елизабет Трад Купър? Не, тя не била ранена. В интерес на истината всички продължавали да споменават колко храбро тя понесла гибелта на брат си. Също и на леля си. Казват, че едва ли не самата тя закарала лодката нагоре по река Ашли. Старата дама нямало да почива в мир, казвала тя на всеки, ако не бъдела положена в своята си земя. Да, сър, тази госпожа Купър била приятна дребничка дама. Нито веднъж не се оставила нервното напрежение да я надвие. Напомняла на хората за времето на нещастния случай със съпруга ѝ преди няколко години. И тогава се държала на погребението по същия начин, скривайки мъката дълбоко в себе си.

Джо хвърли двадесетдоларова златна монета на бюрото му и изхвъркна през вратата.

— Като че ли го преследва шерифът — каза директорът на служителя на рецепцията. — Чудно за какво толкова се е заинтересувал богат янки като него от Традови?

— Господарке Купър, има господин, който пита за вас. — Делия красноречиво завъртя очи, за да покаже, че господинът е непознат, че е впечатлена от него и че той би могъл да дочуе всеки коментар, който тя би се опитала да направи гласно.

Елизабет надзърна над рамото ѝ към едрия, добре облечен мъж в хола. Той беше втренчил поглед в нея. Когато очите им се срещнаха, неговите тутакси се скриха в завеси от бръчки.

— Джо! — Тя изтича покрай Делия и го прегърна, накланяйки се, за да допре бузата си до неговата. — О, Джо! Толкова се радвам да те видя. Изглеждаш чудесно. Ела, седни. — Елизабет го поведе към канапето в библиотеката. Тя не пусна ръката му, докато седяха и разговаряха. Джо скри шока си от външния ѝ вид. Тя изглеждаше ужасяващо бледа. Дълбоките ѝ сини очи и червено-жълтата ѝ коса изпъкваха поразително на фона на безцветната ѝ кожа. Под очите и скулите ѝ имаше дълбоки сенки, от които лицето ѝ изглеждаше като в синини. Тя беше крехка и уплашена като момиченцето, което той беше срещнал за първи път преди двадесет и три години.

— Колко време мина, Джо? Струва ми се като век.

— Толкова. Десет години — каза той. „Без нито един ден, в който да не съм мислил за теб — продължи наум. — Какво са направили с теб, Лизи? Защо си толкова разсипана? Толкова неспокойна?“ Чувствата му подсказваха, че само земетресението не може да причини сегашното ѝ състояние. Беше стигнала опасно близо до границата на издръжливостта си.

Тогава Джо се разприказва. Дълбокият му глас беше бавен и успокояващ. Разказа ѝ за Виктория и чаените ѝ партита; за Ню Йорк и как градът расте като гъби след дъжд; за операта и вълнуващите истории, които тя разказва; разправи ѝ за пътешествията си до Европа, включително и за първото и ѝ направи демонстрация на хубавите си зъби. Разправи ѝ дори за фарса, който беше разиграл в Ню Йорк, впечатлявайки околните с единственото „м“ във фамилията си име. Към края на дългия му, спокоен разказ Елизабет се смееше. Джо

имаше странното усещане, че се е върнал назад във времето, когато само той можеше да накара високомерно сериозната малка Лизи с плитчиците да се усмихне. Тогава той жадуваше да вземе това дете в ръцете си и да го защитава от враждебния свят.

Но това дете и тези лесни лекове бяха останали далеч в миналото. Той трябваше да открие коя е настоящата жена и от какво се нуждае — тогава щеше да знае какво да направи за нея и за Лизи, която беше все още част от нея.

В течение на седмиците, които последваха, Джо научи доста неща за Елизабет, за себе си и за Чарлстън. Градът буквално се сглобяваше отново от частите си. Всичките му постройки бяха засегнати, но тези, които имаха укрепяващ скелет, се бяха отървали със загубата само на тухлените си комини. Къщите, магазините и складовете, изградени от тухли, бяха всичките напукани и стените им не бяха безопасни. Градът свика на работа своите железари — наследници на майсторлъка, чийто плод бяха прекрасните порти и фантастичните балкони на старите постройки. Дълги и тънки железни пръти бяха вкарани в къщите; те минаваха под гредите, поддържащи тавани и стълбища. Веднъж нагласени, действието им беше като на големи лостове. В краищата им се поставяха болтове и се затягаха, докато стените се възвърнеха приблизително към първоначалното си положение. Реставрацията завършваше с нови комини и прясно запълнени с хоросан пукнатини. Декоративни железни шапчици, покриващи болтовете, превръщаха необходимостта в украса.

— Оцеляване със стил — оцени го Джо. „Такава си е, помисли си той, историята на Чарлстън от най-ранните му дни.“ Той го сравни с Ню Йорк; изведнъж енергията и страстта към прогрес, които го бяха въодушевявали, му се видяха като безцелно унищожение. Всички, които той познаваше в разрастващия се град, наричан сега от него „дом“, ненавиждаха старите неща и старите хора. Във все по-тясно свиващия се свят, южно от Брод, те се ценяха.

Джо също ги ценеше. Това беше черта от характера му, за която не си беше давал сметка досега. Когато му се случеха моменти на отмора, той ги използваше, за да се изучава и да прави и други открития. Изследването беше много занимателно.

Но за него имаше малко време. Главната му грижа беше Лизи. Или, както тя предпочиташе, Елизабет. Той не я разпитваше сега, както

не беше го правил и с малкото момиче. Но чувстваше, както беше чувствал тогава, че тя е жертва на неизказан ужас, пред който тя отстъпваше, макар и не толкова очевидно, колкото някога тихото дете, което се люлееше в малкия си стол. Елизабет се усмихваше, говореше и надзираваше непрекъснатото изчистване на мазилката, все още сипеща се от тавани и стени. Но това беше само видимата ѝ страна и Джо го знаеше. С всеки изминал ден тя все повече се скриваше в един вътрешен свят, крепост на безжизнеността, където нищо и никой не можеше да я достигне.

Той мисли дълго и усилено как да ѝ помогне. Най-накрая реши, че трябва да поеме най-големия риск в живота си — да изгуби доверието ѝ в него и привързаността, която му беше показала с откритостта от първото им приятелство. Сърцето му искаше да ѝ помогне, но любовта му към нея го караше да се държи на разстояние. Тя трябваше да напусне крепостта вътре в нея или щеше да бъде загубена за всички. Един ден след приключване на обяда той побутна назад стола си, придаде на гласа и лицето си естественост, прочисти гърлото си и заговори.

— Сега ще трябва ти да управляваш фосфатната компания, Елизабет. Няма кой друг да го стори. Стюарт наследи имението, ще се мести там и ще става плантатор. Пинкни ти остави тази къща и бизнеса. Ако искаш децата ти да имат какво да ядат, ще трябва да спечелиш малко пари.

— Но това е и твой бизнес, Джо. Аз бях решила, че ти ще го поемеш.

— Глупости. Мен ме занимават много по-сериозни работи. Аз ще остана тук достатъчно дълго, за да те въведа в нещата, но после ще трябва да се върна в Ню Йорк.

— Няма да мога да се справя.

— Разбира се, че ще можеш. Виждал съм те как се справяш с тази къща, когато още носеше къси роклички. Бизнесът е много полесен. И много по-забавен. Ти беше обичаща да командва малка госпожица. Сега отново имаш възможност да командваш. Ще ти хареса.

— Но, Джо, жените не се занимават с бизнес. Всички ще бъдат потресени и възмутени.

— Не ми излизай с тия номера. Най-страхотните жени, които някога съм познавал, бяха в бизнеса след войната. Какво ще кажеш за г-жа Олстън и г-жа Пинкни и техните школи? Мислиш ли, че те са се отказали от начин на живот като твоя, защото така им е било по-забавно? Днес има дами, занимаващи се с възстановяване, прием на пенсионери, даване на уроци по пиано и по танци. Само за да имат покрив над главата си. Ти си от рода Трад, дете мое. Можеш да се захванеш с каквото си поискаш, с изключение на убийство, и никой няма дума да каже.

Не можеше да разбере защо тя изглежда толкова слисана.

— Ще трябва да го обмисля — каза Елизабет.

Джо се усмихна. Работата беше опечена.

— Винаги казваше така като дете. Чертите на лицето ти ставаха същите, каквито са сега. Веждите — събрани в средата. Гледката ме кара отново да се чувствам млад.

Два дни по-късно Джо нае кораб и екипаж, с които поеха към Карлингтън. Мястото беше напълно изоставено, ако не се броеше един много стар чернокож мъж, който изпълзя от някаква развалина на къща. Той се представи като Каджо, правейки артистичен поклон пред Елизабет.

— Сигурно вие сестра на гос'ин Пинкни, мадам. Не е никой друг да може има красива като изгрев коса. Моето сърце пръснало се от мъка, кога научих, че той умрял. Никак не изглежда подобаващо добрият Бог да вземе него, а да остави стар, прегърбен негър като мен. — Сълзи издълбаха тъмни пътечки по хълтналите му бузи.

Елизабет обгърна с ръка рамената му.

— Не трябва да плачеш, татенце. Добрият Господ си има своите причини. Нуждая се от помощта ти; вероятно Той ти остави живота, за да се грижиш за още един Трад. Г-н Пинкни ми е разказвал как си се грижил за него.

Пред очите на Джо старецът се подмлади. През годините, прекарани в Ню Йорк, той беше забравил за неуловимото взаимодействие между чувството за отговорност и зависимост между старите чарлстънски фамилии и бившите им роби. Това се изразяваше концентрирано в традиционното обръщение в Чарлстън към

възрастните чернокожи мъже с „татенце“, а към жените с „майчице“. За белите деца в семейството те бяха почти като родители, на които се дължеше уважение като към родители. В отговор от „родителите“ се очакваше да направят и безпрекословно да се грижат за доброто на детето, дори когато това дете се беше вече превърнало в зрял човек. Системата никога не беше кодифицирана под формата на закон, а Актът за отмяна на робството не беше я засегнал ни най-малко. Външен човек нямаше никаква надежда да я разбере, затова Джо не се и опита. Той просто възприе факта, че Елизабет се намира на позната територия, където татенцето Каджо ще се грижи за нея. Той последва двамата и остро му око забеляза старите, кърпени машини и общата атмосфера на запуснатост. Пинкни не е бил бизнесмен.

С годините изкопите се бяха проточили и сега покриваха повече от миля по брега на реката. Много от дупките бяха запълнени със земя от следващите. Все пак бяха останали десетки, дълбоки по 25 метра, до които бяха натрупани хълмове от изкопано. От тях се носеше воня, дъната им бяха покрити със замърсена дъждовна вода. Елизабет каза нещо неодобрително на татко Каджо и той избърбори в отговор. „Домакинята ще прави промени, помисли си Джо. Почакай да видим какво ще стане, когато види мухите в магазина на компанията.“

По обратния път надолу по реката Елизабет се беше отнесла нанякъде. Джо забеляза, че на бузите ѝ се е появил цвят и че е забравила да постави траурното си було, което стоеше върху раменете ѝ. Като че ли лекарството вече действаше.

— Старецът каза, че ще събере отново всички работници до една седмица от следващия понеделник — напомни ѝ Джо. — Ако имаш намерение да продаваш компанията, няма смисъл междувременно да се занимаваш с ведомостите ѝ. Който и да е новият собственик, веднага ще се заеме да модернизира.

— Как?

Джо посочи към завода, който отминаваха.

— Като това — каза той. — Истинска фосфатна компания. Твоето са просто няколко дупки в земята.

Елизабет нареди на екипажа да намали ход. Докато течението ги задържаше почти на място, тя се загледа във високите комини, изстрелващи облаци жълт дим, и се заслуша в трясъка на тежки машини и потракването на вагони.

— Каква е тази лоша миризма? — попита тя Джо.

— Не мисля, че е лоша, миличка. Химиците ги наричат суперфосфати. Аз ги наричам пари. — Той направи знак на моряците и те увеличиха скоростта. Докато приближаваха града, той предаде набързо урок на Елизабет върху развитието на бизнеса с торове за двадесетте години от откриването на фосфатните залежи в Чарлстън.

— Отначало — каза той — всеки просто изкопаваше руда, измиваше я и я транспортираше до Балтимор или Филадельфия за преработване. Химическите компании на север плащаха около четиринадесет долара за тон, пристигнал в заводите им. Разходите за транспорт се плащаха от добиващите рудата. Не изтече много време, преди по-умните измежду тези, които добиваха руда, да започнат да разтрошават скалната маса, защото те плащаха за курс, а наведнъж можеше да се извози много повече натрошена скала, отколкото руда на буци. Тогава „Фърст Чарлстън Майнинг“ със стабилно северняшко финансиране и значително участие в управлението се сдоби със собствени вани със сярна киселина. Които са основата за преработка. Натрошената скала се пуска в киселината и реакцията с нея превръща фосфата в няколко продукта: калциева сол, разтворима фосфорна киселина и утайка, наречена суперфосфат. Поотделно всеки от тях има по-висока пазарна цена от самата руда. Следиш ли мисълта ми? — Елизабет кимна. — Добре. Местното преработване на рудата започна към края на 1870 г. До 1871 няколко от най-големите съществуващи компании бяха реорганизирани в преработващи. Практически те внасяха толкова много сярна киселина, че можеха да напълнят река с нея. А тя е опасна за работа. Ако човек не работи внимателно, ще остане за секунди без ръце. Това е основната причина, поради която Пинкни не желаше да работи със сярна киселина. Разсъждаваше, че работниците не биха могли сериозно да се наранят, ограничавайки се с кирка, лопата и ръчна количка.

— Не беше ли прав?

— Може би. Може би не. Аз не бях съгласен с него. Не може за пораснали хора да полагаш грижи като че ли са деца. Загубихме много от най-добрите си работници, които отидоха в други компании, защото за работа със сярна киселина плащат повече, отколкото за изкопаването на руда. Печалбите от първото за същото количество

фосфат са повече от утроени, дори като се включат разходите за киселина.

— Каква е нейната цена?

Джо прикри въодушевляването си. Ученичката му започваше да мисли като бизнесмен.

— Това е следващата стъпка — каза той. — Киселината идваше от северняшки химически компании, мнозина от които бяха закупували дотогава руда, за да си я преработват сами. Не може да се каже, че те умираха от желание да продават киселина и да превърнат чарлстънските компании в свои конкуренти. Те се съгласяваха да продават само ако тукашните хора поемаха разходите по транспортиране. Таксите за превоз могат да направят от предприемача богаташ или да го разорят. Железниците определяха цените, а за превоз на киселина те бяха доста солени.

Очите на Елизабет блестяха.

— Не ми се иска да вярвам — каза тя, — че който и да е от химическите компании е имал братовчед в железниците.

Джо се плесна по коляното.

— Господ да е на помощ на някои от най-добрите ми приятели, ако някога по случайност се излъжат да те допуснат на Уолстрийт. Уцели право в десетката. Само дете в случая не става дума за Юга. Бизнесмените не ги свързва кръв, само пари. Наричат го взаимно обвързано участие в директорски съвет. Това е клуб със силно ограничено членство и дано Бог има милост към тези, които не са негови членове.

— Хайде, Джо. Не си се променил чак толкова много, та да не мога да разбера, когато скриваш най-интересната част от историята. Какво стана след това?

— Как си с географията?

— Твърде добре съм ориентирана за местата, които леля Джулия някога през живота си е посещавала. За останалата част не съм толкова силна.

— Тя ходила ли е някога до Сицилия? Или до Италия?

— Италия. Тя я обичаше. Казваше, че Флоренция ѝ напомня за Чарлстън.

— Сицилия няма нищо общо с Южна Каролина. Това е остров, много голям остров близо до Италия. Може би това е единственото

място на света, където хората са по-бедни, отколкото са били в Чарлстън през седемдесетте. А там има толкова сярна, че понякога някоя планина се разтваря и я изплюва сред огнен дъжд.

— Не ти вярвам.

— Добре, недей да вярваш, че съществуват вулкани. Но за сярата можеш спокойно да вярваш, защото точно оттам я получава заводът, покрай който преминахме преди малко. Докарват сярата с кораби и произвеждат на място собствена сярна киселина. Посредством своя собствена киселина те произвеждат торове от своя собствена руда. След това с презокеански кораб транспортират тор директно за Англия. Готов продукт. Никакви железопътни разходи, никакво чакане за доставки или празни вагони, никакви молби пред никакви директорски съвети. Те са напълно независими.

Елизабет се усмихна.

— И дори не им се налага да стрелят по форт Съмтър. Янките трябва да са ужасно ядосани.

— Не са доволни.

— Би ли могъл Карлингтън да постигне същото?

— Да. Ще е необходимо време и много внимателно управление. Също и известни капиталовложения, но аз мога да ги осигуря. Какво ще кажеш?

Елизабет изглеждаше замислена.

— Колко усилия изисква научаването на деловодството? Нали под това имаш предвид управление?

— Това и още малко повече, но трябва да започнеш от научаването как да водиш документацията.

— Тогава ще спрем в кантората на път за вкъщи. Ще вземем книгите, ти ще останеш за вечеря и след като децата си легнат, ще ми обясниш кое как е. — Командващата Лизи се беше съживила отново. Джо погледна настрана, за да скрие радостното пламъче в очите си.

„Св. Михаил“ тъкмо беше ударил два през нощта, когато Елизабет затвори голямата счетоводна книга и разтърка очи.

— Боже мой — каза тя, — не мога да си спомня от колко време не съм стояла толкова до късно. Защо просто не останеш през нощта,

Джо? Утре сутринта ще се погрижа децата да не вдигат шум, за да се напиш.

Той си представи как би могъл да бъде под един покрив с нея, да закуси заедно с нея, да прекара следващия ден и по-следващия и по-последващия заедно с нея. Някаква особена интимност се усещаше в осветената от газова лампа стая в заспалото градче. Джо се почувства като че ли бяха останали сами в един разпаднал се свят, където нищо не можеше да ги засегне. Но не беше така. Слънцето отново щеше да изгрее и стаята пак щеше да бъде само стая — нищожно ъгълче на огромен свят. „Колкото по-скоро се върнеш към този свят, приятелю мой, толкова по-малко ще те боли, когато казваш «довиждане». А друга възможност няма. Трябва да бъде, довиждане. Съществуват Виктория и Емили и Ню Йорк, и всички те те очакват.“

Той стана и се протегна.

— Благодаря ти, Елизабет, но не мога да остана. В хотела ме чакат торба, пълна с документи, и писма, които трябва да напиша. Наистина се налага да сляза до Симмънсвил и да видя как вървят нещата. Мисля, че най-добре за теб ще бъде да разучиш книгите в продължение на няколко дни и да помислиш над всичко, което си видяла и научила. Ще се върна в събота вечерта. Ще прескоча след църковната служба в неделя, за да ми кажеш какво е решението ти. — Той говореше бързо и гласът му беше дрезгав. Елизабет го погледна с изражение на обърканост и болка, от което сърцето му се преобърна. Тя нямаше начин да разбере, че с тази грубост той възпираше самия себе си от изказването на всичко, което искаше да каже, от любовни признания, които щяха да я уплашат повече, отколкото стържещия му, делови тон изобщо би могъл.

— Джо? — Името му съдържаше неизказан въпрос — „защо“.

Той склочи ръце около ѝ в бърза, конвулсивна прегръдка.

— Всичко ще бъде наред, миличко — каза той. После се откъсна от нея като доказателство, че ще удържи на обещанието си. Тръгна бавно към хотела, усещайки нощния въздух като непоносима тежест върху себе си.

Две седмици по-късно Джо се завърна в Ню Йорк. Той забавляваше приятелите си в клуба с удивителната история за своята

дребна, благовъзпитана бизнес партньорка.

— Казвам ви — по-добре е да държим жените далеч от бизнеса. Никога не бях виждал нещо подобно. Отделих се от нея за три дни и когато се върнах, тя вече не се нуждаеше от помощта ми. Мислим се за много умни в комбинациите, но няма картел в света, който да се опре на братовчедите от Чарлстън. Когато си помисля за това, не знам дали да плача, или да се смея.

— Ето какво направих, Джо — му беше казала Елизабет. — Аз премислих и реших, затова се хванах на работа, без да те изчакам.

„Трад-Симмънс“ извозваше годишно три хиляди тона фосфат на общата сума от четиридесет и две хиляди долара. Разходите на компанията възлизаха почти на тридесет хиляди, от които шест хиляди беше цената на превоза на рудата и хиляда отиваха за наемане на кантора и складови помещения в града. Елизабет се беше обадила на братовчедка си Аги, чийто съпруг беше един от собствениците на торово — фосфатните заводи, които Джо ѝ посочи при пътуването по реката. Съпругът на Аги с радост щеше да помогне на Елизабет. Той щеше да плати само по долар за тон по-малко от балтиморската химическа компания, след което щеше да преработва рудата им в завода си заедно със своята собствена. — Той ще направи състояние, което е хубаво, а ние ще спестим от транспорт шест хиляди при загуба от продажбата само три хиляди. Освен това с него ще си поделим разходите за прокарване на теснолинейка от Карлингтън до североизточната железопътна линия, за която се закача и неговата теснолинейка. Всички печелят от сделката. При такова положение ние, разбира се няма да имаме нужда от складови помещения и това също ще ни спести пари. Също така затварям кантората. Жена не може непрекъснато да влиза и излиза от бизнесблоковете на „Броуд стрийт“. Ще обърна пристройката в канцеларии за мен и Нат Раг. Той работеше за Прингъллови и аз просто им го откраднах. Той знае всичко, което има да се знае за бизнеса с торове. Г-н Прингъл е бесен.

Джо я бе попитал как ѝ се е удала кражбата. Нищо особено, иронично бе отвърнала тя. Нат Раг бил братовчед на Керълайн; всички били заедно в танцувалното училище. А и съпругата му е трета братовчедка на Пинкни. Освен това Елизабет щяла да му плаща наполовина повече от Прингъллови.

— Което въпреки това е с хиляда годишно по-малко, отколкото Пини плащаше на Лукас — каза тя. — Нищо чудно, че сме имали такива разходи. Пинкни е взимал за себе си две хиляди, а е давал на Лукас четири. Възнамерявам също и да намаля твоя дял, Джо. Всеки от нас ще отдели по четири хиляди за подобрения. Това оставя три хиляди печалба и за двама ни. — Както тя си ги представяла, подобренията щели да отнемат осем години.

Парите за изграждане на теснолинейката щели да се вземат от бюджета за 1877 г. По този начин през 1888 щяло да бъде възможно построяването на заслон с машини за разтрошаване на скалната маса. До 1898 щели да подменят износените барабани за измиване на рудата и да уголемят машинния заслон. На следващата година щял да се построи голям завод с машини за отделяне и преработка. Две години — 91-ва и 92-ра — щели да бъдат необходими за закупуване на оборудване и вани за сярна киселина. — Тогава наистина можем да започнем да извършваме целия цикъл. Едуард Ханахан ще ни продава киселина от заводите „Плантърс“ за нуждите на нашата преработка. С печалбата от 93-та ще можем да построим собствен цех за сярна киселина и ще започнем сами да внасяме сыра през 94-та. Планът е идеален. Кетрин ще навърши тогава петнадесет и, доколкото си спомням, ще навлезе във възрастта, когато едно момиче иска нова рокля за всяко парти. Ще е необходимо да съм богата.

Джо беше пожелал да даде нужния капитал веднага. Нямахше смисъл Елизабет да икономисва в продължение на осем години. Но тя го беше помолила да не го прави.

— Наистина бих искала да започна от това, което е Карлингтън сега, Джо. Ще се почувствам добре, изграждайки нещо. През последните години доста разруших и нищо не съградих.

Не можеше да ѝ откаже. Точно това считаше, че ще бъде най-добре за нея, въпреки че му се искаше някак си да беше възможно да ѝ го поднесе, без тя да се трепа за него.

КНИГА ОСМА
1887 — 1898

53.

Чарлстън, 11 юни 1887 г. Скъпи Джо, какво вълнение беше тук! Вчера открихме малката ни собствена железопътна линия в Карлингтън. Едуард Ханахан ни зае един от малките си локомотиви и една товарна платформа. Той наистина е най-милото и любезно същество. Машината беше излъскана като за официално посрещане, а платформата — прясно боядисана и украсена с флагчета. Стюарт дойде с момчетата си от имението и откара със сърито си мен, Кетрин и Трад до Карлингтън. За нас пътуването беше дълго, за него — два пъти повече, но децата бяха послушни и аз проявих достатъчно предвидливост да взема много сандвичи и лимонада, така че в крайна сметка всичко мина добре. Стюарт младши беше разочарован, че няма златен клин между релсите, но веднага ни прости, когато му беше разрешено да се качи на локомотива и да дръпне свирката. След това, разбира се, бяхме принудени да разрешим на всяко от децата същото. Голяма олелия. Направихме си пикник на платформата — до главната линия и обратно до товарния перон в Карлингтън. После отново по същия маршрут и така, докато ометохме и последната трошичка. Бях си забравила слънчобрана и се опасявам, че ще си остана на лунички като яйце на кукувица до края на дните си. Но не ме е грижа. Беше чудесен ден и първата стъпка от Майсторския План беше направена.

Както ти разказах, имаше много коментари, когато отворих кантората зад къщи и станах бизнесдама. Но вече всичко утихна. Президентът Кливлънд и съпругата му идваха да видят градините през пролетно време и хората са все още толкова заети да критикуват маниерите им, че съвсем са забравили за мен. Пък и аз не се набивам много на очи. Купих си една печатаща машина „Ремингтън“ и

сега се уча да я използвам. Тя прави букви, които изглеждат точно като тези от страниците на книга. Но предполагам, че такива чудесии като „печатане“ не са нищо ново за Ню Йорк. Моята „нова“ пишеща машина е всъщност на повече от десет години. Човекът, който ми я продаде, се притесняваше от възрастта ѝ. Аз не му споменах, че никога не съм знаела за съществуването на такова нещо. Пини винаги се занимаваше с кореспонденцията си вкъщи и аз си го спомням зад бюрото, потапяйки писалката си в смешната стара мастилница, дадена му от татко.

Понякога все още забравям, че Пини го няма. Вчера Стюарт и неговите момчета приличаха на редица от медни пенита, както слънцето светеше в косите им. Точно когато се чувствахме най-щастливи, ме нападна с ужасна сила усещането за липсата на онази друга червенокоса глава, която също трябваше да бъде там.

Но сетне моят отвратителен, егоистичен вътрешен глас ми напомни, че аз съм там и че аз също съм от Традови. Да си остане между нас, Джо — започвам да вярвам, че аз съм един много добър представител на рода Трад. Аз просто обожавам да нанасям чистички колонки числа в счетоводните книги и да пиша презрителни писма, подписани „Е. Трад“, на мошениците, които се опитват да ни вземат твърде много за зареждането на магазина и тям подобни. Откривам всяка „грешка“ и тази година съм спестила повече от двадесет и седем долара на компанията. Нед Раг се подчинява на нарежданията на една жена като истински светец. Той ме нарича „Господин Трад, мадам“, но без никакво лошо чувство. Справя се добре с работата в Карлингтън и вече планини от руда са готови да бъдат прехвърлени в „Плантърс“. Предполагам, че днес даже са на път за там.

Моля да ми простиш, че не ти писах последните два месеца. Нямаше много за разказване, освен че релсите се полагаха. Следващия месец заминаваме да прекараме лятото на Острова и оттам също няма да има много за

какво да се яде, освен ако не намираш историите за слънчеви изгаряния и одрани колени за очарователни. Трад е на две години и половина и съм решила да го уча да плува. Кетрин е вече като рибка във водата. Това предполагам, че означава повече лунички за мен, но аз обичам океана твърде много, за да се притеснявам толкова.

Най-сърдечните ми поздравии за Виктория и Емили. Надявам се, че ще имаме възможност да се срещнем някой ден. А за теб, най-скъпи Джо, много, много любов от твоя фосфатен съдружник...

Елизабет

Джо сгъна писмото и го прибра в чекмедже при другите, които беше получил от нея. Тя пишеше почти всеки месец; той четеше всяко писмо, докато го запомнеше наизуст.

— Как вървят нещата в Чарлстън, скъпи? — Емили Симмънс беше умна жена. Тя никога не нарушаваше спокойствието на съпруга си, докато той преглежда пощата си, особено когато в нея се съдържаше писмо от Елизабет Купър.

— Завършили са теснолинейката в Карлингтън — каза Джо. — Децата са си направили пикник върху една подвижна платформа.

Емили деликатно потрепери.

— Колко нехигиенично. Радвам се, че разполагаме със собствен вагон, в който има подобаваща маса за ядене. Виктория никога не би преживяла нещо толкова грубовато.

Джо имаше замислен вид.

— Няма нещо, което хората, живеещи в Чарлстън, да не могат да преживеят — промърмори той.

— Това е добре — беше коментарът на Емили. — Добре ще е скоро да се преоблечеш, Джоузеф. Довечера ще вечеряме с баща ми и майка ми. Ако побързаш, ще успееш и да сложиш Виктория да спи.

Писмата продължиха да пристигат месец след месец, докато напълниха три чекмеджета в бюрото му. Той ги чакаше и ако някое се забавеше, налагаше му се да напрегне цялата си воля, за да не изпрати

телеграфно запитване за здравословното състояние на Елизабет. Той се мразеше за това, което в себе си наричаше неуравновесено поддаване на една изтляла мечта, но не му ставаше по-добре. Беше си неотменно влюбен оттогава, когато слабото момиченце се появи на стълбището на къщата в първата си дълга рокля.

Престана да гледа на всеотдайността на Емили като на нещо съвсем естествено. За него тя се превърна в неизказана молба, на която той съвсем ясно съзнаваше, че никога няма да отговори. Докато писмата на Елизабет отразяваха нарастващото ѝ самочувствие, Емили ставаше все повече и повече зависима от него за мненията си, щастието си и всяко свое решение. Джо чувстваше осезателно вината си за това, че не може да я обича, а че тя го обича толкова много. Той стана по-загрижен и внимателен към нея откогато и да било. „Носим един и същи товар, Ем и аз, мислеше си Джо, любовта ни е еднопосочна. Поне мога с държането си да направя така, че тя да се чувства по-добре.“ И се справяше напълно. Емили сияеше от щастие; бракът им беше признат за „най-идеалния“ измежду всички, за които приятелите им знаеха.

Джо се задържа далеч от Чарлстън и Елизабет в продължение на повече от пет години. Той отговаряше на писмата ѝ с кратки, насърчителни бележки; въвличаше се във все по-смели манипулации на пазара и удари върху конкурентите; заведе съпругата и дъщеря си в Европа за покупки на предмети на изкуството и мебели под напътствията на един безпаричен италиански благородник; печелеше и пръскаше милиони долари. И през цялото време беше преследван. Не от мисълта за Елизабет; той съзнаваше, че никога не може да я има. Преследваше го градчето на Елизабет. В Лондон камбаните на Биг Бен звъняха съвсем както тези на „Св. Михаил“ и той не можеше да заспи. Във Флоренция се оглеждаше непрекъснато за приликите между нея и Чарлстън, които Джулия Ашли беше открила. В Ница стените в пастелни цветове, внезапното бурно разцъфване на цветята, издигнатата площадка за разходки покрай водата, вятърът в палмовите дървета — всичко му нашепваше за Чарлстън. Дори в Ню Йорк той се разхождаше с часове из тесните улички на Гринидж вилидж. Забравена сега от града, разпростряла се в противоположна посока чак до Седемдесета улица, старата част беше утихнала като Чарлстън; сградите на федерални служби в нея — заспали като в Чарлстън;

атмосферата ѝ — като на малък свят, омагьосан от вълшебник и забравен от забързаните години. Като в Чарлстън. Измъчваше го носталгия по дома, където хората говореха бавно и меко и у тях имаше загриженост един за друг.

През пролетта на 1892 г. в един адски напрегнат ден нещата достигнаха критичната точка. Когато пристигна в кантората си, страстите там се бяха нажежили. Някой или група от няколко души подбиваха цените на десетки хиляди акции от вид, в който той имаше силна позиция. Ако искаше да стабилизира капиталовложението, което беше вече направил, трябваше да пусне на борсата повече от половин милион долара, за да изкупи акциите, които я наводняваха. Беше класически пример за внезапна атака. Срещу него. Единствените хора, способни на такава манипулация, бяха приятелите му. Прекалената му заетост с други неща беше отслабила вниманието му и го беше превърнала в удобна жертва. Тогава си даде сметка, че това не го интересува. Играта на нанасяне и отбиване на удари в света на капитала вече не му изглеждаше като предизвикателство.

— Спри да купуваш — каза на борсовия си посредник, — ще поемем загубата. — И остана бездействен наблюдател на загубата си от триста хиляди долара. След което си отиде вкъщи.

Имаше писмо от Елизабет, в което се разказваше за объркващото забавяне на ваните за сярна киселина и за първи път се търсеше помощ по личен въпрос. „... По някакъв начин аз сама го предизвиках. Твърде много се разприказвах за това колко добре вървят нещата в Карлингтън и сигурно отстрани е звучало като че ли нямам никакви проблеми. Твърде голяма е гордостта ми, за да си призная, че неправилно прецених в каква степен всички цени ще се повишат. Положението е такова, че съм ипотекирала къщата и завода до последната тухла, за да закупя машини. За това ще се погрижа, когато започнем сами да преработваме, но точно сега Стюарт ме помоли за заем. От деня, в който се е преместил в имението, само неприятности му се трупат на главата. Хенриета го нарича лош късмет, но аз си мисля, че всичко идва от лошото му отношение към работниците. Държи се сякаш им е собственик, а не работодател. Ето защо полята са покрити с бурени, оризът е от лошо качество и добивът е наполовина изгубен. Опитах се да му говоря, но той не ме слуша. По-скоро е склонен да хвърли вината върху Линкълн, задето е освободил черните. Както и да е, но той сега е

изостанал с две години в плащането на данъците си и дори и един бивш съдия не може да се справи с такава ситуация. Той призна, че вече е продал хиляда акра земя, само за да може да продължи да обработва останалата. Ако не бъда в състояние да му помогна, ще се наложи да продаде още четиристотин акра. Имението е достатъчно голямо, но не мога да понеса идеята от него да се откъсват парчета, независимо колко незначителни са те. Ще ти бъде ли възможно да почакаш шест месеца за дяла си от приходите на компанията? Двете хиляди долара ще спасят Стюарт. Не мога да обещаая, че той ще бъде някога в състояние да ги върне, но ти давам думата си, че аз ще го сторя.

Но дотук с тъжните неща! Грехота е да се хленчи, особено когато е пролет. Гроздовете на орловите нокти са израсли невероятно буйно тази година. Проврели са се през прозореца и се опитват да изядат рудните образци по етажерките. Миризмата е божествена, особено след дъждовен порой...“

Джо стисна главата си с ръце. Само две хиляди долара. За всяка статуя, донесена за градината на Емили, той беше похарчил десетократно повече. Протегна се за писалка и хартия, за да надраска телеграма, когато забеляза обемистия пакет, адресиран до него с непознат женски почерк. Идваше от Чарлстън.

Когато го отвори, от него изпадна върху бюрото изцапано парче избеляла жълта коприна. Сгънато в него беше писмо от Люси Енсън. Първата му мисъл беше, че в него тя му разказва някаква неприятност, която Елизабет от гордост премълчаваше. Очите му преминаха бързо по написаното с дребен и сбит почерк.

„... научавам какво става с теб от разказите на Елизабет... радвам се да науча за успеха ти... вълнуващи пътувания... чудесно семейство...“ Той зачете по-бавно и усети постепенно някакво смъдене в очите.

„Г-н Джосая умря мирно в съня си. На седемдесет и осем години, беше дошло времето му за почивка. Беше много отслабнал и не на себе си след земетресението, но последните седмици бяха като връщане към по-щастливи дни. Радваше се на добър апетит и беше в пълно съзнание. Знаеше, че си отива, и аз не го обиждах, опитвайки се да го отрека.

Говорихме за теб, Джо. Г-н Джосая беше доволен и ни най-малко изненадан от новините за теб, които му преразказах от наученото от Елизабет. Той каза, че винаги е знаел, че имаш големи заложби и че си спасявал по много начини живота на Пинкни. Искаше да ти остави нещо свое като знак на обич и уважение. Часовникът си беше решил да остави на внука си, а имаше малко свои други неща. Но той лично се качи на тавана и прерови всичко, складирано там. Намери това. Останало е от офицерския шарф на конфедератската му униформа. Страхувам се, че катериците са отнесли по-голямата част от него. Сигурно са я използвали за украса на хралупите си. Но г-н Джосая каза, че от значение е жестът. Трябвало да ти предам от негово име, че ако някога си бил в неговата рота, щял да те произведе офицер и да ти го връчи на бойното поле. Добавя, че Господ те бил създал джентълмен, така че не била необходима украса, която да го показва...“

— Джоузеф! — красивият глас на Емили молеше за вниманието му. Той премигна, за да се избистри погледът му. — Виктория иска да ти покаже нещо.

Джо погледна дъщеря си. Белезникавата ѝ коса беше подредена в редици от блестящи букли, хванати със златни шноли. Роклята ѝ стигаше до прасците; ушита бе от лъскава синя коприна, украсена с водопади от дантела по краищата на ръкавите с дължина до лактите и с дантелени волани около подгъва. Гърбът ѝ представляваше разточителност от плисета и кадифени фльонги, с турнюр, по-голям от самото дете. Златни гривни със сапфири обвиваха и двете китки, а сапфирена огърлица блещукаше на шията ѝ.

— Харесва ли ти роклята ми, папа? — Виктория се завъртя, за да я покаже по-добре.

— Изглеждаш прекрасна, миличка. Къде има празненство?

Емили поклати глава.

— Толкова си разсеян, Джоузеф. Днес Виктория отива за пръв път на училище по танци. Казах ти преди една седмица.

— Мислех, че имаш предвид уроци по балет.

— За бога, не. Тя ходи на балетни уроци от петгодишна. Тук става дума за салонни танци. Малкото ни момиче се превръща в млада

дама от обществото.

— Много е малка, Емили.

— На десет години е. Всички деца започват да учат танци на десет години.

Джо погледна детето си, облечено като по снимка от модно списание, фризирано и украсено с бижута като жена.

— Не — каза той. — Няма да разреша. Прекалено много, прекалено рано. — Той вдигна парцала от жълта коприна и го размаха като знаме. — Знаете ли какво е това?

Емили прегърна с една ръка Виктория. Двете се втренчиха в Джо сякаш беше полудял. Джо почувства, че може би до известна степен бяха прави. Сърцето му се блъскаше в гърдите и той беше изпълнен с яростна болка.

— Това — каза той с едва доловим глас — трябва да ми напомни, че съм южняк. Почти го бях забравил за известно време. Но това е, което съм и което искам да бъде детето ми. Искам тя да притежава не само нещата, които могат да се купят с пари. Искам животът ѝ да бъде хубав. Махаме се от този шум и показност. Възнамерявам да заведа семейството си в Чарлстън.

Емили Симмънс надзърна от прозорчето на файтона, който ги откарваше от гарата до чарлстънския хотел, и сърцето ѝ изтръпна. Улицата носеше достатъчно белези на живот и благополучие, но всичко изглеждаше толкова малко и животът — толкова бавен. Нямаше здание, по-високо от четири етажа. Къщата им в Ню Йорк беше по-висока от повечето тукашни сгради. Тя не беше присъствала на бурната среща, на която Джоузеф беше уведомил баща ѝ, че ще се местят, но баща ѝ я беше уведомил за възгледите си в това отношение по-късно. Думите сега ечаха в главата ѝ. „Провинциалист... депресиран... назадничав... муден...“

Внушителната фасада на чарлстънския хотел ѝ подежда до известна степен; разточителните размери на стаите в апартамента им компенсират старомодността на мебелировката. Емили потърси неща, които да ѝ харесат. Тя силно желаше да достави удоволствие на Джоузеф, а знаеше, че за него Чарлстън има някакво особено значение, въпреки че причините за това не ѝ бяха ясни.

Тя оцени високо обяда, поднесен им в подобното на пещера помещение за хранене, намиращо се непосредствено след фойето. Наложил се Виктория да бъде сгълчана, защото се зазяпваше в чернокожите сервитьори. Тя никога не беше виждала чернокож човек толкова отблизо; нито пък Емили, която беше не по-малко заинтригувана, но съумя да запази естественото си държание. Нямала представа, писа тя на баща си същата вечер, че кожата на негрите имала толкова оттенъци.

След обяда те слязоха в търговската част на града. Емили отбеляза красотата на „Св. Михаил“ и Джо нареди на файтонджията да спре. В този момент удариха камбаните на църквата. Лицето на Емили светна от неподправено удоволствие.

— Какви сладки звуци! — каза тя. — Камбаните са прекрасни.

Беше три часът и стражът извика своите обичайни думи. Виктория се сви на седалката от смях. Майка ѝ изшътка.

— Очарователно е — каза тя, — толкова старомодно!

В продължение на един час те се движиха из старите улици, които Джо беше изучил преди двадесет и пет години. Усмивката на Емили се стопи, но тя беше решена да демонстрира само добро настроение. Проблемът беше Виктория. Тя правеше коментари за всичко и задаваше прями, объркващи въпроси. „Виж колко са тесни улиците, мамо... Тази къща е синя. Какъв смешен цвят за една къща... Защо има толкова много пансионни, папа...? Защо боята се лющи навсякъде...? Каква е тази отвратителна миризма...? Къде са хората...?“

Обиколката им завърши на „Батъри“ — алеята за разходки покрай пристанището. Джо помогна на дамите си да слязат от файтона и те продължиха пеша близо до водата. За първи път Емили беше наистина доволна.

— Хубаво е като речния бряг в Ню Йорк — каза тя. Две малки чернокожи момчета дотърчаха при тях и избръцоловиха нещо неразбираемо. Джо се засмя и кимна. Те се хвърлиха в бесен танц, въртейки очи и пеейки. Когато свършиха, Джо подхвърли монета във въздуха; по-високото момче я улови и двете се поклониха с ослепителни усмивки, след което си плюха на петите.

— Това се нарича „бръснещ полет“ — обясни Джо, — всяко хлапе в града печели дребни пари от туристите по този начин.

— Можа ли да разбереш какво казаха те, папа? Какъв чуждестранен език беше това?

Джо я вдигна в ръцете си и я целуна.

— Това беше езикът на черните хора, принцесо. Нарича се „гала“. Бързо ще го научиш. Всички в Чарлстън говорят наполовина техния език. Научават го от чернокожите си бавачки. Тук няма да чуеш това, което в Ню Йорк наричат „южняшки акцент“. В Чарлстън всичко е различно от което и да е друго място.

Емили погледна гордия си и щастлив съпруг и решението ѝ да хареса това странно, затворено зад прозорците си мизерно място се затвърди.

Джо пусна Виктория на земята.

— Хайде, дами на семейство Симмънс, отиваме към къщата на фамилията Трад. Да се порадваме на този необикновен ден. Усещате ли бриза? Нека ви обясня какво означава той за града. Ще забележите, че всички къщи са разположени под ъгъл към посоката, в която духа — като корабни платна... — Той говори без прекъсване, докато стигнаха до къщата на Елизабет.

Самата Елизабет отвори вратата. Джо ѝ беше писал, за да я предупреди, че ще доведе семейството си на гости, и тя прекара няколко дни в приготовления за нещо като увеселение с чай. Подовете и мебелите блестяха ослепително, на масичката за чай чакаше кокосов сладкиш, а Кетрин и Трад бяха облечени в най-хубавите си празнични дрехи.

— Влизайте, влизайте! — извика тя. — Толкова се радвам да ви видя! — След суетнята около взаимното представяне тя ги поведе нагоре към гостната стая, където Кетрин и Трад се навъртаха около сладкиша.

— Моля седнете, сигурно сте изтощени след толкова продължителна разходка — каза тя. — Не в това кресло, Джо. Краката му са малко нестабилни... Деца, елате и кажете добър ден на семейство Симмънс. Сладкишът е за по-късно, така че няма смисъл да го оглеждате отсега.

Кетрин и Трад бяха представени, след това им беше разрешено да напуснат, влачейки на буксир Виктория.

— С Виктория ще играем на земетресение на люлката — обясни Трад на Емили. — На Виктория много ще ѝ хареса.

Сърцето на Емили се преобърна.

— Знаете ли, че миналата седмица имаше още един трус? — каза Елизабет. — Слаб, разбира се, но ние всички се притеснихме за чашите и чиниите си. Едва ли на някого е останал много здрав порцелан след най-големия.

— Джоузеф ми е говорил толкова често за вас, госпожо Купър. Истинско удоволствие е за мен да се срещнем.

Елизабет взе ръката на Емили в своите.

— Наричайте ме Елизабет, моля ви. Аз възнамерявам да ви наричам Емили, ако нямате нищо против. Чувствам сякаш сме от едно семейство. Джо каза ли ви, че е спасил живота на брат ми? Не? Прекалено скромно от твоя страна, Джо. Разрешено ти е да разправиш каквото си поискаш на собствената си съпруга. Емили, трябва да го накарате да ви разкаже. Беше наистина героична постъпка.

От всичко, което Емили беше решила да хареса в Чарлстън, тя най-много се боеше от Елизабет Купър. Беше прочела всички писма на Елизабет — Джо не заключваше бюрото си. Но невинността им не я успокои. В тях имаше близост на общите преживявания, цели, планове, които я плашеха. У нея се беше затвърдило убеждението, че Елизабет е непременно изключителна красавица, притежаваща пословичния южняшки чар на безпомощна жена. Сега, когато я видя, Емили можа най-накрая да се отпусне. Вярно, Елизабет беше по-млада от нея, но изглеждаше по-възрастна. В ъгълчетата на очите ѝ имаше малки бръчици, а тънкият ѝ нос и изпъкналите ѝ скули бяха покрити с лунички. „Твърде е слаба, мислеше си Емили щастливо, не мека и закръглена, а прекалено висока — по-висока от Джоузеф.“ Очите ѝ бяха наистина зашеметяващи — огромни и със син цвят, който изглеждаше дълбок колкото Средиземно море. Но тя не използваше нищо, за да ги подчертае. Дори роклята ѝ не беше синя, а бледорозова — със сигурност неподходящ цвят в комбинация с червена коса, който дори не беше на мода. Полите ѝ бяха семпли и прибрани, без дори намек за турнюр. „Старомодно обличане, успокои се Емили. Била съм глупачка да се притеснявам. Джоузеф просто е бил мил с нея, защото е сестрата на стар приятел.“

Джо също се вълнуваше от срещата. Знаеше, че Емили е ревнива — беше мъж с усет. Знаеше също, че тя имаше причина да бъде

ревнива. Когато Емили се успокои, това донесе успокоение и на него. Тайните му бяха опазени.

И Елизабет, безценната Елизабет, изглеждаше добре. От нея се излъчваше сигурност и самоувереност, които ѝ придаваха необикновено силна красота. „Аз направих това за нея, никой друг, помисли си той. Аз повярвах в нея и ѝ помогнах да повярва в себе си.“ Той считаше това за най-голямото постижение в живота си.

— Наистина се надявам, че посещението ви ще бъде дълго и приятно, Емили, дори като се има предвид, че Джо е имал неблагоприятното да ви доведе през юни, когато започва да става горещо. Отиваме на крайбрежието следващия месец и вие ще трябва да дойдете с нас. Виктория може да спи при Кетрин, а вие с Джо — в стаята за гости. Там е много красиво и прохладно и ще имаме време да се опознаем. Преди това разполагаме с време да отидем до Карлингтън. Джо, почакай само да видиш завода и новите хангари. Толкова са впечатляващи, че няма да повярваш на очите си.

Джо вдигна ръка.

— Карай по-бавно, шефе — каза той. — Не е необходимо да бързаме. Емили и аз трябва да огледаме някои къщи. Местим се в Чарлстън. Ще има предостатъчно време да се види и направи всичко.

— О, Джо, Емили, това е чудесно! — Ентусиазмът на Елизабет беше неподправен, въпреки че не ѝ беше ясно как екзотични създания като Емили и Виктория ще свикнат с бавния ритъм на живота в стария град. Можеше ясно да види, че дрехите и бижутата им са по най-последна мода; Виктория приличаше много повече на принцеса, отколкото на малко момиче. Джо също беше издокаран, но тя не се притесняваше за него. Той си беше старият Джо.

— Новини като тази — каза тя — изискват незабавно отпразнуване. Да повикаме децата и да разрежем сладкиша!

— Всичките са твърде стари, Джоузеф — каза Емили, когато останаха сами същата вечер. Тя беше много лошо впечатлена от къщата на Елизабет — по мазилката на тавана ѝ имаше видими пукнатини. — При всяко положение не желая използвана къща. Искам своя собствена, проектирана специално за мен.

Джо се съгласи. Можеха също така да наемат нюйоркски архитект, ако това щеше да я накара да се почувства повече като у дома. Но построяването щеше да отнеме година или повече. Имаше ли тя нещо против временно да закупят къща, в която да живеят, докато новата бъде построена? Уредена била вече среща с адвокатата на закуска, за да ги заведе на оглед на няколко кандидатури.

— Ами, ще хвърля един поглед, но нищо не обещавам.

Джо трябваше да се съгласи и на толкова, въпреки че съзираше опасност от неосъществяване на плановете му за преместване в Чарлстън.

На другата сутрин почитаемият Барнуел Смит оцени Емили Симмънс с един поглед и скришом въздъхна с облекчение. Той беше коренен жител на Чарлстън и се почувства по-добре, когато разбра, че има пред себе си не някоя дама янки, решена да модернизира стара къща в търговската част. Той отведе семейство Симмънс директно в къщата „Уилиамс“ на „Уентуърт стрийт“; цената ѝ беше така зашеметяващо висока, че самата агенция за продажби на драго сърце би заплатила значителна сума, за да се отърве от нея. Емили взе решението си моментално. Купуваха я.

Джо беше толкова благодарен, че ѝ обеща „къщурката“ с четиридесет стаи в Нюпорт, която тя много харесваше, като малък допълнителен подарък. Знаеше, че Емили никога не би се задоволила с къща на остров Съливан. Той осъзнаваше също, че тя му прави подарък с готовността си доброволно да се раздели с Ню Йорк. Къщичката беше малка компенсация за великодушieto ѝ.

Домът „Уилиамс“ представляваше гигантска, впечатляваща постройка — имитация на Тюйлери. Построена беше за предприемач от Джорджия, който беше успял да излезе от войната с един милион долара. Обстоятелство, което не го беше направило по-популярен между жителите на Чарлстън. Беше построил къщата едновременно, за да угоди на желанията си и да си отмъсти на хората, отнасящи се презрително към него. Всичко в нея беше вносно: италиански мрамор за камините, изработени от италиански занаятчии; дървен материал от редки видове за паркета и облицованите с ламперия стени; великолепни френски кристални полилеи и огледала в позлатени

рамки. Двойните стаи за прием бяха по-големи от балния салон в Ирландската зала, където се провеждаше празникът на Света Сесилия. До градините, подредени в правилни геометрични форми, разположени зад къщата, се намираха конюшните, разположени така, че преобладаващите ветрове да отнасят миризмите им отвъд невидима бариера, зад която те не се усещаха. Насочваше я към съседната област на юг от Броуд.

— Шед, колко лошо си постъпил — каза Люси шеговито. — Да купиш имението Уилиамс! Все едно че си наел батальон от хора, които да стоят на „Броуд стрийт“ и да правят подигравателни движения. Да знаеш, че никой няма да те кани на гости.

Джо се отпусна в креслото си.

— Емили я хареса, Люси, а това преместване не е лесно за нея. Освен това не можем да се настаним в камбанарията на „Св. Михаил“, пък и не бихме имали възможността. Няма смисъл да се правим на това, което не сме. Ние сме богати янки и не се срамуваме от факта. Ще ни канят други богати янки и това ще отвлича Емили. Виктория ще ходи на училище с децата от Чарлстън и ще се държи според правилата в Чарлстън. Искам тя да порасне като една южняшка дама.

— Ами ти, скъпи приятелю? Какво ще извлечеш ти от това преместване? Мислил си първо за семейството си и това е хубаво, но ти също трябва да намериш удовлетворение за себе си.

— Вече съм удовлетворен, защото съм тук. Животът е по-хубав, дори за човек, който не е роден в Чарлстън. Харесва ми ритъма, чувството за пропорция. На четиридесет и пет години съм и съм пропилял по-голямата част от живота си в правене на пари. Мой приятел в Ню Йорк — или това, което наричам мой приятел там — просто си отиде за един ден. Джей Гулд. Чувала ли си някога за него?

Люси поклати глава отрицателно. Джо се усмихна.

— Твоето неведение със сигурност щеше да го натъжи. Въобразяваше си, че абсолютно всеки знае кой е той, защото вероятно беше най-хитрият човек, занимавал се някога с парични операции. Както и да е, Джей беше само десетина години по-възрастен от мен. Просто се стопи. И за какво? Заради още една купчина долари, която не би могъл да изхарчи, ако се беше опитал да го стори. Не искам това да се случи и с мен. Желая по-добра участ за мен и за семейството ми. И искам да престана да претендирам, че съм нещо, което не съм. Няма

начин да заблудя хората, които ме познават от времето, преди да започна да нося обувки, и не е нужно и да опитвам. Ти и Елизабет сте най-добрите приятели, които някога съм имал. Преместването си струва усилието дори само за да бъда тук с вас сега.

— Думите ти ме правят много щастлива. Кога ще доведеш Емили и Виктория да ме видят?

— Веднага, след като се върнат от Роуд Айлънд. Отхвърчаха натам в момента, когато казах на Емили, че може да купи вилата. Ще се присъединя към тях през следващата седмица. Всички ще бъдем у дома в края на септември.

— Надявам се да не стигнеш до извода, че си направил грешка, премествайки се тук. Ще ти се отворят рани, които може би вече са били зараснали.

Джо я погледна в очите. Тя знаеше.

— Те никога не са зараствали — каза той, — но това не е причината за завръщането ми.

Люси го целуна по бузата.

— Не беше нужно да ми го казваш. Както г-н Джосая каза, Шед, ти носиш душата на истински джентълмен. Ще се моля тази промяна да бъде добра за теб.

Промяната наистина се оказа добра за Джо. На следващата 1893 г. катастрофална финансова паника заля Ню Йорк, разпространи се из цялата страна и даде отражения във всички части на света. Банки фалираха, борси се затваряха, състояния се стопиха — осакатяваща депресия хвърли сянката си над Америка. Бащата на Емили почина от апоплектичен удар и си спести осъзнаването на неприятния факт, че е разорен. Джо беше превърнал движимата си собственост в пари преди преместването. Следователно беше по-богат откогато и да било, защото парите му имаха висока стойност.

В Чарлстън малко хора имаха състояния за губене; общата паника слабо накърни спокойствието южно от Брод. Елизабет гледаше философски на нещата.

— И без друго нямаше да съумея да стана богата. Доволна съм, че поне имах това усещане на хартия.

Новият преработващ завод на компанията беше влязъл в експлоатация предишната есен, давайки фантастични печалби, чиито основи тя беше градила в продължение на шест години. Те се вливаха достатъчно месеци, за да могат да се изплатят високи ипотечи. И тогава, с настъпването на паниката, цените на фосфата се бяха устремили бясно надолу в целия свят. Карлингтън даваше по-малък приход сега, отколкото в дните, когато рудата просто се изкопаваше и промиваше. Елизабет щеше да го преживее, но не оставаха пари за каквито и да е разточителства.

А не допускаше и мисълта Джо да я подпомогне финансово.

Той отнесе проблема до Люси.

— Знаеш ли какво направи тя — задави се той от яд. — Не само си навири носа и ми заяви, че се оправя много добре и сама, но и се опита да ми върне огърлицата, която беше сватбеният ми подарък за нея. Каза, че считала за по-подходящо да я дам на Емили.

Развеселеност смени раздражението на Люси. От години насам ѝ беше омръзнало да бъде всеобща довереница. Огромната диамантена огърлица изглеждаше наистина толкова ужасно, че тя никак не се учудваше на желанието на Елизабет да се отърве от нея. Джо вероятно се е чудил защо тя не я носи; имала бе няколко възможности за това по време на изисканите обеди в къщата на семейство Симмънс.

— Не трябва толкова да се ядосваш — му каза тя успокояващо. — Познаваш достатъчно добре Чарлстън, за да ти е известно докъде достига гордостта ни, що се отнася до способността да посрещнем всеки удар, стоварен върху ни от съдбата. Нищетата дори е за предпочитане. Що се отнася до огърлицата, тя има право. Такъв подарък мъжът прави на съпругата си, а не за сватбата на нечия друга съпруга. Тя вероятно щеше отдавна да ти я е върнала, ако не беше залагана.

— Залагана? Елизабет я е занесла в заложен магазин?

— Не тя, Лукас го стори. Пини ми разказа всичко. Не казвай на никого какво си научил от мен.

— Отказах да си я взема и ѝ казах, че съм обиден от предложението ѝ. Огърлицата беше принадлежала и на майка ѝ; нормално беше да остане у Елизабет.

Люси се сдържа да не се разсмее.

До момента, когато се видя с Елизабет.

— Научих, че не си успяла да се отървеш от стоте кила скъпоценни камъни — каза тя. Двете избухнаха в съвсем неприлягащ на дами кикот.

— Сега ще трябва да нося огърлицата на партитата на Емили.

— Точно ще си пасваш с дамите от висшето общество.

Играта им на снобизъм носеше някакво извратено удоволствие и на двете.

— Ужасни сме — каза Елизабет: — Не е ли забавно? Все пак ще бъда наказана. Всичко се връща. Кетрин смята, че ужасното диамантено нещо е красиво.

— Тя е само на четиринадесет. Ние също бяхме същински дивачки на нейната възраст.

— Надявам се да си права. Изглежда не съм в състояние да постигна съгласие с нея по какъвто и да е въпрос. Просто излъчва неодобрение по отношение на мен. Мога да го почувствам дори ако сме отделени със стена.

— Ще премине. Временно състояние.

54.

— Защо не можеш да бъдеш като другите майки на момичета? Ужасно се чувствам, съвсем изолирана. Майките на другите ходят по партита, на гости една на друга, играят вист и заедно пазаруват. Всичките са приятелки помежду си. Ти не си ничия приятелка, освен на старата ти и старомодна братовчедка Люси и на ужасната госпожа Симмънс. Какво не ти е наред?

Елизабет бе силно впечатлена от гневното избухване на дъщеря си.

— Кетрин, мила. Изобщо не предполагах, че се чувстваш така!

— Никога нямаш никаква представа за чувствата ми! Не те е грижа как се чувствам!

— Не е вярно. За теб ме е грижа повече от всичко друго на света.

— Не, не е така. Искам да умра! — Кетрин се хвърли на леглото си и се разрида върху възглавницата. Когато Елизабет докосна рамото ѝ, тя рязко се отдръпна. — Остави ме сама — извика тя, — просто ме остави сама!

Елизабет излезе на верандата и се отпусна на седалката на окачената там люлка. Беше като замаяна. Без да усеща какво върши, тя се отблъсна от пода с върха на едната обувка и раздвижи люлката. Назад-напред, назад-напред. Веригите, на които люлката беше окачена, заскриптяха по-високо, когато тя отиваше назад, по-ниско — когато се отпуснаше напред. Постоянният ритъм действаше успокояващо на възбудените ѝ емоции.

Съзнанието ѝ се изпълни с болката и яростта на самооправданието. „Направих всичко възможно за това дете, то трябва да ми бъде благодарно. За да бъде тя добре облечена, не съм имала прилична рокля от години. Дадох ѝ стаята на Пини, а аз самата останах на третия етаж. Дадох ѝ малките си перлени обици и тя изгуби едната при първото си излизане с тях. Работя като куче, за да може тя да живее в хубава къща и да ходи в добро училище. Достатъчно е голяма, за да разбира, че не ми е било лесно. Виждала ме е късно през нощта да работя над счетоводните книги и да се поболявам от тревоги как да

платя данъците и сметките. Как смее да ми се тръшка, понеже не си прахосвам времето по чаени партита?“

Люлката заподскача по-бързо и заскриптя по-силно. В звуците, издавани от нея, имаше ярост. Елизабет се опи от яростта си на една Трад. „Би трябвало да се кача и да ѝ насиня задника“, помисли си тя. Но в следващия момент в съзнанието ѝ оживя звукът от удар върху плът. Звук, който някога ѝ беше твърде добре познат. „Мили боже, прости ми за това, което си мислех.“ Гърлото ѝ се сви. Тя си наложи да диша бавно и дълбоко, докато прогони спомена. Усети, че трепери. Бурното движение на люлката премина в по-спокойно.

Замисли се за собственото си детство. Гордееше ли се тя със своята майка? Мери Трад беше един почти нереален образ. Беше се омъжила и заминала, когато Елизабет имаше навършени едва девет години. Годината преди това Елизабет беше прекарала в имението Ашли. „Гордеех се с леля Джулия. Още когато бях малка, разбирах, че е забележителен човек. Можеше всичко. Страх ме беше от нея, но ѝ се възхищавах. Не мисля, че Кетрин се плаши от мен; тя трябва да знае, че аз я обичам. От друга страна, тя очевидно не ми се възхищава. Всичко обърквам.“

Някакъв вътрешен глас започна да ѝ се подиграва, да я измъчва. „Тя не те обича, казваше ѝ той; никой не те обича, нито някога те е обичал. Нито майка ти, нито бавачката ти, съпругът ти, дъщеря ти. Защото не заслужаваш обич. Провал.“

— Трад — произнесе тя гласно, — Трад ме обича.

Но каква е любовта на едно осемгодишно момче? Той обича самата дума „майка“, защото това се очаква от него. Той не те познава. Когато Кетрин беше на осем години, тя също обичаше „мама“.

— Мамо — гласът на Трад я извика от горната площадка на стълбището, — мамо? Късно стана. Няма ли да ме сложиш да спя?

Елизабет изтри лице с полата си.

— Идвам, миличък — извика тя. — Веднага идвам.

Тази нощ не можа да заспи. Камбаните на „Св. Михаил“ неспирно отброяваха отминаването на часовете и викът на стража „... всичко е наред“ надигаше у нея желанието да изпищи. Най-сетне, когато в предутринната дрезгавина започнаха да се очертават неясно

рамките на прозорците, сънливият глас на стража „Пет часът и всичко е наред“ ѝ напомни за отдавна дадения ѝ от Пинкни отговор.

— Но би могло да бъде и къде-къде по-добре — измърмори тя. И се усмихна. Мислите ѝ прекъснаха движението си по отчаяната спирала на поражението и застанаха всяка на мястото си. Кетрин имаше известно право. Елизабет кимна. Призна си, че се беше отдръпнала от света повече, отколкото всъщност беше необходимо. Силата на Чарлстън беше в близостта на хората, а тя беше отхвърлила тази подкрепа, разчитайки само на собствените си сили. Нито пък децата бяха единствената причина да работи толкова много. Обичаше да работи, да планира, да командва. Но не беше необходимо да позволява всичко това да изпълва целия ѝ живот. Това беше в известно отношение опит от нейна страна да избегне истината, която обществото щеше да ѝ наложи да погледне в очите, а именно факта, че е сама. Също така беше се примирила да се задоволява с най-малкото. Приличният външен вид ѝ беше достатъчен. Липсата на суетност беше друга форма на гордост, подобна на отказа ѝ да приеме помощ срещу самотата или бедността си.

„Винаги ще се гордея с многото, което съм постигнала. Не съм се провалила. Но е погрешно да се гордея със слабостите си, а да се криеш от света е слабост, грешка под влияние на страха. И какво от това, че хората са ми причинили болка? Те също са ми дарявали радост и са ми помагали — когато съм им разрешавала да го правят. Размяната е честна — малко болка за всички хубави преживявания. Важното е човек да е отворен към живота, не да бяга от него.“

А любовта? Разреши си една-единствена въздишка на самосъжаление. Тя отключи обръча около сърцето ѝ и във вените ѝ се вля енергия. Светът е пълен с хора, които никога не научават що е любовта, но и така продължават да живеят с изгревите на луната, цветята, танца на слънчевата светлина и хиляди други наслади за душата. Всичко това е предостатъчно, за да е щастлив човек.

— Кетрин — каза тя на закуска, — мислих върху нашия разговор вчера вечерта.

— Съжалявам, мамо. Бях груба. — Резкият тон на Кетрин не хармонираше с извинителните ѝ думи.

„Не се ядосвай“, каза си Елизабет.

— Да, беше — каза тя спокойно, — но повече няма да го обсъждаме. Факт е, че отдавах прекалено голяма част от вниманието си на Карлингтън и ти имаше право да ми го кажеш. Възнамерявам да се променя.

— Ти и Кетрин карахте ли се, мамо? — Град беше прелюбопитен да научи нещо повече.

Елизабет го ощипа по носа.

— Ето какво се случва на малки момчета, които се бъркат в чужди работи. А сега яж качамака си, преди да е изстинал!

След като децата излязоха за училище, тя направи преглед на гардероба си и откри големи празнини във всяко негово отделение. Отиде на бюрото си и написа кратко послание до Джо Симмънс с молба да се отбие към нея.

— Преставам да си придавам важност — каза му тя на следващия ден. — Ти си по-богат от цар Мидас, Джо. Бих желала да те помоля за увеличението на средствата ми, за което постоянно говориш. Знаеш, че то трябва да дойде от твоя дял от печалбата.

Лицето му засия от щастие. Елизабет се засмя.

— Много странно е — каза тя, — че когато постъпя егоистично, се оказва, че съм се отнесла по най-добрия начин с някой от най-близките си приятели.

— Както винаги съм казвал на Пинкни — откликна Джо, — вие, Градови, сте банда дебелоглавци.

До започването на сезона на коледните празненства Елизабет беше отново в кръга от забавления, считани за допустими за една вдовица. Беше силно и приятно изненадана от приема, който ѝ беше оказан. Забавляваше се също и с вниманието, демонстрирано ѝ от няколко господа, включващи един много жизнен осемдесет и тригодишен и друг, който трябваше да бъде нашибан с камшик, задето пренебрегваше съпругата си. Тя даде на Делия инструкции да обявява, че не е вкъщи, на всички посетители от мъжки пол, с изключение на Нед Раг и Джо Симмънс, благославяйки условностите, защитаващи по такъв начин неомъжените дами. Тя се радваше на завръщането си в обществото, но нямаше намерение да се явява повторно в ролята на светска дебютантка.

На първи януари, както винаги, тя отиде в Карлингтън на „обсъждания“ с работниците. Маса с три стола бяха поставени на платформата за товарене — за церемонията по подписване на договорите. Джо ѝ помогна да се изкачи по стъпалата; Нед стоеше зад стола ѝ, готов да го побутне напред при сядането ѝ. Работниците — група от сто човека, образуваха полукръг в подножието на платформата, а жените и децата им бяха застанали по-назад. В атмосферата се усещаше напрежение. От миналогодишното събрание насам икономическата депресия беше променила положението и всички го знаеха. Много производства бяха затворени, оставяйки хора без работа. Носеха се приказки за още закривания и предположения, че късметлиите, които ще успеят да се задържат на работа, ще получават наполовина по-малки заплати. Нед Раг умоляваше Елизабет да вземе решение за размера на намалението на заплатите, и то по-скоро, за да може той по-отрано да започне да убеждава работниците, че с тях са се отнесли почтено. Опасяваше се от прояви на насилие. Но тя беше отказала той да говори от нейно име.

— Решението е мое, Нед, а също и отговорността. Ако някой си изпусне нервите, нека гневът му се насочи към мен, а не да се излее върху теб. Трябва да можеш да се разхождаш спокойно из Карлингтън, без да е необходимо непрекъснато да се озърташ; зад бюрото си в града аз съм в безопасност.

Тя също не се съгласи Джо да наеме охрана, която да обгради тълпата. Това просто щяло да драсне клечката на барута, каза тя. Въпреки това той беше оставил в готовност две лодки с въоръжени мъже, прикрити зад високите блатни треви в една от извивките на реката. Във фабриките в Симмънсвил бяха правени опити за разбунтуване и палеж и Джо не искаше да рискува в каквато и да е степен безопасността на Елизабет.

Заводът беше спрял работата за празниците в деня преди Коледа и миризмата на химикали, обичайна за Карлингтън, сега не се усещаше така остро в синкавия въздух. Времето беше топло. Елизабет свали късата си кафява вълнена наметка и отиде към предната част на платформата, вместо да седне на приготвения стол. Беше облечена в дълга до земята кафява пола и колосана бяла блуза с широки бухнали ръкави. Джо погледна високия ѝ, изправен гръб, оценявайки колко стройна е фигурата ѝ и колко хубаво е, че жените вече не носеха

турниори. Сега приличаха повече на хора, отколкото на рокли с прикачени към тях глави. Дълбоките червени, златни и зелени цветове на фазановите пера, украсяващи широката шапка на Елизабет, се откроиха на ярката слънчева светлина. Той съжеляваше, че лъчите не можеха да падат върху косата ѝ. Повей на вятъра раздвижи перата и прошумоля през ръкавите ѝ, така че тя доби вид, сякаш ще литне. „Престани да мечтаеш с отворени очи“, каза си той. Ръката му се пъкна в джоба и стисна малкия пистолет там. В случай на необходимост щеше да даде изстрел във въздуха като сигнал към скритите мъже. Елизабет започна да говори.

— Честита Нова година на всички. — Отвърна ѝ нестройно измърморен поздрав. — Няма да ви губя времето със заобикалки и да ви държа речи за неща, които са ви известни. Работихме седем години, за да изградим този завод, а сега той не ни дава това, което очаквахме от него. Вярвам, че нещата ще се променят към по-добро, но само добрият Господ знае кога ще стане това. Дотогава ще трябва да издържим. Кое не означава, че не трябва да ядем. Заплатите за тази година ще останат без промяна за всеки, пожелал да продължи договора си.

Избухна буря от възторжени викове и тълпата се придвижи по-близо. Тя протегна ръце и ги размаха, за да въдвори тишина.

— По какъв начин очаква да се справим? — промърмори Нед на Джо. — Цените падат всеки месец от август насам.

Смеейки се, Джо го потупа по гърба.

— Предполагам, че добрият Господ знае и това. Тя ще се справи. Лизи Трад може да направи всичко, на което умът ѝ се спре, стига да го е премислила.

— Замълчете! — Елизабет беше извисила глас. Тя също се смееше, както и лицата пред нея. Някакво подобие на заповед усмири духовете.

— Преди да подпишете, добре е да знаете, че ще има повече работа за вършене — каза тя високо. — Печалбите ни само от фосфата няма да са достатъчни, затова ще се наложи да припечелваме и от други неща. Досега разкопахме открити площи. Сега ще се преместим в горите. Дърветата ще трябва да се изсекат, за да се разчисти терен за копане. Дървесината ще продаваме. Това означава, че ще е необходимо сглобяването на салове, които ще превозват

материала до фабриките за преработката му в Чарлстън. От вас очаквам, докато го прекарвате по реката, да хвърляте и по някоя въдица, вместо да се наслаждавате на пътуването. Можем да продаваме и рибата. — Отговориха ѝ ръкопляскания и викове. — Нови машини няма да има. Ако нещо се повреди, от вас очаквам да го поправите. Ако някой загуби лопатата си, ще трябва да си купи нова с парите от заплатата. Мнозина от вас са твърде млади, за да могат да си спомнят времето, когато войници контролираха всичко в Южна Каролина. Аз си спомням. Никой не хвърляше нищо на вятъра, дори едно старо кокалче. След като месото по кокала се изядеше, той се използваше за супа, след което от него се правеха копчета. Ние, по-възрастните, които сме го преживели, няма да допуснем нещо толкова незначително като една кратка депресия да ни обезсърчи. Права ли съм?

Отговориха ѝ одобрителни възгласи, подсвирквания и викове. И залп от приветствени изстрели към слънцето.

— Исусе Христе! — възкликна Джо. Той скочи от платформата и се затича към реката. Достигна брега ѝ точно навреме, за да спре идващите лодки. — Отивайте си! — изкрещя той. — Фалшива тревога. Всичко е наред. Няма нужда от вас. — Размахваше ръце, за да върне назад по-упоритите. Кракът му се заплете в оголен корен и той се търкулна по изронения речен бряг в тинята, открила се след отдръпването на водата с отлива. Цветистата му ругатня изпрати лодките по пътя им надолу по течението.

Когато се върна при Елизабет, беше покрит с дебел слой миризлива синкава тиня.

— Бедният Джо — каза тя, — а толкова хубаво беше облечен. — Начинът, по който контролираше лицевите си мускули, представляваше забележително постижение на добрите маниери.

На Нед това по-малко се удаваше. Устните му потрепваха.

— Имаме работни дрехи в магазина на компанията — успя да каже той.

— Срещу заплащане — добави любезно Елизабет.

Смехът на Джо накара всички да се отпуснат. Бели, черни, възрастни и деца добре се посмяха за сметка на магната от „Уолстрийт“.

Това щеше да бъде последното истинско веселие за Елизабет за дълго време. Дори и при допълнителните усилия на работниците в Карлингтън печалбите продължиха да намаляват. На следващата година тя упорито подписа договорите за същите заплати, въпреки че вече ѝ се беше наложило да ореже собственото си възнаграждение наполовина. До юни стана очевидно, че ще е необходимо ново оряване.

— Знаеш ли, Люси, понякога ми се иска просто да дойда да живея тук с теб — каза тя един следобед. — Толкова е спокойно!

Люси Енсън хвърли поглед по покритата с лози веранда — оазис на прохладата, дълъг четиридесет и пет метра, с разположени по нея на групички боядисани бамбукови столове и маси, където дамите пиеха чай, донесен им върху табли от безмълвни прислужнички, облечени в сиви униформи. Тя се беше преместила в Дома на Конфедерацията след смъртта на Джосая Енсън.

— Хубаво е — каза тя, — но понякога цялото това спокойствие ме докарва до лудост. И с теб ще е така, Елизабет. Ти имаш нужда да вършиш нещо.

— Да върша какво? Аз просто се хлъзгам назад. — Чашата ѝ за чай изтрака, когато я остави.

Тихото бръмчене от разговорите на останалите групички се прекъсна стреснато, после се възобнови.

— Прости ми, Люси. Ще съсия репутацията ти — каза тя с горчивина. — Да правя скандали: толкова неприлично за дами! И да се оплаквам! Чувам думите на леля Джулия. „Дамите не се оплакват.“ До гуша ми идва понякога да бъда дама. Люси отново напълни чашата ѝ и я подаде.

— Оплаквай се, колкото си искаш — насърчи я тя. — Дори Джулия Ашли щеше да насърчи доверяването между приятелки. Тя и госпожа Ема често си споделяха тайни.

Очите на Елизабет се разшириха от учудване.

— Не мога да си представя тези двете да се отпуснат дори за секунда.

— Но го правеха. Госпожица Ашли винаги се отбиваше следобед, когато се случваше в града по коледните празници. Аз седях на стълбите и подслушвах.

— Люси! Това не е твой стил.

— Съвсем мой си е. По-голяма част от живота си преживях чрез други хора, изслушвайки ги, наблюдавайки ги от някой ъгъл. Никога не съм извявала достатъчно собствената си личност. Това пък е моето оплакване. Винаги за другите и никога за себе си. В никакъв случай не го допускай! Взимай и за себе си от живота.

— Люси — Елизабет протегна ръка.

— Всичко е наред, скъпа. Пий си чая и ми разкажи неприятностите си. Моите са вече зад гърба ми.

Но Елизабет беше прекалено разтревожена, за да мисли за себе си. Тя всъщност не се беше питала дали Люси е нещастна, защото тя изглеждаше всякога ведра. Като се изключи само периодът след земетресението. — Все още ли ти липсва Пинкни?

— Никога няма да му простя, че умря... Шокирана си, нали? Любовта се предполага да изключва яда. Но всъщност, разбира се, не е така. Любовта прави всяко твое чувство по-силно и съдържа в себе си всички чувства. Пинкни ме дари с най-голямото, най-силното щастие, което една жена може да познае. Липсваше само физическата част от него, но и тя щеше да бъде допълнена. Тогава щях да имам всичко, което изобщо мога да желая. Без него ми остана това — спокойствие. Съвсем недостатъчен заместител.

— Съжалявам, Люси.

— Благодаря ти... Виждаш ли, всички се оплакваме. По-добре ми е така... Твой ред е.

— Моите тревоги сега изглеждат незначителни. Аз нямам сериозни проблеми, само няколко, които кръжат като мушици около главата ми. Кетрин излиза в обществото следващата година и вече ми досажда за организирането на нейно парти. Повечето момичета сега правят така. Представят се в обществото на частна забава, освен на бала. Това се прави, за да имат възможност да се срещнат с момчета, чиито бащи не са членове на „Света Сесилия“. Изглежда, числото на момчетата намалява с всяка изминала година. Трите на Стюарт ще бъдат абсолютни знаменитости след някоя и друга година, независимо че маниерите им са отвратителни. Хенриета изобщо не може да ги контролира.

— Поне ти нямаш никакви проблеми с Трад.

Елизабет се усмихна.

— Не, слава богу. Той е радостта на душата ми. Все пак искаше ми се да не е необходимо да ходи в училището на д-р Портър. Всички малки момчета носят сега военни униформи, което за мен е непоносимо. Никога няма да разбере защо мъжете обичат толкова много да си играят на войници. Момчетата на Стюарт са дадени на пансион и той е горд до немай-къде с тях. Стюарт младши е вече „капитан“, а е само на петнадесет години. Ако слушаш как говори баща му за него, ще си помислиш, че става дума за Робърт Лий.

— Това е така, защото Стюарт беше прекалено млад, за да разбере нещо от истинската война. Освен това кариерата в армията винаги е била приемлива за джентълмен. Вече не могат всичките да бъдат плантатори на ориз.

— Не и разчитайки за това на имението. Стюарт няма вече да се занимава с ориза. Почти очаквам още едно земетресение, когато леля Джулия се преобръща в гроба си.

— С какво ще се занимава?

— Един господ знае. Приказва за отглеждане на коне или на ягоди, които да транспортира до Бостън през зимата, или някаква подобна глупост. Междувременно всяка година той продава все повече и повече земя. Думата „икономисвам“ му е непозната.

— Всъщност ти това имаш предвид нали, Елизабет? Парите.

— Люси, ти днес сервираш изненадите една след друга. Никой не произнася тази дума на висок глас.

Люси се изкикоти.

— Кога отиваш на Острова? — попита тя.

— Това е една от мушиците, кръжащи около главата ми. Няма да ходим тази година. Дала съм къщата под наем на семейство, с което се запознах у Джо.

— Изненадана съм, че не е протестираш. Не се ли опитва все още да ти дава пари?

— По най-приятния възможен начин, но все някъде трябва да сложа чертата. Той не одобрява даването на ненамалени възнаграждения в Карлингтън и аз не виждам причина да стоваря върху неговия гръб тежестите на моите решения. За щастие той никога не изявява желание да прегледа книгите. Двамата с Емили вече заминаха за Нюпорт, така че не му е известно за къщата на

крайбрежието. Разказах ли ти за партито, което организираха преди заминаването си?

— Не. Разкажи. Обожавам да слушам за богатите и известните.

— Известни е точната дума. Там имаше и една актриса! — Те щастливо се отдадоха на клюки.

55.

Въпреки цялото си упорство Елизабет трябваше да се съобрази с реалността и да намали заплатите в Карлингтън за 1896 г. Нямаше неприятности, когато направи съобщението на годишното събиране. Всички бяха наясно с положението, а и дори след намалението нейните работници щяха да получават повече в сравнение с която и да е друга компания за фосфати. Подписаха договорите си, без да недоволстват.

През останалата част от януари Кетрин Мери Купър направи представянето си пред обществото на бала на Света Сесилия, изтърка подметките на обувките си от танци на бала в клуб Котийон, присъства на първото си конно надбягване и бала след него и на осемнадесети януари отново беше представена на забава, организирана от майка ѝ в нейна чест в зала „Южна Каролина“. На всеки от тези случаи тя се явяваше с различна рокля и с ясното съзнание за красотата си. Шията ѝ се издигаше от голите ѝ рамене подобно на лебедова, както отбелязаха пред нея няколко по-смели млади господа, а тъмната коса ограждаше прекрасното ѝ лице като крила на гарван — по думите на Лорънс Уилсън в натруфено стихотворение, чийто текст беше пъхнат в букет, поднесен ѝ на сутринта след бала. Кетрин беше замаяна от успеха си. Единственото нещо, за което съжаляваше, беше, че майка ѝ безапелационно отказа да ѝ разреши да носи сватбената огърлица на баба ѝ на който и да е от баловете. Радостта на дъщеря ѝ стопляше сърцето на Елизабет, която виждаше, че ипотеката на къщата не е отишла напразно.

Изминали бяха повече от две години от емоционалното излияние на Кетрин. Елизабет беше положила сериозни усилия да бъде добра майка според стандартите на дъщеря си и според своите собствени изисквания. Тя взимаше Кетрин на пазар, прекарваше часове в опитване на разнообразни прически, учеше дъщеря си да се оправя с ексцентричностите на кринолиновата пола, която щеше да облече на Света Сесилия; тя също я въвеждаше и в ежедневието на домакинята и я учеше да готви. Кетрин обичаше да се възхищават на външността ѝ и ненавиждаше скуката от кърпенето на лен и застройването на супа.

— Ще ми благодариш за това някога — твърдеше убедено Елизабет. — Когато някой ден си омъжена, съпругът ти ще очаква от теб да поддържаш къщата и вкусно ядене всеки ден. Няма да можеш да направляваш слугите, ако и сама не знаеш как да свършиш определена работа. А сега престани да вдигаш шум и ми подай онзи буркан с керосин.

Навън върху блестящата тухлена настилка и сребристите релси на трамвая на „Мийтинг стрийт“ се изливаше силен дъжд. Денят беше много подходящ за продухване на комините. Елизабет изсипа една голяма лъжица керосин върху вестника, поставен в камината в библиотеката. После пъкна главата си в отворения димен канал и извика:

— Огънят идва. Сега наблюдавай внимателно, Кетрин. Следващият път можеш да прочистиш комина от трапезарията. — В лявата си ръка тя стисна с машата омазнената хартия, с дясната запали клечка кибрит, запали с нея две от тълчетата на вестника и пъкна лявата си ръка колкото можа нагоре по комина. За момент се чу свирещ звук, когато от топлината се получи въздушно течение, после от напоената с керосин хартия се извисиха пламъци и запалиха наслоилите се във вътрешността на комина сажди. Горящият им поток се устреми с рев нагоре — покрай огнището в гостната стая, покрай по-малката камина в спалнята на Трад над нея, покрай стръмно скосените стени на тавана, избухвайки в искри, които бяха загасени от дъжда, преди да могат да паднат на покрива. Чевръсто чернокожо момче се грижеше някоя от тях да не падне горяща обратно. Ако това се случеше, задачата му беше да се намеси за загасяването ѝ с метлата, която държеше в ръка.

— Хайде, Кетрин — каза Елизабет. — Знаем как се чувстваш... Когато пралеля ти Джулия ме учеше на същото, бях сигурна, че ръката ми ще се опече. Измъкваш я веднага, щом като усетиш придърпването на саждите. Не е дори необходимо да мислиш в случая; шумът е толкова стряскащ, че ръката ти сама изпуска машата и се измъква оттам.

— Не виждам защо просто не наемем коминочистач, както правехме преди.

— Защото изчистването на комина ти струва десет цента и парче сладкиш, а момчето, което ти разпалва камината, ти взема петдесет

цента и оставя пода след себе си покрит със сажди. Всичко, от което се нуждаеш, е дъждовен ден и малко здрави нерви, и си спестяваш притеснението да изтупваш чергите и да плащаш четиридесет цента. Смачкай сега тази хартия. Да видя как ще го направиш...

„Уроците“ заемаха всеки следобед, който Елизабет можеше да отдели. Как да се отваря, разгъва и сгъва ветрилото; как да се отделя яйченият жълтък; как да се издърпват пръстите на дълга ръкавица при ядене; как да се изчистват следи от повърхността на масата; как да се слиза по стълби, без да се гледа в краката; как да се направлява церемонията по приготвянето и сервирането на чай. Постепенно Кетрин започна да разбира, че майка ѝ е необикновена жена. Когато кръгът на запознанствата ѝ се разшири извън половин дузината момичета, с които беше израснала, тя започна отвсякъде да дочува думи на възхищение към Елизабет. „Значи ти си момичето на Елизабет Трад...“ беше фраза, предхождаща непосредствено нарастване на доброжелателното внимание към нея. Кетрин откри, че майка ѝ беше считана от всички за въплъщение на традиционния образ на най-доброто от чарлстънските жени — едновременно силни, с неизчерпаема енергия, оправни и очарователни. Един възрастен джентълмен държа Кетрин като заложенка в продължение на двадесет и пет минути, докато проследи развитието на отношенията между родовете Пинкни и Трад, после проследи родословието на Пинкни назад до Елиза Пинкни, която на шестнадесетгодишна възраст съумяла да контролира плантация от четвърт милион акра сам-сама, докато баща ѝ се сражавал някъде надалеч с индианците, и също така успяла само със собствените си ръце да отгледа индигово растение. — Когато генерал Вашингтон посетил Чарлстън, той се отбил специално на чай у нея. Тя била вече възрастна дама, но чарът ѝ бил момичешки. Жена от сой! — Побелелият историк се наведе над ръката на Кетрин, след което ѝ разреши да избяга.

— Мамо — каза тя, когато остана насаме с Елизабет, — знаеш ли, че си живият пример за всяка дама в Чарлстън?

Елизабет беше шокирана.

— От къде на къде? Да не би да съм поставяла лактите си на масата? Или да са ме забелязали да се прозявам зад ветрилото си?

— Не, мамо, като пример за подражание. Всички считат, че си великолепа... Също и аз.

Очите на Елизабет се напълниха със сълзи.

— Мило дете — каза тя, — това ме прави много щастлива.

Бедният Трад беше като изгубена душа в суматохата от кринолини и маши за къдрене, кавалери и букети. Елизабет се опитваше да му измисля специални забавления, но винаги нещо излизаше не както трябва. Тя го изненада с чифт нови летни кънки, само за да ги открие две седмици по-късно все още в опаковката им.

— Не разбирам, миличък, ти толкова им се зарадва! — каза му тя на вечеря.

Трад почервения и се размърда на стола си.

— Не исках да нараня чувствата ти, мамо. Вече съм прекалено голям за кънки. През декември ще навърша тринадесет. — Тогава Елизабет предположи, че тъй като той щял да стане толкова голям, вероятно би желал нов костюм.

— Преди да се усетиш, ще започнеш да ходиш по празненства.

Трад стисна гърлото си, изплезил език и издаде гъргорещ звук, сякаш се задушаваше.

„О, боже!“ каза си Елизабет. Тя се допита до Джо Симмънс, който ѝ предложи да заведе момчето в Карлингтън. — Все пак компанията ще бъде негова, когато порасне. — Тя поиска също и съвета на Стюарт. Той ѝ каза да изпрати момчето за известно време в имението на лов и риболов. Разликата им с Енсън, третия син на Стюарт, беше само две години и половина.

Тя опита и двете. Трад изразяваше тактично благодарност, но на нея ѝ ставаше ясно, че в никой от случаите той не е получил това, от което се е нуждаел. Беше прекалено честен, за да може да придаде убедителност на ентузиазма си. „Предавам се, реши тя. След още един месец училището ще свърши. Тази година ще отидем на Острова, независимо дали можем да си го позволим, или не. Трад обича това място.“

Едва беше стигнала до решението и проблемът се разреши от само себе си. Един следобед Трад нахлу в канцеларията, връщайки се от училище.

— Мамо! Мамо, може ли да заведе един приятел в Карлингтън? Моля те, мамо, кажи да. Моля те, може ли да отида?

— Разбира се, че може, Трад. — Тя беше озадачена и приятно изненадана. Ако наистина пътуването му харесваше толкова много, реакцията му беше дълго стаявана. — Кого искаш да заведеш? Трябва да предупредя майка му с бележка.

Трад се усмихна победоносно.

— Не е необходимо. Приятелят ми е достатъчно голям. Той е нов преподавател в училище. Не му е нужно разрешение от никого.

— Нов учител през юни? Едва ли ви е останало много за учене. Не разбирам.

— Д-р Портър иска той да преподава от следващата година. Дал му е възможност да опита, за да види дали ще му хареса. Всички момчета се надяват да бъде така. Той е просто чудесен, мамо.

— Ясно. Този идеален герой има ли си име?

— Г-н Фицпатрик. Може ли да го заведе? Всъщност той ще води мен, но каза първо да те попитам.

— Вероятно няма да има нищо нередно в това. Щом като д-р Портър го намира за подходящ, вероятно такава ще е и моето мнение. Но искам да се срещна с него. Ще го поканим на чай някой ден през следващата седмица.

Лицето на Трад помръкна, но той усети, че разговорът е приключил. В гласа на майка му се усещаше подтекстът „Много съм заета“.

— Благодаря ти, мамо — каза той и се измъкна бързо.

Елизабет вече се беше задълбочила отново в книгите си. Опитваше се да скърпи баланса за текущата година. Разходите, произтичащи от живота на Кетрин в обществото, я бяха върнали далеч назад в плановете ѝ и ѝ се искаше да може да доведе това до знанието на Джо. Семейство Симмънс даваха прощален галаобяд преди пътуването си през лятото в Нюпорт.

„Радвам се най-накрая да имам прилична рокля, — мислеше тя, докато Делия закопчаваше гърба ѝ. — На всички досегашни официални празненства на Емили играех ролята на повлеканата.“ Роклята беше много модерна и предизвикваща желание за флирт. Беше ѝ ушита за представянето на Кетрин, а тя беше твърдо решена да накара дъщеря си да се гордее със своята майка. „Сега, когато свикнах

с прическата си, косата ми също ми харесва“, каза си тя. Отзад тя беше подредена на три гладки букли, а отпред падаше на къси, разбъркани къдри. Наричаше се „Лили Лангтри“.

Делия закопча масивната диамантена огърлица. Елизабет винаги я носеше у семейство Симмънс.

— Ще сляза в библиотеката да изчакам файтона, Делия. Можеш да започнеш да приготвяш вечерята. Съжалявам, че те забавих. — Тя взе ръкавиците и ветрилото си и избърза надолу по стълбите. Все още имаше малко време; може би щеше да успее да привърши с книгите все пак.

— Мамо — каза Трад от вратата. Елизабет вдигна поглед от бюрото. — Бих желал да ти представя г-н Хенри Фицпатрик.

Тя зърна за момент висок, изглеждащ смешно мъж, застанал до сина ѝ. В следващия миг той вече беше прекосил стаята с изненадваща бързина и застанал, коленичил с единия си крак на пода, до нея.

— Ваш най-скромен слуга, Ваше Величество — каза той. След това повдигна крайчеца на полите ѝ и наведе глава, за да го целуне. Елизабет изпусна писалката си, закривайки счетоводната книга.

— Какво, за бога, правите, млади човече? — каза тя раздражено. — Изправете се веднага.

Той се подчини незабавно. След това отмахна въображаема шапка от главата си и се поклони с ръка на сърцето си. На Елизабет се стори, че почти съзира несъществуващите пера върху несъществуващата шапка. Не можеше да види лицето на Хенри Фицпатрик, но някак си усещаше, че той се смее. Почувства се извънредно неудобно. Не само от неловката ситуация, в която беше поставена, налагайки ѝ се да гълчи учителя на Трад пред очите му, но и от всепроникващата жизненост, излъчваща се от посетителя. Сякаш беше обградена от електрическо було; косата ѝ се отдръпваше от скалпа, както правеше, когато четката за ресане беше заредена със статично електричество или при приближаването на буря. Наведената му глава беше твърде близо. Дори като че ли се виждаше как от нея се отделя някаква свръхестествена енергия. Беше покрита с черни бухнали къдрици, чийто наситен цвят избиваше в синьо. Той бързо я вдигна и в нея се вгледаха две толкова сини очи, че изглеждаха черни.

Те се смееха. Широка му уста беше неподвижна, засенчена от нос като на Пинокио.

— Не съм поласкана от екстравагантното ви поведение, сър — каза Елизабет. Беше ядосана и това се виждаше ясно. — Винаги ли се държите по такъв необичаен начин?

Фицпатрик отстъпи назад. Ъгълчетата на устата, ъгълчетата на очите и върхът на носа му увиснаха от разочарование.

— Моля за вашата прошка — каза той искрено. — Бях просто завладян от гледката. Погледнах през обикновена врата в обикновена стая и... видях Глориана, Кралицата на феите, Кралица Бес. — Той спря да говори за момент, за да се вгледа в лицето ѝ. — Разбирате ли, за малко аз наистина повярвах, че е така. Ефектът е изумителен. Трябва ви само корона и скиптър.

Елизабет се намръщи.

— Колко глупаво — каза тя. С периферното си зрение зърна Трад. Лицето му беше портрет на нещастieto. Заради него успокои гнева си. — Предлагам да приемем, че тази клоунада изобщо не се е случила, г-н Фицпатрик. Бяхте представен. Можете да заповядате утре на чай, ако обещаете да се държите по общоприетия начин. А сега ви желая приятна вечер. — Тя протегна ръка.

Той постави ръката си под нейната, повдигна я и докосна връхчетата на пръстите ѝ с устните си.

— Обещавам да опитам. В такъв случай до утре.

У Елизабет остана ясно, но несигурно впечатление, че той намигна на Трад, излизайки от стаята.

Нямаше време да говори със сина си за г-н Фицпатрик, тъй като на вратата се появи кочияшът на Джо и тя трябваше да тръгва. При завръщането ѝ вкъщи всички мисли за учителя на Трад бяха напуснали съзнанието ѝ.

Елизабет беше срещала по-рано всички гости, присъстващи на обяда. Тя почувства наслада от учудените им възражения, когато я видяха в елегантната официална рокля от коприна в синьо и сребърно, вместо работния сив сукман, носен на всички предишни подобни случаи. Насладата се прибави към странното безпокойство, възникнало от срещата ѝ с Фицпатрик; резултатът от двете се прояви в безгрижно веселие. Тя се смя повече от всякога и флиртува с всички мъже на границата на допустимото. „Има неща, скъпи дамички янки —

мислеше си тя, — които ние, южняшките църковни мишки, винаги ще умеем по-добре от вас, даже и най-безличната от нас.“ Джо наблюдаваше представянето ѝ с неприкрито удоволствие. Най-много ѝ се възхищаваше, когато тя допускаше да излезе на повърхността любовта към опасностите, присъща на всички от рода Трад. „Кое то се случва твърде рядко, мислеше си той, с изключение на безумните ѝ залози по отношение бъдещето на Карлингтън.“

След обяда дамите оставиха мъжете на масата с техните пури и бренди. Елизабет усещаше враждебността на жените да я заобикаля отвсякъде; това засили цвета на бузите ѝ. Но когато Емили я помоли да дойде в будоара ѝ за поверителен разговор, живеецът ѝ повехна. Тя беше привързана към Емили и я съжаляваше, защото съзнаваше колко много не харесва живота си в Чарлстън съпругата на Джо. Ако поведението ѝ поставяше домакинята в неудобно, положение, Елизабет щеше ужасно да съжалява за това.

Тя влезе в стаята със сатенени завеси и чу как Емили затвори врата след нея. Сърцето ѝ се сви.

— Моля те, Елизабет, седни — каза Емили. Тя посочи едно позлатено кресло и Елизабет се подчини. Въздухът в стаята беше застоял, изпълнен с тежкото ухание на парфюма, използван от Емили, и острата светлина от кристалните свещници по стените. Забеляза, че Емили изглеждаше много уморена и по-възрастна от четиридесетте си години. Опита се да измисли какво да говори. Със сигурност Емили не очакваше извинение от нея. Това щеше да бъде прекалено. Можеше да приеме лек упрек от съпругата на Джо, но нямаше за какво да се извинява. Въпреки всичко тя беше дама, при това от Чарлстън, което не можеше да се каже за никоя от останалите жени, не и по нейните изисквания. Усети собствената ѝ настъпателна природа да взима връх.

Емили се закашля — дълбока, раздираща кашлица, която разтресе цялото ѝ тяло. Когато пристъпът ѝ отмина тя си пое дълбоко дъх.

— Благодаря на бога, че това отмина, — каза тя. — Сдържам го в себе си цяла вечер. — В прекрасния ѝ глас се усещаше някакъв дрезгав тон. Елизабет го беше забелязала, когато я поздрави при посрещането.

— Мислих как да започна — каза Емили — и не можах да намеря приятен начин, по който да го сторя. Ще трябва да режа накъсо.

Елизабет се обгърна с ръцете си.

— Ще умра — прошепна Емили. След това повтори думите си по-високо. — Ще умра. Не искам да умирам, но не мога да попреча. Аз умирам.

Елизабет разтърси глава, не можейки да повярва, че е чула правилно. Нищо лошо не можеше да се случи на Емили — толкова бе спокойна и сигурна! Разумът ѝ не можеше да го побере. Отказа да приеме смисъла на думите ѝ, пробяга от мозъка до върховете на крайниците ѝ, освобождавайки я от сковаността на шока. Тя скочи и обгърна дребното тяло на Емили.

— Недей така, не си права. Веднага след като отидеш на море, ще се почувстваш по-добре. Въздухът на града е твърде тежък за дишане с приближаване на лятото.

Усещането колко крехки са рамената и гърбът на Емили я накара да се усъмни в собствените си думи. Под многобройните сатенени гънки и дантели на роклята ѝ Емили беше лека и ефирна като птичка. Костите ѝ сякаш бяха пълни с въздух.

Тя се измъкна от прегръдката на Елизабет.

— Моля те, седни — каза тя. — Винаги се чувствам като джудже, когато погледна нагоре към теб. Ще остана права, ако нямаш нищо против. По-добре ще мога да говоря, ако се разхождам в същото време. — За първи път, откакто се познаваха, Елизабет откри излъчващо се от Емили достойнство. Тя изпитваше най-добри чувства към нея, но я считаше за разглезена и арогантна. Сега, когато тя се разхождаше напред-назад, у Елизабет се породило уважение и към нея, и страх за нея.

— Джоузеф не знае — каза Емили, — но ще трябва да узнае преди изтичането на годината. С всеки ден става по-трудно да го крия. — Обясни, че имала рак на гърлото. В това се състоеше и най-голямата жестокост: тя съзнаваше, че гласът ѝ е единственото красиво нещо в нея и смъртта я атакуваше точно там. Докторите ѝ давали още около година. — А не мога да понеса да умра в Чарлстън! Мразя го! Опитах се да не го намразвам. Наистина се опитах. Но за изтеклите четири години омразата ми нарастваше с всеки изминал ден. Това място е като вещица. Цял живот е държало Джоузеф в магията си и сега омагьосва Виктория. Тя иска да бъде чарлстънско момиче. Имитира всичко, което момичетата от нейното училище правят, начина, по който се обличат, дори начина, по който говорят. Градът ми отнема детето; той вече ми

открадна съпруга. Оставена съм сам-сама, а не искам да посрещна края в самота. Никога няма да разбера защо някакви мръсни улици и лющещи се стари къщи са ми такива неприятели и се уморих от усилието да разбера. Просто искам да се махна. Искам да бъда в Ню Йорк, когато умирам. Тогава ще трябва да застана в лице само със смъртта, не и с този ужасен град. — Тя простря напред ръцете си, като се предпази от нечие невидимо присъствие. Малките ѝ очи гледаха диво, а зениците им толкова се бяха разширили, че се виждаше само черната им пустота.

Елизабет потрепери. Не можеше да разбере страстната омраза на Емили, но беше под въздействието на силата ѝ. Дребната жена изригваше емоции. За момент на Елизабет се прииска да извика със също такава страст в защита на града, който беше неин дом и представляваше толкова много за нея. Прехапа устни, за да замълчи. Нуждата на Емили от помощ беше твърде силна, за да може нещо друго да вземе връх над нея.

— Как бих могла да ти помогна, Емили? Ще направя всичко, което пожелаеш.

Невиждащите очи на Емили се спряха върху нея, после се възвърнаха към нормалното си състояние.

— Само ни остави на мира. Това е всичко. Не пиши повече храбри, забавни писма. Не изпращай никакви сведения за компанията. Не напомняй на Джоузеф, че Чарлстън е тук и го очаква. Ще запиша Виктория да завърши училище на Север. Може би не е прекалено късно да я спася от това място. Джоузеф ще остане с мен, когато разбере защо се нуждая от него. Не искам да му бъде прекалено трудно, да бъде измъчван от напомняния за този съблазняващ го като проститутка град. — Гласът ѝ се издигна до крясък накрая, след което я връхлетя поредният пристъп на кашлица.

Елизабет я успокои с обещания, после разтри слепоочията ѝ с одеколон. Те се присъединиха отново към другите гости на Емили, сякаш нищо не се беше случило.

За щастие остатъкът от вечерта премина бързо. Когато Елизабет се прибра вкъщи, главата ѝ се пръскаше от главоболие и се чувстваше като болна. Сцената с Емили я беше дълбоко разтърсила. Първо, защото Емили умираше. Въпреки че съпругата на Джо не беше станала нейна близка приятелка, тя все пак беше част от живота на Елизабет —

като съпруга на Джо. Толкова много загуби беше преживяла досега, прекалено много, и сега чувството за всички тях я нападаше отново, когато си помислеше за тази бъдеща загуба.

След това идваше Джо. За него щеше да е сътресение. Елизабет беше убедена, че той изпитва силна любов към съпругата си. Непрестанното му внимание към желанията на Емили беше явно проявление на пълно обожание, считаше тя.

В допълнение, очевидната ревност на Емили представляваше не по-малко притеснение от споделянето, че умира. Елизабет реши, че това е част от ненормалната резервираност на Емили спрямо привързаността на Джо към Чарлстън. Вярно е, че Джо проявяваше щедрост и загриженост към Елизабет. Но това беше, защото те почти бяха едно семейство, а семействата винаги се грижат за всеки свой член. Той никога не беше казал или извършил нещо, което един брат или братовчед не биха направили в същата ситуация. Или някой съвсем близък приятел. За нея Джо беше всички тези неща — най-близкият ѝ приятел от детските години, заместник на Пинкни след смъртта му и част от семейството ѝ. Ревността на Емили беше безсмислена, проявление на болестта ѝ.

Дългите часове на нощта се изнизваха покрай Елизабет, която, присвила вежди, се опитваше да внесе ред в собствените си реакции на драмата в будоара на Емили. Най-накрая тя изрови най-дълбоко скрития източник на неспокойствието на Емили. Почти истеричният гняв на Емили не ѝ беше непознат. Тя го беше изпитала, и още повече в ужасяващата нощ, когато уби Лукас. Беше продължила да го усеща в натрапчиво преследващия я сън, в който тя го удряше не само веднъж, а отново и отново, преди да се събуди и в паника да се огледа за заплашващото му присъствие в мрака на стаята. Сънят я беше измъчвал с години; постепенно беше започнал да ѝ се явява по-рядко, докато накрая престана. Страстта на Емили ѝ напомни за собствения ѝ неконтролируем бяс. Тогава и това я изплаши.

„Не мога да понеса да го преживея отново, каза си тя. Трябва да унищожа призраците на Лукас и онзи момент на лудост. Имам сили да го направя, ако се напрегна достатъчно. Мога да забравя.“ До идването на зората тя се бори с тяло и разум да принуди емоциите си да отстъпят и усилието на волята ѝ беше свръхчовешко.

На сутринта се чувстваше ранена и отвън, и отвътре, но спокойствието се беше върнало и в поведението, и в сърцето ѝ. Тя помоли Кетрин да приготви закуската и легна да спи.

Беше изминал по-малко от час след ставането ѝ, когато пристигна Трад, придружен от Хенри Фицпатрик. Тя беше напълно забравила поканата за чай. За щастие същия ден Кетрин също приемаше гости, така че всичко беше подготвено. Фицпатрик спазваше поведението, което беше обещал. Не казваше и не вършеше нищо прекалено дръзко. Но неизбежно скоро се превърна в прицел на разговора. Комичното му лице сменяше израженията си с такава бързина и контраст, че привличаше неудържимо всички погледи. Напълно откровените му признания за миналото му бяха обезоръжаващи и очароващи. Той не бил, както весело си призна, нищо повече от един скитник — търсач на приключения. Отивал там, където го водела фантазията му, и оставал, докато усети сърбеж в краката си, после отново поемал. Занимавал се с всичко, което го заинтригувало и за колкото време задържало интереса му, нито секунда повече. Човек, който се занимава с всичко и не го бива за нищо или — „както ви се харесва“ в негов вариант.

Елизабет насочи отново вниманието си към околните. Преди това мислеше за Емили. Толкова млада — само с четири години по-възрастна от нея самата. И, боже мой, защо трябваше да бъде поразен гласът? От притеснение Елизабет усети болка и в своето гърло. Трябваше да превъзмогне мрачните си мисли... на какво се смееха младите?

На младия мъж с абсурден вид. Странно, че когато той заговореше, човек почти забравяше за външния му вид. Над него някак си се налагаше жизнеността му. Той беше присъствие, не портрет. Тя разгледа групата около масата за чай. Всички бяха омаяни от Фицпатрик, дори Кетрин. Обикновено в случаите, когато не ставаше център на внимание, тя се нацупваше, но не и днес. Трад щеше да се пръсне от гордост. Негова беше заслугата за въвеждането на Фицпатрик в групата. В същото време беше станал част от нея заедно с него. Преди това Кетрин никога не го бе допускала до приятелите си.

Кетрин! Вниманието на Елизабет се заостри. Момичето не сваляше очи от учителя на Трад.

Никаква реакция от другата страна. Елизабет хвърли бърз поглед към Лорънс Уилсън. Той бе проявявал досега такова внимание към Кетрин! Беше симпатично момче и вече започваше работа в адвокатската фирма на чичо си. Тя доста се беше надявала, че нещо може да се случи между тях. От него щеше да излезе добър и стабилен съпруг, а Елизабет харесваше и майка му. Глупаво момче! Вниманието му беше не по-малко завладяно от Фицпатрик, отколкото това на Кетрин. Защо не кажеше нещо самият той, вместо да оставя един непознат да си плете омагьосващата паяжина?

— Какво ви доведе в Чарлстън, г-н Фицпатрик? — попита високо Елизабет. Магията се разпръсна. Всички погледнаха към нея — Кетрин с раздражение, Фицпатрик с такъв съсредоточен интерес, че тя го почувства като физически удар.

— Красотата, госпожо Купър — каза той. Широката му уста се изкриви нагоре в усмивка на безочлива интимност. — За Чарлстън чувах, че бил най-красивият град в Америка. И най-богатият на история. Аз се интересувам от история — най-вече от тази на Англия. Хубаво е да разбере, че собствената ми нация има също богата история. Аз съм от Калифорния. Всички събития там са свързани с испанците, а дори и те не са много.

— Калифорния! — възкликна Кетрин. — Колко интригуващо! Моля ви, разкажете ни нещо за нея.

— Може би някой друг път — каза Елизабет. — Става късно. — Лорънс и другите момчета веднага скочиха, изстрелвайки извинения, благодарности и взимайки си довиждане. Хенри Фицпатрик също се изправи, без никакви следи от объркване. Когато стоеше прав, Елизабет забеляза, че тялото му сякаш е разделено на сегменти. Не си беше дала сметка дотогава колко дълги са краката му. Той изчака другите да излязат, преди да се поклони на Кетрин. След това протегна ръката си на Елизабет. Тя преодоля нежеланието си в името на добрите маниери и постави дланта си в неговата.

— Не сте ми дали все още разрешение да заведа Трад до завода, госпожо Купър. Мога ли да ви помоля сега за това? — Поклонът му беше направен безпогрешно, в поведението си спазваше подходящо

разстояние. Той пусна ръката ѝ, изглежда, без да си дава сметка, че я е задържал по-дълго, отколкото на притежателката ѝ е било приятно.

— Защо се интересувате от фосфати, г-н Фицпатрик? — Елизабет избягваше да поглежда напрегнатото лице на сина си.

— Не се интересувам от тях, а от фосили. Трад ми показва зъби на акула, изкопани там. Мястото трябва да е мечта за палеонтолога.

Тя нямаше ни най-малка представа за какво става дума, но призна, че звучеше научно. Трад подръпна ръката ѝ.

— Мамо, моля те, кажи да! — На ентузиазма му не можеше да се устои.

— Много добре — каза тя, — но ще трябва да отидете през някой уикенд и да се върнете в града, преди да се е стъмнило. Няма да рискувам здравето на Трад.

Фицпатрик сбърчи нос.

— Прекрасно — каза той. — Там има ли призраци?

В първия момент Елизабет не схвана, че той я дразни. После той се захили, а нейната мисъл беше: „непочтителен младок“.

— Има блатна треска — отрязва тя. — Приятна вечер, г-н Фицпатрик.

— Приятна вечер, госпожо Купър, госпожице Купър, млади г-н Купър. Благодаря ви за приятно прекарания следобед.

Трад го придружи до вратата. Елизабет и Кетрин чуваха разговора им по стълбите.

— Слушай, млади варварино — говореше Фицпатрик, — качи се после обратно и добре огледай стаята, която току-що напуснахме. Утре очаквам доклад за значението на пропорциите в архитектурата. Всички слухове за Чарлстън се потвърдиха. Обърни особено внимание на височината на прозорците и первазите...

Елизабет и Кетрин погледнаха към прозорците, после се спогледаха.

— Аз не виждам нищо — каза Кетрин.

— Нито пък аз. Донеси ми линията за мерене от кутията ми с принадлежности за шиене. — Елизабет чу с изненада собствените си думи. — Трад ще се нуждае от нея — добави тя бързо. — Ще погледна дали вечерята скоро ще бъде готова.

56.

Когато учебната година на Град завърши на първи юли, всичко беше пригответено за преместването на Острова, което идваше тъкмо навреме. Беше ѝ дошло до гуша да слуша за г-н Фицпатрик от Град — сякаш всяка втора дума, излизаща от устата му, беше името на този човек. Положението на Кетрин беше същото и даже по-лошо. Възхищението ѝ беше на романтична основа. Тя говореше за неговия чар, екзотичното му минало и къдравата му коса. Поетичен — така го описваше тя. Той идваше всеки вторник на чай, когато Кетрин приемаше гости, а отделно в други дни го водеше Град, за да разглеждат вкаменелости, събрани в Карлингтън. Те ги разнасяха при случаи, за да ги показват в Портър.

Елизабет не можеше да отрече, че държанието на Фицпатрик беше безукорно. Но той я притесняваше, а и реакцията на Кетрин към него я тревожеше. Стаята се пръскаше от енергия с влизането му в нея и Елизабет усещаше някаква опасност. Когато приключиха с настаняването си в къщата на океанския бряг, тя се почувства спокойна за първи път, откакто Фицпатрик се беше появил в безметежния им живот.

Един следобед тя си подремваше в хамака, когато чу пеещия му глас. Помисли, че сънува и се усмихна на красивата непозната мелодия, която звучеше по много стар и странен начин.

„... гребени, с които да хвана косата си... и обувки от хубава зелена кожа...“

Тя се протегна продължително и отвори очи. Песента от съня не престана да звучи.

— Небеса, какво правите тук? — Тя се опита да седне в хамака.

Той спря люлеенето му.

— Дойдох да говоря с вас за сина ви. Знаете ли, че приличате на красива котка, когато се протягате? Бих ви предложил паничка сметана, ако знаех къде мога да я намеря.

Елизабет се изправи. Беше толкова ядосана, че почти беше загубила способността си да говори.

— Как смеете? — беше всичко, което успя да каже.

Фицпатрик се усмихна, от което я напуши още по-силен бяс. Тя беше решила, че са се отървали от него, а той имаше наглостта да се промъкне в къщата им, да прави нахални забележки и като връх на всичко — да ѝ се смее. Досегашният ѝ живот не я беше подготвил как да се справя с такава безочливост.

— Не може да се отрече — царствено поведение — каза той. — Величествено. Можете да ми вземете главата, но първо изслушайте какво имам да ви казвам за момчето. Ако сте загрижена за него.

В този момент се възвърна способността ѝ да говори.

— Всяко ваше дихание ме оскърбява, нахалнико! Как смеете да предполагате, че не съм загрижена за сина си? Кажете, каквото имате за казване, и се измитайте от къщата ми.

— Но аз имам много за казване, а вие не сте в настроение за слушане. Какво ще кажете да дойда друг път?

— Никога кракът ви няма да бъде допуснат повторно да стъпи тук.

Той поклати глава.

— Не говорите сериозно. Ще ви тормози мисълта, че може би сте сбъркали, като не сте ме изслушали. Какво решавате? Да дойда отново или да ви поднеса смирените си извинения и да остана? Момчето скоро ще се върне от плуване — заоблачава се.

Елизабет потисна гнева си.

— Важно ли е това, което имате да казвате?

— Извънредно много. Момчето е изключително.

— Тогава сядайте и говорете.

— Без скромни извинения?

Нервите ѝ пак се опънаха.

— Не бъдете магаре — каза тя.

— Ще се опитам — отвърна той, — но не гарантирам нищо. — Той се сви върху един стол. Подвижните черти на лицето му станаха сериозни и той придоби вид на по-възрастен. Елизабет никога не го беше виждала сериозен. Тя седна срещу него. Гневът ѝ се беше изпарил пред загрижеността за Трад.

— Говорете — помоли тя.

— Не се притеснявайте — каза бързо той. — Нямах намерение да ви изплаша. Всичко, което ще ви кажа, е хубаво. Наистина синът ви е изключително момче. — Гласът на Фицпатрик звучеше като продължение на пеенето му — с музикални издигания и спадове и думите му звучаха странно за ухото ѝ. Той не употреби „смел“, „мъжествен“ или „силен“, както хората обикновено говореха за млади момчета. Трад, по думите му, се отличавал с интелигентност, чувствителност и жажда за знания. — Заради това, че ги притежава, той е попаднал в неподходяща среда. Той предпочита да чете, отколкото да играе на войници като останалите момчета. Кое то крие и го крие добре. Другите не надушват, че той е различен. Но той го знае и съществува вероятно самоцелно да кривне от пътя към знанието. Тогава ще изгуби всички отличаващи го качества.

Веждите на Елизабет бяха събрани. Тя мислеше усилено, опитвайки се да разбере.

— Нямам предвид, че той е различен в смисъла, влаган от класическите гърци — каза нетърпеливо Фицпатрик. — Когато поотрасне, ще харесва момичета, ако това ви притеснява.

Тя не разбираше за какво става дума. Объркването ѝ беше очевидно.

— О, света невинност! Няма значение. Опитвам се да ви кажа следното: синът ви е умствено с една глава над всичките си приятели. Той е по-интелигентен и от повечето възрастни. Липсва му образование, но то може да се оправи.

— Какъв е проблемът тогава? Той ходи на училище.

— Той посещава училище, където считат, че армиите са по-важни от учените и поетите. Той е сред общество, в свят, който цени повече победата от стремежа. Той е твърде млад, за да може сам да се насочи към удоволствията на разума. Все още вярва в ценностите на стадото. — Фицпатрик се наведе напред с изпънато тяло в усилието си да бъде разбран.

— Мислете — подтикна я той. — Спомняте ли си кога се научихте да четете?

Тя кимна.

— Беше ли вълнуващо? Вярваше ли, че си попаднала на магия?

Поток от спомени я накара да се усмихне.

— Да — каза тя. — Точно така. Магия.

— Кога изчезна магията?

Усмивката ѝ се стопи.

— Не знам. — Почувства опустошителна тъга.

— Ето това е — каза Фицпатрик. — Повечето хора загубват допира с магията. Има толкова много други задължения, други работи за свършване, хора, на които трябва да бъдем приятни. Избледнява радостта от придобиването на знания, а хората дори не забелязват как тя ги напуска. Обикновено се случва много рано. Трад все още не я е загубил съвсем. Има късмет. Аз искам той да я съхрани. Ще помогнете ли? Грижа ли ви е?

— Да! — Беше готова на всичко.

Той взе ръцете ѝ в своите.

— Толкова тъжно. Разбирам. Не бъди тъжна, Бес. Можеш да върнеш магията, ако опиташ.

Пръстите ѝ изтръпнаха. Той преминаваше всякакви граници. Тя издърпа ръцете си.

— Говорихме за сина ми, г-н Фицпатрик, не за мен. Какво трябва да направя за Трад?

— Най-важното вие вече го сторихте. Дадохте си сметка колко значима е магията. Следващото нещо...

— Мамо, може ли да отида у Роджър за вечеря? — прозвуча гласът на Трад откъм портала.

Но Роджър беше забравен, когато той видя учителя си. Двамата с Хенри Фицпатрик започнаха да говорят за облаците отвън. Елизабет погледна сина си с нови очи. Този път ѝ направи впечатление не фактът, че банският му костюм му е умалил и че ще има притеснения с намирането на пари за нов, а нетърпеливите му въпроси за скоростта на ветровете и причините за възникване на гръмотевични бури. Отговорите на Фицпатрик бяха не по-малко емоционални. Тя забеляза, че любимите му думи са „очарователно“ и „вълнуващо“.

Кетрин се върна от гостуване в приятелска къща, седна на един стол близо до Фицпатрик и отдаде пълното си внимание на разговора, чиято тема се беше изместила към бурите в открито море. Фицпатрик беше изкарал година в търговския флот. Тя откликваше на коментарите му, мърморейки „очарователно“ след всеки негов анекдот. Елизабет беше наясно, че тя има предвид мъжа, а не историите му. Това възбуди у нея нови притеснения. Ако тя защитеше Кетрин от омайващото му

влияние, щеше да лиши Трад от магията, която той му предлагаше. Ако се налагаше да пожертва едно от децата си, кое от тях щеше да избере?

Отразявайки хаоса вътре в нея, небето се покри с бързо придвижващи се черни облаци. Въздухът натежа и застина, морският бриз напълно утихна. Всичко се скова в напрегнато очакване. Дори океанът стана още по-гладък. Разговорът секна. Елизабет почувства предупредително ускоряване на пулса си.

Самотна светкавица изскочи от облаци и някак си нереално бавно се връза в морето. След нея дойде раздиращият звук на гръмотевицата и всичко се скри зад непроницаема завеса от дъжд.

— Браво! — извика Фицпатрик. Елизабет се засмя.

Бурята беше грандиозна. Различните ѝ шумове се наслаждаха един върху друг — шумът на дъжда върху ламаринения покрив, трясъкът на гръмотевиците, извисяващият се рев на прибоа. Сини и жълти искри пукаха и пращяха. Кетрин се измъкна, за да се свие под завивките на леглото си. Трад не се поддаваше на такъв страх; той затвори очи и се отпусна във възглавниците на едно канапе. Елизабет се разхождаше от единия до другия край на покритата тераса, отдавайки се на усещането от изпълнената вените ѝ електрическа енергия. Хенри Фицпатрик се беше проснал на канапето до Трад и се подсмиваше. Всеки от тях беше насаме с бурята.

Тя отмина толкова внезапно, колкото беше започнала, оставяйки след себе си силен вятър и хоризонт, покрит от безредно търкалящи се облаци. Елизабет вдъхна наситения с озон въздух. Почувства се пречистена и силна.

— Погледнете! — Трад сочеше надясно. В отдалечения край на брега се образуваше дъга.

Фицпатрик отиде до вратата и я отвори. Той отметна глава назад и изкрещя към небесата:

— Разкрасяването вече наистина стана прекалено! Бурята беше достатъчно добро представление за един ден!

Елизабет зяпна от такова светотатство. Но разбра какво искаше да каже той. Човек не можеше да понесе толкова много красота наведнъж. Дъгата беше допълнителен товар за изострените ѝ усещания. Той се обърна към нея и ъгълчетата на очите и устата му се оформиха в линии на смеха.

— По-добре седнете на вечеря вътре — каза той. — Картината на залеза съвсем ще ви довърши.

— Така ще направя — каза тя. — Можете ли да останете с нас? Можем след това да довършим разговора си.

— Нищо не би ми доставило по-голямо удоволствие. Благодаря.

— Ще отида да предупредя Делия. Тя сигурно все още е под масата. Гръмотевиците не са й прекалено по вкуса.

Трад си намери хиляди извинения, за да не си легне в обичайното за него време. Кетрин също се мотаеше в дневната стая, вместо да се заеме с редовното си занимание по това време на вечерта — да сресва косата си на кичури, които да навива с парцалчета. Тя седна до Фицпатрик и Елизабет с ужас забеляза, че дъщеря ѝ докосва ръката му всеки път, когато той я разсмееше. Твърде често. Той беше забавен, но не чак дотолкова.

— Г-н Фицпатрик — каза Елизабет, — бихте ли желали да се преместим на верандата? Залезът няма да ни притеснява, вече се смрачи достатъчно.

Той се изправи. Същото направиха и Трад, и Кетрин.

— Аз имам дори още по-добра идея, госпожо Купър. Нека двамата си направим разходка по брега. — Той се усмихна на Кетрин и Трад. — Не може да дойдете с нас. Вие ще бъдете тема на разговора. — След което подканващо подаде ръката си на Елизабет, пренебрегвайки протестите на Трад и нацупването на Кетрин.

Хубаво беше, че може да разчита на опората му. Нощта беше ясна, но мрачна, осветявана само от звездите и лунния сърп. Елизабет се спъна по стъпалата от павирания път към брега и щеше да падне, ако не бяха бързите му реакции — той овреме стегна мускулите си и я придърпа към себе си.

— Благодаря ви.

— За мен е удоволствие.

Щом стъпиха на пясъка, тя пусна ръката му. За миг се почувства сякаш тя беше подкрепяла него. Изглежда коленете му не го държаха.

— Добре ли сте, г-н Фицпатрик? Какво стана? — Тя не можеше да го различи — беше се превърнал в едно по-тъмно петно на фона на тъмния пясък.

— Свалям си обувките. Подпрете се на рамото ми и аз ще развържа връзките на вашите.

— В никакъв случай. Вие наистина сте шокиращ млад човек, г-н Фицпатрик. Боя се, че сте рискована компания за сина ми. — „И за дъщеря ми“, помисли си тя. Искаше ѝ се да не образуваха такава привлекателна двойка. Кетрин ѝ беше обърнала внимание на приликите между тях — и двамата с тъмни коси и наситено сини очи. Много щяло да ѝ хареса да застане начело на котилйон^[1] заедно с него. Всички щели само тях да гледат.

— Той е във възраст за рискове — отвърна Фицпатрик. — Твърде малко такива е поемал досега. Оставам с впечатление, че вие съзнателно сте го предпазвали от тях.

Елизабет призна правотата на думите му. Тя се ужасяваше от възможни болести или произшествия. Лесно беше да се говори на неясната фигура, вървяща до нея. Гласът му беше топъл и показваше заинтересованост. Усещането ѝ беше като от разговор със самата себе си.

Вървяха в продължение на повече от миля, придържайки се успоредно на едва забележимата граница между пяната от вълните и пясъка. Фицпатрик ѝ разказа неща за сина ѝ, които тя никога не беше знаела — за интересите и страховете му, за криволиците и тежестите на живота между тухлените стени, заобикалящи училището. Тя беше впечатлена и трогната от загрижеността и привързаността му към момчето. Каза му, че ще направи всичко, което той препоръча за доброто на Трад.

В края на Острова те се обърнаха и поеха по обратния път.

— Най-доброто, което можете да направите за него, е да го насърчавате да опитва силите си. Необходимо му е да разчита в по-голяма степен на себе си. Аз ще се погрижа за образоването му. За времето, когато ще бъде тук. Преди да дойде време да си отида, той ще е открил какво най-много го интересува. — Сърцето на Елизабет изтръпна. Тя не искаше Трад да го загуби.

— Кога ще стане това, г-н Фицпатрик?

— Не желаете ли да ме наричате Хари, както всичките ми приятели правят?

— Хари. Отива ви. Да, аз искам да бъда ваш приятел. Много сте великодушен към Трад.

Той изчака. Тя направи следващата стъпка.

— Името ми е Елизабет.

— Знам. Мислено ви наричам Бес. Знаете ли, много приличате на нея от ранните ѝ портрети. Добрата кралица Бес. Една от най-големите ми любимки.

— Поласкана съм.

Те продължиха в приятна, дружеска тишина. Пясъкът проскърцваше под краката им. Елизабет лениво се чудеше какво ли би било усещането да се ходи с боси крака. Тя винаги носеше плажни обувки, дори във водата. Влиянието на Хари Фицпатрик определено беше обезпокоително.

Което върна мисълта ѝ към Кетрин. Беше се опитала да ѝ пречи да се вижда с него. Заради Трад това беше невъзможно. Пое си дълбоко дъх, преди да заговори.

— Да? — каза Хари.

— Трябва да говоря с вас за другото си дете. Не одобрявам вниманието ви към Кетрин, но знам, че това звучи глупаво при положение че толкова се радвам за вас с Трад. Предполагам знаете, че тя ви намира за привлекателен...

— За намеренията ми ли питате?

— Мисля, че да.

Хари се засмя гръмогласно. Всички страхове на Елизабет бяха потвърдени. Тя се подчини на импулса си и се затича към къщи, за да заключи вратите и така да защити дъщеря си.

Хари лесно я настигна. Той сграбчи китката ѝ и я спря.

— Пуснете ме, вие...

— Простак? Мерзавец? Безобразник? — предложи той. — Не, няма. Изслушайте ме, Бес. Идеята, че ухажвам очарователната ви дъщеря е абсурдна. Не разбираш ли, глупава жено, че съм влюбен в теб?

— Вие сте луд.

— Не ми го казват за пръв път. Но то няма нищо общо в случая. Обожавам ви — това е положението. Що се отнася до Кетрин, на нея ѝ се ще да си играе игрички с мен, но погледът ѝ е стабилно насочен към младия Уилсън. Не познавате дъщеря си. Умът ѝ е прекалено прозаичен, а сърцето — прекалено лишено от страсти, за да се зальгва с хора като мен. — Той направи дълга пауза; хватката, в която държеше китката ѝ, се охлаби, но ръката му не я пусна. — От друга страна, вие, кралице моя, имате диво сърце и ум на комарджия. Нека сваля

обувките и заедно с тях наочниците ви. Можем взаимно да си дарим много щастие. — Той я стисна по-силно, привлече я към себе си и се наведе да я целуне.

В тъмнината той беше само една мержелееща се, нападаща фигура. Елизабет забрави кой е той и къде се намираха. Обхвана я паника; тя се пренесе отново в миналото, в ужасния кошмар на брака си. Започна да се задушаваша; после припадна.

Върна я в съзнание нещо хладко и мокро върху челото ѝ. Тя отвори очи и погледа ѝ срещна златистобелите премигващи летни звезди. До ушите ѝ достигаше неясния звук на разбиващите се вълни. Върна се споменът, а с него и страхът. Тя започна да се тресе.

— Тихо, Бес. Всичко е наред. Никой няма да ти стори нищо. — Гласът на Хари беше нежен като приспивна песен. Той продължи да разтрива слепоочията ѝ с навлажнената си носна кърпа, докато тя се успокои. После я попита: — Може ли да ти помогна да се прибереш?

Чувстваше се глупаво. Така да припадне. Мъже непрекъснато се опитваха да целуват жени, това ѝ беше известно. В такъв случай едно „не“ беше достатъчно. Въпреки това тя не възнамеряваше да даде някакво обяснение. Изобщо нямаше да отваря дума за това. Тя му разреши да ѝ помогне да се изправи, след което се облегна на ръката му и двамата се отправиха към къщата.

В началото на павирания път той се спря.

— Съжалявам.

— Моля ви, нека не говорим нищо.

— Само кажете, че ми прощавате. Аз не знаех.

„Казала ли съм нещо, викала ли съм името на Лукас?“ Елизабет изстина от страх.

— Какво не сте знаели? — настоя тя.

— Колко наистина невинна сте. Наистина най-истински съжалявам и ви поднасям извиненията си. Ще ми простите ли?

Тя се почувства толкова облекчена, че каза да. Започнаха да се изкачват по стъпалата. Тя искаше да разговарят, по някакъв начин да се върне предишното нормално положение.

— Къде пребивавате на Острова? — попита тя.

— Не съм решил.

— Но сигурно сте на гости при някого. Тук няма хотел.

— Спя в дюните. Донесъл съм си одеяло.

Тя не му повярва. Хората не правеха просто така такива неща. Каза му го.

— Това е ужасно.

— Даже никак. Чудесно е. Небето за покрив и събуждане с изгрева. Къщата застава между теб и красотата.

Елизабет повдигна рамене. Трябва да беше луд.

По-късно обаче, в леглото си, тя се взря в тавана на стаята и се опита да си представи небето. И въпреки желанието да не го върши тя се замисли над думите на Хари, преди да си тръгне: „Нямам намерение да те изплаша отново, но ще те накарам да се влюбиш в мен. Нищо, което ще кажеш или направиш, няма да ме спре. Ако заключиш вратата, ще се покатеря на някой прозорец. Ако си отидеш, ще те последвам. Ще ти отдам всичкото време, което е необходимо, Бес, но смятам да те спечеля“.

Делата му не се разминаваха с думите. Той се появяваше в къщата в странни часове, главата му изскачаше до нейната във водата, когато тя плуваше, мяташе се на ферибота винаги, когато тя отиваше в града да свърши някаква работа. Той никога не я докосваше и проявяваше същото внимание и към Трад и Кетрин. Но погледът в очите му, насочени към нея, говореше, че наистина е имал предвид това, което ѝ бе казал.

Поведението му я ядосваше през първите седмици. После се почувства объркана. По-нататък присъствието му стана толкова неотменно, че тя се чувстваше неспокойна в дните, когато той не идваше. Към края на лятото призна пред себе си, че възхищението му ѝ се нрави. Никога преди това тя не беше ухажвана, дори от Лукас. Никой досега не ѝ беше оставял като изненада диви цветя в домашния хладилник, не ѝ беше правил гердан от миди, нанизани на син конец, който да носи, докато плува, и не беше пял на семейството ѝ стари песни, хвърляйки коси погледи към нея. Когато се улови, че се опитва да разбере възрастта му по историите, които разказва, тя осъзна, че има опасност да се влюби.

В края на септември Хари им помогна да се пренесат обратно в града. Елизабет очакваше и се страхуваше, че всичко ще се промени. Той щеше да преподава, тя щеше да работи и да се занимава с

ангажиментите си в обществото. Вероятно нямаше да има възможност да го вижда изобщо, с изключение на дните за гости на Кетрин. Щеше да бъде прекалено да го покани на обяд или вечеря. Пазеше се да не го окуражи с дума или постъпка. Убедена беше, че той си играе с нея. Игра, родена от лятото.

Когато се прибраха у дома, тя откри, че всички чаршафи, сложени да предпазват мебелите от прах, са махнати и цялата къща свети. Във всяка стая бяха поставени вази с хризантеми и богородички, камините чакаха само да бъдат запалени и леглата бяха оправени. Тя веднага погледна към Хари. Той завъртя погледа си нагоре и започна да си подсвирква.

— Ти си ангел — каза тя. — Винаги съм се бояла да вляза в къщата, когато се прибирам от Острова.

— Впечатлена си от почистването ми? Радвам се. Ръководех се от скрити подбуди. — Според думите му той искал да наеме стаите в слугинското отделение над кухнята. Мразел да живее в пансион. Трад изрази шумно одобрението си. Кетрин придоби самодоволен вид. Тя беше абсолютно убедена, че Фицпатрик е лудо влюбен в нея.

Елизабет изреди мислено една дузина причини за отказ и каза „да“.

Фицпатрик се усмихна.

— Успокоих се — каза той. — Защото вече пренесох нещата си. Няма да имате тревоги с мен. Сам си чистя, а кухнята ще използвам само когато няма да преча на Делия. Тя даде съгласието си.

Елизабет поклати глава.

— Ужасно си самоуверен.

— Знаех, че дама с добро сърце като теб няма да изхвърли на студа един беден трубадур.

Не можеше да не се засмее с него. Денят беше необичайно топъл за сезона, дори в Чарлстън.

— Но, Елизабет, той ще се мотае непрекъснато в краката ти! — Тя беше споделила новините с Люси Енсън още на следващия ден.

— Плаши ме, че нямам нищо против това. Губя всякакво приличие. В него има толкова живот, Люси, и е толкова смешен и интересен! Най-добрият приятел е на Трад, а също и мой.

— Влюбена ли си в него?

— Не знам. Не мисля. Сърцето ми не се разтуптява така, както беше с Лукас. Той просто ми доставя радост. Всичко изглежда смешно, когато е наоколо.

— Тогава не виждам нищо опасно. Забавлявай се. Категорично е полезно за Трад присъствието на друг мъж около него. За теб също. Изглеждаш чудесно. — Люси се вгледа по-отблизо в нея. Не, очите ѝ нямаха замаяния блясък, присъщ на влюбените. „Лошо“, помисли си тя. Елизабет беше живяла твърде дълго без любов.

Впоследствие се оказа, че Хари Фицпатрик изобщо не се мотае в краката на когото и да било. За разлика от честите му, неочаквани появявания на Острова той чакаше да бъде поканен в къщата на „Мийтинг стрийт“. Но оставяше цветя в канцеларията на Елизабет всеки ден и пъхаше бележки в счетоводната книга, чекмеджето на бюрото или пишещата машина. Често това бяха куплети от стихотворения, които му харесваха особено много. Понякога бяха рисунки с молив на океана или на дивия овес, който растеше на дюните на остров Съливан. От време на време на тях просто пишеше „Хари обича Бес“, заградено в сърце.

Той идваше на чай в дните, в които Кетрин приемаше гости, и завладяваше всеобщото внимание. И продължаваше да работи по специални задачи с Трад. Но разрешаваше на Елизабет да определя времето, което прекарваше с нея. Тя полагаше усилия да го ограничава. Приблизително веднъж седмично той вечеряше с тях, а на обяд беше канен в неделя. Това не им даваше възможност да останат сами и тя се чувстваше в безопасност.

През ноември Елизабет отпразнува тридесет и седмия си рожден ден. Тя покани Хари на обяд, съобщавайки му повода.

— Можеш просто да кажеш, че се притесняваш от възрастта си, Бес. Аз щях да ти отвърна, че това са глупости. И ти нямаше да се трепеш да приготвяш торта.

— Умнико, купих я от пекарната на Теъс. И не е глупост. Ти си просто момченце. Не би трябвало да оставяш любовни послания в бюрото ми.

— Ти си едно момиченце, а аз обичам любовните послания. Ти също. Шоколадова ли е?

— Разбира се, че е шоколадова. Не бих проявила екстравагантността да купя жълта торта. Не можеш ли веднъж да бъдеш сериозен, Хари? Струва ми се, че не разбираш, че ти говоря сериозно. Съкрушаващото чувство, което твърдиш, че изпитваш към мен, е абсурдно.

Погледът му спря дъха ѝ. Преливаше от чувство, от желание. Беше поглед на мъж.

— Обичам те, мое момиче. И не се съкрушавам от чувствата си. Защо не ме попиташ? Аз нямам тайни от теб. На шести януари навърших тридесет. Което изобщо не е от значение. Детето си ти, Бес. Кралицата — девственица. Спящата красавица. Принцесата, затворена в кула. Аз съм хиляда години по-стар от теб. Няма нищо страшно, ако ме обичаш. Знаеш, че така ще стане. Не губи времето, което е отредено за нас двамата, в глупави пресмятания... Дай ми ръцете си.

Тя повдигна едната си ръка.

— И двете — каза Хари. Чувстваше, че с двете би дала прекалено много, но другата ѝ ръка сякаш се задвижи от само себе си. Той взе ръцете ѝ в своите, без да ги притиска или сграбчва прекалено силно. — Сега, любов моя, затвори очите си и почувствай ръцете си в моите. Не се страхувай. Довери ми се. Отдай се на чувството.

Тя направи, както ѝ беше казано. Кожата на Хари беше топла и суха. Енергията му се преля в дланите ѝ и оттам се разля нагоре. Тя чувстваше движението ѝ, въпреки че той изобщо не помръдваше.

Той постави дланите ѝ обратно в скута ѝ.

— Така — каза след това. — По кое време трябва да дойда за обяда по случай рождения ден?

Елизабет отвори очи. Хари стоеше близо до нея, но тя не се отдръпна.

— В два часа — каза тя. — Благодаря ти, Хари.

Той се усмихна и сбърчи нос.

— Ти още не си видяла подаръка си. Ще ми благодариш утре. — Вече беше научила, че смешно изразителният му нос ѝ казваше, че той я дразни. Тя също знаеше, че той разбира за какво му благодари.

Връщайки се назад в събитията, години по-късно Елизабет стигна до заключението, че краткото, самостоятелно движение на лявата ѝ ръка е било всъщност едно от най-важните неща, извършени от нея през живота ѝ.

[1] Сложен танц с честа смяна на партньорите — Б.пр. ↑

На обяда за рождения ден на Елизабет се появи един нечакан гост. Сутринта Кетрин се втурна в канцеларията ѝ. Току-що беше получила букет цветя от Лорънс. Бяха изпратени в кутия, придружени от писмо с предложение за женитба. Той беше твърде притеснителен, за да го стори лично.

— На обяд той ще дойде за отговора ми! Какво да облека?

— Аз мисля, виненочервената вълнена рокля. Особено е подходяща за случая. Ще приемеш ли предложението?

Кетрин разтвори ръце.

— Но разбира се, мамо! Хвърлила съм му око още на бала в Котилиън клуб.

Празненството за рождения ден се превърна в годеж, с тостове за щастливото бъдеще на младата двойка и доста спорове относно определяне датата на сватбата. Наложил се Кетрин. С повече усилия можеше да се направи: щеше да бъде най-скоро омъжилата се булка на празника на Света Сесилия.

— Благодаря ти, мамо. Сега ще отидем да уведомим семейството на Лорънс. Ще ни извините ли? Не държим да ядем десерт. Нали, Лорънс?

Трад и Хари изпяха „Честит рожден ден“ за Елизабет и изконсумираха невероятни количества торта. Подаръкът на Хари се състоеше от чифт летни кънки. Трад беше ужасен. Не и след като Хари ги накара да отидат до канцеларията на Елизабет. Беше сместил бюрото и стола в един от ъглите.

— Никой няма да ни види — каза той. — Всички ще караме кънки. — Извади неизползвания чифт на Трад и един за себе си. После коленичи пред Елизабет. — Ще разрешите ли, мадам — каза той.

— Ти си луд — каза Елизабет, поставяйки крака си в ръката му. След като ѝ обу кънките, той ѝ каза да не мърда, докато се върне да я вземе. Той завърза собствените си кънки и се придвижи из стаята на заден ход.

— Хари се фука — каза тя на Трад. — Ти недей да опитваш. — Хари направи физиономия. — Искам да кажа, не опитвай, преди да си свикнал с новите си кънки — поправи се тя. С което спечели усмивки и от двамата.

Хари спря в отдалечения ъгъл на стаята, обърна се, наведе се и отвори голяма дървена кутия, която до момента беше останала незабелязана. Трад отиде при него и извика:

— Мамо! Това е... — Хари го спъна, после седна върху него.

— Млъкни или ще ти отрежа езика — каза той. Трад се засмя и заудря с кънките си по пода, опитвайки се да го преобърне. — Тишина! — изръмжа Хари. Той се занимаваше с кутията. Когато Трад престана да удря, Елизабет дочу музика. Хари се изправи, отдалечи се от кутията, от която се разкри дългата лъскава тръба на грамофон.

— Не мога да повярвам! — Елизабет беше поразена. Тя беше виждала грамофон у Джо и Емили, но никога не беше и мечтала да има свой собствен.

Хари се плъзна към нея и протегна ръце.

— Сега ще танцуваме на колела — каза той. — Нищо обикновено за кралица Бес. За нея трябва да свирят менестрели.

Въпреки няколкото падания и стотина залитания в края на деня Елизабет вече караше добре. Никога не беше се забавлявала толкова през живота си.

И никога не я бяха болели толкова краката. Не можеше да обуе обувките си. Хари изпрати Трад за кофа гореща вода и соли от Елсъм.

— Ще му се наложи да стопли водата — каза той с лукава усмивка, — а ти не можеш да ходиш. Оставена сте на милостта ми, горда красавице.

Окото ѝ даже не трепна. Изобщо не се боеше от него.

— Какво добро момиче си, Бес. Разреши ми да разтрия стъпалата ти, преди да са се схванали. — Той седна на пода пред стола ѝ с кръстосани крака. Силните му пръсти разтриха свивките на стъпалата ѝ, после петите, след това всеки пръст. Елизабет притвори очи. Беше по-уморена, отколкото предполагаше, и масажът беше разкош.

— Мога да заспя, както си седя — промърмори тя.

— Направи го, ако искаш. Аз ще те занеса до къщи. — Той разтърка едното ѝ стъпало между двете си ръце.

— Ммм. Не, няма да може. Трябва да се погрижа за вечерята.

— Да върви по дяволите вечерята. — Разтърка и другото ѝ стъпало.

— Ето водата! — провикна се Трад от двора. Елизабет се разсъни.

Тя остави бюрото в ъгъла. Канцеларията се превърна в пързалка. Тя продължаваше да работи там всеки ден, но също упражняваше и карането на кънки. Кетрин беше ужасена.

— Представи си, че хората научат — вайкаше се тя.

— Никой няма да разбере — успокояваше я майка ѝ. Полите ѝ покриваха разранените ѝ колене. — Обичам подаръците си за рождения ден — повтаряше тя непрекъснато на Хари.

— Обичам да те гледам как си играеш с тях — отвърщаше той.

В течение на три седмици, в които едно след друго идваха рожденият ден на Трад, Коледа, сватбата на Кетрин и празника Света Сесилия, Елизабет нямаше време да се обърне. По всеобщо мнение булката и сватбата бяха прекрасни. Елизабет благодари на всички, пое грижата да надзирава прехвърлянето на сватбените подаръци в къщата на младоженците на „Уотър стрийт“ и след това се срина.

— Никога вече няма да мога да се кача на кънки — простена тя пред Хари. — Боли ме всяка кост от тялото ми.

Бяха на пързалката. Хари я беше открил там, над позабравените счетоводни книги.

— Дори не знам дали можем да посрещнем плащанията следващия месец — каза му тя. — Сумите непрестанно се увеличават.

— Изтощена си. Това не е хубаво. Ще се разболееш, ако не си починеш. — Той я грабна в ръцете си и я изнесе на двора.

— Хари, пусни ме на земята — прошепна пронизително тя. — Ще си изкривиш гърба, а и Делия ще бъде скандализирана.

— Днес е почивният ден на Делия, а Трад е на гости у Роджър. Никой няма да бъде скандализиран, а моят гръб е здрав.

Той я качи по кухненските стълби в своите стаи. Постави я на леглото си, каза ѝ да се обърне по корем и свали обувките ѝ. В спалнята му ухаеше на сапун, кожа и тютюн. Леглото му беше твърдо. Цялата обстановка говореше за присъствието на мъж там.

— Трябва да тръгвам — каза Елизабет.

— Не — каза Хари. — Знаеш, че няма да ти направя нищо лошо. — Той започна да масажира стъпалата ѝ по познатия от след тренировките начин. Подейства ѝ много добре. Тя започна да се отпуска.

След като стъпалата ѝ се стоплиха и възвърнаха еластичността си, Хари взе лявата ѝ ръка.

— Ще разтрия възлите по ръцете и раменете ти, Бес. Ако това те уплаши, ще престана. — Той масажира всеки пръст, после дланта, китката и ръката ѝ до лакътя. — Добре ли си? — попита той.

— Чудесно е. — Чувстваше се обгърната от приятна отмала. Ръцете му бяха бавни и силни, и нежни, и изкусни. Усети как ръката ѝ се отпусна и напрежението се оттече през върховете на пръстите ѝ. Преди ръцете му да стигнат до рамото ѝ, тя спеше. Не чувстваше пръстите му върху своите мускули в основата на врата ѝ, не чуваше гласа му, когато той се премести от другата страна на леглото и започна да разтърква палеца на дясната ѝ ръка.

— Знам къде съм тръгнал — пропя той с чист тенор — и знам кой ще върви заедно с мен... Знам кого обичам... но дявол знае за кого ще се ожена...

Хари Фицпатрик масажира ръцете и раменете на Елизабет, както ѝ беше казал, че ще стори. След това спря. Постави пръст на устните си, после го докосна до нейните.

— Спи спокойно, Бес — каза меко той. — Бедното наранено малко момиче. Какво са сторили с теб?

През следващите месеци Хари Фицпатрик изведе Елизабет на полето на свободата и щастието, където тя се замая от открития. Той я научи да се забавлява, да вижда и да чувства.

Те се разхождаха по зимния бряг, наслаждавайки се на несмущаваното си завоюване на изоставения Остров, вкусвайки удоволствието от гледката на застиналата красота на бледата му светлина и цветове; те тичаха и Елизабет разтваряше полите си като платна, така че острият вятър я тикаше напред; правеха си пикници, заслонени между островърхите дюни, чувствайки топлината на пясъка и слънцето. Хари поставяше главата си в скута ѝ и говореше за други брегове, които беше видял: каменистите ивици на Южна Франция,

стритите на прах корали на Карибско море, чукарите на Калифорния. Тя поставяше ръката си върху косата му и къдрите ѝ се увиваха около пръстите ѝ и ги взимаха в плен.

Когато дойде пролетта, те пиха нектар от орлови нокти и той ѝ разказа истории за древногръцките богове и как небето образувало балдахин с цвета на нейните очи над Партенона. Той дострои изоставената от Стюарт къща на дървото и ѝ чете Омир между новопокаралите листа, които ги скриваха от евентуални погледи.

Караха велосипеди по пистата за конни надбягвания, пускаха хартиени лодки с цветя по ленивия поток, пресичащ градината в центъра на овала ѝ, и си плюеха на петите при атаките на лебедите, обитаващи езерото. Хари ги задържаше, докато тя се изкачи на моста и, размахвайки ръце, обявяваше, че те са собственост на Короната и че действията им представляват бунт срещу тяхната кралица. После той рецитираше „Хорацио на моста“ под акомпанимента на изсъсканото им неодобрение.

Той готвеше вечери за Елизабет и Трад, поднасяни с гарнитура от истории. Поднасяше им спагети с Марко Поло, рибена чорба и загубения дофин^[1], овесени сладки и Мери, кралица на Шотландия, която по думите му била глупава и досадна жена, незаслужаваща снизхождението на братовчедка си Елизабет. Издялка им пръчици и ги научи как китайците ядат ориз и скариди.

Той ги водеше на разходки около града им и им пробутваше неща, научени от книги с легенди, фамилно наследство на Елизабет. Показваше им линии на покриви и балкони, в които те никога не се бяха вглеждали, и разсъждаваше върху гения на първите жители на Чарлстън, създали уют в теснотията на защитните стени.

Той разтриваше раменете на Елизабет, докато премине схващането им от твърде дългото навеждане над счетоводните книги, и измиваше мастилото от пръстите ѝ с езика си. Когато тя получи телеграма за смъртта на Емили Симмънс, той я държа в ръцете си, докато се наплаче, и целуваше шията ѝ, за да изсмуче болката оттам.

Когато дойде лятото, Елизабет нямаше сили да се отдели от него. Тя пренебрегна критиките на Кетрин и му предложи стая в къщата на брега. Люси Енсън се съгласи да заеме старата ѝ стая и да влезе в

ролята на придружител, отказвайки се от обичайната си почивка с братовчеди, които имаха хижа в Смоуки Маунтинс. Лъчезарното щастие на Елизабет беше много крехко; Люси знаеше, че закрилата ѝ е необходима. Магнетичният чар на Хари беше покорил всички в Чарлстън, но той представляваше опасност за репутацията на Елизабет, а тя беше дотолкова завладяна от него, че изобщо не я беше грижа.

Люси не беше защитена срещу магията на Хари. Тя също скоро забеляза, че в стаята ставаше по-мрачно, когато той излезеше от нея, а когато беше вътре, Люси придобиваше остроумие и интелигентност. Такъв беше ефектът на жизнеността и поглъщащия му интерес върху всеки. За повечето неща обитателите на къщата представляваха весел квартет. Люси и Елизабет наравно с Трад бяха учениците. Всички те събираха черупки от миди и изучаваха цвета и структурата им. Всички те пишеха писма и ги хвърляха в запечатани бутилки по време на отлива. Четяха ненаситно и спореха за достойнствата на Марк Твен и Дикенс, както и за Зола като интерпретатор на националните характери.

Но имаше моменти, в които Елизабет и Хари оставаха сами. Люси не се намесваше, но се тревожеше. Елизабет ставаше все по-недискретна. Първо започна да сваля плажните си обувки, влизайки във водата; след това престана да ги носи по плажа. Второ — беше забравено за шапките; Хари обичаше лунички и кожа с тен. Той започна да плува през нощта; скоро Елизабет се присъедини към него. Когато една нощ тя спа заедно с него сред дюните, Люси се почувства задължена да поговори с нея.

Елизабет зае отбранително поведение.

— Люси, наистина, мисля, че съм прекалено стара, за да бъда гълчана. Не правя нищо лошо.

— Знаеш, че това, което прилича на грях, най-често се взима за самия грях. Радвам се за теб, че имаш Хари. Просто не показвай толкова. Каквото и да правите, ще е хубаво, но бъдете дискретни.

— За какво да бъдем дискретни, Люси? Няма нужда да се крием, защото няма какво да крием. Хари е джентълмен. Никога не си е позволявал фамилиарности. Веднъж само целуна шията ми, но то беше като игра — целуна я и при това го направи добре. Той не се интересува от целуване и разните други неща, което е една от

причините да му вярвам, когато ми казва, че ме обича. Той никога не прави нещо, което ще ми е неприятно.

Люси беше слисана и натъжена. Ако бракът на Елизабет е бил неприятен, значи Лукас Купър трябва да е бил глупак. Тя беше убедена, че Хари не е антисексуален. В него имаше твърде много живот и мъжественост, за да може да съществува и друго мнение. Може би той беше идеалист като Пинкни. Едва ли. Нямахме какво да го спрем да не се ожени за Елизабет. Що за игра беше неговата? Тя започна да го наблюдава внимателно.

Той често докосваше Елизабет, държеше ръката ѝ, когато тичаха към водата, дърпаше косата ѝ при престорените им спорове, разтриваше врата ѝ, когато беше уморена, танцуваше с нея под звуците на грамофона, лежеше до нея в хамака и ѝ четеше от една нова пиеса, която негов приятел му беше изпратил от Париж. Била, казваше той, много забавен подарък, защото главният герой, Сирано дьо Бержерак, бил също наказан с огромен нос. Френският на Люси беше много слаб и тя не разбираше думите. Но пеещият глас на Хари не изразяваше лековата веселост, когато четеше на Елизабет; Люси разбираше, че той я люби, дори и без ответ от нейна страна. Чувстваше се като натрапник в чужда, неясна за нея тайна. Искаше ѝ се да ги оставя сами, но надделяваше притеснението ѝ за Елизабет. Един ден, когато на Елизабет се налагаше да отиде до града във връзка с работите около Карлингтън, тя помоли Хари да остане в къщата и да поправи скъсан параван на покрития балкон.

— Трад би могъл да придружи майка си — каза тя.

Хари повдигна вежди, но се съгласи.

Когато останаха сами, Люси се засуети около него — изтупваше възглавници, местеше маси и столове — напрягайки се да измисли какво да му каже.

— Ако искаш да ме подлудиш — каза Хари, — добре си вършиш работата. Просто изплюй камъчето, Люси, за каквото ще да става дума. С мълчание няма да стане по-лесно нито за теб, нито за мен.

Люси преглътна.

— Смяташ ли да се ожениш за Елизабет? — Погледът ѝ беше насочен към избелялото райе на тапицерията на един от столовете.

— Не.

Люси се завъртя рязко към Хари.

— За бога, защо тогава я караш да се влюби в теб? Ти ще я съсипеш.

Подвижното лице на Хари се гърчеше, докато той подбираше думите си.

— Аз съм влюбен в нея — каза той най-сетне. — Тя ми носи радост, тя ме очарова, тя ме поддържа в състояние на непрекъсната възбуда. Желая я повече, отколкото съм желал която и да е друга жена. И искам тя да ме желае... Виж какво, по-добре да седнем. Изглеждаш ми малко отпаднала.

Люси наистина чувстваше, че ще припадне. Беше се бояла, че Хари може да каже „не“, но всъщност не беше го очаквала. Той ѝ предложи стол и тя полу се строполи в него. Той седна срещу нея; раменете му бяха свити, изразителните му ръце — провесени между дългите му крака.

— Разреши ми да ти кажа някои неща за Бес, които ти вероятно не знаеш — каза той. — Тя е страстна жена и обича приключенията, но никога не е имала възможност да прояви истинската си натура. Тя даже не подозира какво носи в себе си, но аз знам. Тя наистина е като преродена кралица Елизабет — с целия ѝ огън, сила, интелигентност и смелост. Тя също е и кралицата — дева. Всичко това — сватба, деца, е без значение. Тя може да е била в леглото с хиляда мъже и въпреки това е самата невинност. Най-интересната жена от Шехерезада насам. Ти знаеш, че аз съм скитник. Ако беше обикновен случай, щях да съм си тръгнал досега. Видял съм всичко, което исках да видя в Чарлстън. Мислех, че ще бъде спирка, като всички останали. Когато срещнах Бес, си помислих, че това ще е жена като всички преди нея. Аз се влюбвам ентузиазирано — в жени, места, идеи. Обичам с цялата си душа и сърце. И един ден след това — пуф — всичко е минало. Приятно ми е да мисля, че не съм направил никого нещастен чрез познанството си с мен; никой досега не се е оплакал.

Люси изсумтя.

— Не си бил при тях, за да ги чуеш.

Хари се усмихна.

— Туш. Може и да имаш право. Най-малкото — аз показвам що за човек съм от самото начало. Никога не съм претендирал, че съм способен на уседнал живот.

— Как човек става като теб, Хари Фицпатрик? Ти си отрова.

— Наистина ли искаш да научиш? Бес знае. Разказал съм й всичко за себе си. Аз съм авантюрист и син на авантюрист. Ирландец, видиш ли. Баща ми беше син на земевладелец от англо-ирландски произход — това, което вие тук повече или по-малко наричате плантатор. Той напуснал дома си през 1848 г., за да търси злато в място, наречено Калифорния, за което не бил чувал никога преди това. С късмета на ирландец той оцелял след разбиването на кораба край нос Хорн, бил качен от по-бърз кораб и стигнал до Калифорния с окъсани панталони, а свиренето му омагьосвало птичките по дърветата. Година по-късно открил злато на място, наречено Сатърс Мил. След още една година се върнал в Ирландия, за да се ожени за любимата, която оставил там, и за да я вземе със себе си в Сан Франциско. Хубаво, шумно местенце е Сан Франциско. Но не достатъчно хубаво за цял живот. Когато навърших осемнадесет, постъпих като баща си. Взех няколко книги и се наех на работа на кораб в търсене на приключения. Мислех да стигна до Южна Африка и там да направя своя удар. По погрешка се качих на кораб, отплаващ към Ориента. Но Япония ми хареса, затова останах там известно време. После си хванах пътя по света, работих и се забавлявах. Дотук стигнах за дванадесет години. Не, вече са тринадесет.

— И възнамеряваш да продължиш така до смъртта си?

Хари повдигна рамене.

— Не знам. Ще живея така, докато ми се прииска нещо друго. Следвам желанията си.

— Отрова.

Той вдигна ръка.

— Почакай, преди да слагаш етикети, Люси. Зле ли повлиях на Бес и Трад? Не мисля.

Люси трябваше да признае правотата му.

— Поне засега, не. Но какво ще стане, след като си заминеш? Или ако... — Люси прехапа уста.

— Не се прави на стара мома, Люси. Ако стана любовник на Бес? Ако я съблазня? Убедена ли си, че тя ще бъде по-щастлива, ако запази цял живот девствеността си, ако влезе в гроба, без никога да е вкусила от меда?

Люси не можеше да каже нищо.

— Значи ли в такъв случай, че ти няма да се опиташ да я предпазиш? — гласът му беше напечен.

Люси остана безмълвна. Не знаеше какво да мисли, но беше сигурна, че би се отдала на Пинкни всякога и че съжеляваше, задето бяха чакали с него неизмеримо дълго. Ако Хари умреше, загубата за Елизабет щеше да е равностойна на нейната. Но той можеше да си отиде и да я изостави. Още по-лошо. А беше ли всъщност? Любовта имаше такава ужасна цена!

— Ти си сладурана — каза Хари. Той целуна ръката ѝ и отиде да се заеме с паравана на покрития балкон.

Люси лежеше с главоболие в стаята си, когато Елизабет и Трад се върнаха. Тя не слезе за вечеря. Все още не беше решила дали да говори на Елизабет. Измъчваше я и усещането, че каквото и да стори, няма да промени положението.

— Беше ли много горещо в града? — попита Хари. Той и Елизабет седяха на тъмната веранда. Гласът му беше тих. Трад си беше легнал и той не искаше да го събуди.

— Адски. Трудно е за вярване, че вече е септември. — Елизабет въздъхна. — Дори тук е горещо.

— Хайде да поплуваме. Ще се освежиш.

— Не знам дали имам сили за това. Мисля просто да отида да спя в хамака, където е по-хладно.

— Както предпочиташ. Ще ти донеса възглавницата... Освен ако не желаеш да спиш на брега. Аз смятам да поплувам и след това ще си легна с мокрия бански костюм. Така няма да усещам горещината.

— О, Хари, каква изкусителна идея. Дали и аз да не дойда?

— Бих искал. Липсваше ми през целия ден.

— Ти на мен също. Да отидем да се преоблечем.

Океанът беше топъл като току-що издоено мляко, сред което от време на време се появяваха и бързо изчезваха студени течения, докосвайки глезените или кръста ѝ. Елизабет се плъзгаше по гръб в разстоянието между високите вълни, издигаше се и се спускаше с поглед, вперен в топлите, близки звезди. Чу плясък близо до ушите си и усети ръцете на Хари, поддържащи главата ѝ.

— Мога да плувам и сама — каза тя.

— Смятам да нахраня рибите с твоите фиби. Косата ти трябва да се носи около теб. Ще приличаш на русалка. — Пръстите му дръпнаха косата ѝ, при което тя се разстла и хладката вода загали скалпа ѝ, изпълвайки я с невероятно усещане. То беше много по-различно от онова, когато си миеше главата. Сега чувстваше отпускане и ласка; превърна се в частица от течението, морско създание. Тя се засмя меко и се превъртя назад под водата. Усещаше тежестта на дългите кичури, които я следваха. Когато изплува, си пое дъх и се огледа за Хари. Той приличаше на тъмен, блестящ тюлен с черна коса, прилепнала към гладкия му, тесен череп.

— Винаги съм мразила да мокря лицето си — каза Елизабет. — Какво ме накара да го сторя сега?

— Русалките винаги правят така. Хареса ли ти?

— Да. Почувствах се като риба.

— Толкова прозаично. Бъди делфин, ако не искаш да си русалка. Няма да ти разреши да бъдеш риба.

Тя разтърси глава, наблюдавайки движението на косата си. Неясно осветена, косата ѝ изглеждаше загадъчна и непозната, бронзова, а не медна. Можеше да принадлежи и на някого друг.

Тя можеше да е някой друг. Не се чувстваше като самата себе си. Загмурка се отново и отново, докосвайки пясъчното дъно. Пръстите ѝ се склучиха около нещо гладко и твърдо. Тя го извади заедно с гейзер от фосфоресцираща вода.

— Намерих съкровище — каза тя. — Нека видим какво е то.

Хари доплува до нея.

— Това е невероятно ценно съкровище, моя Бес. То е скъпоценен камък от твоята корона. — Той хвана два плаващи кичура и завърза камъчето на тях. После взе лицето ѝ в ръцете си и се вгледа продължително в очите ѝ. — Бес, мила моя, ти си толкова невероятно красива. Обичам те. Обичам да те гледам такава — освободена, леко объркана и дива.

— Харесва ми да бъда такава. Наистина ми се иска да съм делфин. Или русалка.

Хари я пусна и се отдалечи.

— Съблечи дрехите си, Бес. Нека водата докосне кожата ти.

— Хари!

— Няма да се приближавам. Аз свалям своите. Това може да се окаже последното ни нощно къпане. Нека не го пропиляваме. Ето. — Голите му ръце проблеснаха над водата, разпръсквайки зелена светлина.

— Шокираш ме, Хари.

— Не е вярно. Познаваш ме достатъчно добре. Давай, Бес. Напомняш ми за глупавото момиче, което не искаше да събуе обувките си на пясъка. Ще чакаш ли една година, за да последваш примера ми и за това? Не си никакъв делфин, ти си само една морска котка.

— Отдалечи се повече.

Хари се подчини. Елизабет повдигна ръба на банската си рокля и усети копринения допир на водата до корема си. Остана без дъх от него. Течението се плъзна по кожата ѝ в опияняващо, греховно отъркване. Внезапно почувства собственото си тяло, както никога дотогава. Тя отхвърли роклята от себе си. Вълничка плесна голите ѝ гърди и тя ахна от удоволствие.

Гласът на Хари дойде някъде от далеч.

— Е, кралице-русалко, бях ли прав?

— Не можех да си представя такова нещо. Чудесно е! — Тя се бореше с подгизналите си кюлоти, които бяха прилепнали здраво към краката ѝ.

— Да не би да се давиш? Такива плясъци се разнасят! Ще събудиш морските кончета.

— Тези малки кюлоти се опитват да ме удавят. Толкова са тежки!

— Ще ти помогна. — С леко превъртане Хари се гмурна.

Елизабет му извика да стои далеч от нея. Усети подръпване в глезените и видя сребристи балончета да изплуват и да се пукат на повърхността близо до нея. В следващия момент океанската прегръдка се придвижи надолу от кръста ѝ, едновременно с изхлузването на кюлотите ѝ. Усещането беше опияняващо. Разтърси глава, увивайки косата си около врата. „Русалките трябва да се чувстват точно така“, помисли си тя.

Хари се показа над водата зад нея.

— Каза, че ще стоиш надалеч. — Елизабет не можеше да го види, но знаеше, че е там.

— Такова беше намерението ми — прошепна той. Ръцете му се отпуснаха на познатото място върху раменете ѝ и започнаха да се

движат в познатия, успокояващ масаж. — Не е толкова страшно, нали?

— Не е. Но не трябва да правиш така.

— Трябва. Точно това трябва да направя. На теб ти харесва. Харесва ти допира на морето и на Хари. Не си ли спомняш Шекспир, любов моя? Четохме „Хенри Пети“ заедно. Това е „леко докосване в нощта от Хари“.

Той я накара да се засмее и притеснението ѝ изчезна. Когато ръцете му се плъзнаха заедно с течението по тялото ѝ, тя се отдаде на екстазното трептене, което се излъчваше от тях. Всичко беше сън — топлата вечер, ласката на водата, докосването на ръцете му; тя се беше превърнала в диво, свободно, морско създание и това беше нейното царство.

Когато започна да ѝ става студено, той я отнесе на брега и я уви в одеялото, което беше оставил там. Положи я в завета на високите дюни, върху дебелия юргани, пригответни за спането.

— Имам намерение да те целуна, Бес — каза Хари.

Беше нежна целувка — възможно най-ефирното докосване на устни. Но от нея през тялото ѝ пробягна огнена тръпка.

— Хари — каза тя задъхано. После Хари започна да целува ушите и слепоочията, и клепачите, и шията ѝ, шептейки името ѝ, преди устните му да намерят нейните и да ги завладеят. Тя освободи ръцете си от гънките на одеялото и ги склучи около врата му.

— Обичам те, Бес.

— И аз те обичам. Целуни ме отново.

Когато тя се опи от целувките му, той разтвори одеялото и го уви около двама им. Тя се отпусна в топлата ласка на ръцете му. По-късно, когато облаците в злато облаци на хоризонта се превърнаха в тънка завеса, иззад която щеше да се появи слънцето, той ѝ показа как двама души, които се обичат, могат да се слоят в едно. Тя се носеше в блажена забрава, тялото ѝ плуваше в море от неописуеми усещания. Всичките ѝ спомени бяха отговори надалеч. Ръцете му акушираха раждането ѝ за любовта.

Небето беше нашарено с ивици в цветовете на праскова и кайсия, когато Хари пребяга в задния двор на къщата, за да вземе сухи бански костюми от въжетото, на което висяха да съхнат.

— Ще изглежда, като че сме излезли рано да плуваме и ще се приберем за закуска — каза той на Елизабет. Те се облякоха и се

затичаха към приборя, държейки се за ръце и смеейки се като палави деца. Във водата те се целунаха, долепени един до друг, докато яркочервеното слънце величествено изплуваше.

Люси правеше в кухнята кафе, когато те се прибраха. Тя ги погледна и разбра, че няма защо повече да мисли какво решение да вземе.

[1] Престолонаследник — Б.пр. ↑

58.

— Правенето на любов — каза Хари — е едновременно най-възвишеното и най-смешното занимание на човечеството. Не трябва да бъдем прекалено респектирани от него, иначе ще се загуби забавната му съставка. Помисли върху това, кралице моя. Всички тези лакти и колене, с които ръгаме любимия. Без да броим моят единствен между себеподобните си нос, който е източник на непрекъснати мъки за красивите ти очи, когато те целувам. — Той го демонстрира, мушвайки носа си в клепачите ѝ и след това притискайки го към нейния, преди устните му да намерят нейните. През смях, те се целунаха.

Мястото, скрито между дюните, се беше превърнало в център, около който се въртеше животът на Елизабет. Там двамата прекарваха всяка нощ. Часовете преди къщата да заспи, бяха за нея безкрайна томителна агония, в която нервите и тялото ѝ крещяха за Хари. Налагаше се да сядат на срещуположната страна на масата, когато ядяха или на покрития балкон, когато говореха, пееха или четяха. Ако се намираше близо до него, не беше способна да удържи ръцете си да не докосват ръката или лицето, или коляното, или рамото му. За щастие Град не усещаше електричеството, прехвърчащо между тях. За Елизабет беше трудно да повярва, че той може да е толкова сляп, но Хари я уверяваше, че недосетливостта на тринадесетгодишните момчета била пословична, за което тя беше благодарна. Що се отнася до Люси — тя беше тихото, деликатно, одобряващо присъствие.

Когато настъпи времето за връщане в града, Елизабет изпита потискащо отчаяние.

— Не се тормози, Бес — каза Хари. — Просто се преместваме от замък Уиндзор в двореца Сейнт Джеймс. Делия си отива вкъщи всяка вечер. След като Град заспи, ще идваш в моите стаи. На свещи и шампанско.

Както и сториха. Те се любиха и в дървената къщичка, заглушавайки взаимно виковете си с целувки. Един есенен ден отидоха и до Острова, за да се насладят на безлюдността му, след което

прекараха един бурен час, опитвайки се да се любят в хамака, което завърши с изсипване на пода в сублимния момент.

Хари запозна Елизабет с всеки сантиметър от собственото ѝ тяло. Тя стана толкова чувствителна на допир, че всяко обличане, сресване на косата ѝ или измиване на лицето се превърна в еротично преживяване. После той отвори очите ѝ за преживяванията, които яденето или пиенето можеха да дадат, така че всяка хапка и глътка беше симфония от консистенция, вкус и миризма. Тя почувства мекотата на собствената си уста, остротата на зъбите си, спазъма на гърлото си, когато преглъщаше, вихрените експлозии от аромат в небцето си. Целият ѝ живот се превърна в едно изследване на чувствеността.

После той я научи как тя да го люби и да познава тялото му не по-малко, отколкото своето собствено.

Въпреки че времето, през което бяха заедно, крадеше от съня ѝ, Елизабет никога не беше изтощена. Сякаш абсорбираше от динамичната жизненост на Хари и енергията и остротата на усещанията ѝ бяха по-големи откогато и да било. От което и имаше нужда. Увеличаваха се изискванията на общуването с Трад. Събуденото му интелектуално любопитство превръщаше времето ѝ, прекарвано с него, в предизвикателство на споделеното откритие и научаването на нови неща. Възприятията му бяха толкова възбудени от заобикалящия го свят, че не можеше да понесе несподелянето на своите мисли и открития.

Трябваше също да отговори и на нуждите на Кетрин. Елизабет щеше да става баба през февруари и дъщеря ѝ търсеше подкрепата ѝ за всеки свой страх и изменение в тялото си. Като всяка жена, очакваща първа рожба, Кетрин беше затрупана от приятелките си с всевъзможни вехти и ужасни истории, които те бяха чули отнякъде или преживели в една или друга степен. Като всички млади жени тя живееше със съзнанието, че бременността ѝ е най-важното световно събитие. Това я караше да се чувства задължена да отнема от времето на майка си и да ѝ дава мнението си по всеки въпрос. Тя беше ужасена от почернялото от слънцето лице на Елизабет.

— Приличаш на жътварка — бяха думите ѝ, произнесени с отвращение.

Когато в отговор Елизабет се засмя, тя избухна в сълзи и се наложи да бъде успокоявана.

— Не се притеснявай, скъпа. Всички казват, че тенът много отива на лицето. Няколко дами говорят, че следващото лято и те ще почернеят. Тенът скрива бръчките. Такива неща не притесняват млади хора като теб.

Елизабет беше възобновила нормалния си живот в обществото в ограничените му рамки на сутрешни визити и някое и друго вечерно парти. Истина беше, че всички искрено се възхищаваха на лъчезарното ѝ излъчване. Тя приемаше комплиментите им с усмивка на Джоконда.

Не само децата заемаха от времето ѝ. Тя се справяше и с обичайните си задължения по поддържането на къщата. И фосфатната компания „Трад-Симмънс“. Парите бяха по-голям проблем откогато и да било. Не ѝ се удаваше да склучи никакви договори в Америка. Трябваше да продава в Англия, което означаваше наемане на вагони за пренасянето на стоката до пристанището на града, където да се натовари на кораби за изнасянето ѝ. Ако някой от корабите закъснееше с един ден и се наложеше стоката да чака за натоварване, цените за отклоняване на композицията в резервен коловоз и наема за товарните вагони отнасяха половината печалба, а тя и без това беше малка. Работниците напускаха, даже преди да са изтекли договорите им до края на настоящата година. Те поемаха „пътя на славата“ към разрастващите се градове на Севера и Запада. Машините се разваляха: нямаше пари за подмяната на старото и счупеното от времето на депресията преди четири години; износването на метала и корозията неизбежно вземаха своето. Ако нямаше кой да внася толкова радост в живота ѝ, тя щеше да затъне в отчаяние.

Тя се колебаеше между ипотекирането на завода и залагането на огърлицата на Мери Трад и накрая взните наклониха към огърлицата. Щеше да се наложи да събере доста смелост за унизителното посещение при зложния агент, но от нея щеше да получи повече пари, отколкото за завода, дори при по-високите вноски по лихвите.

Тогава пристигна писмо от Джо. Той се връщаше в Чарлстън.

— По дяволите! — каза Елизабет. — Ще трябва да ипотекирам.

Тя върна огърлицата в кутията ѝ, която понесе към тавана. След като изкачи стъпалата към него, тя се спря. После се засмя.

Облечена в дълга кадифена вечерна пелерина, с лукава усмивка на уста, същата нощ тя потропа на вратата на Хари.

— Ти винаги се интересуваш от стари фамилни традиции — каза му, когато влезе. — Наследих това от майка си. — Тя смъкна пелерината от раменете си и застана пред него, смеейки се, единствено с диамантената огърлица като облекло.

— Великолепно! — каза Хари, взимайки я в ръцете си.

— Замисълът ти е отредил ролята на неподатливия клиент джентълмен, а аз съм изкушаващата те професионална проститутка. Не играеш добре своята част от играта. Спри да ме прегръщаш.

Хари я притисна по-силно.

— Ще играем по-късно. В момента не бих могъл да симулирам нежелание.

Не изиграха играта, измислена от Елизабет. Вместо това Хари овърза огърлицата с тънки жици и я превърна във висока, зашеметяваща с красотата си корона.

— Ваше Величество — каза той, поставяйки я върху пуснатата, разбъркана коса на Елизабет. — Струва ми се, че виждам локва. — Той разстла пелерината на пода. — Играта ни ще се нарича: „Сър Уолтър Рейли си позволява волности с кралската особа“. — Вдигна я и я положи върху пелерината.

— Короната ми падна — каза Елизабет.

— Кой го е грижа? — прошепна Хари в ухото ѝ.

— Не и кралската особа — каза тя.

— Изглеждаш много добре, Елизабет — каза Джо Симмънс. Той беше напълнял и пооплешивял. На Елизабет ѝ се струваше много стар. И много тъжен. Самата тя преливаше от щастие и не можеше да понесе да гледа стария си приятел толкова отчаян. Замисли се какво би могло да го развесели.

„А иначе той си има много причини, за да бъде тъжен“, каза си тя. Беше ѝ писал за смъртта на Емили, наричайки я благословено освобождение. Последните месеци на Емили са били непрекъснатата агония, а Джо беше останал през цялото време до нея. Страданията му посвоему трябва да са били не по-малки от нейните, а към тях се е прибавяла неспособността му да ѝ помогне по какъвто и да е начин.

Джо беше завел Виктория в Баден-Баден заради лековитите води и в Париж, за да запълни гардероба си, опитвайки да я излекува от уединението ѝ. Тя се беше чувствала зле в пансиона, а и смъртта на майка ѝ я беше засегнала дълбоко. Джо се опасяваше, че състоянието на меланхолия може да се превърне в постоянно. Изглеждаше сякаш нищо не е в състояние да пробие черупката, в която се беше обвила.

— Ти беше същата, Лизи, когато беше едно съвсем малко същество. Но винаги можеш да те накарам да се засмееш. За Виктория не съм способен да направя нищо. Доведох я у дома в Чарлстън. Тук тя беше щастлива, има приятели в училище. Надявам се, че завръщането ще я излекува.

— Но училището започна миналия месец, Джо. Ще склонят ли госпожиците Смит да я вземат толкова късно?

— Тя ще започне от следващия срок след Коледа. Засега съм ѝ взел гувернантка. Няма да изостане от учебния материал.

Елизабет поклати глава нетърпеливо.

— За бога, Джо, нищо чудно, че детето е умърлушено. Тя не се е виждала с някой на нейната възраст от месеци. Ти си внимателен мъж, но не можеш да замениш кавалерите за едно петнадесетгодишно момиче. Слушай ме сега. Следващата събота е Денят на благодарността. Стюарт и Хенриета организират в имението голямо празненство на открито, което ще се предшества от лов сутринта. Ще ви очаквам с Виктория да минете да ме вземете в девет сутринта, за да отидем там. И не ѝ разрешавай да облече някоя официална рокля от Париж. Тя е по-схватлива от теб що се отнася до тези неща. Кажй ѝ да се поразкраси и накарай шивача ѝ да ѝ приготви чарлстънски тип облекло. Ако се съпротивлява, напомни ѝ, че Стюарт младши е на седемнадесет и е красив като ангел.

— Стюарт не ми разрешава да приготвя пуйки, въпреки че имаме окачени около три дузини — каза Хенриета с нервен смях. — Знаеш го какъв е. Ейб Линкълн обявил Денят на благодарността за празник и затова Стюарт отказва по какъвто и да е начин да го признае за такъв. Трябваше да заколя пет от най-хубавите ни прасета за барбекюто.

Стюарт младши каза, че било много подобавашо, понеже самият Линкълн бил свиня.

— Това е наистина много глупаво — каза Елизабет. — Аз не бих го оставила без отговор. За бога, войната беше преди тридесет години!

— Не и за Стюарт. А той е възпитал и момчетата по същия начин. Аз не го обвинявам. Янките ни взеха всичко, Елизабет. Изненадана съм, че можеш да го забравиш.

Елизабет съумя да замълчи. Това беше тема на един стар, стар спор между нея и брат ѝ, по който не можеше да се стигне до съгласие, дори ако му говореше до пръсване. Най-силното чувство у Стюарт беше горчивината и той направил всичко възможно, за да зарази с нея и семейството си. Въпреки това той се подчиняваше на правилата, задължителни за един джентълмен. Нямаше причина да се притеснява, че може да обиди Виктория, дори при положение че майка ѝ е била от Ню Йорк.

Момичето изглеждаше много хубаво и в твърде добро настроение. Беше вързала лъскавата си руса коса с плетена панделка, което не беше съвсем съответстващо на възрастта ѝ, но пък тъмносинята ѝ кашмирена рокля беше подходящо семпла и широките бели яка и маншети бяха ленени, а не дантелени. Бузите ѝ бяха придобили някакъв цвят. Когато Елизабет я видя същата сутрин, тя беше страшно бледа. Също и това, че вършеше нещо. Всички млади момичета сновяха напред-назад между кухненската постройка и дългите дървени маси на моравата, носейки чинии, салфетки, сребърни прибори. Елизабет се настани по-удобно в стола си, благодарна на възрастта си, която ѝ разрешаваше само да седи и наблюдава. Тя се обърна към Джо и се усмихна.

— Трябва да се чувстваш като ориенталец в харем — каза тя. Мъжете още не се бяха върнали от лова. Джо и четирима по-възрастни джентълмени изпъкваха сред повече от четиридесет жени на различна възраст.

— Чувствам се много добре — каза той. — Ти направи чудеса с Виктория.

— Не бъди глупав. Не съм направила нищо. Освен това си поспях до по-късно, защото ти ме докара. Трад и Хари тръгнаха преди пет, за да пристигнат навреме. Нямаше да го понеса, ако се налагаше да тръгна с тях. Ти направи чудеса за мен.

Джо отвърна поглед. Не можеше да рискува тя да забележи какво е изписано в тях. За негов срам той не беше престанал да мисли за Елизабет, дори когато се беше отдал напълно на усилието да облекчи колкото може последните месеци на Емили. Истина е, че считаше завръщането в Чарлстън като най-доброто за Виктория, но той щеше да се върне, дори и да не беше убеден в това. Обичаше дъщеря си, но повече от нея обичаше Елизабет. В течение на месеците, прекарани в чужбина, сърцето го болеше за Чарлстън и за Елизабет. Периодът на траур щеше да свърши след шест месеца. Тогава възнамеряваше да я помоли да се омъжи за него. Този път щеше да получи отговор от нея, а не от брата опекун. И ако тя кажеше „не“, щеше да продължи да я пита, докато се съгласи. Можеше да бъде търпелив. Беше чакал в продължение на двадесет години.

— Идват! — извика тя. Джо погледна към нея. Когато зърна лицето ѝ, нещо стисна сърцето му. Някакво чувство я озаряваше отвътре. Сигурно имаше мъж в живота ѝ.

Ловците минаха на конете си през буренясалата морава, изразявайки шумно радостта от успеха си. Зад тях двойки чернокожи момчета носеха трупове на осем елени, вързани за копитата си на дълги пръти. Един от ловците скочи от коня си и се отдалечи от групата по посока на Елизабет. Лицето му беше побеляло от гняв.

Джо не знаеше името му, но разбра кой е. Усещаше тревогата на Елизабет, без да е нужно да поглежда към нея. Очите му се присвиха, отправяйки се към приближаващата се фигура. „Това приятелче изглежда комично и е почти момче, помисли си той. Може и да греша.“

— Бес, близо съм до убийство — каза Хари, стигайки до нея. — Ела да се поразходиш с мен, преди да съм демонстрирал порядъчно силно ирландско избухване.

Елизабет се изправи и хвана ръката му.

— Разбира се — каза тя бързо, — ще се запознаеш ли само с моя приятел Джо Симмънс преди това? Джо, това е Хари Фицпатрик.

Джо стана, за да си стиснат ръцете. И двамата учтиво се попитаха един другото „Как сте?“, после Хари отведе Елизабет към реката.

Налагаше ѝ се почти да тича, за да го догонва. Когато стигнаха до мостика, те се спряха. Тя дишаше толкова учестено, че едва можеше да говори.

— Какво има, Хари? Никога не съм те виждала такъв!

— Това хубаво старо южняшко плантаторско гостоприемство, ето какво. Исусе и ти, Дево Марийо! Защо ми каза, че ще ми хареса? Пристигнахме тук в зори, за да се срещнем с г-н земевладелеца, брат на съдията, на няколко глътки уиски с приятелите му и неговите хрътки. Никога през живота си не бях виждал по-мизерно представление. Първо малко алкохол, за да кипне кръвта достатъчно, после изсипване в гората, за да бъдат застреляни прекрасните животни. Да ги вземат мътните, по-добре да се бяха избили взаимно и да бяха оставили на мира елените. Еленът поне определено притежава достойнство. Същото не може да се каже за ловците.

Елизабет постави ръка на бузата му.

— Не ми се вярва това да е причината. Ти знаеш на какво са способни събрани на едно място мъже. Самият ти си ми разказвал за Калифорния и мъже, които се бият и стрелят помежду си по време на пиянски свади в барове. Това е много по-лошо от едно леко пийване и убиването на елени.

Хари взе ръката ѝ и я задържа, обръщайки главата си към дланта ѝ. Той затвори очи. Елизабет усещаше как устните му треперят.

— Каж ми, Хари. Каквото и да е, кажи ми го. Моля те.

Той преглътна мъчително, дръпна ръката ѝ надолу и я погледна.

— Имаш право, любов моя. Аз съм истеричен. Прости ми. Хайде да седнем. Изглежда, не мога да стоя стабилно на краката си.

Той продължи да държи ръката ѝ, докато говореше. Вбесило го мъчението, на което бил подложен Трад. Момчето убило тази сутрин първия си елен. В чест на което бил окъпан с кръв.

— Известна ли ти е тази церемония, Бес?

— Да. Звучи страшно. Но всички момчета минават през нея, Хари. Тя е традиционна.

— Тя е варварска. „Малкият“ Стюарт, който на височина е колкото мен, държеше главата назад за рогата. Трад трябваше да пререже гърлото. Скъпите му чичо и братовчеди пълнеха шепите си с изтичащата кръв и я лискаха в лицето му. След това изтриха ръцете си в косата и ризата му, от което на мен ми прилоша. Все още ми се гади.

— Как се чувстваше Трад?

— Държа се превъзходно. Преструваше се, че е във възторг. Сдържа се да не повърне, докато не намери възможност да се отдели

зад едно дърво. Аз поддържах главата му.

— Е, всичко свърши. Не можеш ли да го забравиш?

— Не мога да забравя, че стоях там като восъчна кукла, вместо да възразя. Щях да ги ритна в слабините, ако се бяха опитали да нацапат мен с кръв, но не можех да се намеся за Трад. Трябваше да оставя той да премине през това сега, иначе щеше да му се наложи пак да го изпита. Дотолкова можех да схвана. Дяволска история. Не мога да разбера как търпиш да бъдеш майка, чиито деца са подложени на такива обреди?

— Това същият Хари Фицпатрик ли го казва, който ме упрекуваше, че се грижа прекалено много за Трад?

Хари отвори уста да отговори. После рязко я затвори. Елизабет зачака. След няколко минути рамената му се затресоха. Той отхвърли глава назад и се засмя шумно.

— Браво! Довърши ме! — изръмжа той. — Ти, величествена червенокоса вещице, бухна ме право в дебелия търбух! — Той плъзна ръка около кръста ѝ и прошепна в ухото ѝ — обожавам те. Нека се мушнем в гората и да си поиграем на нимфа и Пан. Ще си подсвирквам някаква антична мелодия, докато те преследвам.

— Хари. Дръж се прилично. Хората ни виждат.

— Но не ни чуват. Разреши ми да говоря похотливи думи в ухото ти, приличащо на черупка от мида.

— В никакъв случай. Не и преди да се приберем вкъщи. Тогава аз ще си подсвирквам, докато те преследвам.

— Бес, обичам те. Ти си необикновено, царствено, съвършено същество. Да вървим тогава. Ще бъда приятна компания за отвратителния ти брат.

— Много добре. И на малкото русо момиче на име Виктория. Тя е дъщерята на Джо, споменах ти за нея.

— Бедното невинно агънце. Да, ще ѝ разправам за духове, джуджета и гоблени. Да говоря ли нарочно с груб ирландски акцент?

— Ако желаш. — „Всичко, което би те направило щастлив, любов моя“, помисли си тя. Разтревожи я бурната реакция на преживяното от Трад. Тревогата ѝ беше за Хари, не за сина ѝ.

Интуицията на Елизабет не ѝ подсказваше точната причина за притесненията ѝ, но беше правилно насочена. Хари ставаше все по-неспокоен. Беше се уморил от Чарлстън.

— Бес — каза ѝ той, докато бавно и спокойно се връщаха към партито, — би ли желала да отидем в Лондон като подарък за рождения ти ден? Не съм ти избрал подарък, а рожденият ти ден е следващата седмица.

Тя се засмя.

— Какъв екстравагантен ирландец! Мисля, че бих предпочела луната, ако такова е настроението ти. Никога не съм опитвала зелено сирене^[1].

Преди Хари да успее да каже още нещо, те се смесиха с останалите гости.

Двама чернокожи мъже започнаха да хвърлят лопати, пълни със стриди, на железния лист, поставен върху разгорени въглища, и публиката изръкопляска. Барбекюто беше започнало. За няколко минути стридите бяха готови: черупките им се разтвориха от напора на парата, събрала се под тях. Те бяха свалени върху подноси и лопатите метнаха нови. Дузина корита със стриди чакаха да бъдат изпечени преди края на деня.

Хенриета и момичетата донесоха големи купи със зеленчуци, кошници, пълни с топъл царевичен хляб, и плата с нарязано и подправено месо, печено на жарава, а прислужниците бяха вече наредили на масите първите подноси със стриди.

— Ела седни до мен, Джо — извика Елизабет. Тя вече беше настанила Виктория на масата на фамилия Трад. До нея седеше Хари и ѝ разказваше някаква измислена история, която я караше да се залива от смях. Тя постави Стюарт младши на мястото от другата си страна. Трад, с още мокра коса след измиването ѝ, беше в другия край на масата с двамата си братовчеди Енсън и Кугър.

Стюарт седеше до сестра си. Едва бяха напълнили чиниите си и той започна да говори през нея с Джо.

— Кажи ми, моля те, Симмънс, нещо повече за това, което пише във вестниците на янките. Миналия път ни прекъсна глупавата чернилка, защото не можеше да намери греблото, което бях оставил под носа му.

Джо остави вилицата си.

— Новините се отнасят и за теб, Лизи. Свършват тежките времена за бизнеса. Вестникарските приятелчета напипаха каквото им

се искаше. Не след дълго ще имаме война. Това винаги е било добре за бизнеса.

— Какво говориш, Джо? Четох вестника. В него не се споменава нищо за война. — Очите ѝ се спряха на Трад. Устата му беше препълнена с печено месо. Младостта му вдъхваше спокойствие и увереност.

— Чарлстънският вестник не казва много за много неща, Лизи. Вестниците на Хърст и Пулицър опищяват света от година или повече. Изглежда, испанците държат много изкъсо местните в техните колонии. Хърст и Пулицър раздвижват духовете и изданията им избилстват с истории за бруталност и потисничество. Президентът Маккинли веднага натисна испанците. Сега те са дали т.нар. „ограничено самоуправление“ на жителите на Куба.

— Какво е Куба?

— Мълчи, Елизабет — каза Стюарт. — Това е мъжки разговор. Не я глези, Джо. Мислиш ли, че наистина ще има война? Колко скоро?

— Не виждам начин да се избегне. Никому няма да харесат отстъпките на Испания. Испанските земевладелци и бизнесмени изобщо не са склонни да допуснат каквото и да е самоуправление, а кубинците няма да се задоволят с ограничената му форма. Цените на борсата се покачват от седмици насам. Война ще има. Мястото е барутен погреб. Може да се възпламени всеки момент.

— Къде е мястото на Америка в нея?

— Твърде близо сме до Куба, за да не бъдем въввлечени. Ще застанем срещу испанците и накрая ние ще я притежаваме. Фабриците на север вече започнаха да произвеждат униформи и ботуши. Проклетите глупаци ги правят от вълна. Момчетата ни вероятно ще загинат от жега.

— Добре тогава, ето какво ще ти кажа. Аз няма да пропусна тази война. — Мустаците на Стюарт настръхнаха. — Останах измамен от предишната, но този път ще съм на кон, когато прозвучи бойната тръба. Момчетата ми и аз ще нададем боен вик, който ще се чуе чак в Мадрид.

На Елизабет ѝ прилоша от думите му. Тя наведе поглед към чинията си и започна да разбърква храната, така че да изглежда, че е яла повече. Забеляза, че Джо не откъсва поглед от Виктория, въпреки че разговаряше със Стюарт. От какво е разтревожен? Той има момиче.

Войната можеше да продължи и десет години, но на нея нищо нямаше да ѝ се случи. Следващия месец Трад навършваше четиринадесет. Ако войната се проточеше три години, щеше да се наложи и той да воюва. Историята с Пини щеше да се повтори. Ако не и по-лошо. Можеше и да не се върне жив.

Тя не разбра, че очите на Джо бяха заковани върху Хари, не върху Виктория. „Ще разбера що за стока си, млади човече, обещаваеше мислено Джо. Не ми харесва начинът, по който така дръпна Лизи, че тя щеше да падне на земята. Изобщо не ми харесва.“

[1] Намек за схващането, че на луната живеели зелени човечета.
— Б.пр. ↑

59.

— Лизи — каза Джо, — искам да си поговорим насаме, затова изпратих Нед Раг напред. Той ще ни очаква там. — Те бяха в бѳгито на Джо на път за Карлингтън за новогодишната среща с работниците.

„Бих искала Джо да престане да ме нарича Лизи, помисли си Елизабет. Сто пъти му го напомних.“ Тя потисна раздражението в гласа си, когато му отговори.

— Карай нататък, Джо. Имаме предостатъчно време, докато стигнем.

— Искам да знам дали възнамеряваш да се омѳжиш за този Хари Фицпатрик. Не ми казвай, че не ми е работа. Аз си я направих моя работа.

Елизабет беше поразена от въпроса на Джо. Тя самата никога не си го беше задавала недвусмислено. Хари беше всепоглѳщаща част от живота ѳ. Тя беше създадена от него; тя му принадлежеше; подчиняваше се на решенията му без възражения; отдаваше му тялото, любовта и ума си. И все пак той не беше целият ѳ живот. През деня тя беше майката на Кетрин и Трад, президентът на фосфатна компания, уважаваната вдовица, от която други дами и джентълмени се възхищаваха. Само през вълшебните часове на нощта и редките моменти, когато успяваха да се скрият някъде, тя ставаше неговата Бес. Как, чудеше се тя сега, не се е запитвала по-рано какво ще излезе от всичко това? Как двойственият ѳ живот беше започнал да изглежда толкова естествен и неизбежен? Когато мъж и жена се обичаха, те се оженваха. Така беше възпитавана. Защо в такъв случай не беше се замисляла досега за това? Защо Хари не беше мислил по въпроса?

Джо говореше нещо от известно време. Тя се опита да съсредоточи вниманието си върху думите му.

— ... грешка. Нямахте ме, когато се омѳжи за Купър. Никога не съм го познавал. Но знам, че те е направил щастлива. Трябва да говорим за Фицпатрик. Не искам отново да бъдеш нещастна, мила моя. Проучих някои неща за него. Не е стока, Лизи. Той те използва, живеейки в къщата ти по този начин. Ако беше мъж на място, щеше да

се занимава с нещо стабилно, да гради някакво бъдеще. Един детски учител не печели колкото да изхранва домашно животно, камо ли съпруга.

— Един милион пъти те помолих да не ме наричаш Лизи, Джо. Не съм дете. На тридесет и осем години съм и името ми е Елизабет. — Тя почти му крещеше. — И ще бъда благодарна, ако оставиш личния ми живот на самата мен. — Тя се обърна с гръб към него. Пътуването ѝ се стори безкрайно от възцарилото се помежду им мълчание.

Когато приближиха разклонението за Карлингтън, Елизабет се обърна с лице към неговото.

— Джо — каза тя, — моля те, не допускай да се сдърпваме. Това ме докарва до сълзи. — Тя облегна глава на рамото му. — Ти си един от най-старите и най-скъпите ми приятели. Не мога да понеса да изливам яростта си върху теб. Трябва просто да ми разрешиш да бъда голям човек. Част от което е да правя грешки. Аз трябва да го науча по отношение на Трад, ти трябва да свикнеш по отношение на мен... Съгласен ли си?

Ръката му беше стегната като от желязо.

— Никога не съм можел да ти откажа нещо, скъпа. Не мисля, че ще започна отсега. Но не мога да кажа, че всичко е наред. Просто ще си държа устата затворена. Така добре ли ще бъде?

Елизабет целуна ухото му — бърза и лека целувка, чието отражение тя никога не би могла да предположи.

— Благодаря ти, скъпи Джо. Каж ми, наистина ли мислиш, че цените скоро ще се покачат? Бих искала да бъда сигурна, че ще мога да обещавам да не намаляваме отново заплатите.

Докато работниците в Карлингтън празнуваха с фойерверки Нова година и новите договори, остров Куба се тресеше от бунтове и схватки между про- и анти испански настроени тълпи. Американските бизнесмени и семействата им се барикадираха в къщите и канцелариите си. Оттам пращаха панически телеграми до Вашингтон.

В края на януари американският боен кораб „Мейн“ акостира в пристанището на Хавана, като нагледно предупреждение, че Съединените щати ще защитят поданиците си и тяхната собственост.

Оттогава новините от Куба се появиха и в чарлстънските вестници. Трад се връщаше всеки ден от Портър, възбуден от всеобщото вълнение. У Хари то се проявяваше чрез обръщане на вниманието му към изучаване на времето, когато Куба е била наричана „Перлата на Антилите“ и пирати са дебнели отвъд хоризонта за испанските флоти, натоварени със съкровища, които отплували от там. Пиратите бяха почти толкова интересни, колкото и разговорите за война, особено онези от тях, които бяха плячкосвали и Чарлстън. Хари и Трад отидоха няколко пъти до парка Уайт Пойнт, за да проверят дали могат да намерят някакви следи от бесилката, на която е бил окачен Стийд Бонет.

За пръв път Елизабет не взе участие в екскурзията им. Според думите ѝ тя имала твърде много работа покрай определянето на поправките и покупките на машини с най-голямо значение за Карлингтън. Цените на фосфата наистина се бяха леко вдигнали, но тя ги излъга, като им каза, че остава заради работата. Това, от което имаше нужда, беше време за размисъл. Беше загубила спокойствието си, откакто Джо ѝ зададе неудобния въпрос за женитба с Хари. Когато оставаха сами с Хари, тя забравяше всичките си притеснения. Те се обичаха един друг по всички възможни начини. Какво можеше да не е наред?

Когато бяха разделени, дори и само от присъствието на Трад, тя се разкъсваше от напрегнатост и съмнения. Търсеше знаци, загатващи, че той си играе с нея, както ѝ беше намекнал Джо; мислеше за скрити значения във всяка негова забележка; изучаваше се в огледалото за бръчки или сивееща коса. Започна да го ревнува от всяко хубаво момиче от партитата, на които ходеше. Партита на младите, на които не я канеха.

Отново и отново взимаше решение да говори с Хари открито, да научи най-лошото и да свикне с него. Но отново падаше нощ и тя отиваше в неговите стаи, в обятията му, отдаваше се на щастието си и прогонваше всички лоши мисли.

В деня на Свети Валентин Хари ѝ подари емайлиран медальон — виолетов овал, върху който с перлени зърна беше инкрустирана буквата „Б“. По думите му това бил кралски цвят. Той се съчетаваше и с парниковите теменужки, с които тя беше обсипала възглавницата си.

— Искам да ги видя заплетени в косата ти — каза той — като на горска нимфа. Обеща ми гоненица между боровете, ако не си забравила.

— Нищо такова не съм обещавала. Ти заплаши, че ще ме подгониш, когато бяхме в имението.

— Скоро ще бъде пролет. Ще си намерим подходяща гора за гоненица.

Елизабет протегна ръце към него. Това беше бъдещето, което той градеше. А в медальона бяха поставени преплетени негови и нейни кичури. Всичко беше наред...

Хари се дръпна и изтича да отвори прозореца.

— Исусе! Някой ще събори от тропане входната врата. Дрехите ти тук ли са? Слава богу. Ти отвори вратата. Аз ще задържа през това време Трад. — Беше нахлузил ризата и панталоните си, докато говореше. Закопча ги, спринтирайки към къщата.

Болките на Кетрин започнали, съобщи силно обезпокоеният Лорънс на Елизабет, когато тя му отвори. Искала майка ѝ да бъде при нея.

— Веднага идвам, Лорънс. Само да наметна пелерината си. Хайде, хайде, успокой се малко. Има още време, преди да започне раждането. Ще се забавя само минутка.

Хари и Трад бяха на стълбите.

— Ще ставаш чичо — каза тя на Трад. — Марш в леглата, и двамата. Ще се прибера утре вкъщи. — Забеляза, че Хари е закопчал накриво панталоните си в бързината и се усмихна. „Не е зле за една баба“, каза си тя.

За разлика от това при Елизабет при Кетрин раждането се проточи. Малкото ѝ момче се роди вечерта на следващия ден. Името му, каза тя на майка си, щяло да бъде Лукас Лорънс Уилсън. След което се унесе в дълбок сън.

Най-сетне един „малък Лукас“, помисли си Елизабет. Вероятно ще мога да свикна с името. Може би ще го наричаме „Люк“. Чувстваше се изтощена, както и Лорънс. Той я изпрати до къщи и по пътя и двамата залитаха от изтощение.

Първоначално, след като Трад ѝ отвори вратата, тя не можа да разбере какво ѝ говори. Думите му бяха неразбираеми от обзелото го вълнение.

— Говори по-бавно — помоли го тя. — И недей да крещиш така.

— Корабът „Мейн“, мамо. Испанците са го взривили. Убили са стотици наши моряци. Това е плесница в лицето на Америка.

— Разбирам — каза Елизабет. Погледът ѝ беше замъглен. — Новината е много интересна, скъпи. Сега си лягам и ще взривя всеки, който се опита да ме събуди.

През следващите седмици плакати и заглавия напомняха: „Помнете «Мейн»!“ . Неизбежно беше, по причина на времето си на раждане, бебето на Кетрин да не получи прякора Мейн. Той беше хубаво, дебело бебе и Елизабет откри, че ролята на баба ѝ носи само удоволствие. Всеки следобед тя отиваше на „Уотър стрийт“ по времето за къпане и получаваше от бавачката му чистичкото, намазано, приятно ухаещо малко създание за поредната порция бебешко гукане и гушкане. Когато и внукът, и бабата се уморяваха от игри, тя го връщаше за хранене на мръщещата се майка.

— Съвсем ще го разглезиш, мамо — каза Кетрин. — Докторът каза да не го държим толкова на ръце. Ще започне да го иска непрекъснато.

— Каквото и да правя, той пак ще го иска — отвърна спокойно Елизабет. — Такива са бебетата. — За нея беше много приятен часът, прекаран с бебето и Кетрин, въпреки нейната раздражителност. Имаше нещо много удовлетворяващо във факта, че трите поколения са събрани в една стая, в старата къща, в стария град. Така беше правилно и така трябваше да бъде. Дори неуместните оплаквания на Кетрин изглеждаха като нормална част от процеса на смяната на поколенията. Според Кетрин майка ѝ била нетърпимо егоистична. Тя нямала нужда от толкова място на „Мийтинг стрийт“. Редно било да отстъпи къщата на младите Уилсън.

— Ние дори нямаме градина тук, мамо. Къде бебето ще има възможност да играе и да тича?

— Ще трябва да се научи да ходи. Имаше още доста време, преди да стане нужно да се безпокоиш за по-голяма къща. — Елизабет не желаше да се впуска в спорове. Посещенията ѝ при бебето бяха най-спокойният период на деня за нея; тя не би допуснала никакво нарушаване на това спокойствие.

Извън този час спокойствието ѝ беше нарушавано във всеки момент. Дори в тихите, покрити с пролетни цветя улици в търговската част на града напрежението се усещаше във въздуха. Хората спираха моряци по „Бей стрийт“ да ги разпитват дали са били в Карибския басейн при последното си пътуване; параходите, пристигащи всяка седмица от Севера, бяха обсаждани за вестници. Пред сградата на телеграфа на „Броуд стрийт“ през всеки час от денонощието имаше тълпа, очакваща нетърпеливо бюлетини. А населените следобедни концерти на оркестъра в парка Уест Пойнт смениха репертоара си от Щраус на Соуса. Докато президентът Маккинли разменяше „дипломатически бележки“ с краля на Испания, Америка и Чарлстън очакваха война.

Очите на Трад блестяха от възбуждане. Досегашното подобие на военно обучение в Портър беше увеличено на половин учебен ден. Беше произведен „лейтенант“ и гордо носеше нашивката си. Разказваше, че Стюартовият син Кутър организираше по-големите момчета, така че да са готови да потеглят да се сражават във всеки момент. Хари преподаваше испански, а не история.

— Не знам много — казваше той с усмивка, — само че останалите не знаят нищо, така че кой би могъл да ме разобличи? — Бил прекарал пет месеца в пещерите на Барселона с цигани. Испанският му беше повече разговорен, отколкото литературен. Беше епизод от миналото му, за който той не беше споменавал по-рано, и я караше да се чувства неловко, сякаш беше влюбена в непознат. Всеки следобед той водеше Трад на „Кърхун стрийт“, за да наблюдава кадетите от Цитаделата по време на строевото им обучение. Военният колеж беше вече обявил, че всички кадети са готови да се запишат като доброволци.

— Точно както постъпиха по време на войната между щатите — каза Люси Енсън. Тя беше много притеснена за Ендрю. Армията досега му беше осигурила някакъв стабилен живот, от който тя беше доволна, дори и при положение че това го задържаше далеч от къщи. Сега той ѝ пишеше писма, че най-накрая е получил възможност за издигане. Генерал се ставаше на бойното поле.

Напрежението беше почти непоносимо. Когато Конгресът обяви война на 25 април, сякаш буря избухна след твърде продължително очакване. Облекчението беше всеобщо.

Цитаделата делеше парадното си поле с попълнения, изливащи се в града от всички ферми и градчета в Южна Каролина. Трите момчета на Стюарт бяха сред първата дузина доброволци. Самият Стюарт беше близо до нервен припадък. — Прекалено стар? Как смее тоя недорасъл капитан да ми каже, че съм прекалено стар? Що за възраст е четиридесет и четири години? По дяволите, онзи приятел Рузвелт във Вашингтон е напуснал управлението на флота, за да организира бойни отряди, а той е на четиридесет. Това е проклето фаворизиране на републиканците, ето какво е. Те никога няма да забравят, че ние — „Червените ризи“ — ги прогонихме от този щат! — Той и Хенриета решиха да се преместят при Елизабет на „Мийтинг стрийт“. Стюарт искаше да бъде под ръка, за да дава кураж на армейските попълнения; Хенриета искаше да бъде близо до децата си. Разрешено им беше да напускат казармите за вечеря, но времето беше недостатъчно, за да пътуват до и обратно от имението.

— Здравей, Кетрин. Ти цъфтиш като пролетта. Какво има, Бес? — Хари държеше в ръка бележката, с която тя го молеше настойчиво да дойде в къщата на Кетрин. Беше я закрепила на вратата на стаята му.

— Искях да ме изпратиш до къщи. Трябва да говоря с теб за Трад. — Елизабет целуна набързо дъщеря си и внука си. — Довиждане, мили мои. Ще се видим утре.

— Какъв е проблемът с Трад? — попита Хари, когато излязоха на улицата.

— Никакъв. Проблемът е свързан с теб и мен. — Тя го уведоми за предстоящото преместване на Стюарт и Хенриета. — Няма вече да смея да идвам в стаите ти, Хари. Стюарт ще те убие, ако се досети и в най-малка степен.

— И вероятно ще окачи главата ми на стената при еленовите си трофеи. — Хари ѝ се усмихна, откъсна дълъг грозд от орлови нокти, висящи на съседна стена, и ѝ го поднесе. — Останали са няколко късни цвята на него — каза той. — Нека изпием сока им, докато вървим. Ще отидем в парка.

Те се изкачиха по стъпалата, водещи към алеята за разходки покрай защитната стена на Ийст Батъри и се заразхождаха бавно. Беше

времето на прилива и духаше силен бриз откъм морето. Вятърът издигаше пяната от разбиващите се в стената вълни и я хвърляше в лицата им. Зад тях, едва различимо, се чуваха удари на чукове и извиквани команди в посока на казармите. Над главите им цветът на небето беше ослепително син, без нито едно облаче.

Хари беше притиснал към себе си дясната ръка на Елизабет. Тя усещаше как пулсира сърцето му.

— Свали тази ужасна шапка — каза той. — Искам да видя слънцето в косите ти.

— Хари, няма да е прилично.

— Какво общо имаме ние с приличието? Ако ти не я свалиш, аз ще го сторя.

— Аз ще я сваля. Ти само ще изпогубиш фибите ми. — В момента, когато я сваляше, една вълна ги окъпа в пръските си.

— Изглеждаш прекрасно — каза Хари. — Слънцето превръща капките в косата ти в диаманти. Винаги трябва да бъдеш коронясана така. — Той пусна ръката ѝ и взе от нея грозда орлови нокти. — Отвори устата си, Глориана, и аз ще я напълня с нектар. — Погледът му беше напрегнат. Елизабет отхвърли мисълта, че хора, които познаваше, можеха да я наблюдават иззад цветята по верандите си от отсрещната страна на улицата. Тя наведе назад главата си и протегна език, за да поеме сладките капки.

След като всичкият сок беше изпит, Хари пусна зеленото клонче във вълните. Те отидоха до края на Хай Батъри. Хари я спря, преди тя да слезе по стъпалата към по-долната алея и парка.

— Обичам да гледам оттук — каза той. На известно разстояние пред тях niskият масив на форт Самтър отбелязваше излаза на пристанището към океана. Отвъд него, на хоризонта, те зърнаха стакселите на висока шхуна, очакваща пристанищния лощман да се качи на нея и да я вкара в пристанището. Широката му акватория се простираше далеч надясно от тях и навсякъде се виждаше танцът на вълните. — Красиво е — каза Хари.

Елизабет изпита дълбоко задоволство. Шумът от казармите остана далеч зад тях, заменен от звуците на играещи в парка деца и смеха на техните бавачки. Това беше Чарлстън — какъвто винаги е бил и щеше да бъде. Някога тя беше едно от играещите деца, след нея — Кетрин и Трад, а скоро тук щяха да се появят и детето на Кетрин, и

децата на Трад. И децата на нейните внуци, и техните деца, и поколения след тях.

— Аз си отивам оттук, Бес. — Думите на Хари направиха нейния свят на парчета.

— Не — каза тя. — Ти ме дразниш. Отново някоя от твоите игри.

— Не е игра, любов моя. Трябва да си вървя. От известно време чувствам гъдела.

— Заради глупавата война е, нали? И ти си като всички останали мъже.

— Отивам на война. Но не като всички останали мъже. Нямам желание да застрелям някое нещастно испанско селянче, което е било изпратено да се бие за величието на Испания на остров, чието име не е чувало преди това. Искам само да я видя, това е всичко. Войните правят историята, а аз никога не съм виждал война. Наел съм се на работа като военен кореспондент за един вестник от Сан Франциско. Така съм си осигурил транспорт и място в първите редове.

— Ще те убият.

— Не и толкова късметливо ирландче като мен... Аз няма да се връщам, Бес. Когато краката ме засърбят в Куба, ще взема кораб за някъде другаде. Никога не ще те забравя. Обичал съм те повече от която и да е жена преди това.

Искаше ѝ се да заплаче, да изкрещи от болка, да удря лицето и устата, които обичаше толкова много. Но бяха на публично място. Не можеше да направи сцена.

— Защо — каза тя. Гласът ѝ беше прекършен. — Защо ще си тръгваш, ако ме обичаш?

— Тук е като в затвор, Бес. Ти знаеш чарлстънската шега: това е мястото, където реките Ашли и Купър се срещат, за да образуват Атлантическия океан. — Той се загледа в неспокойната вода, където се сблъскваха различни течения. — За жителите на Чарлстън това почти е истина. За известно време — което за моите мащаби е доста време — аз също бях на път да го повярвам. Това е митично и очароващо място, където живее кралицата на феите. Ти и твоят Чарлстън ме омагьосахте. Никога по-рано не съм се спирал толкова продължително.

— Тогава остани, Хари. Бъди омагьосан. Не е нужно да си тръгваш.

— Трябва. Никога не съм се опитвал да бъда нещо по-различно от това, което съм всъщност. Аз съм скитник, Бес. Винаги си го знаела.

Не можеше нищо да му каже. Знаеше го, но не го вярваше. Сега не ѝ оставаше нищо друго. Гласът му издаваше, че решението е безвъзвратно.

— Кога заминаваш?

— В полунощ. Ще хванем следващия прилив.

Нямаше да има сбогувания в такъв случай, нямаше да има последна нощ в ръцете му. Щяха да се приберат почти по едно и също време с пристигането на Стюарт и Хенриета. Те нямаше да заспят до много късно.

Нямаше да има дори дълга прощална целувка. На това място бяха изложени пред погледите на целия свят, не можеха и да се докоснат.

Горчивина затъкна гърлото ѝ.

— Колко точно си пресметнал всичко — каза тя. — Сигурно често ти се е случвало да си взимаш довиждане.

Той не го отрече.

— Надявам се испанското селянче да те простреля в сърцето, Хари. Ще се моля за това. Преди да умреш, ще имаш време да усетиш това, което сега аз чувствам... Ще се прибера до къщи сама. Ти недей да идваш. Изнеси си нещата, след като се мръкне, по пътеката към пристройката. Не желая Град повече да те види.

Гордостта насочи стъпките ѝ надолу по стълбите и след това през парка. В края на „Мийтинг стрийт“ тя не можа да се удържи да не се обърне, за да го зърне още веднъж.

Хари беше изчезнал.

60.

Войната, която Елизабет мразеше толкова много, се оказа за нея изпратена от Бога. Всички бяха дотолкова заети с новини, клюки и тласъка, който тя даде на бизнеса, че никой нямаше време да обърне внимание на мълчанието, в което потъваше. Джо Симмънс едва ли щеше да се заблуди, но тя не го виждаше, защото беше зает със строежа на нова банка на „Броуд стрийт“. Люси Енсън щеше веднага да забележи болката ѝ, но тя напълно се беше отдала на неочакваното си щастие. Ендрю беше изпратен в Чарлстън да надзирава товаренето на военните части, когато му дойде времето. По-малко от седмица след завръщането си той беше казал на майка си, че няма повече да заминава никъде.

— Не знаех какво особено значение има това място за мен, преди да го видя отново след дълга раздяла. Когато приключи работата ми тук на пристанището, ще подам оставка от армията и отново ще стана просто г-н Енсън.

Ендрю беше на тридесет и пет години. Петнадесетте години в армията го бяха направили слаб, жилив и изпечен от слънцето до цвета на седлото му. Бяха му дали и увереността в себе си, идваща с навика да се командва. Преди още да беше натоварил на корабите първия батальон, той вече се беше сгодил за едно момиче — всепризната красавица през тази година, и имаше осигурена работа, която го чакаше. На четиринадесети юни отплуваха транспортните кораби. Една седмица по-късно Ендрю започна работа като вицепрезидент на банката на Джо Симмънс. Отговорността му се изчерпваше в контролиране на изпълняващия договора за строежа на банката.

— Нямам нищо против да бъда поизлъган в сметките, Ендрю — каза Джо, — но направо ще побеснея, ако не отворим навреме. Когато свърши учебната година, ще заведе Виктория в Нюпорт. Ти го наблюдавай като ястреб — жертвата си.

Когато военните части напуснаха Чарлстън, Хенриета и Стюарт се отправиха към имението. Елизабет плака същата нощ за първи път през двата месеца, откакто Хари си беше отишъл. Не защото ѝ

липсваше брат ѝ или снаха ѝ. Непрекъснато повтарящото се ръмжене на Стюарт „Кой е прекалено стар?“ беше съсипващ нервите ѝ припев, прибавен към собственото ѝ нещастие. „Аз съм!“, искаше ѝ се да изкрещи. Това трябва да беше причината да загуби Хари. Глупаво беше да мисли, че той няма да се измори от жена, седем години по-възрастна от него. Вероятно той си беше намерил някоя шестнадесетгодишна сеньорита в деня на пристигането си в Хавана.

Тя плака тази нощ, защото за първи път можеше да се почувства сигурна, че разполага с уединението, необходимо ѝ, за да даде воля на горчивото си ридание.

„Имам нужда от самота, за да се излекувам, и не мога да понеса всичко да ми напомня за него.“

Предложи къщата на Острова на Кетрин и Лорънс за през лятото. — При условие че вземете и Трад — каза тя. — Имам много работа за вършене в града, така че няма да дойда. — Делия остана с Елизабет. Кетрин си имаше собствени прислужници.

На първи юли Трад натовари нещата си на ферибота. Елизабет се освободи от още едно постоянно напомняне за Хари. Трад говореше неспирно за него. Той беше убеден, че Хари се е сбогувал само с една кратка бележка, защото е трябвало да бърза за извършването на някаква секретна мисия, с която само той можел да се справи.

На четвърти юли Елизабет се качи на покрива с чаша шампанско в ръка, за да наблюдава фойерверките и да отпразнува самостоятелното си владение на къщата. Нямахте кой да ѝ забрани да се настани там, било защото е много опасно, или защото е твърде неприлично за една дама. Сама на себе си доставяше удоволствие.

— И какво като вече не съм кралица — произнесе тя високо. — Аз съм Господарят на планината тук, на своя собствен покрив. Денят на независимостта е. — По бузата ѝ се търкулна сълза и капна в шампанското ѝ. — „Е, и какво? — помисли си тя. — И без друго беше изветряло.“ Беше намерила запушената бутилка в стаята на Хари като сувенир за спомен от всичко, което си налагаше да забрави.

На дванадесети август войната свърши. Остров Куба повече не принадлежеше на Испания. Както и Пуерто Рико, Гуам и Филипините. Испанската империя беше на смъртно легло, а Съединените щати се бяха превърнали във велика отвъдокеанска сила. В Чарлстън пак имаше фойерверки, но Елизабет не си направи труда да се качва на

покрива, за да ги гледа. Тя тъкмо сключваше примирие със себе си, но още не беше дошло времето да празнува.

Когато Трад замина за остров Съливан, тя остана сама за първи път през живота си. Винаги дотогава около нея беше семейството ѝ — майка, братя, съпруг, деца. Никога по-рано не бе имала възможност да постави на първо място собствените си нужди и желания. Беше ѝ се налагало да доставя удоволствие на други хора, да се подчинява на други хора, да се грижи за други хора. Първите дни бяха дни на жестоко колебание между махалото на отрицанието и самосъжалението. Беше паднала от високо.

После започна да забелязва спокойствието в къщата. Беше толкова тихо. С дръпнати щори, които предпазваха от слънцето, във всяка стая оставаха прохладни сенки и успокояваща безметежност. Креслата, с тяхната позната избеляла тапицерия, бяха стари приятели и семплите им линии бяха толкова грациозни и балансирани, че с тях окото си отпочиваше и се освежаваше. Тя отваряше прозорците с подухването на следобедния бриз и издутите летни пердета я обгръщаха. — Аз също те обичам, къщичке — прошепна тя гласно веднъж и се засрами от глупостта си да говори на къщата, но, глупаво или не, това беше първият ѝ лек прилив на щастие.

С всеки изминал ден тя се чувстваше по-добре, въпреки че не преставаха да я нападат опустошително отчаяние и усещане за загуба. Понякога прекосяваше в тъмнината пътеката към стаите на Хари, за да се просне върху леглото му, вдишвайки едва доловимата миризма на сапуна му от възглавницата. В такъв момент тялото ѝ копнееше за него, а сърцето ѝ блъскаше в гърдите и на нея ѝ се искаше да умре. Но с отслабването на аромата, останал след него, изчезваше и мъката ѝ.

Тя даде почивка на Делия за целия септември, така че не се налагаше да се съобразява с ничие присъствие. Никакъв обяд точно в два и половина. Никакъв чай в пет и вечеря в седем. Нямаше повече нужда да се съставят менюта и да се ходи на пазар за предварително набелязани покупки. За Елизабет започна спокоен период, в който угаждаше само на себе си. Тя лично се отзоваваше на подканящите викове на уличните продавачи и надничаше в мрежите им без предварително обмисляне. Когато нещо в тях привлече вниманието ѝ, тя го купуваше, без значение дали от него може да има особена полза или не. Един ден тя яде само дини — различни видове за закуска

и вечеря, без да обядва. Експериментираше нови рецепти; купи си един галон сладолед и задоволи детската си мечта да яде всичко, каквото ѝ се прииска, веднъж завинаги. Живееше, подчинявайки се само на импулса.

Изживяването беше опияняващо и ѝ помогна да разбере Хари Фицпатрик, когато беше изоставила всяка надежда това да ѝ се удаде. Колко изкушителен начин на живот! Цялото му битие е било такова, само че в по-големи мащаби. Не се налагаше да търси грешки в себе си; той я беше изоставил, следвайки епикурейската си муза. Не е било, значи, напудрена реч, целяща да нахрани суетата ѝ, когато ѝ се възхищаваше, че го е задържала толкова дълго. Сега и тя си се възхищаваше на това.

„Има много, заради което да ти благодаря, Хари, мислеше си тя. Без теб никога нямаше да си представя възможността да не се подчиня на приетия ред за хранене или да се катеря на покрива, или да не си лягам вечер, когато камбаните на «Свети Михаил» удрят девет. Надявам се все пак испанското момче да не те е убило.“

В средата на септември вълненията на импулсивния живот вече не бяха вълнуващи. Тя го изостави без съжаления, загрижена за бъдещето повече, отколкото за настоящето. Залови се с книгите на компанията, привеждайки ги в съответствие с настоящия момент, проследявайки движението на продажби, продукция, различните процеси на преработка, ревизирайки оборота на работническия магазин. Джо се оказа прав, както винаги. Цените се покачваха, поръчките се увеличаваха. Войната беше добра за бизнеса. Тя сравни вероятните приходи с и без техен собствен цех за сярна киселина; дойде ѝ наум, че цените на сярата са се променили, откакто изостави проекта през 93-та, написа и изпрати проучващи писма.

Градината приличаше на джунгла. Как беше възможно да не забележи толкова дълго? Трад обикновено се оправяше с бурените и подрязваше тревата. Тя се изкачи в къщичката на дървото и си състави нов план за градината. Да бъде лесна за поддържане: бръшлян в основата на всички храсти, за да задушва бурените и да пази прохлада на корените на храстите, пясък в центъра, на мястото на моравата, за да не става нужда да се коси. Трад завършваше „Портър“ само след две години. Тогава, ако има парите, ще го изпрати в колеж. Тя оставаше да се грижи за градината, а не искаше изкореняването на плевели да се

превръща в основно занимание в живота ѝ. Твърде много други неща бяха по-интересни. След годините на застой за Карлингтън тя виждаше светлина в края на тунела. А я чакаха и всички книги, които искаше да прочете; щеше да си прави разходки до Библиотечното общество — упражнението щеше да ѝ се отрази добре. Искеше също така да прегледа какво има на тавана. Там бяха складирани играчките на Кетрин и Трад. Щеше да използва първия дъждовен ден, за да ги извади и да провери има ли подходящи за Мейн.

Междувременно тя се наслаждаваше на изцяло предоставената ѝ къща, на бриза, духащ на верандата, на успокояващия глас на стража и на музиката на камбаните. Лятото свършваше скоро, Трад щеше да се завърне къщи, въртележката от гостувания и партита щеше да се завърти. „Дотогава ще се потопя в благословеното безгрижие, мислеше си тя. Заслужила съм го. Постигнах знанието, че животът е хубав и че не се нуждаем от Хари Фицпатрик.“ Тя се изтегна на пода на къщичката и се остави да я приспи песента на птицата присмехулник.

Джо и Виктория се завърнаха през последната седмица от септември. Той веднага отиде да провери какво става с банката. Ендрю беше сътворил чудеса. Сградата беше завършена три седмици предсрочно, за което Джо моментално го възнагради. Не можело да се избере по-подходящо време за наградата, каза Ендрю. Той се женеше през януари и цените на къщите се бяха оказали по-солени от очакванията му. Джо се засмя.

— Знаеш предостатъчно как да накараш хората да работят, но има много да учиш за същото при парите. Доведи утре прекрасната си майка на вечеря. Ако искаш, вземи и бъдещата си съпруга. Жените могат да разговарят с Виктория, докато аз те науча това-онова за ипотеките. Умният човек никога не купува със собствените си пари. Очаквам да го кажеш и на приятелите си. Ще ти се случва да търсиш заеми и ипотеките при изгодни условия за банката, когато я отворим.

Същия следобед Джо отиде до „Мийтинг стрийт“ да покани Елизабет и Трад на вечерята в чест на семейство Енсън. Виктория щеше да се радва на компанията на някой, приблизително на нейната възраст, а на него му беше липсвала Елизабет през всяка минута,

откакто беше заминал. Искаше да я види, дори и с цената на поканване и на Фицпатрик.

— ... Хари замина за Куба, Джо, а Трад е все още на Острова, но аз бих дошла с удоволствие, ако изпратиш кочияша си да ме вземе.

— Аз лично ще дойда да те взема. — Джо беше озадачен. Войниците се бяха върнали от Куба веднага след примирието.

Елизабет се усмихна.

— Скъпият Джо. Твърде мил, за да задава въпроси. Седни, докато приготвя нещата за чая. Тогава от теб ще се очаква едно: „Казах ти, че така ще стане“. Той няма да се върне. Умори се от Чарлстън.

— Нямам нужда от никакъв чай. Ела седни с мен. — Те се разположиха на покрития с камилска кожа диван. Джо се обърна, за да разгледа отблизо лицето ѝ; ръката му се отпусна зад облегалото на дивана, за да не може тя да види юмрука му, стискащ въображаемия врат на Хари Фицпатрик. — Как си, Лизи?

— Съвсем честно, Джо, чувствам се добре. — Така си и беше. Но загрижеността в гласа му я караше да усеща някакво щипене в очите си. — Не трябва да се тревожиш толкова много за мен. А пък дори ти да не искаш чай, аз ще си наляя. Ще се върна след минутка.

Докато я нямаше, Джо zakрачи из гостната стая. Устните му бяха побелели от стискане. Беше готов да убие Хари за това, че я е наранил, а знаеше, че тя е уязвена, независимо какво му разправяше. Но друга част от него беше благодарна на Фицпатрик. Може би сега тя щеше да му разреши да се грижи за нея. Всичко, което някога е желал.

Едва ли беше честно да се възползва от преживяното от нея, за да я спечели за себе си. Можеше по-късно тя да съжали за постъпката си, а тази Лизи, която той познаваше, никога не би нарушила обещанието си, независимо колко съжалява, че го е дала.

Джо се спря пред едно огледало и се огледа. „Вярваш ли, че тя се нуждае от теб?“ — запита се мислено той. Отговорът беше „да“. „Вярваш ли, че можеш да я направиш щастлива?“ Отговорът отново беше „да“. „Обичаш ли я повече, отколкото който и да е мъж е обичал някога жена? А желаш ли я достатъчно, за да я вземеш без претенции тя да те обича?“ „Да.“ „Да.“ Да, във всички случаи. Заради нея.

„Говори тогава с нея, страхливецо. Няма да има случай, при който да не се боиш да ѝ го кажеш. Направи го сега. Най-лошото, което може да се случи, е тя да каже не. Но поне ще знае, че има някой,

който я обича. Има право да го знае. Може би има необходимост да го знае.“

Елизабет влезе с подноса за чай. Джо побърза да поеме тежестта му и го сложи на масата пред дивана. Тя беше донесла две чаши. Той се усмихна. „Карай по-леко, каза си. Не я притискай с нови тежести.“ Те седнаха един до друг и тя започна да запарва чая. Джо прочисти гърлото си.

— Спомняш ли си Мечока? — каза той.

Елизабет се усмихна.

— Разбира се. Все още го пазя. Бях на тавана съвсем скоро, преравяйки старите играчки, за да избира от тях за Мейн, и попаднах на Мечока. Козината му е изгъняла, но всичко останало си му е на място. Не можах да се реша да се разделя с него, даже и заради първия си внук. Колко е забавно, че си спомняш, Джо! Беше толкова отдавна!

Джо кимна.

— Така е. Ти самата не беше по-голяма от котенце. Все още беше с млечните си зъби и се радваше до немай-къде, че един от тях се клати. — Той си пое дълбоко дъх. — Оттогава съм купувал милион неща на най-различни женски създания, но някак си за това си спомням най-ясно... Предполагам, че съм пъхнал сърцето си в мечето, заедно с всичко друго, натъпкано в него. И никога не можах да си го върна оттам, Лизи. — Очите му се губеха в бръчките на усмивката му, но молбата в разтворените му ръце и приведените му напред рамене, изразена несъзнателно, лишаваше смеха му от убедителност.

Елизабет беше смаяна.

— Не съм допускала... Не знам какво да кажа.

Джо нетърпеливо поклати глава.

— Не казвай нищо, само слушай. Искях да се ожения за теб, откакто ти стана на възраст, подходяща за женитба. Това беше причината, поради която се разделихме с Пинкни. Той ми каза, че не съм достатъчно добър за теб и аз му повярвах. Оказа се, че е сгрешил. Когато те видях отново и видях какво ти е сторило онова миризливо животно Лукас, щях да го убия, ако той не беше вече умрял. Трябваше да те обичам повече, Лизи. Тогава ти ме обичаше. Може би като брат, но то щеше да е достатъчно за начало. Не се опитах да получа нещо от теб, стараех се само да ти дам.

Елизабет усети сълзи да изпълват гърлото ѝ и очите ѝ засмъдяха. Тя покри дланта на Джо със своята. Гледаше надолу, докато той говореше. Това не беше изгладено, поетично признание в любов. Една душа разкриваше скритото в нея. При допира ѝ Джо вдигна поглед. Лицето му беше една болка.

— В живота ти е имало твърде много страдание, малка моя!

Милото обръщение раздвижи цял калейдоскоп от спомени от времето, когато той го използваше. Енергията на Джо, игривостта му, интуитивното му разбиране на същината на нещата. Да, тя го беше обичала и все още го обичаше. Тя погледна как се издуваха копчетата на жилетката му под нещо, напомнящо закръглеността на Хъмпти Дъмпти^[1], и плешивината под грижливо сресаната му коса, и сърцето ѝ се удави в прилив на нежност.

Какво можеше да му каже, без да го нарани? Как можеше да обясни, че любовта му към него не е любовта на жена към мъж, а такава, която се ражда с годините на споделени преживявания и от благодарността за нежните му грижи. Тя се помъчи да намери думи.

— Не е нужно да ми отговаряш — каза той. — Не бих искал да те тормозя. Знам, че не съм цвете. На петдесет и една, дебел, развалина в моден костюм и с маникюр. Няма нищо, малка моя. Разбирам. Просто трябваше да ти кажа, това е всичко. Държал съм го в себе си повече от двадесет години. Искам ти да бъдеш щастлива, миличка. Недей да се натъжаваш заради мен.

В този момент не изпитваше тъга. Беше ядосана. Яд я беше на себе си, задето не беше способна да му даде онова, от което той се нуждаеше; ядосваше се на живота, който събираше хората, които обичат, и тези, които в отговор не ги обичат; най-много се ядосваше на Джо, задето има толкова ниско мнение за себе си.

— Чуй ме, Джо Симмънс. Никой не ти е дал повод да говориш за себе си по такъв лош начин. Пред мен или пред когото и да било. Ако някой друг беше казал тези неща за теб, щях да му издера очите със собствените си ръце. Не желая да ги чувам повече, разбираш ли ме? Ти си най-добрият човек, когото Господ е създал на тази земя, най-грижовният, внимателен и прощаващ и... — Тогава я нападна мъката. Без специално да бъде предизвикана. Като внезапна загуба на сили и непреодолима нужда от нещо непознато, неопределимо и вечно недостигащо в живота ѝ. Устните ѝ се движеха, но тя не можеше да

говори. Дълбоко от вътрешността ѝ се надигна първичен вик, който прорязва тялото ѝ с ужасяваща сила и тя се строполи, тресяща се, върху гърдите на Джо, докато очите ѝ изкарваха сълзите, събрани в сърцето ѝ за целия ѝ живот.

Той я притисна към себе си и я залюля.

Когато изплака всичките си сълзи, Джо ѝ подаде носна кърпичка.

— Не подсмърчай, а се издухай! — заповяда той.

— Говориш като леля Джулия.

— Не ме баламосвай, госпожичке. Духай.

Елизабет се подчини.

— Продължаваш да говориш като леля Джулия — каза тя през немощен смях.

Той я премести така, че главата ѝ лежеше върху свивката на ръката му.

— Възхищавах се от тази дама — каза той, — но тя ми изкарваше ангелите.

— Не е необходимо да ми говориш успокояващи неща, Джо. Минахме точката, до която можем да стигнем само със спомени. Преди съвсем малко ти ми направи голяма чест; аз не мога да я забравя, нито пък ти.

— Искам да забравиш.

— Искаш, но не мога. А и не желая. Признание в любов като това е съкровище, с което една жена може да се гордее, докато е жива... Ако мислиш, че ти ме накара да се разплача, грешиш. Самата аз не знам причината. Изглежда, просто всичко, натрупано в мен, е търсело изход. Никога по-рано не ми се е случвало... Вярвам, че имах нужда от теб, за да се освободя. Бих ти поверила живота си. Повече, отколкото на всекиго друг.

Той леко изтри сълза, търкулнала се по лицето ѝ.

— Ще го ценя и пазя най-грижливо до гроб. Доверието също е велика чест.

— Не знам какво става с мен. Прилича на пролетно наводнение. Най-напред не можах да спра да плача, а сега — да говоря. Искам да ти споделя нещо, чийто товар ми тежи, Джо. Имаш ли против? — Не го изчака да отговори. Не беше необходимо. — Джо... Джо, аз убих

съпруга си. Ударих го с ръжен по главата. В сънищата си аз му нанасям много повече удари. Джо, чувствам се сякаш искам да продължа безкрайно — да удрям, да удрям, да...

Той я повдигна към гърдите си и ръцете му плътно я обвиха. Елизабет се отблъсна от него.

— Не. Не ме успокоявай. Това не е всичко... Джо, не съжалявам, че го направих. Доволна съм. По-доволна съм от убийството на Лукас, отколкото от всичко друго, което съм сторила. Повече от всичко друго. — Тя потърси с поглед лицето му, за да открие следи от отвращение и отдръпване. То беше покрито със сълзи. Устата му беше изкривена от неизразима мъка.

Той чувстваше нейната мъка. Елизабет усещаше как тя я напуска, за да влезе в неговото сърце. Много ѝ се искаше да го успокои, но знаеше, че не може да се върне спокойствието на човек, агонизиращ от чуждо страдание.

— Ужасно нещо ти сторих, Джо. Стореното е сторено и е късно сега да моля за прошка.

Той приглади косата от слепоочията ѝ.

— Престани да говориш глупости, Лизи. Даде ми това, което винаги съм се стремил да получа — възможност да облекча страданието ти. Аз съм един щастлив човек.

Тя обви врата му с ръце и го целуна по устните. Той прие целувката, влагайки цялата си воля да не ѝ отвърне. Елизабет почувства треперенето му. Тя постави глава на рамото му.

— Прегърни ме за малко, Джо. — Силните му ръце се обвиха около нея.

Тя проговори отново след няколко минути.

— Аз наистина те обичам. Сигурна съм в това. Просто не знам по какъв начин. — После рязко се изправи и седна. — Точно сега разбрах нещо. Нали с думите си искаше да кажеш, че би желал да се ожениш за мен? Не го каза направо.

— Разбира се, че това исках да кажа. Не можах с речта си да стигна дотам.

— О. Добре. — Тя се настани отново в прегръдката му. — Ще трябва да помисля.

В ухото ѝ прозвуча дълбокият му гърлен смях.

— Винаги казваше така, Лизи. Разполагай с колкото време ти е необходимо.

[1] Герой от книгата на Луис Карол „Алиса в страната на чудесата“, яйцевидно човече. — Б.пр. ↑

61.

На следващия ден Елизабет се чувстваше по-леко, но беше също и объркана. Не защото беше прехвърлила товара си върху Джо. Тя вярваше на уверенията му, че той го поема с желание. Притесняваше се да не го е подвела, сгушвайки се в него и с целувката — като кокетка. Емоционалната буря беше отминала. Между тях вече съществуваха неразрушима връзка, но без романтичен привкус от нейна страна. Ако той си мислеше, че диалогът им ще продължи оттам, където го бяха прекъснали, щеше да се наложи да му отговори с „не“ и това щеше да го нарани.

— Дяволска работа — произнесе тя гласно. — Надявам се да не бъде напрегнато на вечерята.

Не за пръв път подценяваше Джо Симмънс. Той дойде да я вземе, подаде ѝ ръка да се качи в бѣгито му и я закара, сякаш нищо не се беше случило между тях.

— Съжалявам, че Трад все още не е вкъщи — каза той. — Виктория ужасно се нацупи. Каза, че ще се чувства като на погребение.

Елизабет почувства облекчение.

— Надявам се, че след това си натъркал устата ѝ със сапун за пране — каза тя. Все още имаше приятел.

На първи октомври започна учебната година в Чарлстън и приспивното темпо на живота през лятото се изгуби в безкрайна поредица покани. Елизабет с удивление прерови купчината на бюрото си.

— Със сигурност може да се определи кога хората се позамогват — простена тя. — По-добре да си избира дата и да организирам собствено парти. Сигурно ще дължа покана на всичко живо.

— Партитата са глупост — измърмори Трад. Беше се закълел никога да не ѝ прости, задето го записа в училище по танци.

— Не те слушам, Трад. Не е от полза за никого да бъдем груби. Няма да ти обръщам внимание.

Въпреки думите си, тя му съчувстваше. Много добре си спомняше колко нещастни бяха младите момчета през първите седмици на танцувалното училище. Момичетата винаги много го харесваха. Имаха възможност да се покажат добре облечени.

Няколко дни по-късно в сутрешния вестник се появи заглавие, което можеше да повдигне духа му. Тя му подаде вестника.

— Какво ще кажеш за идеята да сключим мир и да заведеш старата си майка на шоуто? След това ще почерпя по един сладолед с плодове.

— Виж ти! Ще се прибера от училище колкото мога по-бързо.

След като сезонът на ураганите беше отминал, американският флот водеше пленените испански кораби. Първата му спирка в Америка беше Чарлстън.

Три от големите кораби бяха вече привързани към доковете на Ийст Бей, когато там пристигнаха Трад и майка му.

— Божке, колко са големи! — каза момчето.

— Затова ги наричат „плячка“ — каза Елизабет.

— О, мамо!

— Съжалявам, скъпи. Просто се изплъзна от устата ми. Разрешават ли хора да се качват на борда? Винаги съм слушала, че каютите на испанските капитани са обзаведени с брокат и кадифе и дръжките на вратите им са от масивно злато.

— Божке!

— Престани да говориш така. Звучи като жабешко квакане. Ако ще възклищаваш, прави го поне културно. Аз лично бих предпочела „Odds bodkins“.

— Какво означава това?

— Нямам и най-малка представа. Не съм сигурна, но никоя жаба не може да го каже.

Спретнато облечен офицер махна на групата най-близо до кораба, да се качи по стълбата.

— Пускат хора. Хайде, мамо!

Широката палуба блестеше от чистота. На Елизабет чак не ѝ се искаше да стъпва върху нея. Трад нямаше такива притеснения. Той изтича да попита някой офицер къде се намира каютата на капитана.

Елизабет тръгна след него, след това се спря на средата на палубата. „Остави го сам да се оправя“, напомни си тя. Огледа кораба. Хора се бяха скупчили на групи около оръдията. Щастливи до уши. Не забеляза нито едно познато лице. Трад водеше разгорещен диалог с търпеливия офицер. Тя погледна нагоре по извисяващата се мачта. Опита се да си представи, че е на смяна в наблюдателното гнездо в открито море. Сигурно е като земетресението, само че без прекъсване.

— Армадата е унищожена, Бес. — Сърцето ѝ подскочи и очите ѝ бавно се отместиха надолу от върха на мачтата. „Не може да бъде“, каза си тя. Но знаеше, че е истина. Хари.

Беше коленичил в краката ѝ на едно коляно. Докосна края на полата ѝ до устните си и после го пусна. Ръцете ѝ искаха да се протегнат към сведената къдрава глава, но тя ги задържа на мястото им. Той повдигна лицето си към нея.

— Вие триумфирате, Ваше Величество, да е дълго царуването ви.

— Изправи се, Хари. Правиш представление на зяпачите. — Гласът ѝ беше леден.

Той се изправи с едно плавно движение. „Как можах да забравя, че е толкова висок?“ помисли си Елизабет панически. Сега ще трябва да го гледам отдолу нагоре.

Хари постави на кръста ѝ ръка, чийто допир я изгори през дрехите ѝ. Устата му беше близо до ухото ѝ, от което ѝ се зави свят.

— Върнах се, Бес, магьоснице такава. Никога не съм се връщал на място, което съм напуснал. Но не можех да остана далеч. Преследваше ме образът ти.

— Моля те, Хари, остави ме на спокойствие. Не мога отново да преживея такава мъка. Иди си. Не зная какво да направя, ако не си отидеш. Жестоко е, Хари!

Викът на Трад отекна много надалеч. „Няма да припадам, заповяда си беззвучно Елизабет. Няма.“ Краката ѝ се подгъваха.

— Толкова си бледа, кралице моя. — Гласът му беше милувка. — Ела, седни. — Той я поведе за ръката към една пейка, върху която беше боядисано: „посетители“. — Ще говоря с момчето, докато се пооправиш.

Загледа го, докато вървеше към Трад. Не носеше палто. Бялата риза прилепваше към дългите мускули на гърба му. С кожата на

дланите си тя усещаше движенията им. Отклони поглед от по мъжки грубоватото проявената радост от повторната им среща и се напрегна да съсредоточи волята си. Когато двамата се присъединиха към нея, тя се владееше напълно.

— Не може да се нанесеш в кухненската сграда.

— Приемам.

— Не може да ни се натрапваш по всяко време и да очакваш любезен прием.

— Съгласен.

— Не може да ме злепоставяш на публично място по начина, по който го стори следобед.

— Съгласен.

— Не може да поставяш ръката си на гърба ми или където и да е другаде, докато не ти кажа, че съм променила отношението си към теб.

— Може ли да целувам ръката ти?

— Не!

— Нито даже една отегчителна, благоприлична целувка, тип „Как сте, госпожо Купър“?

— Не. Нищо. Трябва да мисля.

Хари се разсмя.

— Мисленето е за страхливците. В страхливка ли си се превърнала, Бес? За шест кратки месеца? — Той се изправи от стола си.

— Седни, Хари. Остани си на мястото. Ти се съ согласи да говорим.

— Можем да говорим по-късно. — Той отиде до вратата на библиотеката. Елизабет затаи дъх. Той си тръгваше. Отново. А тя се чувстваше не по-добре от първия път. Хари превъртя ключа в ключалката.

— Не можеш да си представиш колко много те желаех — каза той. Намали светлините. Пламъците на лампите посиняха, после загаснаха с леко изпукване. — Искам да видя пламъкът на огъня да играе върху косата ти.

Стъпките му бяха бавни и уверени. Спря пред нея и започна да вади фибите от косата ѝ.

— Трад — успя да каже Елизабет.

— Спи дълбоко. Дадох му доза от контрабандно внесен истински моряшки ром. — Хари пхна ръцете си в разпуснатата ѝ коса и я повдигна, за да срещнат устните ѝ неговите жадни за целувка устни.

— Не мога да живея без теб, Бес, затова се върнах да те взема с мен. Ще заминем заедно, ще превземем света. Имам толкова много неща да ти покажа и толкова, които ще видя с теб за първи път! Ще вземем Трад с нас и ще го отървем от псалмите на добрия д-р Портър. Какво образование за едно момче!

— Ти си луд!

— Знаеш, че не съм. Искат ти се да тръгнеш. Усещам как сърцето ти тупти до ръката ми. Представяш си как ще видиш Великата китайска стена.

— Глупости. Изобщо не мисля нищо такова.

— Величествена и земна Бес, аз те обожавам. От огъня останаха само въглени, които угаснаха, но те не го забелязаха. Не им беше нужен огън, за да се любят отново.

— Ти ме покани на закуска. Какво лошо има?

— Не сме се преоблекли, ето какво. Побързай. И закопчай както трябва панталоните си този път.

Над главите им се чу шума от сънливите стъпки на Трад надолу по стълбите. Елизабет закопча роклята си и се зае панически да оправя разбърканата си коса.

— Момчетата никога не обръщат внимание на дрехите — прошепна Хари. — Ето. Стегни я в тази кърпа. — Той постави в ръката ѝ ярко оцветена кърпа. — Сувенир от Куба.

Елизабет се изсмя нервно.

— Няма да свърши работа, Хари.

Той погледна зачервените ѝ бузи, загасналия огън, разхвърляната черга пред камината. Трад почти беше стигнал края на стълбището.

— Имаш право. Легни на дивана — заспала си на него през нощта. Затвори очи. Аз ще отключа вратата и ще се измъкна през прозореца. — Той превъртя ключа и изтърча да я целуне набързо. —

Ще се появя след един час. Недей да се запускаш, иначе ще бъда принуден да те понижа в херцогиня.

Елизабет обърна лице към възглавниците. Не можеше да спре да се смее. Леден въздух се блъсна в нея, когато Хари отвори прозореца. Чу, че Трад пита Делия защо майка му не е слязла за закуска и се отдаде на тиха истерия.

— Какво, в името божие, е станало с мен? — изстена тя.

Елизабет погледна към прозореца на канцеларията си в пристройката. Нуждаеше се от измиване, както и всички останали прозорци. Изведнъж простото действие на наемане на човек, който да ги измие, ѝ се стори неизпълнима задача. Тя постави ръцете си на кръста, за да го стопли и да прогони болката оттам. Навън вилнеещият есенен вятър издухваше мъртвите листа от ореховите дървета и премиташе с тях двора от единия до другия му край. „Чувствам се като някое от тези листа — каза си Елизабет — блъскана, подмятана и притискана.“

Завръщането на Хари шест седмици по-рано беше дало началото на конфликтен период между изискванията, поставяни от емоциите и пред постъпките ѝ. То съвпадна с началото на активния живот в обществото, с което винаги се отбелязваше края на лятото в Чарлстън. На дневен ред излязоха обичайните покани, взаимните гостувания, мероприятия по задължение и за удоволствие. Тази година за Елизабет беше по-натоварена от обикновено, защото тя се беше заела с покровителство на дъщерята на Джо, Виктория. Момичето в никакъв случай не би могло истински да навлезе в чарлстънското общество по причина на неприемането на баща му в него. Освен ако при възможност Виктория не успееше да се омъжи за коренен жител на Чарлстън, което не би било трудно при нейната и на наследството ѝ примамливост. Междувременно, въпреки че нямаше да има възможността да дебютира на Света Сесилия, тя вече се намираше под крилото на Елизабет — една от участниците в петъчното танцувално училище в зала „Южна Каролина“. На лицето на Елизабет се появяваше усмивка, когато наблюдаваше вечно проявяващите се различия: петнадесетгодишният Трад, който излиза на танц, влачейки

крака и с намръщено лице, и Виктория — бликаща от енергия и нетърпелива, вбесяваща се от разтакаването му.

В добавка към тази ѝ дейтелност по-голям брой изискваше и увеличената в резултат на войната динамика на бизнеса. Налагаше се повече планиране и контакти, свързани с фосфатната индустрия. Стабилното увеличаване на производството беше спряно от паниката през 93-та. Последвалите пет години на депресия се отразиха силно отрицателно на приходите и състоянието на оборудването. Но сега оптимизмът се усещаше във въздуха. Беше време за извършване на поправки и замени, за подновяване на договори, за начертаване на последните ходове на дълго отлаганото осъществяване на плана. Трябваше да взема решения, всяко от които водеше до различни резултати. Ако се поправеха конвейерните линии и отделението за промиване, можеше да разчита на връщане на производителността на предишното ѝ ниво. Ако се заменяха с нови, по-качествени машини, щеше да се увеличи капацитетът. Но това щеше да струва пари — много повече, отколкото за поправки. Колко време щеше да отнеме на увеличеното количество да изплати разходите за по-качественото ново? И за коя част от процесите по натрошаване и обогатяване нямаше да останат пари, ако всичко се вложеше за оборудване на етапа на промиване?

Стоеше също и въпросът за възнагражденията на работниците. Те със сигурност щяха да бъдат увеличени на събранието на първи януари. Какво увеличение можеше да си позволи тя? Колко щяха да поискат те? Колко нови работници щеше да ѝ се наложи да наеме, за да може да се изкопае рудата, която новите конвейери биха могли да поемат... ако ги закупеше? Мислите ѝ бягаха в кръг, застъпваха се една друга, когато тя се опитваше да предвиди всички възможности и последствията им.

Можеше, разбира се, да поиска съвет от Джо. Вероятно трябваше да се посъветва с него — най-малко заради това, че половината бизнес беше негово притежание. Но тя искаше да осъществи самостоятелно промените, които щяха да изравнят възможностите на Карлингтън и която и да е друга рудодобивна компания в Южна Каролина. Непреклонно беше отказвала помощ, когато времената бяха тежки. Сега, когато положението се подобряваше, тя не желаше да застане в сянката, а друг да обира плодовете на големия успех. Дори не и Джо.

Тя беше се трудила здраво, беше се стискала за всяко пени и орявала собствения си доход до минимума, въвличала беше работниците в общото усилие. Дори когато се беше поболявала от тревоги, не беше пресекнала любовта ѝ към предизвикателствата. Наистина ѝ харесваше да бъде бизнес дама... както и възхищението на приятелите ѝ, което възнаграждаваше усилията ѝ. И все пак, задължението ѝ към Джо си оставаше. Умът ѝ правеше още повече въртележки, докато тя неуспешно се опитваше да се отърве от чувството за вина.

Защото проблемът беше не само в бизнеса. Дължеше на Джо и някакъв отговор на предложението му. Казал беше, че ще чака и не я притискаше. Не с думи. Но всеки петък той довеждаше Виктория в къщата ѝ, наблюдаваше с гордост как тя и Трад изкачват десетте стъпала към залата и разделяше каничка чай с Елизабет за двата часа, през които те чакаха заниманието в училището да свърши. Той беше винаги спокоен, пълен със забавни истории за премеждията на Ендрю Енсън в банката, винаги от него се излъчваше любов към Елизабет и благодарност за грижите ѝ към Виктория. Приятни часове и за двамата. В края на краищата, къщата на фамилия Трад е била дом за Джо в продължение на повече от десет години. Присъствието му в нея беше много естествено. Само дето бликащото му щастие я натоварваше не по-малко, отколкото ако причината за него беше недвусмислено изказана. Той я обичаше с цялото си сърце.

Не можеше да остави нещата да продължават по този начин. Колкото повече забавяше отрицателния си отговор за женитбата, толкова повече щеше да го боли след това. Мълчанието ѝ беше равнозначно на подлост.

Освен това... Часовете с него бяха щастливи и за нея. Начинът, по който Джо я обичаше, ѝ носеше наслаждение. Никога не беше преживявала нещо подобно. А той беше и като баща за Трад, който никога не беше имал такъв. В разговорите им след уроците по танци имаше някаква семейна топлина. Виктория се доверяваше на Елизабет, която си спомняше собствените си постоянно променящи се преживявания от това време, и можеше да я успокои или поздрави в зависимост от събитията. В същото време Трад слушаше съсредоточено уверенията на Джо, че танцуването може да се сложи на едни везни с битката при Ентайтъм и че всички белези постепенно се изличавали. Възрастните си разменяха развеселени погледи изпод

вежди. Когато по-младото поколение се отправяше към кухнята за очакващите го там мляко и сладки, Джо и Елизабет избухваха в смях и единодушно се съгласяваха, че не биха се върнали в тази възраст за всичкия ориз на Китай или всичкото злато на света.

Но после... когато Джо и Виктория си отиваха или когато тя се прибираще от някое парти, на което присъствието ѝ беше допустимо, или пък вечеряше в дните, когато беше останала вкъщи — винаги на вратата се почукваше. Хари.

Хари, когото Трад обожаваше. Хари, от чието докосване прималяваше. Хари, който можеше да я разплаче или разсмее с историите си, който я караше да мисли за книги, за света и за мечти, които можеха да се сбъднат. Той изискваше от нея остроумие и тя го проявяваше; интелигентност — и тя я проявяваше; да бъде жена, не момиче, не дама, не президент на компания, не майка. И тя се оказваше изгубена по свое желание в потоп от усещания и споделен екстаз. Когато той си тръгваше в последния час преди разсъмване, сърцето я болеше, като прерязано с нож — напомняне и предупреждение за изпитанието, което я очаква, ако го загуби отново.

Той винаги я прегръщаше, преди да си тръгне. И без никакви притеснения прошепваше в ухото ѝ песен на сирените за приспиване. „Ще се смеем на Моста на въздишките, моя Бес.“ Или: „Ще танцуваме на Великата китайска стена“. Или: „Ще яздим слонове и ще слушаме рева на лъвовете в нощта“. Или просто: „Ела с мен и бъди моята любов“.

И тя се унасяше в сън за кратките часове, преди да стъпи на земята, лице в лице с отговорностите си за къщата и кухнята в началото на напрегнатия си ден...

Елизабет отклони поглед от зацапания прозорец към колонките с цифри върху хартията на бюрото ѝ. Те се размазваха пред очите ѝ. Беше изтощена. Но я чакаше толкова работа. Беше обещала на Кетрин да отиде до тях, за да ѝ помогне при избора на цвят за трапезарията, но нямаше сили за това. Кетрин нямаше да я пусне само с един съвет. Някак си щеше да залъже майка си да ѝ обещае някоя мебел или ръкавиците на ръцете ѝ, или пердетата от стаята на Елизабет на третия етаж, които „биха изглеждали толкова сладко в стаята на бебето“. Егоизмът на Кетрин и нейното неизменно чувство за правота просто бяха вродени у нея и това ужасяваше Елизабет. Но тя си оставаше нейна дъщеря и Елизабет я обичаше. Живееше с надеждата, че Кетрин

ще преодолее алчността си. Не трябваше да забравя и Мейн, който с всеки ден ставаше все по-очарователен.

Елизабет въздъхна и се изправи. Може би чистият въздух щеше да ѝ вдъхне енергия. Във всеки случай тя беше обещала и това беше положението. Трябваше да отиде. Бюджетът на магазина в Карлингтън се налагаше да почака. Както и мръсните прозорци. Както и топлата баня и дрямката преди вечеря. Както и ризите на Трад, чиито яки се нуждаеха от обръщане. Както и писмото, което дължеше на Хенриета и Стюарт. Всичко беше предвидено за днес, но времето просто нямаше да стигне. Вече никога времето не беше достатъчно.

Когато пристигна у Кетрин, тя се почувства засрамена за мислите, споходили я по-рано. Масата за чай беше подредена. В центъра ѝ върху увит в шарена хартия пакет стоеше малка, украсена торта.

— Честит рожден ден, мамо — изпя Кетрин. Тя друсаше Мейн в ръцете си и той гъргореше неразбираема поредица от звуци.

— Казва „Честит рожден ден, бабо“ — обясни Кетрин.

Елизабет беше забравила напълно, че е датата на нейния рожден ден. Беше дълбоко трогната от изненадващото празнично посрещане от страна на Кетрин.

И от очарователната рисунка с молив, която беше подаръкът ѝ от Мейн.

Тя гордо го показва на Джо същата вечер, когато той пристигна с Виктория за урока по танци. Джо също ѝ беше приготвил подарък.

— Ще трябва да изчакаш, докато си тръгнем — каза той. Елизабет обеща да го стори, но очите ѝ непрекъснато се насочваха към голямата кутия по време на разговора им. Любопитството и нетърпението ѝ бяха като на дете. Джо допълнително ги раздраваше със спомени за отдавна минали рождени дни, когато той беше преравял къщата, опитвайки се да открие подаръците ѝ предварително.

— Вината е твоя, Джо — каза Елизабет. — Ти ме караш да се чувствам отново като дете. Не съм никаква баба, когато ти си наоколо.

След като децата се върнаха, след като разказаха вълнуващите моменти през вечерта — госпожата се била подхлъзнала и паднала, демонстрирайки промяната на посоката на движение при танцуването

на валс — след сладките и млякото „Свети Михаил“ удари десет и стана време малката щастлива групичка да се раздели. Елизабет се чувстваше объркана. Тя не искаше да се прекъсва приятното усещане за близост.

— Честит рожден ден, Лизи — каза ѝ Джо на тръгване.

— Благодаря ти, Джо. — Елизабет го прегърна и целуна импулсивно.

Лицето на Джо светна от удоволствие.

— Благодаря ти, миличка — каза той.

След като файтонът отпътува, Елизабет се втурна към работния кабинет и загадъчния голям пакет от Джо.

— Помогни ми да развържа тази панделка, Трад. Колко е вълнуващо! Много обичам подаръци.

Трад неочаквано заупорства.

— Аз също имам подарък за теб, мамо. Няма защо да бързаш толкова с този от г-н Симмънс.

Елизабет зяпна. „Сигурно проявява ревност, помисли си тя. Колко абсурдно. И дразнещо.“

— Колкото повече подаръци, толкова по-добре, скъпи. Покажи го. Сигурна съм, че много ще ми хареса.

— Ще трябва да почакаме, мамо. Всъщност от мен е половината подарък. Другата половина е от Хари. Той скоро ще го донесе.

Едва беше произнесъл тези думи, когато се разнесе почукване на вратата. Трад се втурна да я отвори.

Хари донесе не само подарък, но и бутилка шампанско, и някаква екзотична смесица от бишкоти, яйчен крем и желирани кайсии, която идентифицира като френска торта за рожден ден.

— Ще си мислим, че сме на върха на Айфеловата кула. Следващата година тя ще празнува десетгодишнина; можем да си представим, че сме там и взимаме участие в две тържества.

Елизабет се намръщи. Хари ѝ беше обещал да не развива приключенските си планове пред впечатлителната натура на Трад. Изглежда, нарушаваше обещанието си.

Подаръкът потвърди подозрението ѝ. Двойно опакованите кутии съдържах прожекционен апарат и колекция диапозитиви от всички световни столици.

— Изкушение, Бес. Твърде много си жена, за да му устоиш. Представи си ни в Рим, Будапеща, Константинопол, Банкок. Само си представи, че наистина стоиш в центъра на тези диапозитиви — на улиците и пазарите — с цветовете, миризмите, вкусовете и звуците на това, което виждаш сега.

Вниманието на Трад беше погълнато от оптичния апарат. Очите му бяха скрити от маската за прожектиране, поради което не забеляза гнева на майка си.

Хари го забеляза и това го разтревожи. Може би беше отишъл твърде далеч в желанието си по-скоро да убеди Елизабет да тръгне с него. След като Трад се изкачи бавно и тежко по стълбите към спалнята си, той коригира поведението си. Извини ѝ се със сериозност, рядко проявяваща се при него, която винаги разпръскваше яда ѝ. После пренебрегна протестите ѝ и я взе в ръцете си, за да разпали страстта, по-силна от негодуванието ѝ.

Не беше в силите ѝ да устои на атаката му. Все пак, след като беше задоволена и сияеше от любенето, тя събра достатъчно остатъци от яда си, за да го укори и принуди да приеме сделката, нагласена от нея.

— Ще трябва да ме оставиш сама за няколко седмици, Хари. Имам нужда да размисля. Не е честно спрямо който и да е от нас да насилваме така нещата. Трябва да взема едно окончателно решение — веднъж и завинаги. Но не мога да го сторя, ако нямам време за размисъл. Ако наистина ме обичаш, трябва да ми дадеш възможност да реша.

Внезапният гняв на Хари я уплаши така, както нейния го беше разтревожил по-рано.

— Няма да приема да бъда разиграван по този начин, Бес. Достатъчно демонстрирах грижа към теб в продължение на седмици, докато ме молеше за време за мислене. Ако си тръгна още веднъж, повече няма да се върна.

— Заплахите само ме ядосват допълнително, Хари. Няма да търпя принуда. Върви си и бъде проклет.

Той я дръпна към себе си и допирът до него я омаломощи.

— Прекрасна ми Бес — промърмори той, — не постъпвай така с нас. Не ме отблъсквай дотам, откъдето няма връщане.

В крайна сметка той прие условията ѝ: да замине някъде до след Коледа, за малко повече от месец. При завръщането му тя трябваше да е взела решение.

— Началото на Нова година, Бес, и краят на едно столетие. Ще отплаваме на първи януари 1899 г. и ще посрещнем двадесетия век на път.

„Той знае колко много ще ми липсва и е убеден, че няма да мога да живея отделена от него. Чудя се дали е прав.“ Стаята вдъхваше ужасно усещане за студ сега, когато Хари си беше тръгнал. Тя прибави една цепеница към загасващия огън и отново се зае с отварянето на подаръка от Джо.

Беше хартия за писма — луксозен топ с цвета на сметана. Отначало Елизабет не схвана идеята на Джо. Хартията, без съмнение, беше елегантна, много по-хубава от всяка, която притежаваше. Но подаръкът беше много прозаичен — скучен и лишен от въображение. Испита разочарование, както в детските си дни, когато получаваше топла фланелена нощница, надявайки се на хубава рокля. Полезно — да, но лишено от празничност.

После се вгледа по-добре в дискретно гравирани думи в горния край на всеки лист. Показаха се не името и адресът ѝ, както си мислеше. Напечатаното гласеше: „Фосфатна Компания Трад“.

— О, небеса! — пое си дъх тя и разкъса квадратния плик в капака на кутията.

На чисто бяла картичка беше написано „Честит рожден ден“ с почерка на Джо. Вътре беше оставен и документ за продажба, с който Джо ѝ прехвърляше дяла си.

Елизабет беше сразена от подаръка. Не заради паричната му стойност. За нея тя беше голяма, но знаеше, че за Джо е незначителна. Значението, което се криеше зад подаръка, беше това, което я просълзи. Джо я даряваше с независимост. Не само доходите ѝ щяха да нараснат, но нямаше и да се притеснява от желанието си да управлява сама, без да се консултира с него.

Джо не беше крил, че искаше да се грижи за нея, да прави неща за нея, да я направи зависима от него. А сега ѝ беше предоставил

възможността да живее, без да се нуждае от ничия помощ, най-малко — от неговата. Смая я щедростта и любовта, съдържащи се в жеста му.

Тя помнеше гневните обвинения на Хари, че го държи вързан на връвчица. Тя правеше същото и с Джо. „Но Джо не се противи, каза си бързо тя. Нашите петъчни вечери са му достатъчни, за да е щастлив.“

Знаеше, че се залъгва. Да, Джо беше щастлив в петъците. Но в седмицата имаше още шест дни. Той беше човек, изпитващ необходимост да се грижи за някого. Някой, който можеше да оцени чувствителността и грижовността му. Виктория обичаше баща си, но грижите му към нея считаше за съвсем естествени.

Тя се нуждаеше и от майка. Тя навлизаше в годините, когато в най-голяма степен се изискваше да бъде направлявана и уравнивявана; годините на удоволствието да се учи да бъде жена.

„Ако аз не се омъжа за Джо, той ще се ожени за някоя друга, мислеше Елизабет. Заради Виктория. И ще се грижи за съпругата си и ще бъде щастлив.“ Ревност ужили сърцето ѝ. „Казах на Хари, че ще му съобщя решението си след Коледа. Така ще постъпя и с Джо. Дължа му го, дори и той да не ме помоли. Имам нужда само от време за размисъл. И малко сън.“ Тя затвори капака на камината и се дотътри до леглото си. „На следващия си рожден ден ще навърша четиридесет“, помисли си тя, точно преди да заспи. Мисълта за това я удиви и я уплаши не на шега.

62.

Въпреки твърдото си желание Елизабет имаше малко време за размисъл преди Коледа. Трад правеше живота ѝ труден. Той беше по-настойчив дори от Хари, говорейки непрекъснато на Елизабет за досадната еднообразност на живота им, четейки ѝ от книги за Европа, въртейки подчертано показно стария избелял глобус в работния кабинет и мечтаейки на глас за земи със странно звучащи названия. Той я прекъсваше по време на работа, дразнеше я, когато тя се опитваше да намери малко спокойствие, късаше сърцето ѝ с жадуваното от него завръщане на Хари.

Самата Елизабет тъгуваше за Хари, не ѝ беше необходимо Трад да предизвиква това у нея. Мислите ѝ я караха да се изчервява и оставяха дълбоко, разрушаваща болка в тялото ѝ.

Тя се хвърли с цялата си жар на приготовленията за Коледа. Така се отървяваше от тежки мисли и забравяше за необходимостта да вземе решение, което все ѝ се изплъзваше. Цялата фамилия се събираше в къщата на рода Трад; церемонията беше се превърнала в ежегодна и никой не мислеше за други начини, по които би могъл да отпразнува Коледа. Елизабет обичаше събиранията, въпреки че изискваха седмици работа. Тя опаковаше подаръци, проверяваше запасите, мелеше подправки, печеше сладки и с нарастващо нетърпение украсяваше къщата.

Денят на Коледа не я разочарова. Камелиите и пойнсетиите в градината блестяха под лъчите на топлото слънце.

Чорапче за Мейн се присъедини към редицката върху полицата на камината в кабинета. Той беше озадачен, но доволен почти колкото по-възрастните членове на фамилията от нещата, скрити в издутите чорапчета. Стаята се тресеше от смях и викове на изненада, когато подаръците бяха измъквани оттам. В продължение на час всеки се забавляваше да бъде отново дете. Те наблюдаваха усмихнати, как за Мейн от пръста на чорапчето беше извадена мандарина. Той сбръчка комично носа си от острата миризма и всички се изкикотиха на повтарящата се сцена, в която и те бяха изпълнявали същата роля като

деца. На обяд Мейн им изигра още един спектакъл, сблъсквайки се с първата си кълка от пиле. Това предизвика нови шумни спомени и нежни чувства.

След приключване на обяда Трад и братовчедите му излязоха в градината, откъдето гърмът на фишеци накара по-възрастните да затворят прозорците, въпреки че денят беше толкова топъл. Стюарт и Лорънс седнаха пред купа с осолени орехи и бутилка порто да обсъждат политика. Кетрин качи горе Мейн за следобедния му сън, а Елизабет с помощта на Хенриета подготви хола за очакваните гости.

— Елизабет — каза Хенриета, — защо не пуснеш Трад да дойде с нас в имението? Момчетата ще половуват и той ще може да застреля малко дивеч за тук. Сигурно днес сме излапали всичките ти запаси.

През ума на Елизабет проблесна спомена за летните месеци, когато къщата беше изцяло нейна. Тя стресна Хенриета с неочаквана прегръдка и целувка.

— Ти спасяваш живота ми — каза тя. — Трад ще хареса идеята, а и на мен тя ми се харесва.

— Честита Коледа! — извикаха гласове откъм верандата.

Елизабет изтича до стълбището.

— Качвайте се! — пропя тя към първата група гости. — Знаете пътя. Честита Коледа!

Когато рано падащият зимен мрак започна да се сгъстява, си тръгнаха последните от гостите. Фамилията остана за лека вечеря от студена шунка, пуйка и други вкусноти. След това и те си тръгнаха, натоварени в сърито на Стюарт, крещейки коледни пожелания за сбогом.

Елизабет затвори вратата и сложи резето. Тишината на старата къща я обгърна в благодатта си. Тя отиде в библиотеката и се отпусна удобно във високия стол зад бюрото. В стаята беше твърде светло. Сподавяйки стона си, тя се изправи на подутите си крака и се придвижи из нея, като гасеше светлините. Огънят в камината даваше светлина, колкото ѝ беше необходимо. Тя се върна на стола, събу обувките си и пъкна краката си в ъгъла на широката му седалка. Веждите ѝ се сключиха. Коледа беше отминала — трябваше да реши какво да прави.

Стъпалата ѝ пулсираха; щеше ѝ се Хари да е там, за да ги разтрие. И други неща ѝ се искаха. Тялото ѝ реагира на мислите с надигащ се глад за наслади. „Престани, заповяда му тя, трябва да мисля.“ Дисциплинираният ѝ мозък пое командването. „Ти си почти четиридесетгодишна, каза ѝ той, а Хари е на тридесет и две.“ Познати аргументи се сблъскаха в главата ѝ, примесени с потиснато сексуално желание. Хари беше най-вълнуващият мъж и най-вълнуващата личност, която познаваше. Не приличаше на никого друго. Стръвта му към приключения, безгрижието му, хедонизмът му... я привличаха и плашеха. Ако тя тръгнеше с него, животът им би бил забележителен. Толкова дълго, колкото продължеше съвместно. Хари не беше от хората, даващи гаранции. Той беше порядъчен и грижовен; в никакъв случай нямаше да я изостави в някое отдалечено кътче на света. Но можеше да се умори от нея и да я изпрати у дома. Тя се опита да избегне мисълта, че вероятността беше неизбежна, без значение какво казваше той.

„Не ме е грижа — каза си Елизабет. — Не мога да го оставя да си отиде сега. Прекалено силно боли. Ако ме напусне по-късно, тогава нека ме боли. Но не сега.“

А възможно беше и никога да не се умори от нея. Все пак беше се върнал от Куба. Никога не го бил правил преди. Той щеше да се ожени за нея.

„Всъщност какво от това, че съм по-стара? Мога да спазвам диета, да се поддържам слаба, да пазя здравето си.“

Щяха да живеят бедно — парите, които вестникът би плащал за статиите му от местата, където щяха да отидат, нямаше да са много. Това нямаше значение. Елизабет беше прекарала целия си живот в бедност. Непрестанна грижа, с която се беше научила да се справя.

Да, щеше да бъде невероятен хазарт да се омъжи за него и да отплава далеч от всичко, което познаваше. Но представителите на рода Град винаги са били смели. Винаги беше съжалявала, че като дама нямаше възможност да извърши толкова много неща, които ѝ се искаха. Дори и да се повози на шейна, когато беше дете. Същата година Стюарт се научи да се придвижва из тръбите, за да може да гледа реката по време на дъждовна буря. А от нея се искаше да се научи да бродира. Момчетата и мъжете ходеха на лов, на риболов, плаваха. Момичетата и жените носеха корсети и подреждаха цветя. Тя

беше не по-малко Град от Пинкни и Стюарт. Не по-малко дива по сърце. Хари забеляза това и го насърчаваше. Той ѝ беше разкрил усещането от пясъка между пръстите на краката ѝ, от лунната светлина и водата, хлъзгаща се по голото ѝ тяло. Той искаше да ѝ даде още повече — целия свят, нов живот: далеч от вододелите на Ашли и Купър, от даването на пример, от задълженията ѝ на баба, от приемането на гости във вторниците до края на живота ѝ, от битието ѝ на чарлстънска дама. Даваше ѝ се шанс да стане личност от неопределена марка, скитник, търсач на приключения.

„Виж Неапол и умри... от умора и глад“, помисли си тя. Засмя се високо. Звукът я стресна. Нямаше да има тихи стаи в живота на един търсач на приключения. Предизвикателства, вълнения, тръпката, която изпитваше, когато Хари беше наблизо, безкрайните ѝ изненади от самата себе си — физически и психически; препълнена чаша живот, вечно свързан с промяна, движение, освобождаване от стари кожи. В багажа ѝ нямаше да има място за миналото. Те сами щели да си изградят нови традиции, нямали нужда от старите, бе казал той.

Дали всъщност се нуждаеше от тях? Тя се огледа наоколо във високата, притъмняла стая. Колцина ли от рода Град са седели тук, където тя седеше сега, и огънят им е догарял в камината? В съзнанието ѝ изплува Кетрин, боядисваща дрехите на изрязаните в старото дърво танцуващи нимфи; самата тя, опитваща се да имитира танца им и чупейки мастилницата на баща си. Може би сестрата на баща ѝ е носела своя мечта, вдъхновена от същите танцьорки, а преди нея същото да се е случило последователно на няколко мили момиченца. Те всичките бяха част от нея — Лизи-Елизабет-Бес. Последното ѝ име нямаше значение — Лукас или Фицпатрик — тя щеше да си остане госпожица Град от Чарлстън.

Дори ако станеше г-жа Симмънс с две „ем“? Това беше равносилно на по-голяма промяна, отколкото ако избягаше с Хари в Италия. Петте пресечки, отделящи „Бруд“ от „Уентуърт стрийт“ бяха по-широки от Атлантическия океан. На Чарлстън щеше да се наложи да се примири със сватбата ѝ с Джо: на един Град всичко беше позволено. Но за него нямаше да има прошка. Неодобрението щеше да бъде скрито под пластове безупречно държане и приятни маниери. Обидите щяха да бъдат толкова изкусно нанасяни, че формално едва ли щяха да могат да бъдат считани за такива. Те нямаше да я

притесняват. При необходимост тя умееше да се бори със същото деликатно оръжие. Но Джо щеше да усети, интуицията му беше твърде силна. Отново щеше да бъде наранен от неизменната си позиция на отхвърлен. Не искаше да го подлага на подобно изпитание. Просто трябваше да си намерят нови приятели. Сред хората.

Смешно. Притесняваше се как да защити Джо, когато главната му грижа беше да защитава нея. Всеки един от тях се притесняваше за уязвимостта на другия. Не беше ли това най-солидната основа за съвместен живот? Не беше ли това същината на магията, съществувала между Пини и Люси? Беше толкова красиво! Може би същата магия щеше да се прояви при нея и Джо. Тя благоговееше пред дълбочината на чувствата му. Освен това той я познаваше така, както на Хари никога нямаше да се удаде, въпреки че също я обичаше. Заради Джо нямаше да се наложи да пази гръбнака си изправен или кръста си тънък; нямаше да се тревожи, че остарява.

Какъв разкош!

Имаше и други удобства. Можеше да изпрати Трад в който колеж пожелаеше, с обиколка на света след това, ако все още го искаше... Щеше да се наложи да приложи някои хитрини, за да промени малко вкусовете на Джо. В противен случай той щеше да продължи да й подарява прекалено натруфени неща като диамантената огърлица.

Тя се усмихна на приятно лукавата мисъл. Джо можеше да си вярва, че я познава от „а“ до „я“, но тя самата беше научила някои неща за себе си, които трябваше да му покаже. Щеше да бъде здравата изненадан.

О, боже! Споменът за тялото на Хари я накара да се изплаши от идеята да дели легло с Джо. Тя си спомни изхвъркналото му шкембе и тънките, прегънати под тежестта му крака. Кожата му щеше да е бяла като мляко. Беше и по-нисък от нея. Отблъскващо. Невъзможно.

Но имаше го и емоционалният момент, когато му призна за Лукас. Ръцете на Джо около кръста й бяха силни, а докосването до косата й — нежно. Той нямаше да я пришпорва. Без да му казва, той щеше да знае, че тя трябва да определи необходимото й време. Вече го знаеше. Винаги знаеше и винаги е знаел какво чувства тя. Когато ръцете му я бяха обвили, тя се чувстваше в безопасност. Когато я докосваше, тя се чувстваше обичана. А и тя го обичаше. По всички начини, освен плътския. Можеше ли от любовта да разцъфти страст?

Тя си помисли за щастието, което му беше дарила с целувката си, спомни си за удоволствието, което беше изпитал при вида ѝ. Това беше чудо — способността да правиш щастливо друго човешко същество. Какво щеше да означава тялото ѝ за него?

Елизабет откри, че плаче, смазана от представата за невероятно високата стойност, която имаше тя в очите на такъв джентълмен като Джо Симмънс.

— Да — прошепна тя, — да, може би е възможно. Може би бих могла да го обичам по всички възможни начини. Най-скъпият ми Джо.

„Помисли — каза ѝ разумът, — за теб ще се грижат като за новородено.“

Тя обърса очите си с ръкава и се спря на тази мисъл. Реши, че ще бъде нечестно. Джо щеше да я обвие в пашкул от богатство и удобства. Нямаше да иска нищо от нея, щеше да посвети живота си на нейното щастие. Но щеше също и да ѝ позволява всяка свобода, просто защото я е пожелала. Ако станеше мързелива и доволна от живота, грешката щеше да е негова.

Мислите ѝ отново се върнаха към Хари. Той никога нямаше да я затвори в ограничено пространство. Напротив — винаги я е подтиквал към все по-голяма волност, да опитва силата на крилата си.

Защо се задушаваше тогава? Нерви. Глупости. Тя разтърси глава, после пое дълбоко въздух, докато се проникна от спокойствието на тихата къща. Тишина. Затвори очите си и се потопи в нея, вдъхвайки празничния аромат на бор и кора от мандарина. Препускащите ѝ мисли започнаха да се движат по-бавно, избледняха, изместени от осезаемата ведрина в старата, красива стая и в стария, красив град отвъд стените ѝ. Камбаните на „Св. Михаил“ удариха за половин час. Последният тон продължи да трепти в неподвижния въздух.

„Мога ли да изоставя всичко това?“ — размишляваше Елизабет. Малкият свят, изтъкан от история и гордост, ценена грация и красота — още повече ценна сега, когато беше проявила уязвимостта си във всичко, освен в духа.

И нейният собствен дух. Можеше ли да го превие, за да се промени? Беше живяла сама повече от десет години — беше свикнала с това; харесваше ѝ. Моментите на самота бяха горчиви, но спокойствието на усамотяването беше с несравнима сладост. Тя беше едно цяло, не половинка на някой друг, дори и това да беше „по-

добрата половина“. Беше се сблъскала с трудности и ги беше преодоляла; беше научила силата си и способността си сама да избира своя път. Грешките, които правеше, бяха нейни грешки, и успехите, които постигаше, бяха нейни успехи.

Решението ѝ не се изчерпваше с избор между Джо и Хари. Имаше и други противници — поколенията Трад срещу жената, която беше триумфирала в преодоляване на препятствията пред успеха в бизнеса.

„Все пак, коя съм аз? Лизи? Бес? Елизабет? Президент на компания? Госпожица Трад от чарлстънската фамилия Трад? Коя искам да бъда?“

Тя потрепери. Огънят беше загаснал. „Уморена съм — помисли тя, — и съм по-объркана в сравнение с началото. Нуждая се от сън.“

Светлина не ѝ беше необходима, ако и стаята да беше тъмна. Знаеше я стъпка по стъпка. Докато отиваше към вратата, „Св. Михаил“ удари кръгъл час. От наблюдателницата в камбанарията викът на стража заплува под покривите, верандите и лющеците се стени на гордия стар град:

— Единадесет часът и всичко е наред!

— Но вероятно би могло да е и по-добре — каза Лизи-Елизабет-Бес. Тя постави съвсем внимателно отеكلото си стъпало върху стълбището, за да се изкачи по него до студеното си, празно легло.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.